

A/li Báthory Gábor püspöki vizitációja
Külsősomogyi egyházmegye
G32-59

Rögzítette Orosz Anna 2009-2010-ben az Oktatási és Kulturális Minisztérium támogatásával.
Pályázatszám: 12317/2008 (G32-43-ig) és 4.3-07-0009/2009.sz. (G44-59-ig)

G 32 Ádánd

[Fedőlap]

Ádánd. d. 26 Jun. 1816.

- Templom, Torony romladozott állapotban van, de igyekeznek meg építésébenn, Mélt. Cs. K. Tanácsos Csapody Gábor úr 72 ezer Téglát, és száz Pozsonyi mérő Meszet ígér.
- Némely czégyeres Bűnökbenn élők az Ekklesia Javaitol el tiltattatni mondatnak.
- Az Agentiálenak Felét, mely eddig a' T. Predikátoré volt, tartozik az Ekklesia bonificálni.
- Tűzi Fa Restantia van, melyk oka az Ekklesiának restsége is.
- Az Oskola Épülete szűk is, nedves is, setét, alatsony.
- Az Oskola Tractualis Inspectoráért Alkalmatosságot szükség küldeni.
- Az újj Énekes Könyv még fel nem vevődött.

+++

Ao 1816. d. 26. Junii.

A' Canonica Visitationak a' Feő Tiszteletű Superintendens Urtól tétetett Tárgyaira való Felelet, az Adándi Reformata Ekklesiára nézve

1., [I.] Az Eklésia. A' már nevezett Ádándi is Mater Eklesia vagyon Tekintetes Ns Somogy Vármegyében. A' Hellységet birják: Cs. K. Tanácsos, Méltóságos Vizaki Tállían Antal - Cs. K. Tanácsos Méltóságos Szala-lövői Csapody Gábor Cs. K. Kamarás Mgos Szala-béri Horváth Imre. Tekintetes Tállían Imre Uraságok a.) A' mi kezdődését illeti ezen Eklesianak; ennek történeteiről tesz igen kevés Jegyzésből bizonyossan meg határozni nrm lehet. Hogy 1734dik Esztendőben már rendesen Mater Eklesiájok volt itten a' Reformatusoknak, bizonyos abból; hogy a' Matricula, és az ebben az Eklesiában szolgált Lelki Tanítok Nevének Laistroma, a' neveken Esztendőben kezdődik; de hogy már az 1734dik Esztendőt megelőző időben, nevezetessen; hogy már 1650ben fenn állott ezen Eklesia: ezen Eklésiának régibb állapotjáról tett hiteles jegyzések bizonyítják. Fatumai nintsenek feljegyezve. Minden Lelkek száma, az új Conscriptio szerént. 424.-négy száz huszon négy.

b.) Temploma sárból rakatott, 1778dik Esztendőben, ez Eklésia költségei, minekutánna annak építésére, a' Tekintetes Ns Vármegye' Méltóságos Bárá Zsigray Károly Feő Ispány Elölülése alatt tartatott közgyűlésitől, könyörgő Levelek által engedelmet nyertek. Torna fából épült 1769dik Esztendőben. A' Templom is; de kiváló a Torony romladozott.

c.) Az Ur Asztalához tartozó Eszközök 1., Három sávolyos Abrosz. 2., Tizenegy selyem Keszkenő; kettőbe négy négy van öszvevarva. 3., egy ón Pohár, melly vétetett 1729dik Esztendőben, felyül ezek a' betük láttzanak rajta: N.S.O.V.A.L.V. 4., Egy arannyal futtatott réz pohár, melly 1773ban készítettett. 5., Három ón Kanna, mellyek közzül a' nagyobbik 6 ittész, a' kissebbik 4, a leg kissebbik 2. ezek 1810dik Esztendőben készítettettek a' Község Collamutából. 6., Egy ón Tál és egy ón Tányér - egy réz és egy fa Tányér. 7., Egy kereszteléshez való ón Tál - egy ón kannátska, és ezeket befedező selyem keszkenő.

d.) A' Toronyban vagyon két Harang. Az egyik öntetett 1741dik Esztendőben; mellyen ez az Írás olvastatik: Goss-Mich Anton Zehhenter in Ofen ao 1741. alól pedig ez az Írás vagyon: Ecclesia Reformata Adandiensis. A' másik Harang, melly két mázsa 58 ½ font, öntetett Pesten 1799dik Esztendőben; Pellikán czimer van rajta, mellyen ez az Írás olvastatik: Incolor Adandiensis H.C. addictor ao 1799. Az Eklé'sia költségén készítettett.

e.) Könyvei, Levelei nintsenek.

f.) A' Parochialis Házban két szoba vagyon. Mint sárból készült épület; meg lehető állapotban van. - Egy fejr asztala és két fekete fogasa van benne az Ekklesianak. A' szükséges ólak jók. A' Kamarának, kivált az Istállónak és Pintzenek teteje romladozott; de ezek is meg fognak igazittatni.

2., [II.] Az Ekklesia Helybéli igazgatása a' Presbyterium által megy.

- 1., A Presbyterek tízen vagynak, és fel vagynak esketve.
- 2., A Presbyterium a' maga Gyűlését, a' szükséges környűl állásokban a' Parochiális Háznál tartja.
- 3., A' czégéres vétekben élők, nevezetesen: a' tisztatlan életűekre, a' versengő és egymástól külön lakó házastársakra nézve; az Ekklesiiai Fenyíték intés, feddés, az Ekklesiiai Javaitól való eltiltás, gyakorolja a' Presbyterium. Ez idő szerint - legalább nyilván tudó ilyenek nintsenek ezen Ekklesiában.
- 4., A' Presbyterialis Gyűlések Actai a' Predikátor által fognak ezután feljegyeztetni; a' mint már valósággal el is kezdődött a' jegyzés.
- 5., Az Elöljárók és a köz-nép által választott és felesküdt Curatora van az Eklésiának, a ki is minden esztendőben eleibe adja számadását az Eklésia Presbyterialis Gyűlésének a megvizsgálás végen.
- 6., Az Eklésia Jövedelme egyedül a' népnek önként való adakozásából áll. Ezenkívűl más módját a' Jövedelem nevelésnek itt alig lehet kitalálni.

3., [III.] A' Charitativumok s Alamisnák.

- a) Az Agentiale 5-ös izben publicaltatik Esztendőnként; mivel az Úr Vatsorája is ugyan annyiszor administraltatik. Az alamisna tsak az Agentiale részére gyűjtődik.
- β) A' Gen. Consistoriumtól rendeltetett Objectumok publicaltatnak.
- γ) Az Alamisna a Curator jelenlétében számláltatik fel, és mindjárt béíródik. Az Eklésia pénzes Ládájának a kúltsa mindenkor a Curator kezén van.
- δ) Más Alamisna hijjánosság nélkül administraltatik; az Agentialenak fele ez előtt és eddig a' Predikátornak szokott adódni. Quietantia az administrales alkalmatosságával még eddig nem vólt.

4., [IV.] A' Lelki Pásztor.

- 1.) Ez idő szerint Bakó Gerzson, Debreczeni Collegiumban tanult. Az anyai nyelven kívűl Deákul, Frantziául, Németűl olvas. A' Gener. Consistorium Rendeléseből jött Pénzekről Méltóságos Gróff Ráday Pál Úr eő nagysága Udvarából 1813dik Esztendőben Május Hónapban - az előtt Dömsödön Káplán és Leányok Tanítója két és egy fertály esztendeig. Nötelen.
- 2.) Canonja nints; Liturgiája, Josephina Resolutiója van.
- 3.) Vasárnapokon és Innepnapokon Predikatziot, Catechisatit - köznapokon közönséges Imádságokat tart.
- 4.) Mivel az Oskolának a' fellyebb való esztendőkben lett alászállása 's elallyasodása miatt, az onnan kikerűlt és idővel az Úr asztalához járulni kívánó gyermekeket, ne lehetett közönséges helyen való exament készíteni. A gyűlekezet előtt való confirmaltatott meg nem eshetett; hanem oskoláiknak mostani Tanítója által lett szép gyarapodása tellyes reménységes nyugvó felől, hogy a' Confirmatio közönségesen és épületesen meg fog ezután esni.
- 5.) Az Úr Vatsorája Esztendőnként 5-öt izben administraltatik, ugymint: az ugy nevezett három Sátoros Innepeken. Uj Kenyérrel, uj borral.
- 6.) A' keresztelés mindenkor a' Templomban megy véghez, ha tsak éjszaka nem kell keresztelni.
- 7.) A' betegekhez elszokott hivattatni a Predikátor.
- 8.) A' Matriculat, a' kiadott Norma szerint viszi.
- 9.) A' Házasulandók leginkább Vasárnapokon hirdettetnek ki háromszor a' Templomban; de helyyes ok mellett egyszer köz napon is megtétetik a hirdetés. A Copulatiattak beirattatnak.
- 10.) A' Felsőges Királyi Parantsolatok, a Consistorium publicalt Rendelései inprotocollaltatnak.
- 11.) Ez a pont melly a' Predikátor valóságos fizetésének különös papirosra való leírását parantsolja; a szerint vagyon tellyesítve.
- 12.) A' Predikátor fizetése - a tüzi fánn kívűl - annak idejében beadódik. Tüzifa restantia most is vagyon.

5., [V.] Az Oskola.

- a.) Az Oskolának mostani Tanítója Bándi István. Pápai Collégiumban tanult. 1815dik Esztendőben hozattatott a' Vener. Tractus Rendeléséből ebbe az Eklesiába. Ez előtt Magyar Székelyben szolgált. Feleséges; de gyermekei nintsenek.
- b.) Az Oskola a tanuló gyermekek számához képpeszt szűk is; de alatsony nedves fekvése, setét vólta miatt, mind a Tanítóknak mind a tanulóknak ártalmas, veszedelmes.
- c.) Az Oskolába járó gyermekek, a' mult télen mindöszve 44en vóltak, a' férfi gyermekek 25en a' Leány gyermekek 19en.

- d.) A' Gyermekek leginkább és rendessen tsak Télben járnak Oskolába. Egész esztendő által való feljárások miatt, melly a' kisebb gyermekeket is valamelly szolgálatra kényszeríti; alig lehető.
- e.) Az Oskolába járó Gyermekek, a Ven. Gen. Consistorium által készített Methodus szerint taníttatnak a' Vallásra, olvasásra, írásra, számlálásra, számvetésre, éneklésre, Magyar országnak statistikái és geografiai esméretére rövideden.
- f.) A' Tractualis Oskola Inspector Tiszteletes Timlós Nagy Dániel Úr, Nagy Székelyi Német Predikátor. Minthogy tsak Télen van rendes Oskola; egyszer visitel. Távol lakása miatt az Examenen nem lehet jelen.
- g.) A' Predikátor mellett vagynak Helybéli Oskola Inspectorok, kik minden két hétben tartoznak meg nézni az Oskolát.
- h.) A' Templomban való éneklést elvégzi a Rector, és mivel alkalmas az énekeknek való kiválasztásában; eddig magára bízott, mit énekeljen.
- i.) Az Új énekes könyvnek béhozása minden lehető módon próbáltatott; de némelly előítélettől elfoglaltatott a régiebbhez ragaszkodó emberek miatt még egészen fel nem vétetethetett.
- k.) A' Rector Salariuma, a parantsolat szerint, különös papirosra leírva vagyon.

6., [VI.] Rendes és törvényesen felesküdt Bába vagyon. A' szülőkkel és születettekkel való bánása ellen a' Bábának, a' mostani Predikátor idejében, panasz nem tétetett. Ez előtt keresztelt, de meg intetvén, hogy a' mi értelmünk szerint, a' keresztelés minden esetben egyedül a Prédikátor kötelessége, engedelmeskedett. A' Himlő óltást, a Tekintetes Nemes Vármegye Fertseljei által gyakoroltatik, és többnyire a' szülék nem idegenek tőlle.

7., [VII.] A' Temető, melly a Római Catholicusokéval edjűtt van és békerítve, annyira el tőle mindenütt, hogy ritkán ásattatik úgy sír, hogy más sírba ne vágnának, és azon nyugvó tsontok meg nem háboríttatnának. A' Halottnak eltemetésében a Fels. Királyi Parantsolat observáltatik.

8., [VIII.] Rendes harangozója van az Eklésiának a mostani Predikátor alatt, a'kinek is bizonyos fizetése vagyon - harangozói kötelességében eljár; Predikátorához engedelmes. A' portzió fizetés alól ki van véve.

9., [IX.] Ollyan szegények, kik az Eklésia gondviselésére szorulnak volna; nintsenek.

10., [X.] Az Ekklésia, Vallását, Isteni-tiszteletét szabadon gyakorolja, és semminémű ollyas dologgal nem illetetik a Római Catholicusoktól, melly Törvényes Szabadságának praejudiciumara lehetne.

G33 Bábonny [Bábonymegyer]

[Fedőlap]

Bábonny. d. 5e Julii 1816.

- A' Harang Láb kerülete romladozott, és reparatiót kíván.
- Az Ekklésia Leveleit a' Curator a' T. Predikátorral nem közlötte.
- A' Parochiális Háznak fedele rozsasz, Kamarája és Istállója reparatiót várnak.
- APresbyterium a' maga kiszabott foglalatosságait ki viszi.
- Az Ekkla Jövedelmére Földet arendálni szükséges.
- Pro Anno 1812, restáll az Ekkla 1. Kila Buzával.
- Az Oskolának zárja Ablakja hijjános, és szoross.
- A' Temető kerítetlen.
- Az Augustanus Predikátor Földje szomszédja lévén a' Ref. Predikátoréval, ebből amához egy részt el szántottak.

+++

A' Canonica Visitatio' Tárgyaira való Feleletek; a' Fő Tisztelendő Superintendens Bátori Gábor Urunktol ki adott Parantsolat szerint. -

I^o Mater Ecclesia Bábonny, T. N. Somogy Vármegyében. A' Helységet sok Uraságok birják, azok között Méltóságos Gróf Festetics Imre, Nagyságos Baro Majtényi Tekintetes Gusits, Spisits, Rumi, Bogyai, Talián, és Illyés Uraságok a' Potiorok.

a.) A' Mater Ecclesia kezdődött boldog emlékeztű, akkor ditsősségesen uralkodott IIdik József Kegyelmes Királyunk' idejében, a' kinek kegyelmes engedelmeből megnyervén a' Sz. Ecclesia a' Privatum Religionis Exercitiumot, a' legelső Isteni Tisztelet volt Pünköszt Havának 23-dik napján 1784dik Esztendőben, a' mint a' Matricula első Paginán lévő Irás bizonyítja. - A' lelkek' száma benne 233.

b.) Mindjárt az engedelemkor az 1784-dik Esztendőben hozzá kezdetek a' Templom' építéséhez tulajdon költségekkel, és erejekkel, melyet el is végeztek 1786-dik Esztendőben, Tiszteletes volt Prédikátor Mészáros János és Rector Rádótzsi István idejekben, és Elöljárók Böszöki István, Varga György, Sári Márton, Bán Mihály, Csuti György Kovács, és Curator Zóka József életekben, - a' mint a' Káronn lévő Inscriptio mondja. A' fala sárból van rakva, teteje nádas, a' fundamentoma kő. Harang lábja vagy Tornya készült 1795dik Esztendőben Juhász Pál Curatorságában, az ajja kőből az oldala deszkából, a' mint a' Juhász Pál' Curator számadása bizonyítja. - Most romladozott a' kerülete, - reparatiot kíván.

c.) A' Toronyba vagynak két Harangok - Az öregbiken ez az Inscriptio: "Készíttette Varga György. Vette "fél mézsáját. - a' Bábonnyi Megyeri, és Tabi Reformata Sz. Ecclesia tulajdon költségén 1789. In Ofen Jos. Bruner GGoss. 222 H." -

A' Kissebbik harang' Inscriptioja: "A' Bábonnyi Helv. Confession lévő Sz. Ekklesiának harangja. Brunner GGoss. 1785. In Ofen 1000 H."

d. Az Úr' Asztalához való edénnyei ezek: -

1° Egy tzin Kánna. 2° Gyónó Pohár N° 1. arannyal futtatott. 3° Edgy kis aranyos tányér. 4° Tzin tányér N° 1. 5° Két zöld tserép korsók. 6° Keresztelő Kánna N° 1. és ahoz való tál N° 1. tzinből. - Az Ur' Asztala, és azon való szőnyeg, ugyan ahoz tartozó abroszok egy Paukos, két vesszős, egy matska nyomos. Sávolyos is edgy. Edgy kék sujtásos atlasz selyem keszkenő. Edgy veres selyem Keszkenő. Edgy tiszta fekete selyem Keszkenő. Edgy selyemmel varrott selyem Keszkenő. - Avult három selyem Keszkenők. - Edgy selyemmel varrott patyolat fejrő Keszkenő. - Edgy nagy hoszszú Kése az Úr asztalához.

e.) Levelei az Ekklesiának vagynak, de mik azok azzal nem szolgálhat a' Tanító, (a' melyet szeméremmel jelent) mivel a' Curatora előtt annyi tekintetbe nem vala, hogy a' többi Presbyterek hire nélkül azokat néki kiadta volna a' megvizsgálásra. - A' mi illeti a' Könyveit, ezek: Két ujj Énekes Könyv, Edgy Biblia' Tárház, Tanítás módja, Diatalis végeztések. -

f.) Vagyon két szobájja az Ecclesiának, és edgy kis tanuló Háza, a' fedele nem alkalmas, kájhájja az edgyiknek haszna vehetetlen. - Vagyon abba az Ecclesiának edgy barkóza fából való négy szegű asztala, edgy hoszszú kar székje, M. I. billeges. Négy fekete karszékje ugyan M. I. billeggel. Van Ládája, melyben az Ur' Asztalához való Ruhák állanak. Vagyon ismét más kis Perselye. Van Kamarája, Istállója óla, a' melyek reparalni valók.

II° Az Ecclesia' Helybéli Igazgatásáról való Feleletek.

1.) Organisált Presbyteriummal a' Lelki Tanító nem ditsekedhetik. - Presbyterek vagynak öten. A' kik is a' Tanító' ide jövele előtt mondják magokat felesketteknek lenni, de hogy azok volnának, és Hivataljokban esküvések szerint hűséggel eljárának, azt alig lehet észre venni, mivel mikor a' szükség kívánja, hívásra sem jelennek meg, sem a' Curatornak segítségére nintsenek. A' honnét -

2°.) Presbyteriális Gyűlés igen ritkán van. Ennek a' Felsőség' rendelése szerint jóllehet a' Parochialis Háznál volna helye; mindazáltal azt az előtt a' Curatornál vitték végbe, a' melyet már ma nem annyira követnek. - Ezen Presbyteriális Gyűlésnek mindenkor kellene elmulthatatlanul lenni a' Poenitentzialis heteket megelőző Vasárnapokon, azonkívül hogy az Ecclesia belső dolgainak elintézésére egybe gyűlnek. De minthogy a' szokásban köztök nem volt, nem is tudják, a' mint vallyák mire való. Azért hát -

3° A' tzégéres vétekben élőkkel, versengőkkel, külön lakó Házas társakkal, Isteni tiszteletet nem gyakorlókkal, harag' tartókkal, még eddig ezen kérdésnek tenora szerint nem tselekedtek, noha elmulthatatlan keresztyéni kötelesség volna. - Hogy pedig ezt nem tselekedték azt bizonyítja -

4° Az, hogy ilyen gyűlések' actáit feljegyezve még eddig nem találunk, azért hogy köztök szokásba nem volt. -

5° Curatora van, de kéntelenségből. - Számadásait minden Esztendőben, Nagy Tiszteletű Senior Urunk visitatiokor revideáltatja.

6° Az Ecclesiának egyébből nints Jövedelme, hanemha aratásával keres valamit és külömben jövedelmét nem nevelheti, ha tsak földet nem arendáll, vagy szánt feléből.

III° A' Caritativumokrol vagy Alamisnákrol vo Feleletek.

α) Az Agentialék elmulhatatlanul publicaltatnak hatszor Esztendőben, és úgy, hogy akkor tsupán a' végre tétetik ki a' Jel, és semmi jel azon kívül soha sem tétetik más végre.

β) Hogy a' Gräle Consistoriumtol rendeltetett Objectumok publicáltatnak, azt mutatja a' számadás' közzé feltett Jegyzés, és hogy az az Alamisna.

γ) A' Curator, 's Dékány jelenlétekben számláltatik, és iratik is bé mindjárt akkor, és a' Curator Keze alatt van.

δ) Nagy Tisztelű Senior Urunk visitálláskor mind az Agentialét, mind más Alamisnát maga veszi Kezehez Contraquietantia, és quietantia mellett, minden hijjanosság nélkül.

IV., 1., A' Lelki Pásztornak neve Rősa István, a' ki tanult Saros Patakonn, német nyelven való beszéllést már nagyobb résznt el felejtette, de olvasni, és könyvet érteni még alkalmas. - Ezen Ecclesiába töltött el mátt öt Esztendőket Juthi Ecclesiába hármát, Lápafőibe tizet. - Feleséges, és egy hajadon Leánya van.

2°, Canonja nints, Liturgiája, és Josephina Resolutioja van.

3°, Minden Vasárnapokon és Innepeken, hogy tart é Predikáziót, Delután Katekisasiot, hétköznapi Imadtságot, arra az Ecclesia feleljen.

4° Az Ur' asztalához először járulni akarókat hogy Confirmálja, arra tsupán tsak az elmult Esztendőben mehetett reá, a' mint a' Confirmatusok be irott neveik a' Protocollumba bizonyítják, mivel az előtt nem volt soha is köztök szokasba.

5° Az Ur' Vatsoráját minden Esztendőben hatszor administrálja, a' mint ezt is az akkor adott Agentialénak beírása a' Curatori számadásba bizonyítja.

6° A' Keresztelést mindég a' Templomba viszi végbe hanemha a' Keresztelendő olly betegségbe van, hogy halálához közelitt, akkor a' Háznál is keresztel.

7° A' beteget keresztyénségből is meglátogatja ha tudja hogy kik azok, annyival inkább ha azok meg hívják örömet és jó szívvvel végbe viszi kötelességét.

8° A' Matriculát a' Gräle Consistoriumtol kiadott norma szerint hogy viszi, azt a' Matricula mutatja meg. - A' Törvénytelen ágyból születetteknek tsak az Annyok, nem pedig azok a' kiktől származnak irattatnak bé, hanem ha magok kívánják, hogy Attyoknak neve beíratassék, külömben be nem íródnak. - Nem külömben -

9° Hogy a' házasulandók 3szor publicaltatnak, és Vasárnapokon tsak, nem pedig hetköznapiokon, és hogy a' Copuláltattak beíratatnak, azt is a' beírás megmutatja. - Hasonlóképpen -

10° A' Felső Királyi Parantsolatok, a' Consistorium' publicált Rendeléseivel hogy beíródnak, azt is az Improtocollatio bizonyítja.

11° A' Predikátor fizetése a' parantsolt mód szerint másutt különösen adatik elő ugyan ezen 11 Nro alatt, utóbb a' petsételt oldalon.

12° A' Predikatori fizetés beadódott a' tavalyira, de az 1812^{dik} Esztendőre restáll az Ecclesia egy kila rozsossal futsi hijján.

13° A' Predikátor minemü tekintetbe légyen, ezen egy feleletéből a' Curatornak ki lehet hozni, hogy ő az Eccla' Leveleit a' több Elöljárók' hire nélkül ki nem adja, a' mint ezt fellyebb az é betű alatt már fel van téve.

V. Az Oskola.

a.) A' Rector Neve Ross Pál, Losontzon és Pápán tanult, Bábonyba most jött. Ez előtt Rectoroskodott Dégen, Mező Komáromba, Mórba, és Németibe Praeors volt. Feleséges., és gyermekei hárman vagynak. -

b.) Az Oskolának sem zárja nints, sem ablakja nem jó, azomba tsurgat is a' fedele. - Külömben még eddig elég tágas volt, mivel a' szüléket arra nem lehetett birni, hogy gyermekeiket oskolába adják, de ha a' mostani Consoriptio szerint az Oskolába járhatokat feladják, edgy kevésbé szoros leszsz. -

c.) A' Cataloguson fel van írva, hányan voltak a' mult Esztendőben.

d.) Nem járnak egész Esztendőben az Oskolában, tsak télen, mivel a' szülék még az Examen ideje előtt ki veszik őket tavasszal.

- e.) Mitsoda tudományok tanítottak a' mult Esztendőben, és a' Consistorium Methodusa szerint tanítottak é azt az elment Rector' Specimenje adja elő.
- f.) A' Tractus' Oskola Visitatori: Tiszteletes Nagy Dániel, és Tiszteletes Nagy György Urak. - Itt visitált tavaly T. Nagy Dániel Úr egyszer. Az Examenen nem lehettek jelen. -
- g.) Helybéli Inspectorok is vagynak.
- h.) A' Rector a' Templomba való éneklést még eddig elvégezte, és mikor különös occatio van, meg kérdezi az éneklést, máskor pedig meg tudja választani.
- i.) az újj Enekes Könyv bévétetődött, de az a' kár hogy a' nagy drágaság és szegénység miatt nintsen több kettőnek.
- k.) A' Rectori Salarium a' parantsolt mód szerint külön pappiroson oda alább van.

VI., Bába van examinált eskütt, a' Tanító az ő részéről az Aszszonyoknak semmi panaszokat réa nem hallotta. - A' Himlőt oltó Chyrurgus Úr tavaly Esztendőben a' Tanítóval bizonyította, hogy Megyeren, és Bábonya hányba oltott, a' T. N. Vármegyére bémutatott oltásbéli Lajstromát.

VII., A' Temető Közönséges, és nem ártana ha tágasabb volna, mivel mindenütt holt testek hányódnak fel, kerítés nélkül való, holott a' Királyi felség parantsolja de azon kívül is mind a' két Vallásu Predikátornak kaszállója volna, még is azt megetetik. - A1 Sirok mejjen ásatnak, és a' Temetés ideje a' F. Királyi Parantsolat szerint van.

VIII., Harangozó különös nints, hanem a' Rector, a' ki kötelességébe eljár, és a' Prédikátornak engedelmes, fizetése 3 forint.

IX°. Az Ecclesiának szegénnyei a' kik vagynak, olly állapotba vagynak, a' kik dolgoznak edgyen kívül, és élelmeket kereshetik, 's keresik is. - De az Eccla szegény levén egyebet nem tsínálhat vélek annál, hogy semmit nem fizettet vélek az Eccla közzé. Ezek vagynak hárman.

X^o Nem háborgattatik a' Vallás gyakorlásában, Isteni Tiszteletében, az Eccla sem itt nem lévén Rno Cathcum Templom, a' Vallásra, Processio járásra az Innepeik megtartásokra nem erőltetnek. - A' Plebanus sem kérte még eddig a' Lelkek Conscriptiojának kiadását. - De a' Parochialis földekre nézve ez a' Gravamen, hogy az Evangelicus Predicator Ur' földe a' Ref. Predikátoréval barázdás lévén, tehát az Evangelicusok szorgalmasabbak lévén a' szántásba a' miéinknél, mindenkor előbb szántanak, és elszántottak a' Rftus Predikátor' földjéből, és sem azok nem tudják megbizonyítani, mivel nints írás rólla, sem a' mieink, hogy mekkora az övék. A' honnét ez idén ezeknek hírek nélkül amazok el tzövekeltek, a' mint akarták. - Már most nem lévén annak mennyiségéről edgyiknek is Levele, az javasoltatott a' Tabellából vagy Mappából nézetnék meg, h mennyit méltóztatott ide adatni, mennyit amoda, úgy igazíthatják el a' pert, de a' Halgatók nem fogadják, sőt nem tsak az hogy nem fogadják, hanem van olly Elöljáró köztünk, Juhász Pál a' ki amazok mellett hartzol, nem maga, és mi mellettünk, de ugyan azon Elöljárót a' maga fia ezzel tzáfolta meg a' Predikátor' füle hallatára: "En szántom Apám Uram, nem Kend, azért én tudom, de bizony edgy borona ajját is elszántottak a' miénkből." -

Filialis Ecclesia Megyer.

Ezt sok Uraságok birják; ugymint Tekintetes Kósa Magyar Sámuel Úr, Tekintetes Hollósi László Úr, Tekintetes Tóth Ferentz Urak a' potiorok. - Nemes Kovács Ádám, Vári nagy Ferentz, és Kállai Urak. - A' Lelkek száma benne No 213.

- a.) Temploma nints; de Tornya és harangja van, illyen Inscriptióval: A' Megyeri Helv. Consz. levő Uraknak Polgároknak harangjok. Budán 28^a 8^{bris} 1801. 180 H Franciscus Mülner Judit me. -
- b.) Tsak temetni szokott oda járni a' Predikátor. -
- c.) Annyiban Concurráll tsak a' Préd fizetésében, a' mennyit mutat a' Predikatori Salariumok, a' Bábonyi Salarium után való fizetésben. -
- d.) Oskollája nints, de azért a' kik initialtatni akarják gyenge Gyermekeiket, taníttathatják és némellyek taníttatják is azokat, edgy agilis Pósvai János nevű Compossessor által a' maga Házába.
- e.) - - - - -
- f.) Nem lévén rendes Oskola Mester, Salarium sints.

g.) Ezen Ecclesiából a' Bábonyi Presbyteriumba még edgy sints bevéve. - Azért már instált a' V.Sedes előtt a' Tanító, próba is tétetett, de még eddig semmire sem mehetett ebbe. -

h.) Bábája bizonyos nints, hanem tsak a' kit kaphatnak. -

i.) Temetője közönséges, kerítés nélkül.

k.) A' Megyeri Köz birtokosok a' kiadott Papi Conventiot magok oktából erőszakosan megváltoztatták, két esztendeig semmit nem fizetvén, fizetésemet a' midőn kértem töllök, nem 4 forintjával, mint a Conv. Sub L. K mutatja, hanem tsak kettővel fizettek, és ugyan akkor azt ígérték szóval, hogy ezután is tsak ugy fizetnek; de még a' mult Esztendőre is tartoznak némellyek. - Ha írásba tett ígéreteket ilyen erőszakosan változtatják, mennyivel inkább szóval tett kötésekét változtathatják. - Hova leszsz így ez a' papi Canon? Hogy a' Papi fizetés ne változtassék. - Vagy: ha magoktól a' Conventio' első részét változtatták, annak másod részét (:melly ez: "De mi is azt kívánjuk Tanítónktól hogy a Stolát a' mint a' Bábonyiak fizetik, mi is a' szerént fizessük":) a' Lelki Tanító is változtassa, azt kívánná a' Józan okosság, és igazság, vagy azt, hogy régi állapotjába reponáltasson. Mivel így lévén a' dolog, soha semmi féle kötésnek, és ígéretnak nem leszsz hitele, és állandósága. - Ha a' Bábonyi köz emberek, és a' Megyeri Közbirtokosok között való Propoctiora nézünk, úgy láttzik hogy mikor a' Bábonyiak bort, búzát, fát adnak, és más szolgálatot megtesznek, ezeknek a' Megyeri Köz birtokosoknak két forintbéli fizetések soha sem üti meg az ide való szegények' fizetésének fele mértékét is. - Hát tsak azért tartoznak azok kevesebbet, vagy annyit sem fizetni mint a' szegények, hogy Urak? A' Bábonyiak' fabéli Conventiojok Predikatorjokra nézve mivel elfogytak, igen nagyon kissebbedik, mert a' Préd ide jövelekor volt ?? Marhás Gazda, 's ugyan annyi fát is adtak ezek szűken, még el nem fogytak a' Bábonyiak addig is segítették a' közbirtokosok Megyerről a' Predikátort fával, tavalyi Esztendőben pedig ezt is eltagadták. - Ha mindenben így tselekesznek, edgyszer el fog fogyni a' Papi Conventio.

NB Ez ugyan nints a' Megyeri Papi Conventióba de meg levén ebbéli ígérek a' Bábonyi Protocollumba írva, annak ereje szerént kérvén töllök szorultságomba azt meg nem fogták kivévén a' tavalyi Esztendőt, mert arra senki sem adott. -

Errenézve is jó volna vagy a' Bábonyiakat úgy organizálni, hogy tehettsegek szerént öl számra fizetnék fájokat, mivel régi tehettsegekben fogyatkoztak, vagy pedig a' Megyeri Közbirtokos Urakat erdejek levén mint ez előtt, úgy ezután is edgy edgy kotsi fának adására bírni. -

Mivel pedig e' tsekély fizetésnek kiszedését diszetlennek, vagy inkább rangjokhoz illetlennek tartják a' Nemes Közbirtokos Urak, ha az oda való Polgár Dékány által kéreti a' Predikátor sőt nem tsak, hanem azt edgyátállában meg sem engedik, illendő volna, hogy az más olyan módalitással vivődni végbe, a' melly mind ő réájok, mind a' Tanítójokra nézve tisztességessebb volna. - Ez pedig úgy lenne, hogy mint más jó rendet tartó Ecclesiákban, úgy ottan is a' Közbirtokosok közzül is, edgy Curator választatna, és hogy a' Mater Ecclesiába levő Presbyterek közzé a' Megyeri mind két renden vagy rangon lévők közzül Presbyterek tétettetének, a' kik edgyütt munkálkodnák az Ecclesia javát és boldogságát.

A' Tabi Filialis Ecclesia.

Itt nints sem Templom sem harang, Három Jobbágy van tsak benne, a' többi Uraság szolgálaiabol Juhászokból béresekből áll. Lélek szám van benne N_o 58. Ezek fizettek még eddig két kila búzát 's két forintot a' Prédikátornak, de már mivel meg fogyatkoztak, a' búza fizetés előtt magokat tavaly vonogatták.

Torvaji Filialisták.

Itt Lélek szám van N_o 10. Ezek soha se fizettek még, holott ide járnak Isteni tiszteletre, 's ide is tartoznak.

A' Bábonyi Parochialis Földek' le írása Gravamenekkel.

1° Napkeletre van három kilás Földje, ennek Megyer felől való szomszédja a' falu Kovátsa, Bábony felől való szomszédja Gál Gábor. Meh lehet hogy míg az árvíz el nem hord'ta közepét, hogy volt 3 kilás, de már, ma minthogy az árvíz is elhordta, bizonyos megyeje sem volt kétszéges hogy anyi van.

2° Másik földje Tab felől, a' melly két kilás és edgy mértzésnek van írva, de ebbe annyi nem megy, és éppen ez az, a' mellynek fellyül az Evang. Tiszt. Úr a' szomszédja, a' hol a' gondatlanság miatt bizonyos

határ vagy megye edgyik részről sem lévén, az idén az Evangelikusok a' miéink hivek nélkül azt eltövekeltek vagy határozták. - Alsó szomszédja Juhász Imre. - Van még ehez egy darab föld meszsze, a' mit Nagy Bódernek neveznek, és minthogy ezt is ugyan akkor vetik el, a' mikor amazt, tehát a' két edgymástól távol lévő földeket, a' Conventióba edgynek számláltatván, lehet hogy a' kettőt edgyütt vévén, belé ment a' kettőbe két kila, és edgy mértze régenten. - Ennek Tab felől való szomszédja az Evang. Eccla, Bábony felől vo pedig Legrádi Pál nevü Polgár.

3° Harmadik földé edgy kilás, a' Kis Bóderbe ennek Nyim felől való szomszédja Legrádi Pál, Tengód felől való a' Notákins.

4° Negyedik földé a' Kender föld a' Rectoréval edgyütt egy tagba 3 ./. három mértzés. Ennek szomszédja Tab felől Légrádi Pál, Megyer felől Tóth Jó'sna. - A' végibe egy Petrenyét termő kétetske van. - Mind ezekből a' földekből dézmát nem vesznek.

Kertei.

Első Kertje van a' Ház folyásába Klumprit termő, ennek felső szomszédja Varga János, alsó Takáts Jó'sef, a' Szerűvel edgyütt benne három mértzés.

Második a' Kováts műhelyen fellyül edgy kis veteményes Kert, meg terem benne mintegy két, 's három akó Káposzta. Felső szomszédja a' Notalius, alsó pedig Varga István.

Harmadik a' falun alol legszélről a' több Káposztás Kertek végibe, és az Országút mellett edgy a' másodiknál kisebb Káposztás Kert volna, de ritkán lehet használni, két kila Klumpri meg terem benne. Falu felől való szomszédja az Evang. Tisztas, Napkeletről az országútja.

Rétje.

A' Bábonyi falú végén a' Tabi és Megyeri ország' útjai a' Kerítése, három szegletű, és öt Kotsi szénát terem, mellynek harmada a' Rectoré. A' Rétnak Megyer felől való szomszédja Berta János' szántó földje, a' ki az idén a' maga vetését akarván oltalmazni, azt ország útjából el szántott, és erre a' Rétre vette az ország útját, 's következésképpen megkissebbítette a' mint ezt ide való Pap János Elöljáró bizonyítja, hogy a' szomszédja földének, éppen akkorának kellene a' Berta Jánosénak lenni, de ha meg mérettetik nagyobbnak találtatik a' Berta János' földje a' szomszédja földjénél, és a' mennyivel nagyobbította Berta János a' maga földjét, annyival kissebbítette a' Parochialis rétet. - Ez a' rét Pap Rétnak nevezetik, még sem egészen a' Tanítóknak, azt be takarítván tilalmazzák azért, hogy takarodáskor legyen marhájokat mijen legeltetni. - Történt már hogy sarjuja több lett volna, mint elő szénája, még is azt erőszakosan megétették, az is történt h pénzes munkással a' Tanító le kaszáltatván a' sarjút, azon rendről megétették. - Történt az is, hogy a' mások beteg marhái mind azon legeltek, a' Tanító pg Keremény Helént se nyerte meg a' Birótol, hogy a' maga beteg marháit a' maga rétére hajtsa legelni, és így nem a' Papé az, hanem a' falué. Holott azért a' Lelki Tanító szolgál, a' melly dolog valósággal káros, és orvoslást vár. - - Mert ha a' Polgárok ugyan azon szomszéd réteken a' mellyeket birnak sarjút kaszálnak, a' Tanítóknak is jussa lévén rétéhez miért ne kaszáltathatna sarjút, holott az Pap' réte? -

Toldalék az első Paginán sub No 1o ad Literam á.

Nehai Tiszteletes Ross Péter Predikátornak a' Bábonyi Matricula belső Tabláján ilyen Jegyzése van: Sub L. F. Alább irt a' Curator kezénn levő Levelek között az Ecclak régiségéről szolló illetén Jegyzést találtam Sub Litera F. Hogy Bábonyi Helységben az Isteni Tiszteletben szabadság minékünk előbb adatott, mint a' Lutheranusokk, bizonyágok ezek: - 1° Megyeri Fazekas András, 2° Köröshegyi Sebestyén Ilona, 3° Ürögi Szemesi György, 4° Szemesi Judit 5° Bábonyi Buzi István 6° Kovács Mihály 7° Nagy István. Leg elsőben Tanító volt Tokai Fer. Veszprémi Ropoli Ferentz utolsó. Conventiojok volt fl. 12. 22. Posonyi mérő búza minden félre két hold föld, mellybe bele ment 4 kila búza, 8 H fagy káposzta föld, kukoritza föld, egy mértze lentse, fél mértze borsó, 30 H hús, két totsi széna. Feljegyzette 1800. L 10a Febr. Ross Péter. Préd. mh. -

Ezt a' Levelet pedig a' mint gyanítani lehet, irta Molnár István Notarius a' Rftusok által a' Levélben feltett személyekkh.

Bálványos. d. 5a Jul. 1816.

- Kamara, Ól, Istálló megvagynak fedve, az Istállónak megjavítás kell.

- A' Presbyterialis személyek Vármegye Esküdttye által eskedtetnek, nem a' Predikátor által.

Megparancsoltatott az esküség.

- Az Ekklesia Jövedelmét lehetne azzal nevelni, ha Lélek Búza nevében, az egy Mértze hejlett, a' mennyi eddig adódott, egy Pozsonyi Mérő fizetődne, mint más némely Ekklesiában.

- Nyáron az estveli Könyörgés a' Templomban el maradhat.

- A' Halotthoz való harangozásban módot kell tartani.

- Catholicus Innepben Házasságok hirdetése ne legyen.

- A' Fa dolgában fogatkozást szenved szenved a' T. Predikátor.

- A' Conventiónak 11dik Punctumában említett Kukoritza Földnek mennyisége.

- A' Fél-mértze Búza, és négy Garas fizetést a' T. Predikátornak Halgatói hánnyák.

- A' Gyermekek nyári Oskolába való járások, a' mennyire lehet, eszközöltesen.

- A' Teremtőnek Árka nintsen.

- A' Halottak' temetésére nézve az a' nehézsége a' T. Predikátork, h reguláztatván Halgatói, készebbek nem predikáltatni Halottaikat. Reguláztat pg abbann, h a' kir. Parancsolat szerint tiltatik a' Halottk Templomba való vitele.

- A' Lusu és Curator és Dékány fizessék be.

+++

A Canonica Visitatio Tárgyairól tett Kérdések, az azokra való Feleletekkel együtt.

I. Az Ekklesia.

Az Ekklesia neve Bálványos. Vagy közönségesebb nevezettel Bányos. Fekszik T. Somogy Vármegyében; 's birják Méltóságos Consiliárius Tallián Antal - Csapody Gábor, - Nagyságos Horváth Imre, - Tekintetes Tallián Uraságok.

a.) Az Ekklesia mikor kezdődött? leg alább mitől fogva van emlékezetben? mitsoda Fátumai voltak? A Lelkek száma mennyi? - Az itt fel tett három elsőbb kérdésekre meg felel több hiteles documentumaink közül a C, betű alatt levő, melyet szórul szóra kiírok "Én alább meg irt, azon lelkem esmérete szerint, mely szót az igaz ítélő Biró Úr J.Kr előtt kívánok megjelenni bizonyosan vallom 's tudom, hogy Bálványoson nem csak a Pesti Commissiónak idején volt Calvinista Eccla, 's Helvetica Confession való Religio, hanem még a Kurutz Világ előtt is; 's azutáto fogva nem is volt semmi haborgattatása vallása eránt. Hajtogató Péter nevű Predikátort is esmertem a Péstis előtt, más egy Lengyel fi volt, azután Bálványoson, kit itt ismértem, és bizonyosan tudom Templomok is a kiből jártanak, volt, de a pusztaság miatt elromolván, más helyette holmi romlandó fábol építettet. Melynek bizonyosságára Vreetz-Kovács János Annod. circiter 80". _ Az A, betű alatt lévő documentumunk pedig 1721.k esztendőto fogva 1746-ig, tökéletes soriesit mutatja az itt fungalt Lelki Pásztoroknak. - A B, betű alatt lévő

documentumunk pedig így fejezi ki magát "Bálványoson az Reformatus Predikátor meg volt tanított tisztiben nem csak a Pesti Commissióto fogva, hanem annak előtte sok idővel, úgy mint még a Török itten lakásakor is Vreetz. - A mely documentumaink világosan mutatják hogy Ekklesiánknak már a 17k Száz utolsó felibe virágzó állapotba kellett lenni. - A Lelkek Száma a leg újabb Conscriptio szerint 757. b.) A Templom - ha van Torony mikor épült? mitsoda materiából? mitsoda állapotba van? - A' Templom kezdett építettetni 1784.k Esztben. - A Torony pedig épült 1793k és 1794. Esztben. - Mind az, mind ez épült Kővekből, a Templom ugyan egészen termő Kővekből - a Torony pedig nagyobb részént téglából. Minémő állapotban van mind a kettő, az egyszeri reá tekintés megmutatja.

c.) Az Úr Asztalához tartozó minden edények, abroszok, takarók, keszkenők vreetz rendel így következnek. 1., Három Ón Kanna, melyek közül a nagyobbik 7 ittés, ezen semmi Inscriptio nints. - a kisebbik 5. és ½ ittés, - a leg kisebbik 2. ittés 's mind kettőt ezzel az Inscriptioval lehet szemlélni. A Bálványosi Ekklesiáé. - 2., Egy arannyal megfuttatott Tányérska, melyről az Uri Sz. Vatsorában levő Kenyér osztogatatik, és a melyen ezen Inscriptio található. A Bálványosi Rfta Ecclesia tsináltotta, Ujvári Bénéiaminn Predikátorságába 1775 Esztben. - 3., Két Poharak, melyek közül az egygyik Ón: inscriptioja ez: A' Bálványosi Rfta Ekklesiáé - a másik Pohárnak csak a talpa ón, a felső része veres réz; s ezt az Inscriptiot mutatja Bálványo. Rfta. S: Ekkli: csinált: JI: Csuti Jer: ÚR: Predikátor. A. 1785. - 4., Egy selyem Keszkenő, melybe a Kenyér az Úr Asztalára fel vitetik. - 5, Egy minden pompa nélkül való, de illendő és tisztességes takaró; 6, Három fehér sávoles abroszok - 7, Egy Keresztelő ón Tál, az azzal járó

ón Pohárral, és két selyem Keszkenőkkel, egygyütt - 8., Egy ón és egy bádog tányér az alamisnázkodás végett, a Templom két ajtajaibann. 9., Az Úr Asztalánn és a Kathedrán lévő Szőnyegek. - - Ezek azok, a készülétek, mellyek most az Úrnak Asztalánn fel főrognak: de vagynak ezeken kívül még többek is, mellyeket, mivel illendőbbek szereztettek helyettek tsak emlékezetnek okáért tartunk. Illyenek a, Az Úr Asztalán lévő régibb takaró, melly öt öszvevarrott külömbkülömbbféle színű és formajju selyem Keszkenőkből áll. - b., Egy virágos veres selyem Keszkenő - c., három sejemmel kivarrot gyólt Keszkenő - d., egy veszsős pamuk Keszkenő - e, egy ernyed fako selyem Keszkenő. f., egy zöld Korso tserép.

d.) A Toronyba, mennyi számu, mitsoda nehézségü, Inscriptioju harangok vagynak? - Van a Toronyba három harang - mellyek közzül, a nagyobbik 293. font, a felső részénn ez a' körül való Irás olvastatik GOS. Mich: Anton Litman in Pest 1796. az alsó részénn pedig, Ecclesia Reformata Bálványosiensis Proprüs experisis procuravit Regnante Francisco II; V.D. Ministro vero Josepho Hőke -, A Kissebbik pedig 170 font, a felső reszin való Inscriptio ez. GOS. Mich: Johann Kohl: N.D: NION. Litmann in Pest 1787. - az Alsó részénn pedig Regnante Josepho II. Ecclesia Rfta Bálványosiensis Propriis expensis procurarit Ao 1787. - A legkissebbik 97. font, a felső részin olvasni lehet GEGOSSEN: in Pest 1796. - az alsó részin, Regnante Francisco II. V.D. Ministro vero Josepho Hőke Ecclesia Rfta Bálványosiensis propriis Exp: Proc: P.I. fungente.

é.) Vagynaké az Ekklesiának Levelei - Könyvei? mik azok? - Vagynak Levelei is, Könyvei is - A Levelek közzül némelylek mutatják Ekklesiánknak nem kezdetét, hanem már virágzását - mások hogy ezen mostani Templomunk a Fels: Király II. Jósef Kegyelmes engedelme mellett építettett - mások, hogy a melly földeket a Prédikátor bir azokat a Méltóságos és Tekintetes Uraságok az abban kinevezett mennyiség szerént adták. - Az Ekklesia Könyvei pedig ezek. - Biblia tárháza - Páriz Pápai Dictionariuma - Extractus Art in negotio religionis - Art. 26. Diate 1791. - Jura Evangl. - Raff Természet Historiája - Kis Tükör -Bibliabeli Historia - Raff Geographiája - A jó gazdaember - Hortobágyi Pásztor. - Látzai Catechismusa - Oskolai tanító könyv - Magyar gazdaságnak Kalendáriuma - Magyar Grammatica - Egészséget tárgyozó Catechismus - A Magyar Országot illető Törvények rövid summajja - Hét mappak u.mt. Somogy Vármegye - Europa - Asiaa - Afrika - America - Hungaria, Planiglobium - Egy kis Diarium in Octavo, a Loeale Presbyterium végezéseit foglalja magábann - régi Mátrícula in quarto. - másik matricula in folio - ismét legujjabb Matricula in folio - Kurátor számadása in folio - egy Diarium in folio a Klyi parantsolatok, a V. Superintendentia végezéseinek feljegyzése.

f.) A Parochialis Házbann hány szóbák, és mitsoda állapotban vagynak? az Ekklesiának abbann lévő nyoszójái, asztalai, székei; vagyoné a Házhoz meg kívántató Kamara, Istálló, óll s az is mitsodás állapotbann? - A Parochiális ház bann három szobátskák vagynak, millyen állapotbann légyen pedig az épület maga magát megmutassa. A tseléd ház bann vagynak két gyalog fekete karos székek - egy rozzant nyoszója - egy pár fogas - egy hajtott pad az asztal mellett - egy roszsz asztal a konyhá bann - egy könyves téka a tanuló ház bann - ugyan ott egy fekete Láda, melyben az Úr Asztalához tartozó készülétek, testmionois Levelek és Könyvek állanak - két persely - és ezenkívül a Kurátor kezén forgó ládátka, melybe az Ekklesia pénze, az alamisnák, a kuratori számadások - hiteles documentumok, - petsét nyomó s.a.z. zár alatt állanak. - Kamara van jó, de nem ártana ha még is mind ez, mind az Istálló, mind az óllak jobb állapotba volnának.

II. Az Ekklesia Helybeli igazgatása.

1.) Vané organizált Praesbyterium? Hányan vagynak? Hogy választatnak? Feleskettetneké a Praesbyterek? - Praesbyterium van, melly 12 személyekből áll, mikor pedig Praesbyterialis személyeket választunk ezt a modot követjük: ki nevez a Praesbyterium, három arra a hivatalra illendő minémüségekkel diszes személyeket; ezeket közönségessé teszi a nép előtt, és osztán azon három személyek közzül azt választja a nép Praesbyternek a mellyiket akarja. E meg lévén felkellene osztánn eskedtetni: de nállunk meg van mondva hogy nem én hanem a Vármegyei esküttye tesz Praesbytert, azért én egynél többet nem is esküdtettem /: minthogy szükség nem is vólt reá eddig az ideig /: a kik pedig az én ide való jövelelem előtt is praesbyterialis személyek voltak, mind e mai napig hit nélkül szolgálnak - ha szolgálnának. -

2.) Tartatnaké Praesbyterialis Gyűlések? mikor? mitsoda helyenn? - Tartatnak mind annyiszor, valahányszor tsak a szükség kívánja, egyéb napokon is: de kívált Vasárnapokonn, a Predikátor Házánál.

- 3.) Mit szokott tselekedni a Praesbyterialis Gyűlés a czégéres vétekbenn élőkkel? - a versengő, és egymástól külön lakó házastársokkal - a közönséges Isteni tiszteletét nem gyakorlókkal? a haragtartókkal? vagynaké most ilyenek? - A vétekhöz képest most Inti - dorgálja - pirongatja, megmutatja nékik melly veszedelmes legyen az út mind magokra, mind Házak népire, mind az egészsz Ekklesiára nézve mellyen járnak - mennyire ellenkezik az ő életek a ktyéni étellel, mitsoda motsok, gyalázat hárul az ő vétekből némü némü tekintetben a Vallásra, s.a.t. majd kéri és jobb útra téríteni igyekeznek. - Ha hogy jobbulni nem akart, intésünknek, kérésünknek nem engedelmeskedtek olyankor a Praesbyterium által adja az illyeket visitatio alkalmatosságával Nagy Tiszt: Visitator Uraméknak. - Ugyan ezt tselekeszi a versengő, és külön lakó Házastársokkal -. Most ilyenek nintsenek.
- 4.) A Praesbyterialis Gyűlések Actai feljegyeztetneké? Ki jegyzi fel azokat? A Tiszteletes Predikátor maga jegyzi fel, a mint azt, az a végre rendeltetett Könyvetske mutatja.
- 5.) Vané Curator? ennek számadásai minden Esztbenn revidealtatnaké? kik vagyk jelen a revision? - Van Curátor - az ő számadása minden esztendő végén a Praesbyterialis Személylek jelenletelekbenn kezdetitől fogva végig felolvastatik, megpetsételtetik, és erga revisionem Nagy Tiszt: Esperest Uramnak minden visitatio alkalmatosságával által adatik.
- 6.) Vané valamely jövedelme az Ekklesiának? miből? Lehetneé azt nevelni? miből? - Valami tsekélység - tsak annyi, a mennyi megszokott maradni a Lélek búzából, m.u.a Tiszteletes Predikátor, az Oskola Mester abból kifizettetik, és az Úr Asztalához öt mércze kiméretik. - Lehetne pedig több jövedelme, ha Lélek búzába nem egy mérczét, hanem egy Posonyit adna minden pár, mint egyebüt is szokásba van 's e mellett Lélek pénzt is nem négy garast adna minden személy hanem l.alább tiz garast. - noha négy garast is tsak ebben az esztendőben kezdetek sok sürgetésem után adni; a fellyebb való esztendőkbenn mindég tsak 7 Ft. adtak, melyből a Conventionátusok fizetése soha ki nem telt, hanem azt a Templom pénziből kellett pótolni.

III. A Charitativumok vagy Alamisnák.

- á. Publicaltatiké az Agantiale? hányszor esztendőbenn? Tétetiké ki akkor más valamely végre persely, tányér, vagy akarmi? - Publicaltatik minden esztendőbenn hatszor, mindenkor communio alkalmatosságával. Hogy pedig ilyenkor más végre sem tányér, sem persely, sem semmiféle eszköz ki nem tétetik, szólhat az egészsz Kösség.
- â. A Gen: Consistoriumtól rendeltetett objectumok publicaltatnaké? - Publicáltatk; még pedig akkor, mikor a nép tellyesebb számmal szokott a Templomba fel gyűlni.
- ã. Kiknek jelenlétekbe számláltatik fel az Alamisna? béiródiké akkor mindjárt? Ki keze alatt van? - A Tiszteletes Predikátor - a Curátor, és a Dékány jelenlétekbe, sőt ezek magok számlálják fel m:u a Templomból béhozattatik 's bé irattatvánn akkor mindjárt a Curátor számadásába, valamint mindenféle Vasárnapokon gyűlt alamisna: ugy az is mely a Ven: Consistoriumtól parantsoltatik az ő keze, és számadása alatt van.
- ä. Administraltatiké minden hijánosság nélkül mind az Agantialé? mind minden más alamisna? - Kiknek? Contraquietantia és Quietantia mellété? - Mind az Agentiale, mind mindenféle alamisna hijánosság nélkül administraltatik Visitatio alkalmatosságával Nagy Tiszt. Esperest Uramnak, a mikor ezekről Contraquietaltatik is.

IV. A Lelki Pásztor

- 1.) Mi a Neve? mellyik oskolábann tanult? mitsoda nyelvekenn beszélhet? vagy leg alább olvashat? mennyi időtől fogvan van ebbenn az Ekklesiábann? az előtt mitsoda Ekklesiábann szolgált? Feleségesé? vagynaké? és hány gyermekei? - A Lelki Pásztor neve Kontz Jósef; tanult a Debreczeni RCollegiumbann - beszélhet Magyar, deák, és valamennyire Németh nyelven, a mi pedig az olvasást illeti tud Görögül, Sidoúl olvasni. Van Felesége: van gyermeke is. Egygy.
- 2.) Vané Canonja? Liturgiája? Josephina Resolutioja? - Van mindenik.
- 3.) Minden Vasárnapokon és Innepekbenn tarté predikátot? délutánn Catechisatit? Hétköz nap Imádságot? - Itt a Halgatok szóljanak hogy mind Vasárnapokon, mind Innepekenn a mint az alkalmatosság kívánja predikáll; dél után Cathechizál, - Hét köz nap Imádkozik.
- 4.) At Úr Asztalához előszször járulni akarókat Confirmálja 's a Confirmatusok nevét beírjaé? - Confirmálja, és azokat bé is írja.
- 5.) Hányszor administralja esztendőnként az Úr' Vatsorájját? Hatszor.

- 6.) A Keresztelést a Templomba viszié véghez, vagy Háznál? - Mindég a Templombann.
- 7.) A beteget meglátogatjaé? Nem tsak akkor mikor hivattatik, hanemha értessire esik valakinek betegsége, hivatlan is felkeresi azt.
- 8.) A Matriculát viszié? A Gen: Consistoriumtól kiadott norma szerénté? Hogy írja bé a törvénytelen ágyból születetteket? - Viszi még pedig a kiadott norma szt és a törvénytelen ágyból születetteket a szt a parantsolat szerént, mellyet e részben az Esperesti Visitatio Nro 40 kötelességünké tesz.
- 9.) A Házasulandókat háromszor publicáljaé? Vasárnapokoné, vagy hétköznapokon is? béírjaé a copulaltattakat? - Háromszor publicálja. még pedig mikor ebbenn a részben a maga szabadságába van éppenn tsak vasárnap, mikor pg egészsen nintsen a maga szabadságába /: melly akkor esik meg, mikor valamely halgatoja külföldre házasodik :/ hogy senkinek, és kivált Superiorainak ne praejudicaljon, hétköznapokon is, de tsak olyan hét köz napokon, mellyeken az Atyafiaknak Innepek van. - A Copulaltattakat is béírja.
- 10.) A Felső Klyi parantsolatokat, a Consistorium publicalt rendelkezéseit improtocoláljaé? Improtocolálja.
- 11.) A Predikátor fizetését elő adja a prantsólt mód szerént, az A betű alatt lévő Levél - az Oskola Mesterét a B. alatt lévő. De hogy a' még itt fel tett kérdésekre adós ne maradjak felelettel, azt is meg kell mondanom, hogy mind földünket, mind kerteinket egészsz szabadságba és dézsma nélkül bírjuk, mind ketten.
- 12.) Béadódiké esztendőnként a Predikatori fizetés idejében? Nintsé restantia? - Béadódik minden esztendőben, úgy hogy semmi restancia nintsen egyébben; hanem a fa dolgában, melyre nézve téli időben szenved a Predikátor egészsége, szenved hivatala, mellyet a lármás tselédek között úgy vinni mint a hogy kell majd alig lehet.
- 13.) Szent hivatalához illendő tiszteletben tartatiké a Predikátor? Annyira a mennyire - méltatlan bosszúsággal még soha nem illettek: de e mellett tsak ugyan nagyon tudják némelyek hogy fél mértze buzát és négy garast fizetnek a Papnak.

A. Az Oskolák

- a.) Mi a Neve a Rectornak? Melyik oskolában tanult? Mennyi időtől fogva van ebben az Ekklesiában? Az előtt mitsoda helyeken volt? Nötelené? vagy Feleséges? a Feleségesnek vagynaké gyermekei? és hányan? - Az Oskola Rector neve Szathmári András; tanult a S.Pataki R. Collegiumban, - ebbenn az Ekklesiában töltött öt esztendőt - ez előtt pedig lakott Némedibe, Ságváron, Tengődön, Köröshegyen - Feleséges - Gyermeke nints.
- b.) Mitsoda állapotba van az Oskola épülete? elég tágosé a gyermekek számához képest? - Szenvedhető állapotba van, 's ahoz képest a mint a Szülék szokták gyermekeiket oskolába jártatni elég tágos.
- c.) Hányan vagynak az Oskolában járok? külön a Fiuk, külön a Leányok? A Catalogus leirattassék, és Visitatiokor beadassék. - - Az Oskolában járó gyermekek száma öszvességesen 64. kik között 39. Férfi és 24 Leány gyermekek találtnak.
- d.) Járnaké a gyermekek Oskolában egészsz esztendőben? vagy tsak télen? Lehetséges volnaé hogy mindnekor járnának? - A Kisebb gyermekek járnak egészsz esztendőben: de a nagyobbak igen tsak öszszel és téllenn, arra pedig reá venni hogy egészsz esztendőben járjanak éppenn lehetetlen.
- e.) Mitsoda tudományos taníttatnak? a Consistorium által kiadott methodus szerénté? - Taníttatik a Vallás, - az Írás, számvetés, éneklés mestersége a V. Consistoriumtól kiadott Methodis szerént.
- f.) Kik a Tractus által kirendelt Visitatori ennek az Oskolának? Hányszor visitálnak esztendőben? Jelen vagynaké az Examenen? - Oskola Visitátor T. Váradi Mihály Úr - visitálni szokott esztendőben egyszer - az Examenekenn megjelenik.
- g.) Vagynaké a Prédikátor mellett Helybeli Inspectorok kik az oskolát közelebről visitáljak? - Vagynak.
- h.) A Templomban való éneklést elvégezié a Rector? a maga szabadságán áll az ének választas? vagy a Predikátor praescribálja mi énekeltessek? - Hétköz napokon szabad tettzése szerént énekel a mellyik neki tettzik: de Vasárnapokon függ a Tiszteletes Predikátorától, ki ilyenkor a maga tanításához képest praescribal éneket.
- i.) Introducaltatotté az új énekes Könyv? Ha nem miért? - Introducaltatott: de a mit tagadni nem lehet még máig is sokann idegenek eránta, 's a végihez tsak azért hogy hozzá vagynak szokva jobban ragaszkodnak.
- k.) A Rector 'Salariuma le vagyon írva.

VI. Vané Bába? Vané examinálva? Felvané esketve? Tudé az Aszszonyok bajánn segíteni? eljáré kötelességébenn? Nem keresztelé? A himlő óltás dolga hogy van? - Vagynak két Bábák, kik is examináltattak - feleskettettek - kötelességekbenn eljárnak - nem keresztelnek - A himlő óltás lassan lassan megy elébb elébb.

VII. A Temető elég tágosé? bé vané kerítve? a sírok elegendő méjjen ásatnaké? Megtartatiké a temetés idejére nézve a Királyi Felséges parantsolat? - Elég tágos: de feddésre méltó nagy gondatlanság, hogy sokszor intés után is, árka nem ujgittatik, Kapu nélkül tartatik, ökrök, lovak, birkák, Ketskék, Ludak legelő mezejévé tétetik - A sírok eléggé méjjen ásatnak - A temetkezés idejére nézve megtartatik a Királyi parantsolat: módjára nézve pedig ez a baj adja elő magát: hogy mivel a felséges Királyi parantsolat ellen, egy darab időtől fogva, meg nem engedem a halottaknak a Templombann való bévitetését, annál fogva készebbek Halgatoim halottaikat predikáczió nélkül temettetni, mint azt, vagy a Templom előtt letenni, vagy elébb eltemetni, és azután a predikáczió halgatására felgyülni. - Innen lett, hogy az 1812^k Esztendő Mártius hólnapjának 24^k napjától fogva e mai napig 19 halotnál többet nem predikállattam el /: ekkor kezdettem t.i. a Fels. Királyi parantsolatot a Templomba ujjalag felolvasni 's azután magamat is ahoz tartani; alkalmatosságot advánn erre, ekkor, egy olyan halott, melly felett az sgészsz nép magammal egygyütt befogott órral és szájjal parentált /: - noha a fellyebb való esztendőkbenn, ts egy esztendőbenn is igen elpredikállottam 30. - míg t.i. a halott a Templomba tzihetődhetett. - Erre nézve még most is sok vexat kell szenvednem, valahányszor ollyas halott esik mellyet Predikáczióval akarnak temetni.

VIII. Vané Harangozó? eljáré kötelességébenn? engedelmesé a Predikátornak? Vané valami fizetése? a Helység terheitől szabadtsága? - Van Conventionatus Harangozó - kötelességébenn el jár, engedelmes, a Helység terhe alól is némü némü tekintetben ki van véve.

IX. Vagynaké az Ekklesiának szegényei? szám szerént hányann? Vané rollok gond? - Vagynak, most hatann. a kikről való gond ennyiből áll: hogy azoknak gyermekeik ingyen tanittatnak - ha meg hálnak akar magok, akar gyermekeik, ingyen temettetnek - az Ekklesiái adózásoktól, millyen a Lélek pénz és búza mentek. és némelly pium ablatumokból, mint a millyen vólt nevezetesenn Néhai b. e. László Jósef Uré, ki halála előtt az Özvegyek között 100 fl. osztogattatott ki általunk, - részt resziekk.

X. Nintseneké az Ekklesiának Gravamenei? p.o. nem haborgattatiké a Vallás gyakorlásábann, Isteni tiszteletébenn, földjeibenn? Nintseneké olyanok kik a Catholica Vallásra akarmely szin alatt kénszerítettneké? A Catholicusok Innepeiknek megtartásokra nem erőltetneké? Vagy a Mester emberek a Processio járásra? - A Tiszt. Plebanusok a Lelkek Conscriptiojának kiadását nem kívánjáké? - - Leg kisebb Gravameneink nintsenek. Sem vallásunkban, sem Isteni tiszteletünk gyakorlásábann, sem földjeinkbenn nem haborgattatunk. A Catholica vallásra, az Innepek megtartására senki - a Processio járásra sem egygyik sem másik mester ember nem erőltetik. - A mi pedig a Lelkek Conscriptioját illeti, azt több izbe kérte töllem a fellyebb való esztendőkbenn Richárd nevü Köröshegyenn lakó Barát: de kielégíttem ezzel a felelettel, hogy én arra parantsolatot nem Atyaságától: hanem a magam Fő Tiszt. Superintensemtől várok. 's az óltától fogva senki sem sürgetett az eránt. De mi haszna? ha tsak ugyan azt a Pálista Mester, a maga Házánál, taliter qualiter, véghez viszi; és a maga Plebánusának minden esztendőbenn beadja.

G 35 Büssü

[Fedőlap]

Büssü. d. 3^{ia} Jul. 1816.

- A' Parochiális Ház Szobái szorossak, Konyhája, a' Ház teteje tsorog, sütő Kementze.
- Ugyanott minden egyéb Épület roszsznak adódik elő, mint Félszer, Tyúk ól stb.
- A' Presbyterialis Gyűlések aránt idegenséggel viseltetnek. Templom előtt 's másutt lármásonn tanátskoznak.
- A' Leányok lármás gajdolása szemekre vetődik.
- A' Restantia 5. Esztendő ólta 50. Posoni.

- Az Uraságnak való aratásból lehetne nevelni az Ekkla jövedelmét.
 - Catholicus Innepeken még csak Isteni tisztelet se legyen.
 - Ugyan azonn Innepekenn a' külső munka és itthonn a' nem zörgös szabados.
 - Pápista Innepenn publicálni nem kell Házasulandókat.
 - A' publicátiónak Vasárnapokon kell kétszer esni.
 - Az Oskola igen rongyos.
 - A' Gyermeknek ki ne vevődjenek addig az Oskolából, míg nem confirmaltatnak.
- +++

Büssüi Eklésia

A' Canonica Püspöki Visitatiót Tárgyazó Kérdésekre való Feleletek.

I., Az Eklésia.

Mater Eklésia Büssü, Tts Ns Somogy Vármegyében, a' Várost birja, Tts Ns Pusztai Gaál István Uraság.

a.) Mater Eklésiává lett, 1801ben, - addig Kazsokhoz tartozó Filia lévén, - mintegy 14. esztendeig tartó, utána való járással, még Bécsbe is, többibe való megfordításokkal nyerhették ki, hogy Materzáltasson. Az előtt is régenten Kazsokhoz tartozó Filia volt; de volt helybe is Lévitája, és valami kis sövényből épült Oratotiuma, Harangja, és Harang Lábja; az Oratóriumot az Apáti Esperest, erőhatalommal elhányatta; hanem Harangjokat elrejtették, utóbb pedig a' Kazsoki M. Eklésiának, ad usum által adták, a' hol szinte a' Vallásbeli szabadságnak bejövételig tartatott. Császári nevü Predikátort emlegetnek, hogy lett volna abba az időbe a' Kazsoki M. Eklésiába, - és hogy 40 esztendeig nem volt itt helybe Isteni szolgálat. De ezek, mind oralis preditiok, az ezeket bizonyítható emberek, már nem élnek, - a' Kazsoki M. Eklésiabeli Matricula V. Protocolium is a' régi, a' mint hallatik, eltévedt, - a' mellyből lehetne valamit ezen régi dolgok körül nyomozolódni. - A' Lelkek száma 358.

b.) A' Templom, és Torony épült 1788ba téglából, Sendely tetőre, - most van éppen repatió alatt, a teteje, a' fala ez előtt 3. esztendővel reparáltatott.

c.) Az Úr Asztalához való edények: Egy ónos tzin kánna, mintegy két itzés, - egy zöld szájjas korsó, mintegy 3. itzés. - Egy fejrő szájjas korsó, két itzés. - egy sima megaranyozott réz pohár, egy tzin tányér, minden Inscriptió nélkül. - egy a' Sz. Asztalra való selyem terítő, melly négy apróbb keszkenőből van öszve varva, - kettejes, kézzel elegyes láng szín, virágos, a' széle zöld, - kettejes ismét, veress virágos, a' széle fehérrel elegyes. Ismét egy veress virágos, fehérrel elegyes szélű, magános selyem keszkenő. - ismét egy fehérrel elegyes veress stráfós fél selyem keszkenő, egy sávos fehér Abrosz. egy veress pamutos Abrosz, egy kék fonalas vászon Abrosz. egy kékes és szürkés stráfós, móhon terítő. Ismét egy veress fonatos fehér abrosz. Egy fehér-'s veress-tarka mázos cserép tál, és egy fehér mázos cserép korsó; a' keresztelő edény - ennek terítője, egy veress és kék tarka gyólt keszkenő.

d.) A' Toronyba vagyon, két Harang, a' nagyobbik: két mása, 46i negyvenhat font. Inscriptioja, felül: Coss. Mih. Johan Koll, und Anton Litman N. Pest. alól: Büssüi Reformáta Eklésia, maga saját költségén csináltatta. 1790. a' kisebbik, valami félmása, Inscriptioja semmi sints, még csak esztendő szám is.

e.) Az Eklésia könyvei: két régi Templombeli Nagy Grádnál, - két új énekes könyv, ugyan Templom beli. - Az Oskolába Kis Tükör, - és Tanítás Mód. - Acticuli Diaefales. - Levelei: Az Eklésiai Fundusként szőlő Contractus - a' Fels. Consilium Rescriptioja az szánt hogy Büssü továbbra is Kazsoki filia maradjon. - a' mixta deputatio Relatioja, a' Ns Vármegyében a' felől: hány Ház népből, 's Lélekből áll a' Büssüi Eklésia? Mennyi pénze van építésre? - mit szántak a' Predik. Sustentiojára? stb. stb. - a' Helybeli földes Uraságok Concessája, a' Predikátor Introductioja felől - a' Fels. Királyhoz a' Vallás szabad gyakorlásáért, Templom ./.'s Parochiális Ház-építhetéseért, és Predikátor behozhatásért való Instántia. - A' Fels. Consilium Concessioja, a' Predikátor behozhatása felől. - Memorialis, a' Templomnak mikori építéséről ugyan a' Templomnak, és Parochiális és Mester Háznak, mrnnyi költségbe lett fektéséről. - a' Ns Vármegyéhez nyújtott Instántiaja az Eklésiának Predikátor-hozhatásként. - Ismét más, ezt tárgyazó Instántia. - Reflexioja Tts Szemere Ágnes Úr follicitorának, Tsécsi János a' felől, mit tegyen a' Büssüi Eklésia, ha azt akarja, hogy a' Mater Kazsoki Eklésiától való elválasztását tárgyazó Instántiaja, a' Fsges Consiliumra beadassék. Ugyan egy, más Instantia, melly a' Matertől való elválhatást tárgyazza. A' Centrális VJk. számára adakozókk neveik', 's adományaik specificatioja. a' felől való Cantioja. T. Kis Ferentz Senior Úrnak, hogy Büssü, mit tartozzék fizetni, a' Mater beli Kazsoki Predikátornak, a' Co??sensok administrálásáért, holott olyan Levitája van, a' ki predikáll, keresztel,

Halottat papol stb. - Az Arvák Cassájába adakozóknak neveik, adományaikkal együtt. - Büssü Eklésiának Robotos Könyvecskéje. Kiss Imre volt Büssüi Osk. Mesternek Obligatioja, mellynél fogva, a' Centralis Iskola számára, magát, Comitione, 200i két száz forintig kötelezi. - Némelly Hirdetésről való attestátumok. - A' Charitativumok Praeceptioja felől való Quietantiák, - Curátorok számadási. - Matricula. Protocolium. Conscriptio.

f. A' Paroch. Házba vagynak 2 szobák, és egy kis benyíló, Museum gyanánt. - mind igen szorossak, valamint a' Konyha is. A' Ház teteje rongyos, széltire rosgat a' falának az allya is, földszint igen nagyon elvászott, kirothadt. - Az Eklésiának benne se nyoszolyája, se asztala! - egyetlen egy valamikor háttas, be most háttatlan széke a' konyhán, egy, öles, krispán szín fogassa. - Ismét 3,-ki fél öles, - ki kisebb-kék fogatosckája: minden Házi eszköze -; hanem a' Rector Háznál van: egy Hársfa Asztal, - egy nyoszolya, - egy fogas, - a' Classisba, festett Tábla. A' gyermekek számára egy vizes vasas veder. - a Templomba Szent Asztal, záros allyú, - Persely, - a' Katedrán, és Chorusba Pulpitus, - 5. gyalog széke. - Eklésia Ládája, veressel elegyes sárga festekü, - egy fa Tányér. - egy vasas veder a' Kúton. A' Házhoz vagyon, türhető Kamara, egy kis rekesztékkel, - két egymásból nyílló, egyik kő, másik föld Pintzécské. - Az Istálló fala igen romladozott állapotba van, - a' tetejes szalmával imígy-amígy fedett. - Kotsi fél szer igen kicsiny, szoross, alkalmatlan, teteje rongyos, oldala kerítés nélkül való. - Széna, fél szer öszve rogyott, el pusztult, - helyette mást csinálni nem akarnak, é nélkül pedig sok kárt vall, szénájába, a' Predikátor, - egy igen kicsiny és szoross tik ól, mellynek, ha tetején, ha ajtaján nyúl be a' Tolvaj; minden fizett keresztül, 's által éri. - Lúd, Rétze, 's más baromfi ólak, mellyek igen szükségesek vólnának, nincsenek. - Hidas rozzant, rossz tetejü, - a' Disznó ólnak hasonlóképpen fedés, és Zakatolas kellene.

II., Az Eklésia Helybeli Igazgatása:

1. Az organizált Presbyterium áll, 6. személyekből; 7dik a' Curátor, - mikor nem ezek közzül való, - a' Templomba vox szerint választatnak, ugyan ott a' község előtt eskedtetnek fel.
2. Presbyterialis Gyűlések tartatnak, leginkább, mikor valamelly Currens Királyi parantsolat, Tractualis v. Supsintendentialis Acták felolvastatnak, - mikor valamelly tzégéres bűnösök, v. botránkoztatók kitudódnak: a' Parochiális Háznál, ha öszve veheti őket a Predikátor, mert a' Consistorium tartós eránt különös /: tsak nem Hammilcari /: idegenséggel viseltetnek. - Egyébaránt, igen sok Eklésiát illető dolgok minémnek: az építést v. nem építést illető tanácskozások, - prostatiók szánt való Kérdések, - az Eklésia Termésinek bevetése, el adása, azok úranak manipulálása. Halottra való Harangoztatás, sarjú megétetés, és más kártételek recompensatióját v. kapú-előtt, töbnyire lármás, és illetlen debattírozás közbe folytatódnak, 's végződnek.
3. A' tzégéres vétkekbe esteket, ha tudtára esnek a' Predikátornak, - mert másként a Presbyterek - esküvések ellen! - nem igen szokták deferálni - Consistoriumba hivatja, meg feddi, dorgálja, jóra inti, - és hívák, ha tisztátalanok, v. a' felől gyanújuk találkoznak, - azokat, /: - mivel a' Presbyterium majd csak nem ezen egyetlen egy vétkesek szánt, nem-széketlen, ezekbe leginkább megbotránkozván - és azt különösen megkívánván /: legalább privát Eklésia-követésre, disponálja - versengő Házások a' kik találkoztak, ki Birót keresett, - ki, - ha még azután a' Predikátor eleibe folyamodott is: az InCattny a' Consistorium 'Contemnálása után is, az illyeneket a' Pred C. privatim öszve békéltette. Harag tartókat is békéltetett öszve a' Presbyteriumba; Be az illyenek is némellyek is, Predikátor tiszte 's tudta nélkül, Biróhoz folyamodtak, 's ügyök; ott decidálódott. Némelly Sohajokat az Hazás exsegnáltatott, - az illyeneket a' büntetés kiállása aztán nem tartotta többé a' Presbyterium, csak a jóra intés végett így maga elibe idézni. Most - Istené légyen a' ditsőség!! nem tapasztaltatnak Tzégéres Bűnösök az Eklésiába, - kivén, egyetlen egy szembetünő Templom kerülöt, a' kit sem a' Predikátor különösen, sem a' Consistorium közönségesen szemre nem vehet. - És még némethy estve, munkáról, merürül jöttök be, sokszor, kender nyomás közbe egészséggel, lármás, és pajkos danolásaikkal, harsány síkóltozásokkal, újjongatásokkal az ifjúságot is öszve scödítő, egész várost is fellármázó, 's nyughatatlankodtató, és még e' mellett, a' Katonákkal való jársatkodás, és a' kortsmán való ácsorgás 's tántzolás által magokat ki jetett, - több izbe megintett; de engedetlen, szófogadatlan Hajadon, Leányokat, a' kiknek megeregulázásokra 's zabolázásokra, a' Presbyterium semmi konkrétet mutatja a' Predikátornak legkevesebb sürgetésére is.
4. A' Presbyt. Gyűlések Actáit, más nevezetes, - Eklésiába történt dolgokkal egybe, a' Predikátor feljegyezgeti, - az Eklésia Protocolumába.

5. Curátor - a'mbár minden idén igen nehezen, jöt plane fizetését is - vállalkozik, - ugyan tsak rendszerént, szok' tenni. annak számadási minden esztendő végeztével gondoson, a' Presbyterek -, 's más Elöljárók, - jöt olykor, alatt valók előtt is, olvastatnak fel, mikor illyenek is bejönnek.

6. Az Eklésia jövedelme az, hogy a' 200 napi Robotért Contarctualiter birt, egy sessio földből, a' mi, a' Mesternek 2 Hódján kívül, a' Predikátornak 4. Kila vetéséből megmarad: azt vetik el, hol több, hol kevesebb - egy Kila, másfél Kila, 2 s 3^{ad} fél Kila, öszi; 's tavaszi maggal az Eklésia számára, a' szerént t.i. a' mint a' vető, v. tud, v. akar, többet, v. kevesebbet vetni. és e' miatt a' Predikátor, gyaníthatóképpen károsodhatik, - és tsak ő; most a' Mester földjei, egyet kivén, más táblába vagynak, és így tsak a' Predikátorétól kell maradni, az Eklésia számára, vetni való földnek. - Az Eklésia jövedelmét lehetne szaporítani, a' Lélek búzából; mivel, ha a' kivetés szerént, mindenen beadnák, a' mi rájok esik: úgy, egynehány Kila maradna az Eklésiának a' fixumoktól, de most ezeket is, keservesen, - és rendes időbe, - nyáron, és öszi, nyomtatásba, soha sem tudják, v. inkább nem akarják beszédni, - ha nem kinek kinek önkényes tettzésére /:tettzésére:/ hadják, - legkissebb közös - ??tetést is Tároztatván, - úgy hogy rend szerént az új Curátor idejére megy' által, a belső személyek kielégítése. - Annnyival inkább az ezektől megmaradhatók, egy-két kilát kivén; Restántiába mennek, - ennek pedig behajtására, sem idejében sem idő után, nem tudni mitsoda különös tartózkodásból, - tellyességgel rá nem veheti a' Presbyteriumot, a' Predikátor -, úgy hogy az ő idejébe - 9 esztendő óta már, közel 90 posonyira megy', a' Restantia, ilyen kicsiny Eklésiába! - Az Uraságnak, résziből, fatustól való aratásra, nem különben nyomtatásra, sokszor instigálta már a' Pred. őket. - nyomtattak is egyszer; de nem az Eklésia, hanem a' Falu számára, akkor is.

-

III. A' Charitativumok, és Alami'snák:

á. Az Agentia, 6szor publicáltatik esztendőnként, - s ilyenkor, semmi más végre, tányér, v. más jel nem szok' ki tétetni, noha vátig szíjják fogokat a' fősvény Elöljárók, hogy az ilyen jövedelmes publicatiókból más végekbe is nem szakaszthatnak; be a' Pred. több izbe, értékre adta már, hogy az, némi némű szentség törés volna.

â. A' Ven. Gle. Consistoriumtól rendeltetett Objectumok is, rendesen publicáltatnak.

ã. Az Alamisnát, rendszerént a' Predikátor- sokszor a' Dékány - néha mikor az idő úgy hozza magával, a' Presbyterium - jelenlétebe is: olvassa fel a' Curátor. a' Predikátor azonnal be írja, a' Curátor pedig, a' Parochialis Háznál lévő Eklésia Ládájába /: be a' mellynek tsak egy - ő nálla álló kúltsa van /: tartja.

ä. Mind az Agentia, mind más Charitativumok, minden hijjánosság, és csonkítás nélkül administraltatnak, Nagy Tiszt. Senior Úrnak, - leginkább Visitatio alkalmatosságával. Mostanság nem szokott ő kegyelme röllok quietálni.

IV. A' Lelki Pásztor:

1., Neve, Veres Márton. Tanult Debretzenbe is; de Pápán végezett. - a' született nyelvet nem említvén, Görögül olvashat, Deákul, s' Németül pedig mind olvashat mind beszélhet. 9. esztendeje hogy Büssübe van, az előtt Lepsényi káplánsúga után, Motsoládon, mint rendes Pap, 7. esztendeig szolgált. Feleséges, vagyon két fíjatskája.

2. Vagynak mind Szatmár Németi; mind Komjáti Canonjai, - Lyurgiája több félék, de rendesen az 1806^{ba} kijött, gremialis Snpsty Lyurgiával él. - Josephina Resolutiója is van.

3. Vasárnapokon reggel, rendszerént Predikációt, és töbnyire alkalmatoshoz valót, - tart, - délután legtöbbször Catechizál, - néha azon Capatot, melyből a' reggeli Letzkét felvette, felolvassa, resolválja, és belöle hasznos tanúságokat formál, - igen ritkán, nagy szorúltságba; v. mikor valami különös alkalmatosságkor, valamelly Rész, a reggeli Predikációval összevág; Szikszai Keresztyén Tanításaiból is, olvas. Hét köz nap, - a' Legsorgosabb dolog időt - arató szüretet, - és a' vásári napokat kivén - rend szerént, kétszer tart könyörgést. egyszer pedig napjába - reggel, semmi esetben is, el nem mulasztja v. mulasztatja, sőt míg Halgatóinak hidegségekre, felettébb magoknak valóságokra, idegenségekre rá nem esmért, 's eránta való hajlandóságok felöl jó reménységgel intézkedett manak; addig, Adventtől fogva, Húsvétig, egész Télen által, kétszer egy Héten, hol magyarázott, hol csak olvasott nekik, a mi több, még Pápista Innepeken is, nem az Innepség Begünstigmájából; ugyan ha nem hogy, számosan fel szoktak gyülekezni, - olykor külső dólgot tenni, az Uraság Tilalma ellen nem be' tarthatván.

4. Az Úr Vatsoráját először élni akarók gyermekeket, az Oskolába való előre készítés után, esztendőbe egyszer, - Nagy Pénteken délután, a' Templomba, az egész Község jelenlétibe, solennist , Confirmálja, - 's Neveiket, a Matriculába beírja.

5. Az Úr Vatsoráját, esztendőbe 6szor /: u.m. a' 3 Sátoros Innepeken, Újj kenyérre, Újj borra, és Böjtre :/ adminisztrálja; de mivel a' S. Innepeknek más napjain is ugyan ezt tselekeszi, respective, 9szer.

6. A' Keresztelést, mindenkor Templomba végzi, kivéven a' halálos Capusokat, kivált éjjel. - még pedig Hét Köznap csak reggeli - Vasárnap pedig tsak Délylesti-Isteni-Tisztelet-végeztével!

7. A' Beteget, ha hivattatik, igen is meglátogatja, - hivatlan nem igen.

8. A' Matriculát, a' kiadott Schema szerént folytatja, - a' törvénytelen ágyból születetteket is, a' Ven. Gle Consistoriumtól ki adott Norma szerént írják.

9. A' Házasúlandókat, s 3 egymás után következő vasárnapokon, v. ha Innap napok jönnek közbe, a' praescribást órákon hirdeti csak. - kivéven; de igen ritkán, és megválasztva, az igen nagy szorútságú eseteket, amikor Hét köznap is, reggel, teszi a' 2dik és 3dik hirdetést, p.o. Farsang utólján, de az első, Vasárnapon kívül soha sem. - a' copulálttatkat, rendesen be írja a' Matriculába.

10. A' Felsőges Királyi Parantsolatokat - a' Ven. Gle Consistorium', és Ven. Tractus' publicált Rendeléseit, rendesen inprotocollálja.

12. A' Predikatori és Mesteri fizetés, egész esztendőt által, - töbnyire-, ugyancsak nagy nehezen, csippel-csuppal befizetődik; de rendes időbe, p.o. nyár utólján 's ősz elején, éppen nem! a' minek; a' húzás-hallasztás által - okoztatni szokott boszszantatáson kívül az is még a' kedvetlen, és káros következése, hogy a Tiszta Búzát elvetetegetik, a' maradék megörletgetik, - télen osztán - némelly magokat meg gondosóbb keveseket kivéven, - töbnyire, a' millyen jut - kéttzeressel, konkolossal, csupa Róssal, azzal is v. zseggel, nedvessel v. porossal 's szemetessel, még pedig szük marokkal! Fizetgetnek. - holott a' Conventióba, expresse Búza van, és a' Hiváskor is az ere való tekintetbe néminemü dicsekedéssel magasztaltatták Conventiójokat, az Experssyok, azomba a' Határig, 1ső Classisbeli, - Búza termő föld.

13. Ha a' Tisztelet, a' fizetésen, a' fizetés pedig az engedelmisségen épül, Idvezitönkbe ama mondás szerént: a' ki engem szeret, az az én parancsolatimat meg tartja? úgy a' Predikátornak v. igen kevés, v. éppen semmi tekintete nincs Halgatói előtt; mert szavát v. igen keservesen, v. nem is fogadjáj, - regulációját neheztelik, minden javítani akarásra, azt felelik: e' már csak úgy leszsz, mint eddig vólt. - Urünk akar lenni! - órrúnknál fogva hirtzol s a tb., pallerozását tsak megnevetik, - kéréseit ritkán, akkor is, immel-ámmal teljesítik, - a' Restatiokat vontatva, zugolódással, és sokan alkalmatlan gyermekek által fetetik, - még a' külső tisztelet megadásba is - a' tisztességes köszönésbe, annyival inkább a' köszöntésbe fősvények. - Ha mikor Consistoriumba bevaczátrolhatni?? is őket; ott is /: kivált Finta János, kire a' többiek nagyon halgatnak :/ omagokat, a' Predikátor propositióinak, e' diametro ellene szegeznek, - v. ha ollykor szólni nem akarnak; más időre halasztják, - a' mi nállok éppen annyit tesz, mint: tenni nem akarják. a' Predikátort, igen sok Eklesiát illető dolgokba elmellőzik, - nem Consutálják. - Micsoda sikere és foganatja lehet az illyen Halgatókon, - a' Templombeli közönséges Tanításoknak is; könnyü elgondolni! - azt kell itt kiáltozni Ésaías Prófétával: Uram! kitsoda hiszen, a' mi predikállásúnknak? Fájdalom! a' legnagyobb tüzzel, viriditással, elevenséggel, energiával eloquentiával mondott Tanításokra, - a' legszivre s' lélekre hatóbb kifejezésekre is, mint a' fák, v. kövek érzéketlenek, - egész Predikátziókat v. végig alusznak, v. ha ébren vagynak is, nem figyelmeznak. Egy szóval: kit az út mellé,- kit a' kösziklára,- kita' töviss közzé esik, benne, az Isten igéjének jó magja!!! - 's úgy látszik, mintha a' Prédikátort éppen csak szegődött szolga gyanánt nézik.

NB. A' Predikátorral szokott illyen bánásért, míg az Antecessor Tiszt. Urunk idejébe, és kivált halála után, a' Kzsokhoz való refiliáltatással is keményen meg vóltak már N. Tiszt. Senior Úr által fenyegetve.

V. Az Oskolák.

a., A' Rector: Kováts Jósef, - Tanúlt Pápán, - 9 esztendő óta van az Ekklesiába, az előtt vólt N.Székelbe, - Feleséges, 's 9. gyermeke van.

b. Igen rongyos az oskola, - fala,- teteje, rozzant, - a' Mester szobája is, a' ki éppen-nem-irtható csimaszok miatt, igen alkalmatlan; a' Classis pedig, alatsónysága-setétsége-szorossága-ganéjba fekvése-csorgatása-miatt, kész tömlöcz.

c. Az Oskolába járók, mindenestől vagynak 98an 19 férjfi, és 19 Leány gyermekek. - de vagynak számosan ollyanok is, a' kik v. még nem jártak, v. ha jártak is; de Confirmáltatások előtt az Oskolából

kifogódtak. a' Pred. többszöri sürgötésére, publicatiójára, semadják viszont, engedetlen szüleik, az Oskolába, - a' Presbyterium pedig nem kényszeríti őket.

d. Egész esztendőn által, kivált az apróbbak, alkalmasint feljárnak.

e., A' Tract. Consistorium által 1814^{be} ki szabott tudományok, nevezetesen: olvasás,- írás,- számvetés,- Kis Kátéból,- Nagy Kátéból,- Hittud,- Sóltár,- Imádságok,- Kis Histból,- Uri Imádság,- Apostoli Hitformája,- Tíz parantsolat,- Eneklés,- Magyar Ország Historiája, Reformatió Históriája,- Vallások esmérete. Uri Vacsorájához való készület.

f. A' V. Tractus által kirendelt Visitatora az Oskolának, a' Helybeli Predikátor, - az Examenbe rendszerént jelen van.

g. Vagynak, Helybeli Presbyterialis Visitorok is, kik ez Oskolát hébe-korba megtekintik, - de a' Predikátornak, soha se referálnak.

h. A' Mester, a' Templomot szorgalmatosan gyakorolja, valamikor a' Notariusi Hivatal el nem vonja, - és rendszerént, énekel, Hétköznapi ugyan bizonyos ki csinált, 's a' Predikátortól is helybe hagyott Lista szerént. Vasárnap' pedig igen sokszor; de nem minden kor, a' Predikátor hagyja meg: mit énekeljen, - és ebbe engedelmeskedik.

i. Az Újj Énekes Könyv introducáltatott; de a' régít még is , igen nehezen felejtik, - és mivel egy valaki, azt hintegeti, hogy nem soha' betétezik az újj énekes könyv; teljességgel nem akarják szaporítani, kivált hogy a' réginek vissza vételét reménylik, a' mi ellen, híjjába protestál a' Predikátor.

VI. Bába vagyon, - examinata, - fel is van esketve, - jól ért az Asszonyokon való segítéshez, - kötelességébe való eljárása ellen, nints panasz, - nem keresztel. A' Himlöt, mikor, meg meg publicaltatik, egyik-másik beöltatja; de átaljába, mindeneket, rá venni nem lehet.

VII. A' Temető elég tágas, - imitt-amott be van kerítve; de hogy mindenhutt be keríttesse, 's biztossá tegye, arra, minden iparkodásával se mehet a' Predikátor.

VIII. Harangozó a' Mester; be rendszerént az Oskolás gyermekekkel harangoztat, kivévén, a' némellykori hajnali; és valamivel szaporább késő estveli Harangozást, a' mit töbnyire maga tesz. - Két Kila Búza a' fizetése. - a' Halottra való harangozással felettébb abutálnak, 's nem hagyák magokat reguláztatni, azt mondván: a' Harang az Eklésiáé, ki mennyit akar, v. tölle telik, annyit harangoztasson.

IX. Az Eklésiának, szegényei, nincsenek.

X. Vólt hire - talán a' fondorlók miatt valósága is: hogy a' földes Uraság, fenyegette az Eklésiát, - a' földek elvételével; de most már semmi olyas se hallattzik. Az Isteni Tiszteletbe, Vallás gyakorlásba, miként nem haborgattatnak az Halgatok, hanem hogy forstpontba, ide oda Vasárnapokon, és Innepeken is szé??tire parantsoltatja őket az Uraság és hogy Birót, - egyiket-másikat; a Templomból is, Hajdúk által, ki ki hivat. Ollyanok, kik, a' Pápista Vallásra való a'llásra kényszerítettének nem tapasztaltatnak; hanem a' Pápista Innepek meg tartása eránt igen nagyon buzog az Uraság, - és, sem mezön, sem szöllő Hegyen, sem otthon semmi szembetünő, 's nagyobb munkát tetetni nem enged, - a' minthogy kaszállásért, nyomtatásért már veretett, - út tsinálásért pedig maga is vert meg, embereinket. - az ezt tárgyazó Királyi Resolútiót több irat tudokra adta, meg magyarázta, a Predikátor, Halgatóinak; de mire veszi észre, hogy nem is egészen kedvetlenek ezen már megszokott Ünneplésektől; a dologra való nógatásból, lázítástól, - propts Donum pag?? tartózkodik. A' T.Plebánus tsak, a Lelkek Conscriptioját nem sürgöti.

XI. Rendes Filiális Eklésia nincs, egyik v. másik szomszéd faluba, mint Göllébe Gyalánba, - 's a' szomszéd pusztákra; mint Úzdra; Kis Béczre, egy két cseléd v. földik, - azoknak, ha ma, itt, - hónap, másutt. Másként nem szolgál Nekik a Predikátor, v.is szolgálni hozzájuk nem jár ha tsak Beteghez nem, ők helybe járnak. A' Predikátor fizetésébe nem concurrálnak; dupla tsodát fizettek eddig. - Ugyan tsak tavaj már, - mivel Nagy Tiszt. Senior Úr, az illyeseknek gondos consexubá'ltatásokat, éppen ezen tzélből parantsolta; tehát a' Predikátor akarja őket, felényi fizetésre, mint a' Materbeliek - szorítani; be még eddig 4,-6. Ház, Cseléd közzül, egyetlen egynél több nem fizetett, a' többinn nehezen is lehet valamit vájni, - ki, el is ment már, - 's elvitte. - /: Ezeknek rendes filiáltatásokért és azon csekély fizetés alá való vettetéseért mostan könyörög Fő Tiszteletes Superintendens Úrnak, a' Predikátor :/ Külön Temető, a nevezett

helyeken, sehol sints. egyszer már történt, hogy a' Göllei Plebánus Úr azért, hogy a' Paraszt az ő Mestereivel nem hagyta eltemettetni Halottját, eligazította, azt mondván: a' Halottadat akárhova! - a' siránkozó Paraszt azzal, a Pred-hoz jöven ez, - kit - ezen reménytelen Casus által lett hirtelen meglepettetésből (übersch) kit-szánakozó megilletődésből, a' Halottat, a' Büssüi temetőbe hozatni parancsolta: az ólta, - bizonyos animadressio uán, - kiadó válaszát tagadta, - a' T.Plebánus Úr, - és megajánlta, a' Temetőt, - egy colloquiem alkalmatosságával; nem, a' Harangoztatást, nem resolvál, a - gondolható okokon. Göllébe is egy s mászszor vetődnek Ref. Cselédek; de hogy az oda való Temetőbe - in Cafume a' mi Ritusunk szerint hagyjon temettetni: arról expresse lemondott. - ott még Hely nem lévén, mint a' Gyalániba. - a' mint mondja: - Igen is! ha v. maga a T.G.Pr, v. Mestere, temetés akkor sem Temetőt, sem Harangot nem ellenez :/ - Be hát ez, a' mi gabonánkba való adózás volna. Költ Büssübe Junius 30kán 1816 Esztben. Veres Mihály mprium. Prédikátor

G 36 Csepel [Nagycsepely]

[Fedőlap]

csepel. d. 1^a Jul. 1816.

- A' Predikátori Fizetés nem mindig annak idejében fizetődik a' Bor és Fa-beli fizetésben pedig Restantia is van.
 - A' Predikátor nem mindenektől tartatik illendő tekintetben.
 - Kukoritzta Föld 3. Hód van Ususbann, Tractualis Végzés pedig, hogy mikor telik 4. legyen.
 - Az Oskola Ház, vagy is Classis a' Tanulók számához képest szűk.
 - A' Himlő bé óltás végett még Processualis Chirurgus itt meg nem fordult.
 - A' Filialis Teleki Rector köteles Könyvből predikálni.
 - A' Filialisták a' Catholicus Innepek' meg tartására köteleztetnek.
 - A' Köttsei Filialis Ekklesiának Földjei Arendába vagnak ki adva, de mitsoda Census jó be azokból? a' Máterbeli T. Predikátornak nem adódik tudtára.
 - Eddig voltak: földek Tettes Kenessey Károly Királ Arendában, 62, föben; de már az Ekklesia maga administarlja. A' föld tész ¾ Sessiót. Oskola most építtetik.
- +++

Fő Tisztelendő Superintendens Báthori Gábor Úr Visitatiojának alkalmatosságára tett Jegyzékek a' Csepli Ref. Mater Ekkle'sianak állapotjáról.

A' Csepli Mater Ekklesia Tettes Somogy Vármegyében a' Méltóságos Veszprémi Püspök Uradalmában, mikor kezdődhetett, azt az Ekklesiánál lévő Documentumokból meg határozni nem lehet.

a.) Ezen Ekklesiának régiségéről ami még is bizonyos, hogy a' Pesti Commissio előtt jóval is volt Csepelen a' Reformátusoknak Ekklesiájok. Ezt bizonyítja Tiszteletes Ujjkéri Gergely Ürögi Prédikátor és Concircus Senior Urnak a' Csepli Ref. Prédikátor Sallariumára 1646dik Esztendőben tett Jegyzése, amit az Ekklesia Protocollumában pag. 448 meg lehet látni; ugyan ezt bizonyítja 5 R. Catholicus Személyeknek az Ekklesia ládájában írásban letett törvényes Fassioja, akik egyenként hitelesen bizonyították 1746dik Esztendőben hogy arra emlékeznek, és jól tudják hogy Csepelen a' Helv. Confessiot tartó Gyülekezetnek Temploma Papja és Mestere is, az ő érésekre mindenkor volt, de a' Templom' a' Fatensek éréseire a' Ráztok által elégettetett. - Hogy ujjonnan valamely Sövényből font Templomot építették a' Csepli Reformátusok 's abban szabadon gyakorlották Papjok 's Mesterek is lévén az Isteni tiszteletet arra még most is emlékeznek némely öregek: de ezen Templom is 1751dik Esztendőben a' Földes Uraság parantsolatjára le rontatott, a' Prédikátor és Mester elbotsájtattak, lako házaik üresen álván magokban el pusztultak, szántó földjeiknek hol egy hol más darabja a' Helység által a' Notarius és Kováts hasznára fordított. Így a' Csepli Helv. Confession lévő Gyülekezet, mely egy 's két ház népet kivéven az egyik Helységet tette Lelki Szabadságától meg lévén fosztva, 33 Esztendőig várakozott azután a' Kegyelmes engedelem után melyet 1784dik Esztendőben ama halhatatlan emlekezetű Igazságot szerető Fejedelem II^{dik} József Császár és Király a' Csepli Reformátusoknak is engedett. Ekkor sok fáradságok és költségek tétele után Lelkiszabadságokat vissza nyervén a' Csepeliek egy akkortáiban elhagyatott Temető hely a' Helység alsó részén engedődött nekik a' Parochia és Oskola Ház építésére mindent elkövetvén, a' Földes Uraság hogy a' Helység közepére régen usuált Fundusaikra

vissza nem mehessenek. Az általengedett Temető helyen volt egy igen régi Pusztá Templom és Torony és ezeknek maradványaira építették kőből a' most is fenn álló Templomjokat és Tornyjokat. - Csepelen a' Ref. Lelkek száma mindössze tesz 618.

b.) A' Templom és Torony épült kőből 1788^{dik} Esztendőben félig fenn álló maradványára. Azon kívül hogy a' Templom szűk és siket az egész épület és állandóságot ígérő.

c.) Az Úr Asztalához tartozó edények: két meg aranyozott réz poharak - egy kisdéd rézkánna - egy aranyozott réz Tányér - egy nagy czin Tál - két kisebb czin Tányérok. - Három tserép nagy Korsók. - Abroszok és Kezskénők: 1. Egy veres pamutos. 2. Sávolyos csipkés. 3. Veres és Sárgás pamutos. 4. Kék pamutos. 5. Fehér Sávolyos. 6. Fehér rojtos. 7. Veres pamutos. - 4 virágos selyem Damas keszkenők, és egy nagy Sárga kotzkás Kasimir, es egy Fehér, melynek 4 sarkai arannyal varrottak. Ezekenkívül még vagyon 16 alább való és a' Sz. Asztalnál nem használható selyem Keszkenők, melyek az Elöljárók köz akaratja szerént nem soká licitáltatni fognak, hogy a' sok hasznavehetetlenek helyet egy vagy két alkalmas vevődhessen.

d.) A' Csepeli Toronyban van két Harang á. 313 font. Inscriptioja Goss. Mich. Antoni Litman in Pest, ezután egy Fél kéz. Körületin pedig Campana Ecclesia Csepeliensis a. t. Pastori, Samueli Kiss Curator Stephanus Bósa Judex Stephanus Toth. Nicolaus Nagy. Joannes Átal. Michael Dömös. Matha Tütör Ao 1793. á. Kisebb harang 90 font. Inscriptioja Goss. Mich. Mich. Antoni praesente Michaële Bék Ao 1736.

e.) Az Ekklesia régiségéről, a Lelki szabadság kérdéséről és még nyeréséről szolló Levelek megvagnak az Ekklesia Ládájában. Konyvei az Ekklesiának két Biblia á. Szentzi Molnár Albert által Harmonizált 1608ban, áll ez a' Prédikátornál. á Karoli Gáspár által Basileaban, áll ez az Oskolában, hogy a' Tanulok gyakoroltassanak a' Szent Írásokban való jártasságra. Ugyan ott Roff Természet Historiája.

f.) A' Parochiális házban vagynak 2 Szobák és egy benyiló, azon kívül hogy a' Szobák alatsonyok és setétek az egész épület meg lehets. van benne egy a' Parochiával együtt készült rozszant sárga nyoszolja, Asztala nints, kar szék fából kettő, Pad kettő. Kamara, Istálló, Olak Fészter nagyobb részént jó karban vagynak.

II. Az Ekklesia Helybeli igazgatására nézve:

1. Van Organisalt Presbyterium, melynek a' Curatorral együtt 12 Tagjai vagynak. ezek választanak a' Gyűlés alkalmatosságával a' minden Tagok meg egyezésével, és a' választás után következő Vasárnap a' Templomhoz a' Predikátor által fel esküdtetnek.

2, Tartatnak Presbyteralis Gyűlések mindenkor a' mikor eligazítani való Ekklesiái dolgok, és bajok adják elől magokat a' Parochiális Háznál a' Prédikátor igazgatása alatt.

3. A' czégérés vétekben élőket feddi dorgálja fenyegeti a' Presbyterium, a' jobbulni nem akarokat a' Presbyterek mint a' külsőkben is Birák meg is büntetetik. A' Versengő egymástól különlakó Házásokat öszve békeltetni minden kitelhető módon igyekezik, a' meg engesztelhetetleneket a' főbb Törvényjeikre igazítja. Az Isteni tisztelet kerülőket kéri inti, fenyegeti hogy a' jó utra vihesse. Most üres az ilyenektől a' különben ilyenekkel eleget bajoskodó Csepeli Ekklesia.

4. A' Presbyterialis Gyűlés Actai a' Predikátor által mindenkor fel jegyeztetnek az Ekklesia Protocollumába.

5. Curator mindenkor van a' Csepeli Ekklesiában, akinek számadásai Esztendőnként, az esztendő elsőbb napjaiban a' Presbytereken kívül más több közemberek jelenlétekben szoktak meg vizgáltatni.

6. A' Csepeli Ekklesiának semmi jövedelme sints azon kívül hogy az ugy mondatott Lélek buzából 7, 8. leg feljebb 10 Posonyi buzája fel marad a' Conventionatusok ki fizetésétől, és esztendőnként a' prium ablatumok és ritkán esni szokott Legatumok teszik az Ekklesia jövedelmét. A' mikor pedig valamely nagy szüksége adja elől magát az Ekklesiának azt részes aratással szokták ki keresni. Semmi elgondolható esetben sem látszik mimodon lehetne az Ekklesia jövedelmét a' Halgatok szembetűnő terheltetése nélkül nevelni, hanem ha a' Mélt. Földes Uraság a' Szántó Föld most épen munkába vejendő felmérésével az Ekklesia számára is egynehány hold földet engedve, ami is a' Környülállásokhoz képest ez idő szerént nagyon lehetőnek tettzik.

III. A' Charitativumok vagy Alamisnákra nézve.

a.) Az Agentiale Esztendőnként a' 6. Communio alkalmatosságával publicaltatik; a' mikor semmi más végre jel nem szokott ki tétetődni.

- b.) A' Generale Consistoriumtól rendeltetni szokott Objectumok minden fogatkozás nélkül szoktak publicaltatni.
- c.) Az Alamisna a' Prédikátor és Curátor jelenlétekben számláltatik, és mindenkor bé irodik. ez áll a' Prédikátornál az Ekkla ladjában, melynek kultsa mindenkor a' Curator kezénél van.
- d.) Minden hijjánosság nélkül administráltatik mind az Agentiale, mind minden más Alamisnák az Esztendőnként visitalni szokott Nagy Tiszteletű senior Urnak, vagy küldötjének minden Quietantia és Contraquietantia nélkül.

IV. A' Lelki Pásztorra nézve.

1. Csepelen ez időben Prédikátor Kálmándi József, aki tanult a' Debreczeni Ref. Collégiumban, a' Született Magyar és gyermekségtől fogva tanult Deák Nyelveken kívül Németül olvashat, annak idelyében a' Görög és 'Sidó Nyelveket tanulta. jött ezen Ekklesiába 1812 Eszt Augustus 20dik Napján Sajvárrol ahol 12 hetekig káplánkodott. Felesége van és egy l.Gyermeke.
2. Van Canonja, Liturgiaja, Josephina Resolutioja.
3. Minden Vasárnapokon és Innepeken tart Predikatiot, délután Catechisatiot, Hétköznapiokon Imádságot.
4. Az Úr Asztalához először járulni akarókat a' Sz. Gyülekezet előtt Solenniter Confirmálja, a' Confirmatusokat be írja.
5. Az Úr Vatsoráját Esztendőnként ezen Ekklesiának rendtartása szerint 7 izben administralja.
6. A' Keresztelést rendesen a' Templomban viszi véghez, hanem ha a' szükség úgy hozza magával a' háznál is, mint a' beteg gyermekeket, és nagy hideg idején hozottakat.
7. A' betegeket mikor hívatatják meg látogatja.
8. A' Matriculat a' Gen. Consistoriumtól ki adott Norma szerint viszi. a' Törvénytelen ágyból születetteket, az Annya nevére N.N. törvénytelen ágyból született fia v. Leánya. N.N.
9. A' Házasulandokat háromszor publicálja rendszerént Vasárnapokon, vagy ha helyes okoktól sürgettetik a' Catholicus Innepeiken is igen ritkán nagy okotól indittatván meg esik, hogy egyszer hétköz nap is. a' Helyben copulattattakat bé írja.
10. A' Felséges Királyi Parantsolatokat, a' Consistorium publicalt Rendeléseit rendesen inprotocolálja.
- 11., A' Prédikatori Sallariumot a' maga egész ki terjedésében lehet látni az ezen Jegyzésekhez kötendő Prédikatori Esztendeig valóSallariumban.
- 12., A' Prédikatori fizetést fogatkozás nélkül, de nem mindenkor annak idejében szokták adni: a' bor és fa fizetést pedig fogatkozással is telyesitik.
- 13., Hogy Sz. Hivatalához illendő tekintetben szokták e' tartani a' Csepeli Ref. Halgatok Prédikátorjokat. egynehány Vallást szerető 's betsülő Kegyesek, tiszteleteket illendő mertékben a' Vallás Tanítók eránt is meg bizonyítják; sokan ez előtt elkényeztetett kevélységből, többben pedig tudatlanságból fösvénykednek a' tartozó betsület meg adásában.

IV. Az Oskolákra nézve:

- a., Rector Tigyi József szolgált ezen Tractusban Somberényben mint Gravran, 3 ½ esztendeig - Bálványoson 4 Eszt - Telekiben 3 Eszt. ujra Bálványoson 4 Eszt. Csepelen most hatodik Esztendőt tölti. ez időben özvegységben él két F.Gyermekeivel.
- b., Az Oskola ház /: Classis :/ a' Tanulok számához képest igen szűk.
- c., Az Oskolába járó Tanulok mindöszve vagynak 55en Férjfi Gyermekek 36an Leányok 19en.
- d. A' Csepeli Tanulo Gyermekek telyes számmal Télen Junius vége feleig fele számmal, aratásban nagyon kevesen járnak tellyes számmal nyáron Oskolát tartani nem lehet: mintegy feleszámmal mind az által reménylhető a' Tanulo Gyermekek feljárása.
- e., Vallást tanító Catechismusok - Sz. Historiák. - Soltárok Könyv nélkül és énekelni. - Számvetés. - Irás. - Olvasás. - Imádságok tanitodnak a' Consistorium által kiadatott Methodus szerint.
- f. A' V. Tractus által ki rendelt Inspector a' Csepeli Oskolának a' Helybeli Prédikátor Kálmándi József. -
- g. A' helybeli Presbyteriumbol rendesen két dologhoz értő Tagok választatnak az Oskola visgálására.
- h. A' Templobeli éneklést elvégezi a' Rector maga szabad tettzése szerint választván éneket.
- i., Az ujj énekes Könyv már 3 Esztendő olta használtatik.
- k., A Rectori Sallarium külön fel vagyon téve.

VI. Bába van, de examinálatlan, fel van esketve. Az Asszonyok bajain segíteni keveset tud. Kötelességében amint tud hiven el jár.

VII. A' Temető elég tágas, be van kerítve, a' sírok elegendő mélyen ásatnak - A temetéskor a' Fels. Királyi Parantsolatot nem mindenkor lehet observálni.

VIII. Harangozó van, kötelességében hiven eljár, engedelmes a' Prédikátornak, fizetése mintegy 11 Posonyi búza. a' Helység terhetitől szabados.

IX. Ollyas Szegényjei az Ekklésianak nintsenek akikről az Ekklésia gondoskodna.

X. Gravamenek nintsenek azon kívül hogy minden naturalék dézma alatt vagynak.

Hogy mind ezen Jegyzékben tett dolgok ez idő szerént így, és nem másként vagynak bizonyítja Csepelen Jun. 23. 1816

Kálmándi József msk Prédikátor.

A' Teleki Filialis Ekklésiát bírják a' Tiszt Benedictumos Atyák. a' Lelkek száma mindössze 218.

a.) Temploma van építve Sárból meg lehets karban van.

b.) A' Máterbéli Prédikátor 6 Communio alkalmatosságával megy ki Telekibe Prédikálni és Communiót osztani.

c.) Mennyiben Concurrál a' Teleki Filia a' Materbeli Predikátor fizetésében meg lehet látni a' Külön írt Predikátori Sallariumban.

d.) Oskola van Tágas volna hanem hogy Kamaraul is szolgál a' Mesternek. a' Tanulok száma 18ra megy.

e.) Az Oskola Mester a' 6 Communio alkalmatosságán kívül mindenkor annak idejében prédikál könyvből.

f.) Az Oskola Mester Sallariuma külön le van írva.

g.) A' Telekiek külön Presbyteriumot tartanak a Materbeliektől vagynak Presbyterek 10en.

h.) Bába van usuperita Catholica.

i.) Temető külön szakaszban van kerítés nélkül, különben alkalmatos.

k.) Az Innepek meg tartására köteleztetnek. Minden naturalék szoros dézma alatt vagynak.

Jegyzésbe tette Csepelen Jun. 23. 1816

Kálmándy József msk Csepeli Prédikátor

A' Köttsei Reformata Communitas [Kötcse]most épített oskola házat hogy formalis Ekklésiát állithasson fel. Kötsét sok Uraságok bírják a' benn lako Uraságok többnyire Reformatusok, van Kötsén mind össze 268 Ref. Lélek.

A' Közelebb múlt 1815dik Esztendőben külön Presbyterium állott fel Kötsén hogy az építtetésben hivebben munkálkodjanak.

A' nevezett Communitásnak vagynak külső és belső alkalmatos fundusai minden onus nélkül, a' szerént a' mint az ott virágzo Evangelica Ekklesiának. - Minden Fundusai 1808tol fogva a' mikor nekik engedődtek arendában voltak ki adva a' Helybeli birtokos Uraságoknak hogy és mi moddal azt nem tudom.

Külön a' Jobbágyok közül választatni szokott Curatornak a' Számadása alatt a' pároktól járt maradék buzától és pénzből maradt Summa minden Esztendőben számba vevődött régen Tettes Kenessey Károly Tract. Coadjutor Curator által, négy esztendő olta pedig a' Materbeli Prédikátor által több Halgatok jelenlétekben.

Mint feljebb feljegyzette Tsepelen Jun. 23. 1816

Kálmándi József smk Csepeli Predikátor.

G 37 Endréd [Balatonendréd]

[Fedőlap]

Endréd. d. 27. Jun. 1816.

- Az Ólak a' Parochiális Háznál roszszak.
- Borbeli Restantiája van a' Predikátork.
- A' Rectornak Kamrája nints, Istállója és Óla hitványok.
- T. Somogy Vármegyébenn tapasztaltatott, hogy Himlő óltás, leg inkább a' Chirurgusok restségekenn múlik.
- NB. Az a' Gravamen, hogy a' Benedictinus Baratok akadályoztattyák a' Reformatusok szaporodását. megengedvén, hogy o. ugy leányt valamelly Ref. külföldi Ifjú vegye el.
- A' Parochialis és Oskola Háztól Füst penz vevődik.

+++

A' Canonica Visitatio Tárgyai 's azokra való Feleletek.

I. Az Ekklésia.

a.) Mater Ekklésia Endréd. Tettes Somogy Vármegyében a' Helységet bírják a' Benedictinus Baratok, a' Szent Mártoni, vagy Tihanyi Apátság. Ez az Ekklésia kezdődött 1786dik Esztendőbenn Pünköst havának 7dik napján, a' mikor vólt leg első Isteni tisztelet, Néhai boldog emlékezetű Ildik József császárnak kegyelmes engedelmeből. A' Matriculája kezdődött 1736dik Esztendőben Constantzinápolyi Jenei Mihály Predikátorságában, a' ki alatt 1746dikban Octobernek 28dik napján megszűnik, az Ekklésiának vege lett, az Oratoriumot, Predikatori házat a' benedictinusok elfoglalták, mellyek még most fennállanak, polgár ember lakik benne mint pénzen vett örökségében. Hogy esett az elvétele nem tudódik; hanem arra emlékeznek, hogy a' régiek mondták: hogy a' 'Romano Catholicusoknak a' Tisztjei, a' barátok minden módon kinozták, 's üttették a' Reformatusokat. Tiszteletes Cons: Jenei Mihály úrra hamis vádakot fogtak, mely miat kéntelenített az Ekklesiát elhagyni. Hogy már 1736 Esztendő előtt vólt ez az Ekklésia meg tettzik egy Czín Kannán lévő írásból, mellyen ez az írás van: "Az Endrédi Refta Sz Ekklésia készítettette 1729benn ugy egy Czín poháron lévő írásból, hol ez az írás van: Az Endredi Refta Sz. Ekklésia számára készítettet Vas György és Kötél Mihály 1729dik Esztend: Egy későbbi Predikátor Tiszteletes Hóke József Úr 1800dik Esztendőbenn végizé akarván tánni kik lehettek Predikátorjai az Endrédi Ekklesiának: Körmöndi nevezetű Predikátort hallott hogy lehetett 1700nak az elején, és Tokai Ferentz 1720dik esztendőbenn: mellyet így hagyott írásban: ezekről többet lehet látni a' V Tractus Protocollumában. A Lelkek száma 411.

b.) A' Templom építtetése felől, magában a' Templomban lévő inscriptio így bizonyít: "Ez az Istennek Háza Fels: Ildik József Császár kegyelmes engedelmeből építtetett 1786dik - és -90dik Esztendőkbenn, az akkori Ekklesiánknak hűséges előljárai u:mi Torma János, N Bernát Mihály. N Szabó Mihály, és több közönséges Tagjai által T Kiss József és Ifjabb Kiss Ferentz Predikátorjainknak idejekbenn. A Templomról e' találtatik a' Protocollumban: "A' Templom helye, a' Predikátor háza udvara, kertye helyével együtt kimérettetett Tettes Csapodi Gábor akkori Tettes Vármegye Vice birája, Benedek Tamás Méltóságos Uraság Fiscallisa által Tiszt: Kiss Ferentz Úr akkori Külső Somogyi Ekklai Társaság Senior jelenléteben Tulajdon költségeken építtették 3 Esztendő elforgása alatt. Matériájára, építtetett nagyobb részent téglából, mellyet az Ekkla vett Tabon Méltóságos Bara Kalisint Szabó Mihály nevezetű kasznárjától, ezerét 4 forinton "Termés követ télen a' balatonyon által hordtak Tettes Szala Varmegyéből. "Falát építette Piancoubli József Palotai Komüvüs Mester 76 forintokért bort és kenyeret adván a' Legényeknek. Tetejének való fák vétettek Adándi Földes Asszonyaság Tettes Boronyai Anna Asszonytól Tettes Tresántzki Úr Özvegyétől. Kerekiből hozattak. Kart benne és Székeket készíttette Veszprémbe lako Asztalos Endrédi Mihály deszkái hozattak Adonból.

A' Torony építtetett 1806dik Esztendőben mellyről ez a documentum találtatik. Napkelet felől való része a' Reformatusok Templomának Toronnyal együtt építtetett Kristus Urunk születése után 1806dik Esztendőbenn Második Ferentz Felséges Austriai Császár Magyar, és Cseh országi Király uralkodásának 14dik Esztendejében Sz. Benedek Szerzetén lévő Tiszt. barátok Földes Uraságokk, nevezetesen Fő Tiszt. Novak. Crysostomus ö Nagysága akkori Sz Mártoni Fő Apaturnak idejekben. Hóke József Predikátorságában, az első fundamentum kő letétetett 1806 esztb. 16a Juny dél után 4 orakor - - Matériájára nézve kő, és tegla, mellyet a' magok költségén vettek. Mind a' Templom, mind a' Torony jó állapotban vagynak a' Templom teteje sindel alatt van, a' Toronyé deszka bé vakolva.

c.) A' Templomhoz, Úr Asztalához tartozó minden eszközök ezek-

Asztal azon Szőnyeg. Keresztelő Czintál ahoz tartozó Czín Pohár ottan lévő két fejr avét keszkenő. 4 ittész Czín Kanna ezzel az inscriptióval: Endredi Refta Ekklesiáié 1786 Eszt. Egy ittész Czín kanna ezzel az inscriptióval: Az Endrédi Refta sz Ekklesia készíttette 1729ben.

2 Czín pohár: egyiken ez az írás van: Endredi Refta Sz Ekklesia számára vette Vas György, és Kötél Mihály 1729. A' másik czín poháronn ez az írás: Endredi Refta sz. Ekklesiáié 1786. Egy régi aranyozott badog kis pohár. Egy messzeles üveg pohár. Két zöld korso egyiken ez az írás Füredi Somogyi Márton tsinálta Endredi Sz: Ekklesiának ao: 1787. die 31 Augban. - 4 Sellyem keszkenő öszve varva az egész asztal bétakarására való mind avét. 2 kis fejr keszkenő szélei kivarva. egy fekete Selyem keszkenő mellyen ez az írás van: 1807 Dik: Jaisne. egy zöld selyem keszkenő. - Abroszok újj vászon pamukos. Igen pamukos abrosz avít. Egy savolos jó abrosz. Egy kék fonással szűtt abrosz. 2 Pamukos jó abrosz.

d.) A' Toronyban van két harang. a kisebb 1786dik Esztendőben vétetett a' vállán parrallelus Circullusban ezen öntöt betűk latszának: in ofen Jos. Brunner Coss. Mich: a' derekán metztet betűk: Endréd Refta Ekklesia 102 font. - a' nagyobb mind felyül mind alól öntöt betűkkel így van Endredi Ref. Ekklesia készíttette Hőke József Predikátorságában akkori előljárok Vas György, Pintér János, Máté Adám Fodor Péter, és Fer: Fusast: per Franciscum Milner Buda Anno 1806. 445 font.

e.) Levelei az Ekklesiának, a' Templom, Torony, Predikatori Ház építtetéséről valók vagyk, Kik? mennyit adakoztak? adosok kiknek voltak? és egy a' F Consiliumtól jött 1795ben földek adattatásáról való levélnek Copiája. a' nagyobbik harangról adattatott levele a' Hangöntőnek. -

- Könyvei újj énekes könyv kettő. - Articulus 26. Decbr anni 1791. Item. Articulus de negotio Religionis Viennes die 18 Jany 1791.

f.) A' Parochiális házban van 3 Szoba meg lehető állapotban. egy régi rossz nyoszolya és egy régi ingó asztal. Kamara meg lehető. Istáló, ólak rosszak. Régenten az Ekklesiának az építtetésben modja nem volt, tsak föld tömöt a' fala a' föld nedvessége hamar kárt tesz benne.

II. Az Ekklesia helybéli igazgatása.

2.) A' Presiterék 12ten vagynak. ha halomása valamelyiknek történik, a' Predikátor parantsolatjára, a' többek öszve hivatnak, a' predikatori házhoz, és ott az érdemesebb Személyek candidáltaknak, azok közül annyi a' mennyi szükséges megneveztetnek, kik legyenek Presbiterék, mindjárt a' Parochiális házhoz hivattnak, Választások tudokra adatik, egyszers mind intetnek, hogy vége lévén az arra a' végre intéztetett predikationak Isteni tiszteletnek mihelyt nevetet halják, minden vonogatás nélkül a' templom közepén ki áljonok ott az egész Gyülekezetnek hallattára esküvéssel Hivatalokban megerősítetk. annakutánna mint Presbiteriális Személy a' jó rendnek fenntartására vigyáz, ha mibaj esik, a' Parochiához gyűlenek, a' Predikátor jelenlétében földe tanátskoznak, 's végeznek.

3.) Az Ekklesiában Scandalumot tsináló személyek az ő életidejek szerént intetnek, feddetnek, fenyegettetnek, hogy ha tovább is bűnükben meg maradnak a' V Tractusra feladattatnak, vagy ha a' dolog úgy hozza magával a' Helybeli bír' 's Tisztek páltzájá alá adatnak. Most leg közelebb egy meg élemedett régenten az Ekklesiában leg több hasznot tevő, ember, Vas György nevezetű van, a' ki a' mostani 3dik feleségével rosszul él. még eddig szép szóval éltünk - az idő meg fogja mutatni, mint öregek el hadják é versengéseket.

4, A' Presbiteriális Acták az ama a' végre rendeltetett könyvben a' Predikátor által jegyeztetnek fel.

5, Curator újj esztendő napján tétettetik. számadása először a' helybeli Presbiterék által revideáltatik, azután a' NTiszteletű senior Úr Visitationi alkalmatosságával, vagy a' Tractuale Consistoriumon bémutatattatik.

6, Jövedelme az Ekklesiának a' részes aratásból van, a' mellyet örömmel véghez visznek, sehonnan sem lévén haszon vételek. mely is hol több, hol kevesebb az időnek járása, és az földes Uraságoktól kinyert eleség szerént.

III., A' Charitativumok vagy Alamisnák.

á. Az Agentiale minden Communiok alkalmatosságával, mely esztendőn által hatszor esik, publicaltatik, tsak arra a' végre van az adakozás.

â. A' Generale Condistoriumtól adattatott Objectumok publicaltatnak, a' szerént a' mint kinéződik a' bővebb adakozás.

ă. Az alapiszéknek megszámoltatnak a' Rector Curátor s Dékány jelenlétebenn és mindjárt a' Perselybe bétetnek mennyiségek felirattatnék ott tartatnak mind addig míg közönséges gyűlést tartván felnyitattik a' persely belőle kivétetvén.

â. A' Presbiterok jelenlétebenn megszámoltatván mind az Agentiale, mind más alapiszékadások mindjárt a' Curatori számadásba béirattatnak, annak idejében a' Nagy Tiszteletű Senior Úrnak általadatnak, minden híjánosság nélkül.

IV., A' Lelki Pásztor.

- 1.) Neve Miskóltzi Kerekes István, tanult a' Debretzeni Collegiumbann hól az Orientalis nyelveket a' Szent Írás megértése végett tanúlván most beszél olvas Deák, Német nyelveken. Ezen Endrédi Ekklesiában most második esztendeje hogy van. Annak előtte ugyan ezen Tettes Somogy Vármegyében Túri Ekklesiában nyóltz esztendeig szolgált, a' hova az 1807dik esztendőbenn Majusnak 5dik- tartatott Superintendentiale Gerle Consistoriumnak consensusával mint procedens Candidatus rendeltetett. Feleséges. egy kis Leány Gyermeke van.
- 2.) Canonja, Liturgiája, Josephina Resolutioja.
- 3.) A' Szent szolgálatban, soha semmi híjánosság nints az egész Ekklesiát a' Cathedrából különösönn az Ifjakat Vasárnap estvéként a' Templomban Catechisálásból tanítóra.
- 4.) az Úr Asztalához először járulok szorgalmatosonn taníttatnak, addig az Oskolát egy gyermeknek sem szabad elhagyni, még a' vallás fundamentumát nem értik, nem Confirmáltatnak.
- 5.) Az Úr vatsorája Sátoros Innepeken, böjtelőre, ujj kenyérre, ujjborra, és így Kilentszer administrálódik.
- 6.) A' Keresztelés Templomban vitetődik véghez.
- 7.) A' betegekről, kivált hiteken gyengékledőkről szorgalmatos gond van.
- 8.) A' Matricula vitetetik a' mint a' Gen Consistorium parantsólta. A' törvénytelen ágyból születettetteknek tsak az anyyok neve irattatik bé.
- 9.) A' házasulandók, 3 egymás után következő vasárnapokon publicáltatnak és copuláltatván mindjárt bé irattatnak.
- 10.) A' parantsolatok és rendelések improtocoláltatnak.
- 11.) /: A' Predikatori Salarium elkészítettvén meg petsételtetett. :/
- 12.) A' Predikátor fizetéséből borbéli restantia van, mellyet pár számtól fizetnek. egyéb aránt a' több fizetésnek bé adásában a' Curátor szorgalmatos.
- 13.) A' Predikátornak Sz Hivatalában való tartása illendő tiszteletben van, az Endrédi Ekklesiábann.

V., Az Oskolák.

- a.) Az Oskola' Rectornak neve: Kiss István, tanult a' Pápai Collegiumban. 6dik Esztendeje miólta Endrédenn van. az előtt Szokolyban Preceptorált 2 esztendeig. Somi Ekklesiában. Rector 6ig. Som Berenyben 2 esztendeig. Feleséges. két gyermeke egy Fiú, és egy Leanya van
- b.) Az Oskola téglából építettett, maga a' ház jó állapotban van. az Oskola elég tágas a' gyermekekhez képpes; hanem kamrája nints. Istálloja Olaji igen igen hitványak.
- c.) Az Oskolában járó Fiúgyermekek 22ten Leány gyermekek 23an vagynak, mint a' Catalogus mutatja. Summa 55.
- d.) A' nagyobb gyermekek, kik Szüléiknek valami hasznót tehetnek tsak télen járnak az Oskolába. minthogy a' Szülék sokfelé vonattatnak mindnyájan szántó vető emberek lévén gyermekeikre szükség van nyáron által tsak Vasárnapokon járnak fel a' midőn a' tudományokban a' V Consistorium által ki adott Methodus szerént gyakoroltatnak.
- f.) Visitorja az Endrédi Ekklesia Oskolának. Tractus által rendeltetett most Köröshegyi Predikátor Tiszteletes Váradi Mihály Úr, ki is hol többször hól kevesebbszer Esztendőn által megfordúl. Examenen pedig mindég jelen van.
- g.) Helybeli Inspectorok ketten vagynak, kik a' Predikátornak az Oskolát visitálják.
- h.) Az Éneklést a' Rector jól elvégzi, mindenkor előre meg kérdezzvén a' Predikátort mit énekeljen?
- i.) Az Újj énekes könyv introducaltatott a' Templomban dictálván abból énekelést.
- k.) /: A' Rector Salariuma le iratott. meg petsételtetett. :/

VI., Bába van Romano Catholica. a' Tettes Varmegye Bábája minden esztendőben szokott visitálni, és őket examinálni mesterségek felől, szorgalmatosan arra vigyázni hogy tudatlanok, magokat nem

producalt Asszonyok a' bábaságra előlreáljának. Még eddig az Asszonyok szerentséssen szültek. A' keresztelést éppen nem gyakorolja akarmitsoda állapotban légyen a' Reformáta Asszonytól született gyermek. A' Szülék sem engedik, informálva lévén a' halgatók, hogy az Predikátort illet. é szerént minden időközben a' Predikátorhoz hozzák a' gyermeket. - . - . A Himlő óltás haszna felől már pusvadcáltattak, senki maga gyermekét nem vonogatja tsak a' járásbeli Chirurgus vólna szorgalmatos hivatala eljárásában, hogy a' Helységben megjelenék, mert hogy lakása helyébe vigyék a' gyermeket. a' szegénységet ránemlehetvenni.

VII., A' Temető békerített tágas; a' sirok különösön arrarendeltetett embertől ásatnak méllyen. a' temetkezés a' Fels. Klyi parantsolat szerént esik.

VIII, A' Harangozo Conventionatus lévén kötelességében jól eljár, engedelmes; a' Helység terheitől szabadsága nintsen; hanemha akkor mikor annak kellene dolgozni, holot van.

IX., Szegényei az Ekklesiának nintsenek.

X. Gravamenei az Ekklesiának.

1., Miólta a' Pater Benedictinusoknak kezére került Endréd, minden modonn azon igyekeznek, hogy a' Reformátusok kevesedjenek, mellyet így visznek véghez: sehonnan sen engedik meg hogy Reformatus lakos jöjjön bé lakóul; sőt hogy más Helységből jöjjön olyan Személy a' ki ideakarna házasodni annálfogva ittmaradni; holott van olyan Leány vagy Özvegy Asszony, a' ki egyedül maga van az örökségében a' hova Férj kellene, de semmi modon meg nem nyeri hogy Frúl valaki béménjen az örökségbe, így kéntelen végre, ha szerentseje adodik, ki menni a' Faluból, és a' házát örökséget másnak eladni: ekkor is a' házát meg nem engedik hogy Reformatus lakos vegye meg hanem Rno Catholicus; így sem házát, sem Ház után való Tessionalis földet a' Reformatus lakosok nem szerezhethetnek, e' szerént sok helyett egy háznál meg szaporodvann minthogy kevés a' földjök elegendő eleségek nem terem, marhájakat kell eladni, hogy élhessenek, azért nagyon elszegényednek, és szembetünő képpen kevesednek; a' honnan 1786tól fogva a' mikor az Ekklesia meg engedődött, és akkor vólt 466 Lélek, nem hogy szaporodott vólna, hanem még kevesedett most nevezetesen 411 Lélek van. Ide lehet azt is számlálni, hogy a' múlt haborus világban, jóllehet a' Reformatus lakosok kevesebben vagynak, a' Catholicusoknál megis szintén annyit vittek azekközül Katonát, mint a' Catholikusok közzül, sőt néha többet is.

2., Az Ekklesi földjei a' Tessionalis Földek között lévén, ötöd de, mások e' mellett minden Urbanialis prastatiokat kell tenni, még pedig nem kaszásnak kell ki állani a' mint at Uraság parantsolja, mert külömben a' Földek elvételeitől minden szempillantatban tarthatnak: e' végre tartja fen azt a' szokását az Uraság: hogy minden esztendő elején instantiával kell kérni, hogy tovább is engedje meg nálok a' földeket. Az Urbanialis prastatiok között nevezetesen szembetünő az: hogy az Ekklesiái házaktól füst pénzt is vesznek, holott a' Tettes Vármegye deputatusai jelenlétekben mérettetik ki a' fundusok 1786ban azon fizetéstől egész 1804ig mentek voltak azon esztendőtől tartoznak fizetni. - Félnek, hogy ha a' füst pénz fizetése alól vonogatnák magokat: a' földjeiket vennék el az Ekklesiának, ha pedig azoktól meg fosztattatnának, szegények lévén Predikátort keservesen tarthatnának: e' szerént tsak meg fizetik várva a' segedelmet. Egyéb aránt a' vallásnak gyakorlásában az Ekklesia nem háborgattatik.

Filialis Ekklesiája nints.

G 38 Felső Nyék [Felsőnyék]

[Fedőlap]

Felső Nyék. d. 26. Jun. 1816.

- Soha Presbyterialis Gyűlésnek nem kell egyebütt, hanem a' Parochiális Háznál tartódni.
- A' Templombann lévő Inscriptio, nem lülömbenn a' Harangokonn valók is le irattassanak.
- A' Charitativumokk Quietantia és Contraquietantia mellett administralódjanak a' visitationak.
- Meg jeggyződött itt, hogy a' Tractus számára adódik a' Stolákból a' T. Predikátorok által valami.

- a' Confirmationnak a' Templombann kell megadni és ha kevesebb vagynak a' Confirmandusok, össze kell őket várni, hogy leg alább ötven legyenek.
- A' R. Catholicusok Innepeikenn n szükség hirdetni.
- Mint az Indzinér Jegyzése mutattya a' Rector Háza megett lévő Kukoritz Földnek fele része a' T. Predikátoré mely hát az is marad. - Ugyan ott egy el kerített kis-kertetske, melyről eddig a' V. Tractus és az Ekklesia közt Controversia vólt, mivel nem considerable Objectum maradjon a' Rector további birtokábann.

+++

FELSŐ NYÉK

Fő Tiszteletű Superintendens Bátori Gábor Urunk kérdéseire tett felelet a' Helv. Confessiot tartó Felső Nyéki Reformata Ekklesia Presbyteriumának 1816 Esztendőben Junius hónapban.

10. Ezen Felső Nyéki Ekklesia vagyon helyeztetve, Tettes Nemes Tolna Vármegyének felső szélén a' Külső Somogyi Tractusban. - Örökös Földes Ura Nagy Méltóságú Hertzeg Battyáni Filep ő Excellentiája.

a. Az Ekklesia igen régi. Az Ekklesianak Egyházi Könyve 1714 Esztendőktől fogva való dolgokról emlékezik.

- A' Lelkek száma most 627.

b. A Templom bolt-hajtásra badog Toronyra épült 1792-dik esztendőben kőből és táglából. az akkori pénzbe 4953 forintba, és 5 frba. mely summár a' Nagy Méltóságú Földes Uraság gabonája aratásával magunk keressünk; és senkihez a segedelemért nem fojamodtunk és adosságot fel nem vettünk. - Az olta 1810 Esztben Katedra felibe Koronát és egy emlékeztető táblát tsináltattunk ezen Inscriptioval. Ezen Templomot a' Szent Istennek dicsőségére Felső FERENTZ Kegyelmes Királyunknak engedelmeiből Nagy Méltóságú Hertzeg és Primás Battyáni Josef Kegyelmes Földes Urunk Kegyessége mellett; a' Felső Nyéki Refta Szent Ekklesia tulajdon költségén 1792-dik Esztendőben építette: Predikátor Tisztes Nagy Mihály Esküttek Egyed Mihály Toth János Juhász Josef Panag János idejekben. - A Korona pedig készült 1810 Esztendőben Predikátor Tisztes Varjas János, Kurator Panag Ferentz; Elöljárók Keresztes Mihály Tót Mihály Horvát József Kis Péter: - Presbyterek Györke János Toris György Bárdos Ferentz Juhász György Botska György Szalai Mihály - Dékányok Horvát István Nemet János Idejekben. 1813-ban a' tetejét újra Sindeleztettük. Az egész Templom és Torony reparatiojára e fojo hónapban a' Kő-művest már meg fogadtuk 420 forintba; melyhez el végezvén a' Dorogi Templom reparatioját azonnal hozzáfog.

c. Vagyon a' Toronyban három Harang a' leg nagyobbik 313 fontos vétetődött 1794 Esztendőben 234 forinton 16 fron. melyen ezen Inscriptio vagyon. A' Felső részin In. Pest 1794 Gós. Mich Ivann Col- und Anton Litman. Az also részin Felső Nyéki Refta Sz Ekkla maga költs: öntette. Nagy Mihály Predikátor Vincze Ferentz Toth János Egyed Mih Esküttk. NB. Ezek mind mind kiálló szok és öntött betűk.

- A második 1769-ben öntetett melynek felső részin Johan Bruner Goss Mic in ofen 1769. ezek is kiálló öntött betűk. - Az oldalán A. F. Ny R. Ecc. ön HIT 111. ezek bé metzve vagynak.

- A Harmadik 92 fontos 1788-ban öntetett melynek felső részin Josef Brunner Gos Mich ofen - Az oldalán F. Ny. R H. 1788 ezek is mind kiálló és öntött betűk.

d. Az Úr Asztalához tartozók ezek 10 Két On Kánn mindenik 6 ittész 20 Egy ittész töltögető on Kánn. 30 Egy zöld mázú Korso. mint egy hat ittész. 40 Két aranyal futtatott Pohár 50 Egy nagy On tál és egy On tányér. - Ismét Egy kék Virágos selyem Krediter leg felsőbb egy Asztali abrosz nagyságú körül varva Arany tsipkével. melyet készített Sándor János 1806-ban mely került 64 forintokba. mint az Inscriptio bizonyítja. 20 Öt fehér Abrosz negye Savolos egy vászon 30 Egy veres Pamutos abrosz és egy Szakasztó ruha 40 Tizenegy összevarrott külömb színű Keszkenők 5 Ismét egy Selyem Keszkenő.

e. Az Ekklesia levelei vagynak egy kis ládába melyek magokban foglalják a Templomra tett költséget - A Meltos. Urasághoz. adott Instantiákat a' dízma eránt.

f. Predikátor számára ház építetett 1804 Esztendőben mely áll 3 szobából egy Kéményes Konyhábol, és egy tagás Kamarából. mely került 641 forba 42 frba a Nádon és a napszámosokon kívül. mely épület jó állapotban vagyon melyben vagynak a' Tseléd szobába egy hársfa Asztal és egy fenyő. - Két hosszú székek és két Nyoszója. - Az első szobába egy sárga Fenyő Asztal.

II₀. Az Ekklesiái dolgokat igazgatja a' meg kitelt Presbyterium mely áll 8 Esküttekből és 8 köz emberekből.

1₀ A Presbyterialis Gyűlések tartatnak kivált miolta szorosabban meg parantsolatott a' Parochialis háznál; leg inkább Innep napokon midőn valami botránkozott életűek vagynak, kiket vagy meg dorgállunk, vagy szép intésekkel a' jóra kerünk ha kik ezeknek sem engednek, a Hejbéli Elöljárók páltzája alá, a' meg jobbulás végett által adjuk: mint a Presbyterialis Gyűlések actai bizonyítják, melynek minden Gyűléskor a Tisztes Predikátor Urunk által, az arra rendeltetett könyvbe béirattatnak.

2₀ Hites Kurátor vagyon ennek számadása minden esztendő végén a' Presbyterium által megvizsgálatik, V. Tractus által hejbe hagyatik és a párja a Ven Tractus ládjába tétetik.

3₀ Az Ekklesia jövedelme a' Persely pénz a Piumoblatumok, és egyébből nem nevelhettyük hanem ha részes - aratásunkal.

III₀ 1 Az Agentiale minden esztendőben Hatszor publicaltatik, és akkor semmi más jel ki nem tétetik, mint a Kurátor számadásának 13^{dik} lapja mutatja.

2₀ A Mindenféle Alamisna, a Kurátor és Dékányok jelenlétekben, olvastatik fel; és a T. Predikátor által azonnal a Kurátor számadásába iratik, a' pénz a' Kurátor által a' ládjába tétetik. mely ládjának kulcsa a' Kurátor kezén vagyon.

3. Az Agentiale és más alamisna minden hijjánosság nélkül, a Nagy Tiszteletű Visitor Urakk által adatik, a hejbéli Presbyterium jelenlétében vagy a Parcialis Gyűlésre el küldetik.

IV₀ - - A Lelki Pásztornak neve Varjas János, az alsobb Classisoktól fogva egész Oskolai futását végezte a' Debretzeni Nemes Collegiumba. Ebben az Ekklesiában van 12 esztendőktől fogva, ez előtt a' Köröshegyi 9. a' Kapolyi Ekklesiában pedig 2 esztendőig szolgált. - Felesége vagyon a' kitől vagynak 4 gyermekei: két fiai kik a' Pápai Nemes Collegiumba tanulnak. az egyik leánya van Férjnél Kallai Lajos Candidatusnál, másik neveletlen -.

b. Canonja van mely N.Váradon nyomtatott, 1632^{ben} Liturgiaja is van melyet a' Dunáninnét valo Superintendentia 1806^{ban} ki adott. - Josephina resolutioja is van in Negotio Matrimoniali.

c. Hivatalában mind Innep mind egyeb napokon tölle ki telhető szorgalmatossággal és buzgosággal el-jár.

d. Az Úr Asztalához először járulandókat, minek utánna az Oskolába, az Úr Vatsorájának titkait meg tanulják meg vizsgálja Confirmálja, és az Ekklesia jegyzőkönyvébe neveiket be írja. a' mint az Ekklesia jegyző könyve meg mutatja Lap 18.

e. Az Urnak Sz Vatsoraja esztendőben Hattzor administráltatik.

f A Keresztelés mindég a Templomba megy véghez. kivéven midőn a' gyermek nagy beteg.

g. A mi a beteget illeti hivatlan tsak azokat latogatja meg, a' kikhez egészséges korokban nagy Confidentiaja volt, egyéb aránt azokat a' kik hivatják; vagy a' betegek állapotjukrol, hozzá tartozóikrol tudakozolodván, ha a L. Tanito jelen lételet ohajtják.

h. A Matriculát a' Vened Tractustól ki adott mód szerént viszi.

i. A Törvénytelen ágyból születetteket így írja be.

L.B. Kökönyei Katalinnak Törvénytelenagyból született fia kereszteltetett Jánosnak.

k. A Házasulandókat tsak Vasárnapokon és Innep napokon publicálja, de dispensatioval egyéb napokon is leg alább egyszer.

l. Mindenféle rendeléseket és Parantsolatokat vagy maga vagy a Mester által be irattya az arra készített Protocollumba.

V₀ Ami a Predikátor Conventioját illeti, abban a mi változás történt a' lülönös papirosra irt Conventioból ki tettzik -. Ami emlékezetünkre nem volt még eddig Tiszt Predikátorunknak és Mesterünknek bizonyos földjök, hanem a Remanens földikből adódott Censusért: és mikor akarta a' Méltóságos Uraság megis dézmálta, el is vette. 1806^{ban} Az egész határ ujra merödvén, mostani Tisztes Predikátorunk közbenjárása által, Nehai Nagy Méltóságú battányi Lajos Kegyelmes Földes Urunktól nyertünk a' több Sessionalis Földek között a' Tisztes Plebaniához tartozo Földek mellett bizonyos Sessionalis Földeket, melyek már most egyéb terek alatt nintsenek, hanem a' Dézmáért minden esztendőben kell Instálnunk, melyet még eddig egy esztendőt ki vévén megis nyertünk.

NB - - A' Tisztes Predikátor Conventioját lehet látni különossen le írva a' z sz.67. Lapokon Sub A

1° A Conventio a' Ven. Tractus Ujj rendelése 's parantsolattya a szerént a' L. buzára nézve September holnapban egészen bé'fizetődik; a' többi Conventio pedig részenként adodik, de azért Restantia nints.
2° A' mi a Lelki Tanitonk eránt valo tekintetet és tiszteletet illeti, mindnyájunk felől közönségessen azt valjuk, hogy / ki vévén az emberi erőtelenségből valo hibáinkat :/ hogy illendő tekintetben tartjuk, melyet már számos esztendőktől fogva valo közöttünk valo lakásával bizonyítottunk. - Hogy közöttünk is ne volnának értetlennek, és bosszus indulatnak, nem tagadhatjuk; de még eddig az olya hibákat is a' mi Tisztel Lelki Tanitonk el tűrte 's el engedte, úgy hogy mi 12 esztendőktől fogva, sem a Vened Tractuson, sem anyival inkább a' Nagy Méltoságu és Fő Tiszteletű Superintendentián, ügyünk el-igazítása végett nem alkalmatlankodtunk.

VI - 1 - Az Oskola Mester Kalmár István, tanult a' Pápai Oskolában, 4 esztendeje hogy közöttünk hivatalát fojtatja, ez előtt a' Gyönki Ekklesiában volt 9. Esztendőig. Felesége vagyon és 2 fia egy leánya. 2 Mester háza épült 1798^{ban}, mely áll egy szobából egy Konyhából, egy tágas Classisból egy Kamarából egy Istválloból, és Pintzéből - Mely epület került 217 forintba 6 ^{frba}; melyben vagynak egy sárga Nyoszja, a Classisba egy kerék Asztal. egy fogas és a Kuthoz egy vasas veder.

3° A gyermekek hányan légyenek a' mester által irt Catalogus meg fogja mutatni 10. éw 11. lapokon.

4 A gyermekek leg inkább Télen járnak, hogy nyáron is mindnyájan járjanak azt nem mondhatjuk, de miolta a Vert Tractus szorosabban parantsolja, nyári napokon is többen vagynak, kivált ha a Tanitonak szorgalmatossága és az Elöljáróknak gondosságok hozzá járul

5 Tanitt a Mester Vallást olvasást írást számvetést és más erköltsi tudományokat a Dunán innét valo Ven Superintendentiától kiadott Tanítás modja szerént

6° A Ven Tractusnak 4 Oskola visitatori vagynak, a' mi Oskolánk vagyon a Székeli Predikátor Tiszt Nagy Daniel Úr Inspectioja alatt.

7° Hejbeli Inspectorok Kis Petér és Horvát István, de ohajtanánk hogy nints ezelőtt tsak a Hejbéli Tisztel Lelki Tanitonk vigyázása alatt volna. - .

8° A Mesternek vagyon Instructioja mely szerént énekel az Ujj Soltárból, néha a' régiből is, mivel még kevesen vagynak kiknek Ujj Soltárjok volna.

9° A Mester Conventiojat lehet látni Sub litera B. 9. lapon.

VII - Meg hitelt és a Tekintetes Nemes Vármegye Doctora által examinált Bába vagyon, kinek hivatalára igen nagy gondja vagyon a Tekintetes Nemes Vármegye Chirurgusának.

2° Mivel a Bába Reformata keményen meg vagyon néki parantsolva, hogy akármi valláson lévő gyermeket ne kereszteljen.

3° Itt a himlő bé-oltás már egészen bé vett szokássá vált, mint egy 8 esztendőktől fogva: és a Szülék magok sürgetik; sőt vagynak oly Szülék, a' kik a' L. Tanitonk által meg tanítván, tsak egy gombos tövel is szerentséssen bé oltanak gyermekeikben.

VIII° Temetőt Újjat alkalmas hejen most adott a Méltoságos Földes Uraság, melynek hossza 60. szélessége 30 öl, bé vagyon kerítve, és ebben terem szokott széna a tiszteletes Predikátor Úr Conventiójához tartozik.

2° Temetés idejére nézve a' Királyi Felséges Parantsolat szorosan meg tartatik.

IX° - - - Harangozo vagyon a' ki kötelességében öregségéhez képest el-jár. - A' Tttes Nemes Vármegye, a Meltos-Uraság, és Hejség terheitől adójától szabados Fizetése 12 Posonyi búza, 6 forint, egy Kotsi fa. Halot harangozásért 6 fr. Ezeken kívül az Ekklesia bérrel néki lak hejet.

X - Az Ekklesiának oly el esett szegényei nintsenek, hogy házanként kéregetnének, az Árvákra és azoknak tanításokra a' Tiszteletes L. Tanitonknak igen nagy gondja vagyon.

XI - - - Az Ekklesiánk békességben vagyon, sem külső sem belső állapotjára nézve most senkitől nem háborgattatik, sem a Rom. Catholica Vallás a' régít nehezen felejtik tagadhatatlan.

- Itt a' Rom. Catholicusoknak Mater Ekklesiájok nints mivel kevesen vagynak Mestert tartanak, egy régi omladozott Templom kőfalaihoz vagyon egy kis Kápolnájok ragasztva Nád tetőre.

Az Innepeik meg tartására még eddig nem erőltettek, sőt magok sem tartottak meg ez előtt oly szorosan, mint mostanába; és görbébb szemmel nézik mint ez előtt ha dolgozunk.
A Lelke száma kiadására nem kényszerítenek, de ha úgy lenne is a Felsőség hire nélkül ki nem adnánk.

Filialis Ekklesia nints, hanem vagyon a Nagy Méltóságú Földes Uraságnak egy Jürged nevű Pusztája, ott a Berések hol többen hol kevesebben vagynak, a' kik neha Nagy Szokolyból töbnyire a mi Templommunkba járnak, ide a mi Temetőnkbe temetkeznek, most nevezetesen vagynak 70. Lelkek a' kik dupla Stolát fizetnek.
Ki adta Varjas János mk Predikátor.

G 39 Gyönk

[Fedőlap]

Gyönk. d. 8a Julii. 1816.

- A' Torony igen el gyengültnek adódik elő, mely reparatiót kíván.
- A' Magyar Ekklesiának Parochiális Háza avultsága miatt.
- A' Kamarák roszszak, Baromfi Ól dülő félbenn van.
- A' Német Ekklesia nem követi a' Magyarnak azt a' szokását hogy aratna Részt.

NB. A' T. Predikátor Sessiois Földjéhez tartozó Réteket a' Communitas magáéivá tette, azok hejlett Szénát, de nem in aequivalenti.

- A' Gyermekek nyári Oskolába való jártatására az Elöljárók köteleztetnek.
- A' Német Oskolás Gyermekek tsak a prima Novembr. járnak tavaszi Examenig.
- Projectalálódik a' két Nationalis Oskola uniója: vagy pedig alkalmas Tanítóról kell gondoskodni.
- A' Reformata Bábákk nem kell Pádistát is keresztelni.
- A' Temető gondviselése nem a' leg jobb.
- A' Harangozó a' Parochiális Háznál is tehet némely szolgálatokat.

A' NB. alatt lévő Punctumra nézve meg kértetett a' helybeli Tekintetes Földes Uraság, hogy a' T. Predikátor Conventiós Rétyét metzettesse ki.

- Tettes Kossa Magyarai Sámuel Fő Biró és Tractualis Curator Úr meg kértetett, a' helybeli Gyönki Ekklesiai Curatorságnak is fel vállalására
- A' Saláriumann az a' változtatás van, hogy a' Bor-Collectát fel nem tették, a' mi az elébbeni Conventiobann benne volt.

Kiss István

+++

A Gyönki Reformata Magyar és Németh Ekkleziák Eredeti és Mostani Állapotjának, az Oskoláknak, Lelki Pásztoroknak, Oskola Mestereknek, és azoknak Salariumoknak, Szántóföldjeiknek, Kertyeiknek, Szölleiknek, Le Irása, mellyet a' Püspöki Canonica Visitationak Alkalmatosságára; mellyett Feő Tisztelendő és Nagy Tudományú Püspök és az Dúna Mellyéki Reformata Ekkleziák Nagy Érdemű Feje, Feő Tisztelendő Báthori Gábor Úr 1816dik Esztendő Sz. Jakab Hava 8dik Napján tartott: készített

Sebestyén János, a' Gyönki Reformata Magyar és Németh Ekkleziák ez időbeli rendes Prédikátora.

A Gyönki Reformata Magyar és Németh Ekkleziák Első Eredetéről, és azoknak folytában valo Állapotjáról a' mostani Időkg.

§ I^o

Az Ekkleziá.

A Gyönki Reformata Mater Ekkla vagyon Tettes Ns Tolna Vármegyében. Mely helységet birta és birja most is a' Magyarai Kossa Ttes Familia, és ezen Ttes Familiához vérséggel kötötte T. Sárközi, Csúzi, Hajos és Vintze Familiák.

a.) Ez a' Gyönki Reformata Mater Ekkla fundáltatott 1705dik Esztendőben ezen Helységnek akkori örökös Földes Ura, Feő Tiszt és Tekintetes Nagy Magyarai Kossa Péter Rftus Superintendens Úr

által, és az olta a' közönséges Isteni tisztelet minden meg tűrés nélkül folytatott. Prédikátorai az elsőtől fogva az utolsóig /: vagy mostani Prédikátorig /: ezek voltak.

1^ő Debretzeni István, jött 1705^{dik} Eszt. Szolgált 1. esztendeig.

2^{dik} Zámoli György 1. Esztendeig.

3^{dik} Vásárhelyi Sámuel 2. esztendeig.

4^{dik} Nagy András 1. Esztendeig.

5^{dik} Beregszászi Pál 1. Esztendeig.

6^{dik} Tatai Pál 3. Esztendeig.

7^{dik} Földesi Mihály 1. Esztendeig.

8^{dik} Endródi Adám 4. Esztendeig.

9^{dik} Debretzeni István 4. Esztendeig.

10^{dik} Edetengi Adám 3. Esztendeig.

11^{dik} Molnár István, a'ki 1753^{dik} Esztendőben készítette az első Matriculát, mely Mátrícula mostan is meg vagyon; ezen Molnár István szolgált 7. Esztendeig.

12^{dik} Igmándi János jött bé 1737^{ben} szolgált 4. Esztendeig.

13^{dik} Szent Péteri Ferentz jött 1741^{ben} szolgált 4. Esztendeig.

14^{dik} Császár Pál jött 1748^{ben} szolgált 7. Esztendeig.

15^{dik} Tolnai Sámuel jött 1752^{ben} szolgált 4. Esztendeig.

16^{dik} Csernátfalusi Sz. István jött 1759^{ben} szolgált 1. Esztendeig.

17^{dik} Batári György jött 1764^{ben} szolgált 12 esztendeig.

18^{dik} Tatár József jött 1776^{ban} szolgált 18. Esztendeig.

19^{dik} Egressi Sámuel jött 1794^{ben} 5. és fél esztendeig, 1^ő Magyar és Németh Prédikátor.

20^{dik} Sebestyén János jött 1800^{ban} Majusnak 13^{dik} Napján, és folytatja szolgálatjának 17^{dik} Esztendeig.

NB. 1794^{dik} esztendőig a' Predikátorok tsak Magyar Nyelven szolgáltak; attol fogva pedig Magyar és Németh Nyelven.

A Gyönki Reformata Ekklának Fatumirol, mivel az eránt semminemű Documentumok, és emlékeztető Irások nintsenek; jelentést tenni nem lehet; hanem a közönséges Traditiobol tudjuk, hogy ezen Ekklában az Isteni tiszteletet első eredetétől fogva senki sem háborgatta és meg nem akadályoztatta.

A mi ezen Ekklának népességét illeti, a Magyar Ekklában vagynak ez idő szerént 427. tagok; a' Németh Ekklában pedig 532. fő

b.) A közönséges Isteni Tiszteletnek eddig valo folyása alatt, a' mostani Templom a' Harmadik; a' két elsőbbek is ugyan tsak a' mostani Parochialis funduson voltak építve Fából. A Másodikat 1762^{ben} a' Menykö meg ütötte, de tsak a' fedelét emésztette meg, a' mely ismét meg nyitott. A mostani vagy harmadik Templomnak fundamentoma le tetetett 1775^{dik} Esztendőben, Felséges Királyi engedelem mellett a' mely kegyelmes engedelmet jelentő Felséges Királyi Intimatum mi e következő úgy mint: Copia 3848. Illustrissimi Reverendissimi, Spectabiles ac Magnifici...[a továbbiakban idemácsolva a Pozsonyban 1774. szept. 1-én kelt helytartótanácsi irat teljes latin szövege].

A Földes Uraságoknak Instantziaja pedig, melybe ezen Felséges Intimatum jött így vagyon.

Copia. [A továbbiakban idemácsolva a beadvány latin szövege.]

Ezen Felséges Királyi Intimatumnak vétele után ezen harmadik Templom Isten ditsőségére fel szenteltetett 1777^{dik} Esztendőben Majusnak 25^{dik} Napján, Sz. Háromság vasárnapján. Epítettett az Helybéli Ttes Földes Uraságoknak költségével, és mind a' Magyar mind a' Németh Reformatusoknak közös erejekkel; a' mint ezt a Magyar Matriculában való Jegyzés bizonyítja. Pag 6a mely így vagyon: "Postquam Ao 1705 Ecclesia, hic loci esse coepit: Oratorium tertia die Instantari?? in coepit Anno 1775. die 15o Julii. SStae Trinitati dedicatum est Anno 1777. die 25o May ipsa Dominica SStae Trinitatis. Actoribus Ac??dis ac CClariss ministr. DD. Josepho Tatár p. t. Ordinario Loci Ministro, Michaele Komádi VDMinistro Dorogiensi & Jacobo Keck VDMinistro Germano Nsekelensi. Primi Actoris Textus fuit Esa. 49:13. Secundi Psalm 69:10. Tertii Psalm 134. - Aedificatum vero est, ex benigno Indultu SSmae Caoe Seae Mtatis Maria Theresiae Anno 1774. die 1a Septb. Jub Nro 3848 emanato, /: ut supra videtis:/ & impressis praeliquae Spblis Familiae, locum hunc haereditatio?? Jure tenentis Kossa Magyariane in Sex Lineas divisa, Singulis Lineas, utpose omnibus H. Conf. addictis 500.- fungentos Rftor. ad aedificium

hoc ex Singulari pictate Conferentibus. Quae memoriae mandare, & ad Seram Posteritatem transmittere voluit Jos. Tatár, ut dictum p. t. ord. VDMinister Ao 1777. die 6a Junii.”

A Templomnak edgyik végire ugyan a' Templom építése alkalmatosságával épült egy fa Torony a' Harangok számára; mely már annyira el gyengült, hogy a' Prédikátor nagy téiben szüntelen való félelmek közt van; attól tartván, hogy ezen tsikorgo és ingadozó Torony házastól és familiástól edgyütt szerentsétlenül agyon üti.

c.) A Templomban, és Templomon kívül, és az Úr Asztalához illetően eszközök voltak és vagynak úgy mint

1° A Prédikáló széken vagyon /: Catedrán /: fehér posztroból készült szőnyeg a' melynek őszve eresztése sárga szegés vagyon.

2° A Prédikátori ülő széken vagyon egy setét kék selyem posztroból varrot Szőnyeg, a' mely ez előtt a' Prédikáló széken volt; a' kerületén vagyon sárga és zöld Szőrből való Rojt; melynek edgyik végén ilyen Irás vagyon: Halgasd meg a Te Szolgáidnak, és a' Te Népednek az Izraelnek könyörgését, a' kik imádkozándanak ez helyen. Te mondom halgasd meg a' Te Lakohelyedből a' Menyégből is meg halgatván légy kegyelmes I Kir 8:30. Másik végén pedig ez az Irás vagyon: Az R. Gy. E. Sz. K. K. T. Kántor Josef, és N. R. Darvas Klára A. 17. 68.

3° Az Úr asztalához tartozó Edények és eszközök ezek.

- a., Egy Úr Asztalán való setét kék posztó Szőnyeg, sárga e' szöld Rojttal körül varva. Az edgyik végén ilyen irás olvastatik: az én Szövettségem melyet kötök vélek, a' Napok után azt mondja az Úr. Az én Törvényemet adom szívekbe, és azokat bé irom Elméjébe. Sid. 10:16. A másik végén pedig ez az Irás vagyon: Az Gy. R. E. Sz. K. K. I. Kántor József és N. R. Darvas Klára. Ao 1768.

- b., Egy savolyos Abrosz, mely az Asztalon legalol vagyon; mintegy bagy Asztal kendő.

- c., Egy gyolts Abrosz, mely körül vagyon véve Arany csipkével, a' négy Szeglete Arany fonállal gazdagon ki vagyon varva. Edgyik végén ilyen Irás van: Tegyetek fogadásokat és adjátok meg azt a ti Uratoknak Istenteknek; mindnyájan kikőkönyűle vagynak, vigyenek ajándékokat a Rettenetesnek Solt 76:12. A másik végén pedig e vagyon: A. Gy. R. E. Sz. K. K. I. Kántor József és Darvas Klára. A. 1769.

- d. Egy más Sávólos Abrosz, mely két rétüen áll az Asztalon.

- e., Egy sűrű Patyolat, mellyel a' Sákramentomi Edények bé terítettnek, ennek is a kerületén arany csipke vagyon edgyik végén ilyen Irás vagyon: Asztalt szerezz én előttem a Zon ellen, kik énnékem Ellenségim. Meg hizlalod olajjal az én Fejemet, és meg töltöd az én Poharamat bővségesen. Solt 23:5. A másik végén pedig ez: A Gy. R. E. Sz. K. K. I. Kántor József és N. R. Darvas Klára A. 1769. A négy szeglete pedig arannyal gazdagon ki vagyon varva.

- f. Egy zöld tafota keszkenő, melynek kerületi hasonlóképpen arany csipkével körül vagyon véve; edgyik végén illyrn Irás vagyon Sidoul: ëäçöæê ·/· Ebe Haezer. Mindedig segítségül volt nekünk az Úr. I Sam 7.12. A másik végén pedig ugyan azon Irás vagyon, a' mi a' többin: A Gy. R. E. Sz. K. K. I. Kántor József és N. R. Darvas Klára A. 1769.

- g. Egy czin Kánna, melynek oldalán illyen Irás vagyon: Meg mutatá nekem az Élet vizének tiszta folyamatját, mely ki jön vala az Innék és a' Bárányak Székitől Apoc. 22.1. Coll. Esa. 60:1. A fedelén pedig illyen Irás vagyon: A Gy. R. E. Sz. K. K. I. Kántor József és N. R. Darvas Klára. Gy. H. Helv. Confest. levő edgyik örökös Földes Úr. A 1768. - NB Ezen Kánna a régiség miatt már haszna vehetetlen, és vagy egészen újra kell öntetni, vagy helyette mást venni.

- h. Egy ezüst Pohár, belől arannyal futtatva; az Oldalán illyen Irás vagyon: A Jézus Krisztusnak az In Fiának vére tisztít meg minket minden bűneinkből I Jan:1:7. A masikon pedig A Gy. R. E. Sz. K. K. I. Kántor József és N. R. Darvas Klára. Gy. H. H. Conf levő edgyik Ő. F. U. A. 1768.

- i., Egy ezüst Tálatska, fellyül arannyal futtatva; felső részen ez olvastatik: Egy kenyér és egy Test vagyunk sokan, mert mindnyájan egy Kenyérből eszünk I Kor. 10:17. Alol pedig ez: az örökkévaló Sz. Isten ditsőségére, és a Gyönki Reformata Ekkla szükségére készíttette Kántor József most Kántos József, és Nagy Réti Darvas Klára, úgy mint Gyönki Helység Helvetica Confession levő edgyik örökös földes Ura A. 1768.

- k., Egy czin Tányér, melyről a' Prédikátor Atya a' Kenyeret, és a' melynek felső oldalán illyen Irás vagyon: A Kenyér mellyet meg szegünk, avagy nem a Ks testével való közössülésünk é? I Kor. 10.16. A másik oldalán pedig: Az örökké való Sz. Innék ditsőségére, és a Gy. Rta Ekkla szükségére készíttette Kántor János Kántor József, és Nagy Réti Darvas Klára, ugy mint a Gyönki Helységnek Helv. Conf. lévő edgyik örökös földes Ura Ao 1768.

- l., Egy világos kék tafota Kendő az Úr Asztala kerületinek felső bé fedezője, melynek szélén arany csipke vagyon; közepén pedig egy arany Pillangokból ki varrott csillag, ilyen körül Irással: T. es N., CHSAPO. SOFIA. T. N. és N. CSEFE, CSÚZS József ÚR ÖZVEGYE KESTITTETTE; a' szegletein egyes számok 1.7.9.8.

- m. Két egy forma czin Poharak a' Köz Nép számára Bort osztani valok; melyeknek edgyik oldalán szép metzés közt ez olvastatik: A Gyönki Rfta Sz. Ecclaje 1801. N3 Ezen két Pohár is már haszna vehetetlen tsak nem egészen; mivel mindenik folytatja a Bort.

- n, Egy tarka Korso, /: melynek Párja Kováts Adám Kuratorságában el tört :/ czin fedelű; egy Pérspectiván nező Férj fiu és egy asszony mely szivet tart kezében láttatik az oldalán.

4es, A' Sz. Keresztségnek Sákramentomához tartozo eszközök ezek:

- 1q Egy czin Tál, melynek felső részén ilyen Irás vagyon: valakik a' Ksben meg keresztelkedtetek, a' Kst öltöztetek fel. Gal 3:27. Also oldalán pedig ilyen: Az örökké valo Sz. In ditsőségére, és a' Gyönki E. Ekkla szükségére készítettette Kántor János Kántor József és Nagy Réti Darvas Klára, ugymint a Gyönki Helységnek H. Conf. lévő edgyik örökös földes Ura Ao 1768.

- 2q Egy czin keresztelő Pohár, melynek Oldalán ilyen Irás vagyon: Imhol a' VÍZ! mitsoda tilt meg a' keresztsegtől engemet Csel. 8:36 A Fedelen pedig e vagyon: A Gy. R. E. Sz. K. K. I. Kántor József és N. R. Darvas Klára Gy. H. E. H. C. L. Ó. F. U. 1768.

- 3q Egy tafota keresztseghhez valo keszkenő, melynek kerületin sárga és zöld selyemből valo Rojt vagyon. Edhyik végén ilyen Irás találtatik: Engedjétek meg hogy jőjjenek én hozzám a' Kis Gyermekek, és meg ne tiltsátok, mert ilyeneké az Innek Országá Mark 10:14. A másik végén pedig ilyen: A Gy. R. E. Sz. K. K. I. Kántor József és N. R. Darvas Klára M.DCC.LXIX.

- 5zör, Vagyon még az Ekkla Ládájában két czin Tál, melyeknek szélire én magam ezeket vágattam: A Gyönki Reformata Sz. Ekkclajé; ezen kívül egy igen kicsiny Kenyér osztogato czin Tálatska, mikor beteghez megy a' Predikátor, melyre hasonloképpen ezt metztettem fel: A Gy. R. Szent Ekkclaje - N3. Ezen itt az 5ör alatt nevezett czin tálak nem voltak connotálva; és azért kívántam most a' specifikaoba bé hozni ezeket is, azon kis tálatskával edgyütt.

d.) A Fa toronyban harang Lábon vagynak három Harangok; melyek közzül a Nagyobbik a Magyaroknak és Németeknek közös költségeken vétetett 1777dik Esztendőben. A melyen felyül ilyen Irás metztetett. Johann Brunner Gosz Mich in Ofen. Az allyán pedig ezek: A Gyönki Reformata Ekkclae 1777. - 'A második Harang ennél kisebb, magae a' Magyar Ekkclae öntetett 1741. esztben. Fellyül ezen Szókat lehet olvasni: Joseph Szeinstock Goss Mich in Ofen. Az allyan pedig: Gyönki R. Ekkclae 1741. - A Harmadik és legg kisebb A Németh Ekkclae magae, a' melyen semmi Irás nem találtatik.

e.) Az Ekklának semminemű fontos Levelei nincsenek; ki vévén azon templom építéséről szollo Királyi Resoluot, mely itt is in Copia le vagyon irva. A Magyar Ekklának vagyon Ostervald Biblia Magyarázatja 2. Toronyban a' Mesterek számára dellyesti vasárnapi olvasásra a' Templomban. A Németheknek egy Conrad Mehl nevezetű régi Prédikacziós Könyvők igen el vislet és rongyos. Mind a két Ekklának vagynak Régi és ujabbi Matriculari es Protocollumai: ugymint

1q A legg első Matricula, melyet kisdett Molnár István Gyönki Refor Prédikátor in 4q. Kezdődik ezen Matricula 1735ben 29dik Octobris; melynek Tittulussa így vagyon: Gyönk X Cer. Anno 1735. Die 29a October. Vétetett ez a Könyv Ekkla Könyvének, akkori orsz. Tiszteletes Molnár István Lelki Pásztor által, hogy az Ekklának következő Időkre kiterjedhető boldogulására mindenek rendel felirattassanak, hogy az Időknek változásiban is lehessen igaz tanubizonyság a Christ. Jésus Evang szabadossan valo folyása iránt. Iratott az említett T. Tanito által. Mikor laknék edgyütt Jó békességben akkori örökös Földes Urral. T.N.V. Magyar Kosa Péter Urunknak engedelve mellett. - N3. Ezen Matriculában a Németek is inprotocolálva vagynak.

2q Egy Németh Protocollum vagy: Matricula Baptisatorum, Copulaarum, et Fundusum; melynek semmi titulassa nints; hanem a 61dik oldalon a' Matricula Baptisatorum így kezdődik: dz 17ten April 1759. Ist. Nilselein famil ein Söhnlein gebohren, die Mutter Anna Margarets, die Grfather ?? ??drohratten Henrics Schwartz in Gyönk ?? Ludwig Zsitfai, Narliger & susldiner, und Hainrics Harand. In Folio.

3q Egy Magyar Matricula a' Reginek folytatása, melynek első Pag valo Titulussa így vagyon: A Gyönki Helv. Confestioonn lévő Ekklának Matriculája melyben hogy az Ekklának dolgai következő Időkre rendel feljegyeztetessenek, és hogy az Időknek változásokban is lehessen így Tanubizonyság;

Jegyeztetett a' Végre: Tisztelets Batári György azon Ekklának akkori Orsz. Lelki Pásztora által. MDCC.LXVIIIIdik Esztendőben. Boldog Asszony Havának első Napján. In Folio. Ezen Protocollum egész a' mostani időig megy és még egynehány esztendeig continnálni. - Ezen - Protocollumban fel vannak esztendőről esztendőre a' Confirmatusok nevei is; a' Kereszteltettekkel Copuláltattakkal és Meg holtakkal edgyütt.

40 Egy ujjabb Németh Matricula, mely kezdődik 1798. eszt. 1a Januari. Kezdette ezen Matriculát azon Esztendőben akkori Gyönki Predikátor T.T. Egresi Sámuel Úr; melynek Táblájára e' vagyon írva: Famil Gegrats, und Leichen Registrär - Buch, der ?? Besu?? in Gyönk, dem Jahr 1798. den 1tem Januar.

50 Egy Protocollum, melyben a' F. Királyi Parantsolatok, a' Feo Tiszt Superintendca actai, és a' V. Tractus Gyűléséről küldött végezek feljegyeztettek. In Folio. Melynek Tábláján, kívül ez olvastatik: Protocollum Ecclie Ref. Gyönkiensis pro Mandatorum Reorum. Determinationum V. Fedis Superintendentiális fimalac Tractualis Consignatione destinatum ab Anno 1799. - Kezdette T.T. Egresi Sámuel Úr és folytatta mostani Predikátor Sebestyén János 1810dik Esztendőig.

60 Egy ujjabb Protocollum ugyan e végre, melyet kezdett mostani Predikátor Sebestyén János in Folio, melynek első Pag. ilyen Titulus van: Protocollum Eccla Gyönkensis Ref. utrimsq Nationis, pro Mandatorum Rectum, Determinatioul destinatum. a 1a Jan. 1810. Inaptum a Ivanne Sebestyén utriusq Eccla Pastore Pred. Mpria.

70 Ismét egy uj Protocollum, melyben a' Presbyterialis Gyűléseknek alkalmatosságával végezet dolgoknak Actai, és az Ekklesiát illető némany Deconomiai, és jó rendet illető vegézek fel jegyeztetnek; kezdődik 1810dik Eszt Jan 1s0 Napjától.

f.) A Parochialis Házban vannak 4. Szobák; melyek között kettő a' Magyar Ekklájé. Ezen Szobák már régiek, és a Falaknak avultsága miatt télen oly hidegek, hogy sok fűtéssel sem lehet eléggé a Hideget meg győzni. - Két Szoba a' Németh Ekkláé melyek ujjabbak lévén a' lakásra is alkalmatossabbak. A Konyha a' Magyar Épülethez tartozik; kitsinysége és szűk volta miatt alkalmatlan és fűstös. Igen nagy Hiba, hogy a Szobák ablakaiban nintsnek Vas gatek; és így a' Predikátor mindég félhet a' gonosz Embereknek Rablásától. - Egy szoval az egész Parochialis Ház úgy van építve, hogy ámbátor sok is az épület, de a' Prédikátornak még sins elégséges Helye és Commoditása, roszz Concepsussal lévén a' Szobák építve. - A Prédikátori Háznál következő Mobiliái vannak a' két Ekklésiának, ugymint

10 Két fél Asztal, melyek öszve tétetvén téznek egy kerek asztalt. dio fa színre festve, fenyő deszkából; a' Németh Ekkláé.

20 Egy diofa szín Nyoszolya a' Németh Ekkláé, fenyő deszkából.

30 Egy könyves Théca, melynek közepén egy kis Almariom vagyon, magán a' Németh Ekkláé, fenyő deszkából festetlen.

40 Egy másik festetlen könyves Theca, fenyő deszkából, a' Magyar és Németh Ekklák közös költségén tsináltatodott.

50 Egy régi puha fábol valo fehér asztal a Cseléd Házban a Magyar Ekkláé.

60 Egy kemény fa Nyoszolya a' Magyar Ekkláé.

70 Egy régi puha fe Nyoszolya a' Magyar Ekkláé.

80 Egy Láda puha fábol, melyben a' Sákramentomi Sz. Edények és Abroszok tartatnak.

90 Két kis Persely Láda a' Magyar Ekkláé.

100 Egy régi Konyha Almariom, a' Magyar Ekkláé.

110 Egy fekete bőr Táblába kötött Hanai Lyturgia, melyből a' Prédikátor a' Németh Gyturgiat mondja a' Németh Ekkláé.

Ami az Parochiához tartozo Kamarákat illeti: olyanok hogy a' Prédikátor semmi josságának gondját nem viselheti; mivel egyrésztől kitsinségek miatt nem elégségesek, más résztől pedig igen rendesek. - Lo istálló van elégséges. Tehén Istálló igen kitsiny - Baromfi Ol dülő félben valo - Salva venni Sertés olak meg lehetőségek és elégségesek.

§ IIº

Az Ekklának Helybéli Igazgatásáról.

1° Organisalt Presbyterium van mind a' két Ekklánban. A Magyar Presbyterium áll 10 Tagokból; a Németh 10ből. Választatnak az egész Nép által; és a' Prédikátor által választások után, a' Tractustól ki adatott Formula szerint, Vasárnapi Napon a' Templomban felesküdtetnek.

2° Presbyterialis Gyűlések tartatnak minden esztendőben; amikor olyan dolgok adják elő magokat, mellyek a' Presbyterium eleibe valok. p.o. Curatori Számadásnak megvizsgálása; Curatori és Dékány vagy új Prsbyter választás - össze háborodott Házásoknak meg békéltetése - Törvénytelenül élőknek citáltatása és azoknak meg feddése, s.a.t. Tartatnak ezen Gyűlések a' Prédikatori Háznál; a' Prédikátor parantsolatjára; az magát elő alkalmatossághoz képest, néha Vasárnap dél után néha pedig Hétköz Napokon is.

3° A Czégéres vétekben élő személyeket a' Presbyterium a' Dékány által citáltatja; inti feddi dorgállja; de testbéli büntetésre nem lévén jussa a' Presbyteriumnak, azt nem is gyakorolja. A versengő és külön lako roszs házasokat igyekszik meg békéltetni - a Templomba nem járokat meg inti; és hidegségeknek 's Templom mulasztásoknak okait meg kérdi; és őket jobb utra tanátsolni igyekszik. - Így tselekszik a' Haragtartokkal is. Hogyha pedig nem boldogul a' Presbyterium az ilyeneknek szóval és intéssel való meg jobbitásában, igazítja a' dolgot a' külső vagy Politicum Forum eleibe.

4° Ha a' Presbyterium egybe gyűl és valamit végez; az egész Gyűlésnek okát, és Proceduráját a' Prédikátor, az e' végre készítettett Protocollumba be írja.

5° Curator van mindenik Ekklánban, és mindenik mellett egy Dékány. Ezeknek számadásai minden esztendőben a' Prédikátor által ki dolgoztatnak; a' Presbyterium jelen létében felolvastatnak; és ha jól adnak számot helyben hagyatnak; a' Prédikátor és jelen lévő Presbyterek által subscribáltatnak vagy X vonásokkal meg erősítettnek; 's Tractualis Visitao alkalmatosságával a Senioratusnak bé mutatattak.

6° A Gyónki Magyar és Németh Ekklának, a' Perselyben és Quim Oblatumok által gyűlt Pénzén kívül, semminemű Jövedelme nints. - Kivéven azon egy Esetet, mikor az Ekkla Aratást fogado feli ebből jó egy kevés segedelem; melyet a' Magyar Ekkla már egy néhány esztendőben gyakorol és szembetűnő hasznát vészi. A' Németh Ekkla is próbálta egy vagy két esztendőben, vette is hasznát; de mivel a' köznép fejed. Előljáróit nem betsülő, és ezeket ezen Sz. Ekkla java mellett való búzgoságokért még inkább betsteleníti és vádöllja; az Előljárok meg unván a' köz népnek motskolódásait, végképpen le mondtak az Aratásról; és így a Németh Ekklának ez a segedelme sem lehet.

A' mi pedig azon kérdést illeti: lehetne é az Ekkláknak jövedelmét valamiből nevelni? A Prédikátor semmi egyéb Kutfút az Egy Aratáson kívül nem talál.

§ III°

A Charitativumok vagy Alami'snák.

á. Az Agentiale minden esztendőben publikáltatik ötször, az az minden Úr Vatsorája ki osztásakor. Ezen alkalmatosságokkal semmi féle edény vagy jel, ezen az edgyen ugymint az Agentian kívül, adakozás véget ki nem tetettetik; és minden bé jött Pénz egyedül tsak e' végre iratik bé és adatattatik által a' Senioratusnak.

â. A Generale Consistoriumtól rendeltetett Objectumok ha az Ekklát illetik publicáltatnak vagy Catedrából vagy pedig a' Presbyterium előtt fel olvastatnak.

ã. Az Alamisna fel számláltatik a' Prédikátor házában és Asztalan, a' Predikátor, Oskola Mester és Curátor jelenlétekben, jelen van a' Dékány is - és az Oskola Mester által be iratik minden Templomból való ki jövetelkor, két kis Könyvekbe, melylyek közül edgyik a' Prédikátornál marad, a' másikat pedig a' Curator magával el viszi. - Az Alamisna van a' Curátornak Keze és gondviselése alatt. - A Magyar Ekkla a' Ládát tartja a' Prédikatori Háznál, a' Kultsát magával el viszi a Curator. - A Németh Ekkla Ládája pedig tartatik a' Németh Curatornak Házánál.

ä. Mind az Agentiale, mind pedig más egyéb Alamisnák minden hijánosság nélkül arra a' végre irattatnak bé, a' mely végre rendeltettek: még pedig abban az orában, melyben a' Publicao meg történt; és visitao alkalmatosságával a' V. Tractustól ki adatott Schema szerint a' Curator számado Könyvéből ki irattatnak, a' Predikátor és az Ekkláknak Curatori által subscribáltatnak, és a' Nagy Tiszt. Visitor Esperest Urnak által adattatnak.

§ IV°

A Lelki Pásztor.

1. A Gyónki Reformata Magyar és Németh Ekkláknak, mostani Prédikátora Sebestyén János. Tanult a' Posonyi Modri és Nagy Kőrösi Oskolákban; Tudományait végezte a' Debretzeni Reformatum Collegiumban. - Beszéli és ír Magyar Németh, Deák és Toth Nyelveken - A Gyónki Ekklákban szolgál 17. esztendőktől fogva. E volt az első Prédikatori Statioja. Feleséges és vagynak három gyermekei.
2. Canonja nints a' Prédikátornak; a' V. Superintendea által kiadatott Lyturgiája meg van, és abból viszi véghez a' Sakramentomi 's más egyéb különös Papi functiokat. - Josephina Resolutioja is vagyon; ezen kívül a' XXVI^{dik} Art; és az decre 25^a Jan 1793. ki adatott Explanatoria Resoluo.
3. Minden Vasárnap és Innap Napokon szolgál a' Predikátor, és prédikál dél előtt mind a' Magyar mind a' Németh Ekklában, hatsak testbéli erőtelensége vagy az Ekklából való távollétele nem akadályoztatja. A délyesti órákon a' Mesterek olvasnak Biblia Magyarázatot, vagy Nyomtatott Predikátziókat; a' Németh Mester tart Kinder Lehreket; mellyeket Lehreket; mellyeket mikor a' Prédikátor végzel - külömben a' Délyesti functiokat a' Prédikátor folytában nem viszi; egyrésről mivel nem hivatalbéli kötelessége; másrésről pedig azért, mert egészségének rongálása nélkül ezen terhet el sem is viselhetné. - A Magyar Ekklában is Catcechizál néha Vasárnap délután a' Predikátor a' Heydelbergi Catechismus szerént; nevezetessen mikor az Oskola Mester vagy beteg vagy nints jelen az Ekklában. Hétköznapi Könyörgéseket a' Reggeli Órákon maga tart a' Predikátor, Kedden és Pénteken Reggel a' Nemetheknek; a' Magyaroknak pedig minden Reggel. - Ha valami fontos dolga van; néha a' Mestereket is bé küldi Könyörgés tételre. - Délyesti Órákon hétköznap edgyik Ekklában sem tartatik Könyörgés.
4. Az Úr Asztalához készülő és járulni akarokat, nem tsak konfirmálly a' Prédikátor; hanem a Confirmao előtt őt, 's hat Hetekig maga készíti, a' Templomban közönséges Isteni tiszteletet alkalmatosságával, többnyire Nagy Pénteken dél után a' Szüléknek és Presbytereknek jelen létekbén meg censeálja; a' Reformata Ekklá társaságába kézadás által bé vészi; és Confirmau után a' Protocollumba név szerént bé írja.
5. Administralja a' Gyónki Prédikátor az Úr Vatsoráját minden Esztendőben ötször, mindenik Ekklában külön. Napon: a Sátoros Innepeknek első Napjain a' Magyar- a' második Innepeken pedig a' Németh Ekklában - Ezenkívül Uj Kenyérkor és Uj Borkor, mindenik Ekklában külömböző Vasárnapokon.
6. A Kereszteléseket a' Prédikátor rendessen a' Templomban és az Isteni tiszteletnek alkalmatosságával szokta véghez vinni. A beteg vagy haldokló Kisdedeket is ha tsak lehet a' Templomban kereszteli; de Ejtszakának idején a' beteg kisdedeket a' Háznál is meg kereszteli.
7. A Gyónki Predikátor a' betegeket meg látogatja, de tsak úgy ha meg hivatlatik; de hivatlan egyátallában minden Halgatojához nem megy; vagynak a' kikhez hivatlan is el megy ha azoknak betegségeket hallja; különössen azokhoz, a' kiktől gondollya hogy hozzájok menetelével a' beteget nem terheli. Egy szoval ezen betegek látogatását gyakorolja a' Prédikátor a' maga Halgatoinak Geniussok szerént. - De ha hivatlatik minden személy válogatás nélkül mindenekhez, és minden időben el megy és ha kívánnják, azoknak az Uri Sz. Vatsorát is administrally.
8. A Gyónki Prédikátor a' Matriculát mind a' két Ekklában a' Gen. Consistoriumtól ki adott forma szerént viszi. - A Törvénytelen ágyból születettek így írja bé. Anno 1816. die 22^a Junii. Született Mihály. N. Katának fia törvénytelen Ágyból. K. K. A. A. - & cet. Ha pedig a' Nemző Atya maga kívánnja; akkor annak kivanságául az Atya nevét is a' Matriculába inducálly.
9. A Házasulandokat, ha tsak törvényes Dispensaot nem mutatnak, el multhatatlanul háromszor publicálly a' Catedrából Vasár Nap vagy Innepi Napon Reggeli órán; de néha megesik hogy vasárnap déllesti órán is egyszer publicálly; Sőt némely ritka esetekben hétköznapokon is, a' mikor a Könyörgésre számosabban bé gyűlnek az Emberek. - A Copuláltattak el multhatatlanul béirattatnak; a' Moring Leveleket Copulao alkalmatosságával maga a' Predikátor is subscribálly; az edgyesség Levelet Numerus alá veszi; a' Numerust a' Protocollumba instrálly és a' Moring Leveleket pro meliori Conservaone az e Végre rendelt Ládába el tészi; és tartja a' Parochialis háznál. -
10. A Felséges Királyi Rendeléseket, Intrimatiumokat, Resolutiokat; úgy a' V. Superintendeo vagy T. Tractus által meg küldött Parantsolatokat és Currenseket a' Predikátor a legg kisebb betűig leírja vagy irattya a' Protocollumba; sőt ha a Ttes Vgyétől vagy valamellyik Mgstralis Személytől akár mely dologban vészen is valami Parantsolatot vagy Missilis Levelet, ezeket is instrálly; és ezeknek Indexét is folytatja.
11. A Prédikatori fizetés, úgy a' mint van a' maga Valóságában le iratott; hasonloképpen a' Parochiális Földek, Kertek és szőlők az ezen Nrus alatt ki tett Parantsolat szerént in Copia le irattattak, subscribáltattak és meg petséltettek. - Noha a' Gyónki Predikátorok Sessios földeket bírnak, mellyekhez

Rétek is tartoznának és noha a' mérés alkalmatosságával a' Ttes Földes Uraság ezen Parochiális Réteket a' belső Személyek számára valósággal ki is adta; mindazáltal, mivel ezen Parochiális Rétek a' Helység Rétjével össze mérettek; a' belső Személyek ezen Rétjeiket nem bírják; hanem ezeknek nagy Károkkal ezen Réteket a' Communitás használja, nem adván a' belső Személyeknek több Szénát, hanem csak annyit, a' mennyit a' mindenkor Bironak generositása adhat; de a' mely széna a' competens Rétek szenájának egy negyed Részét is alig teszi. - Külömben ezen Helységben semmiféle Parochiális földek, Kertek, és Szőlők Dézma alatt még eddig nem voltak, és még mostan sinsenek.

12. A Predikatori Pénz és Gabonabéli fizetés esztendőnként b- adatik September Holnapban az esztendőnek közepén. ~~A Németh Ekkla abban Regularis hogy annak Tagjai a' Predikatori fizetéssel nem szoktak hátra maradni; és a' Németh Ekkla részéről a' Predikatornak Restantziái ninsenek. — De már a' Magyar Ekklaiban esztendőről esztendőre maradnak Restansok; sőt három négy esztendőbeliek is hátravagynak. — Külömben a' Salariumra nézve, mind a' Magyar mind a' Németh Ekkla nagyon hibások, hogy a' Predikatornak Gabonabéli fizetését nagyon tisztátalan, és sokszor mint tavaly csak nem használhatetlen Gabonával fizeti. — Második és még nevezetesebb hátra maradása és károsodása a' Predikator az, hogy a' Parochialis Földjei vagy tellyességgel nem, vagy pedig imigy amugy trágyaszatnak; a' melynek következése az, hogy a' Predikator el vetteti a' sok Magot, a'lesuba még is tsekély terem a' földgyein.~~

13. A mi a' Predikatornak az Ekklaiban való tekintetét illeti sem edgyik sem másik Ekklájára még eddig nem panaszkodhatik a' Predikator; Így soha kedvetlensége ne történnyen azzal nem dítsekedhetik; de azokat Sz. Hivatallja eránt való jó kedvéből, és keresztyéni békesség szeretésből a' Predikator a' mennyire lehet eltűri; melynek világos bizonyságaul bátran felhossa azt, hogy 17. esztendőnek el folyása alatt még sem a' V. Tractuson, sem a' Feő Tisztelendő Consistorium előtt, mint panaszolkodo felek meg nem jelentek.

§ V°

Az Oskolák.

1^ő Oskola a' Centralis Deák Neméth Oskola, mely mivel a' Tolnai Felső Baranyai és K. Somogyi V. Tractusok, és a' Feő Inspector Ttes Nztes és Vítizleo Hajos Sámuel Tolna Vgyei Feo Fiscalis, Tolnai Coadjutor Curator, és Gyönki Földes Urnak Directioja alá tartozik; azért is ez az Oskola állapotjától való számadás a' Gyönki Predikátort nem illeti.

2dik Oskola: A Nationalis Magyar Oskola.

a) A Rector Botsor Pál. Tanult a' Szentesi Gymnasiumban, és végzett a' Pápai Collegiumban, a hol két esztendő Togatus Deák volt. A Gyönki Ekkla jött ezen 1816^{dik} Esztendő Aprilis Hava 25^{dik} Napján. - A múlt esztendőben Rectorságot viselt a' N.Székel Magyar Ekklaiban - Annak előtte pedig mint Rector szolgált a' Fala' Dunai Feő Tiszt Superintendenciában, a' Komáromi V. Tractusban a' Rétei R. Ekklaiban négy Esztendeig. A honnét mint ezen vidéken született, és Mező Komáromi fi viszsza jött szép Testi monium és hiteles Recomendao mellett, és a' K. Somogyi V. Tractus kebelébe bétettett. - Feleséges és vagynak két Gyermekai.

b) Az Oskola Épületei meg lehetösek. Az Ekkla jól conservállja az Épületeket. - A Gyermek Classisa az Ekkla kitsinségéhez képest elég tágas.

c) Az Oskolába járó Gyermek fiuk vagynak 20^{an} Leányok 16^{an}. A Rector a' Catalogussát bét fogja adni.

d) A Gyermek Nyáron nem járnak rendessen az Oskolába, hanem csak Télen, akkor is némely Gyermek igen rendetlenül. Nagy hiba, hogy a' mely Szülék a' Presbyterium parantsolatjára és Intéseire nem ügyelnek, és Gyermeküket az Oskolába való járástól meg fosztják; valami külső Iuris dictio által ezen szoros kötelességeknek végben vitelére nem hajtathatnak. - A mi azon kérdést illeti: Lehetséges volna é hogy mindég járnának? a' Predikator maga tapasztalásából azt mondhattya; hogy Nyáron a' Szüléknek Oskolás Gyermekükre valósággal szükség van; mivel a' Munkára meszsére kell nékiek kimenni; és a' házi kisebb dolgokra nézve, mást, oskolás Gyermekükön kívül oda haza nem hagyhatnak; hanem a' Téli Oskola járásra nézve, mindenképpen tselekedhetnék a' Szülék gyermeük eránt való kötelességeket.

- e) A Tudományok a' mellyek a' Nationalis Magyar Oskolaban a' ki adott Methodus docendi szerént taníttatnak. A Ktyén vallás - Biblia Historiák - Ekkalai Historia Látzai szerént, Olvasás, Számvetés, Írás, Éneklés.
- f) A Tractus által ki rendelt oskolai Visitátorok T.T. Egresi Sámuel Mislai, és T.T. Nagy Daniel NSzékelí Prédikátor Urak. Visitállyák az Oskolákat szabad akarátjok szerént, egyszer 's kétszer esztendőben - és ha a' magok Ekkálájában meg esni szokott nationalis Examenek az idevalokkal őszve nem járnak, az Exameneken 's meg szoktak jelenni.
- g) Helybéli Clastrum Inspectorok is vagynak mind a' két Ekklában, a' Magyar Ekklában most ez idő szerént Gaal Jósef és Szabó Márton; a' Németh Ekkla részéről Funk János és Hoin János; de ez az utolso nem régiben meg halálozot.
- h) A Templomban valo Eneklést el végezi a Rector? A Magyar Rector többnyire maga tetszése szerént választya az Éneket; néha pedig a' Prédikátor ki mutatja.
- i) Az új Énekes Könyv is intradulvatott, és a Nép minden ellent állás nélkül el fogadta.
- k) A Rector Salariuma és Földjei valamint § IV. Nro 11. a' Prédikátorra nézve parantsoltatott, le irattak, subscribáltattak és meg petsételtettek.

3dik Oskola a' Nationalis Német Oskola

- a) A Rectornak Neve Zeth Márton. Tanult a' N.Székelí Nemzeti Oskolában; melyből ki kerülén tanult a' Németh Vargaságot. Meg szorulván a' N.Székelí Németh Ekkla bé fogadta Praeceptornak, és ezen Praeceptorságból hivattatott meg Gyönkre Németh Mesternek. Már négy esztendeje hogy a Gyönki Németh Ekklában szolgál. Feleséges és vagynak két Gyermekei.
- b) A Németh Oskola a' Centralis Oskolával egy fedél alatt vagyon. Elég tágas sőt nagy is, mely miatt télen hideg is, és sok fűttővel jár.
- c) Az Oskolába télen járt, és a' Confirmatusokból kimaradt Németh fiu Gyermekek vagynak mintegy 25en, a' Leány Gyermekek pedig 16an - A Catalogust a' Mester el készítette.
- d) A Németh Oskolás Gyermekek, tsupán tsak 1ső Novembertől fogva tavaszi Examenig járnak Oskolába - hogy Nyáron járjanak, eleget próbálta a' Prédikátor az Ekklát reá venni, de semmire sem mehetett mind eddig vélék.
- e) A Németh Oskolában a' Tanulmányok a' Methodus szerént nem taníttathatnak; mivel a' Könyvek különbözök a' Magyar Oskolai Könyvektől; hanem a' szokásban lévő könyvekből, ugmint Abecés Könyvekből, Enekes Könyvből; Új Ttombol, Hübnerből Szent Dávidnak folyo beszédben nyomtatott Soltáriból tanullyák az olvasását; a' kissebbeknek manualis Könyvők a' Vallásra nézve egy kis Könyv: Mely így neveztetik: ?? ?? ?? - A nagyobbak tanullyák a' Heidelbergi Catechismust, magyarázattal. Különben meg kell vallani, hogy a' Németh Mestereknek tehetetlensége miatt, a Németh Oskolákban többnyire a' Tanítványoknak előmenetele igen tsekély; és a' Németh Halgatok a' tudományra nézve még a' Magyaroknál is sokkal hátrább vagynak. - Egy ditséretre méltó szokás mind az által a' Németekben az, hogy míg a' legg segényebb Szülék sem nevelik Gyermeküket Oskolában valo járás nélkül; sőt még az Arvák is Kereszt atyaik által az Oskolába járattatnak.
- f) A Tractus által ki rendelt Visitátorok a' Németh Oskolára nézve éppen azok, a' kik a' Magyar Oskolákba rendeltettek:
- g) Helybéli Oskola Visitátorok a' Németh Ekklában is vagynak a' kik már a' Magyar Visitátorokkal edgyütt meg is neveztettek.
- h) A Templombéli Eneklést a' Németh Mester viszi végbe, és mindenkor a' Prédikátor mutatja ki az éneket.
- i) A Németh Enekes Könyv az, a' mi eleitől fogva usuban volt.
- k) A Németh Mester Salariuma, földgyeivel edgyütt le iratott, subscribáltatott és meg petsételtetett.

§ VIº

A Bábákról.

Mind a' Magyar mind a' Németh Ekklába van különös Bába; a' kik a' Vgye Physicussa által meg visgáltattak, a' Prédikátor által a' Templomban feleskettek. A rendes szülésekben el végezik kötelességeket; de a' szerentsétlen szülésekben a' betegeken segiteni keveset tudnak. A Keresztelés meg van nekik tiltva, de a' Papista Asszonyoknál még is meg keresztelik a' Gyermekeket; ezen Manba a' Prédikátor erőszakot nem kívánt tselekedni; mivel a' T. Plébánusoktól és Szüléktől a' Kereszttség végben

vitelére a' Bábák erőltetnek. - A Himlő oltás, valamint ezen egész Tolna Varmegyében, a' Physicus pár nélkül való szorgalmatossága által igen el terjedett; vagy ezen Ekkláokban is nagy szorgalmatossággal és gondal gyakoroltatik.

§ VII°

A Temetőről.

A Győnki temető, melybe a' Magyarok és Németek, a' Lutheranus Atyafiakkal edgyütt temetkeznek elég bő és tágas. A sírok is elég mélyen ásatnak. A Temetőnek gond viselése, noha árokkal körül van véve nem a legjobb - A temetés idejére nézve a' Felséges Királyi parantsolat, a' mennyire csak lehet meg tartatik.

§ VIII°

A Harangozo.

A Győnki Magyar és Németh Rfite Ekkláokban egy a' Harangozo, a' Harangozásbéli kötelességében eljár; de azon kívül a Prédikátornak semmi segítségire nints - és így a' Prédikátor a Harangozo engedelmességének kevés hasznát veheti. Fizetése van mind a' két ekklától pénzben és eleségben; szabad lakása, melynek az Ekkla viselik gondját; külömben minden féle adozástól, és szolgálattal egész Háza népével edgyütt szabados.

§ IX°

Ekkla Szegényei

A Győnki Ekkláokban nevezetessen a' Magyar Ekklában szegény elég van. Vagynak világtalan tehetetlen öregek. Vagynak Árvák is; de Ekkla szegényei nintsenek - Közöséges gond nints a' szegényekre - az Arvákra nézve van ez az egy könnyebítés, hogy azokat az Oskola Mester ingyen tartozik tanítani.

§ X°

Gravamenek.

A Győnki Ekkláokban semminémű Gravamenek nintsenek; mert sem vallások gyakorlásában, sem Isteni tiszteletekben; sem földgyeikben nem háborgattatnak - A Catholica Vallásra senki sem kényszerítettik semminémű szin alatt. A Catholicusok Innepeik meg tartásokra nem hajtatnak 's nem erőltetnek. Sem a' helybéli Mester Emberek processio járásra nem kényszerítettnek. A T. Plébánusok a' Lelkek conscriptioját nem kívánnák; hanem a' Ttes Vgye a' mult 1815dik Esztendőben Processualis Feo Biro Jezsenszky György Úr által a' Lelkek Conscripioját kívánta; de mivel a' Győnki Prédikátornak a' maga Ekklai Felsőségétől ennek kiadására engedelme nem volt; ezen okból ki sem adta. Ezen conscriptio kívánásáról való Levelét Feo Biro Urnak, és a' Ttes Tolna Vgye ez eránt való Parantsolatjának Copiáját meg lehet olvasni az Ekkla Protocollumának 103dik pag.

Edgy szoval a' Győnki Ekkláokban semmi ollyas nehézség nints: mely vallásunk szabadságának Praejudiciumára lehetne.

G 40 Iregh [Iregszemcse]

[Fedőlap]

Iregh. d. 6a Julii. 1816.

- Fel van téve, hogy a' Parochialis Ház egyszobával bővítették.
- Szántó Rebekának férje Sári Mihály ellen való panaszsa. a' férje van Silasson egy kurvával kalik a' kitől 4 gyermekei vagynak.
- A' Házasulandók hirdetésének Catholicus Innepekenn nem szükséges esni.
- Az Oskolai Classis bővítesse fel van téve.
- A' Temetőt kaszálná és takarítná bé az Ekkla.
- A' Gyermekek leg alább egy órára Oskolába való küldések injungáltatik.
- A' Pápista Innepeken külső munkát szabados tenni.
- Kérdés lévén a' felől, hogy a' Muthi és Szentsei Reformatusok fizessenek e' Lecticalét? A' T. Prédikátor annak követésére auctorizálódik.

+++

A Helvetziai Vallástételt követő Ireghi Ekklesia Feleletjei a' Fő Tisztelendő Superintendens Úr által Canonica Visitatis alkalmatosságával feltett Kérdésekre.

I., Az Ekklesia

A' Kérdésbe lévő Mater Ekklesia van Tekintetes Tolna Vármegyébe Iregh Mező Városba, a' mellynek Földes Ura Méltóságos Groff Wittray Mihály Úr ö Nagysága.

a., Mikor kezdődött ez az Ekklesia bizonytalan, minthogy rólla semmi datum az Ekklesiát illető, irásokba nints, annyi bizonyos; hogy már 1646ban volt Predikátor ebbenaz Ekklában Ujj Kérj Gergely úr ki egyszersmind a' K. Somogyi V. Tractusnak Seniorja is volt, a' mire ezt a' K. Somogyi V. Tractus T.T. Elöljáróinak 1751ben szórol szóra ide irt in Recognitionalisok bizonyítja:

Mi alább meg irott Személlyel recognoscálni kívánnjuk és érzésére adhatjuk mind azoknak a' kiknek illik több Helv. Confessiojja Ekklesiák között a' Tts Ns Tolna Vármegyébe Ürögi Helységben lévő keresztyén Ekklesiának felöl ezt az igazságot.

Hogy azon Ekklesiánk régi időktől fenn álló és az hatalmas Isten beszédének szabados hirdetésével és közönséges Isteni tiszteletinek végbevitelével virágzó Ekklesiánk volt. Mellynek is Tiszteletes Predikátora a' többi között 1646dik Esztendőben azon Ekklesiában b.e. Ujj Kérj Gergely Uram szolgált, és egyszersmind két Tartománybeli, ugymint Tolna és K. Somogysági Ekklesiáinknak Seniora is volt; ki az akkori időkbe volt Ekklesiákat, és azokban a' T. Tanítóknak szolgálatajoknak jutalmát, és azok között az Ürögi Ekklesiának is Salariumát ekképpen irta le: Ürög kész pénzt ad 39 forintot, mind só mind pedig szalonna abban vagyon. Minden Nös Emberek a' kiknek vonós Marhájjok vagyon egy egy Kila Búzá a' kiknek nem volt fél fél Kilát. Hat Szekér Szénát s.a.t. Söt neveket is azon Ürögi Ekklesia beli Embereknek ekképpen irta fel: Ürögi Betsületes Jámbor Polgár Uraink Farkas György Varga János Fabián István Kováts Miklós Kortsádi Gergely Kontrol Jakab Szijgyártó János esküvéssel adták be kezeket: hogy míg Senior Uramat Bügi Péter Uramat hátra maradott fizetésekről meg elégittik. A' Vasárnapot Istenesen meg szentekij, a' Templomot Gergely Pápa napjára meg készittik, ha pedig ezeket be nem tellyesittendik, nagyobb ítélet szerént Predikátor nélkül maradjanak.

Hogy pedig ezek így voltak 's legyenek az akkori Seniorok kezébe levő Egyházi Törvényeknek könyvében, melly Váradon Szentzi Kertész Ábrahám által 1642ben nyomtattatott ki ekképpen le írva látjuk és olvassuk. Melly Könyv is Senioroknak kezeiről kezekre adattatott 's meg tartatott és leg utoljára mi kezünkbe jutott. Mellyek hogy így és nem külömben legyenek mi ezen említett Helv. Confession lévő két Tartománybeli Ekkláinknak úgy mint

Seniora Gitrei Sámuel F Nyékbe Prediként és Assessor Szoboszlai István Bányai János

Neveinket és Társaságunknak közönséges Petsétjével meg erősítettük Felső Nyékben d 24a Febr. 1751.

Meddig élhetett a tudva lévő Esztendő után Ujj Kérj Gergely az Ireghi Ekklesiában succedált e néki valaki? Bizonytalan. Mivel 1700dik Esztendőig nints több Predikátorról emlékezet. A' mint gyaníthatni Ireg akkori birtokosa Grog Vitray Ádám azon Leveléből, mellyben némelly privilegiumokat ajánlt azoknak kik - a' mint ki teszi - az el mult háborus időkben el pusztult Ireg városát meg szálják, a' város el pusztulása miatt nehezen lehetett Ekklesia, hanem ezen Levelének, mellyet 1691ben adott ki első pontja okozhatta azt, hogy 1700ban ismét van Predikátorról emlékezet. Ez az első pont így van:

“Elsőben is adtam szabadságot: Hogy mindenek előtt az Isten ditsőségére Templomot építhessenek Papot és Predikátort tarthassanak, Országunkba be vett szokás szerént mind a három vallást profíteálhassák, mind addig is míg kegyelmes Urunk Ö Felsege el szenved; én is el szenvedem, söt magam is minden tehetségemmel, minden háborgatójjok ellen oltalommal fogok hozzájuk lenni. Hogy 1700tol fogva szakadatlanul egész 1751ig volt Ekklesia a' régi Matriculába feljegyzett Predikátorjaiknak Nevekből ki tettzik.

Mint volt állapotja az Ekklesiának avagy tsak annak el pusztulása előtt kevéssel e' következő egyetlen egy datumból ki hozhatni. 1746ban a Templom teteje nádozása meg romolván igazítani vagy talánn építeni kezdették, a' mellyről az akkori Plebánus Kovátsis János le tiltotta őket, azért folyamodtak elsőben is az akkori Groff Özvegy Groffnéhez mint Földes Aszszonyokhoz, azután a' Pétsi Püspökhöz mint fő Ispánhoz, onnan a' F. Consiliumra, onnan Szexárdra és Simontornyára a' Consilium parantsolatjával a' Vármegye gyűlésére. A' honnan a' F Consilium parantsolatja, és a' földes Uraság Contarctualis Levele első pontja erejénél fogva Deputatio jött a' dolgot meg vizgálni. A' Deputatio által

tett Relációját a' NT Vármegyének írásba kérték a' Reformatusok, hogy a' Méltóságos Groffnénak a' mint kívánta be mutathatnák; de meg nem nyerhették. Ez idő alatt a' Plebános sok méltatlanságokkal illette őket. Hogy csak ugyan el érte az Ekklesia a' tudva lévő tzelját, gyaníthatni ennek a' történetnek Protocollájának ezen hálaadó szavaiból. Áldott az Úr Neve 1750be az Attestatiót Tettes Vice Ispány Uramtól ki vétén, meg adtuk a' Méltóságos Groffnénak.

1700tol 1751ig volt Predikátorok Nevei így vagynak sorba le írva: Bessenyei Mihály Püspöktől adódott 1700. Szijgyártó János Püspöktől Hollósi Mihály Császártól hozat. Viski Pál Egresről. Sóvári János Simontornyai Mtságból a' nagy Pestiskor 1709. Tsapodi Pál Veszprémből adatott. Czene István Czene Péter Öbüt Kelitini in Vacantia. Szalontai János először Alvintzi Hollosi István meg holt Adandon. Szalontai János 12 Esztig. Hidvégről 1726. Hubai Bálint egy Eszt részegségéért követg. Mikolai János 4 Esztig Püspöktől adatott 1740. Tolnai Sámuel ab ao 1745 egész 1751dik Eszt, ekkor vetődött el az Ekklesiai szabadság a' mikor a' Templom Parochialis és Oskola Házak egy Harangal együtt el vetettek. A' mint némelyek Szüleiktől hallván emlegetik az Uraság erejével lett az Ekklesia romlása, a' kit a' több lehető okok között az Ekklesia el pusztítására indította az: hogy a' Predikátor gyakran panaszkodott a' Plebánusnak, hogy nem élhet jövedelméből, sőt ottan ottan Búzá is kért tőle /: melly szegény állapotjának mint mondják nem az Ekklesia, hanem a' Predikátor vesztegető Felesége volt az oka /: ezt a' Plebanus közölvén az Földes Uraséggal az akkori özvegy Groff Vittraynéval, mint olyanok a' kik elégtelenek a' Predikátor és Osk. Mester tartására Ekklesiájuktól meg fosztattak.

Ebben a' szomorú állapotban voltak 1783ig melly idő alatt N. Szokolyhoz voltak affiliálva. Vagy inkább az ide való Plebánus alatt voltak a' ki keresztelte és eskette v. cosulálta őket, és Halottjaikat éppen nem engedte hogy a Szokoli Reformatus Predikátor v Mester el temesse; hanem maga temette v. temettette. 1753tol fogva egy darab ideig még az Ekklesia vissza állása után is a' stólat a' Plebánusnak fizették. 1791ig pedig szakadatlanul 25 ft 25 Kila Búzá fizettek neki és 4 Kilát őszi ugyan annyi tavaszi földjeit meg szántották, el vetették, be aratták be hordták egy darab részét le kaszálták. - Végre ama halhatatlan emlékezetű IIdik József könyörülő szívé fejedelem kegyelmes engedelmeiből vallások szabad gyakorlására just nyervén 32 Esztendei ohajtozás után 1783ban Advent első napján hallották leg elsőbe lakó Helyeken az Úr Szavát, mellynek gyönyörűségétől meg fosztva voltak, akkori N. Szokoli Predikátor és Tractualis Senior T. Kiss Ferentz és Köröshegyi Predikátor T. Kabai János Urak szájjuktól.

Minekutánna a' Templom Parochialis és Oskola Házok fundusai ez alatt a' feltétel alatt, hogy a' kiknek a' Fundusára akarják ezeket az Epületeket építeni, azoknak a' Méltóságos Uraság által kimutatott helyen ujj Házokat építsenek, a' Méltóságos Uraságtól kinyeztetettek volna; annak utána Predikátornak hozták közikbe T. Ujjvári Beniamin Urat Bálványosrol, a' ki 1784dik Esztendőnek az elején hozzá fogott Szent Hivatala folytatásához; Hanem még ezután készült a' Templom, és még ebben az Esztendőben elsőben az Oskola azután a' Parochialis Ház.

Egy darab ideig míg a' Templom tulajdon költségjeiken fel készült volna egy Istállóba volt az Isteni tisztelet. Annakutánna 1787be tökéletesen el készülvén /: téglából és nád tetőre /: Advent első napján fel szenteltetett.

A' régi Harangjokat, mellyet a' Páristák el vettek, iparkodtak vissza venni, de rá nem mehetek, hanem csak ugyan a' Sn Vármegye az árat meg adatta, a' mellyen vettek újat 1786ban és 1787ben ismét másikat. Viszsa nyervén az Isteni tisztelet szabad gyakorlását, igyekeztek vissza nyerni a' régi időben volt Parochialis Földeket is, a' mint ezekért instáltak is a' Földes Uraság előtt éppen akkor, a' mikor a' Templom fundusáért. Erre jött válasz, de arra semmi se. Mindazáltal Predikátorjok lévén csak ugyan nyertek földeket, mikor és mitsoda feltétel alatt írásbeli Datumból nem tudhatni; hanem ugy emlegetik, hogy jó darab ideig robot és Dézma nélkül birták, még pedig a' Groff írása által lett engedelmeiből, a' melly míg az Ekklesia keze közt meg volt, semmi tere alatt sem voltak az Ekklesia Földjei, hanem valahogy ezt a' Levelet az akkori Tisztartó a' Predikátornál meg fordulván kezéhez vette 's mindjárt azon Esztendőben a' Curator a' szokás szerent dézmállás előtt hordatni akarván a' Predikátor Buzáját a' Tisztartó által meg akadályoztatott, a' ki midőn az Ekklesia jussát sürgetné a' Tiszt. Tisztartó győzött 's így kényne szerent bánt az Ekklesiával. Idővel könyörögvén a' volt ususra tztáltak, de mindenkor annak be bizonyítását kívánták tőlök, ezt nem tudván tellyesíteni, azért a' robotot szolgálni a Dézmát kiadni kénytelenek voltak, az első még most is meg van, hanem a' Dézma el engedését T. Tóth István Urnak a' Méltóságos Groff előtt való kedvessége 1812be meg nyerte.

Tiszt Ujjváry Beniamin különös jámborságu Atyának 1803dik Esztendő Decemberjének 27dik Napján történt halálával küldetett a' V. Superintendentis által interimalis Predikátornak a' jó rendet szerető T.

Szudi István Úr Theologia Candidatus 1804dik Májusában kezdett Hivatalát folytatta 1805 Maius 20ig rendeltetvén helyébe ugyan és V. Superintendentiától Kis orosz Predikátor b.e. T. Tóth István Úr a'ki 1805dik Juniusában kezdett hivatalát 1815 Januariussának 3dikáig folytatták sok szép tehetségekkel fel ékesítettett Lelkét annak vissza adta a'ki ötet azzal meg ajándékozta, hagyván emlékezetet maga után az idejében ujjonnan készült Torony építésével, Templom Sindelyeztetésével, a' Leg nagyobb Harang szereztetésével, a'melleyek mind abból a' Költségből kerültek, melyet az Ekklesia a' Méltóságos Földes Uraság Eleségjének sok Esztendei részes aratásából szerzett.

Mostani Predikátor Hőke József a'ki Endrédről a' V. Tractus Nagy Tiszteletű Elöljárói rendelkezésből ide jöven az 1815dik Aprilis Honapjának 30dik Napjától fogva viszi a' reá bizott Hivaltat. –

A' Lelkek száma 864.

b. A' Templom épült T. Ujjvári Beniamin Úr idejében 1784-1787 a' Fundamentoma kő, a' Fala Téglá, 1810be Sindely alá vétetett az előtt Nádas lévén, padlása menyezete Deszkából, Cathedrája Téglá, igen alkalmatlan Gradirsai vagynak. Különben a' Templom jó állapotban van.

c. A' Torony épült T. Toth István Úr idejébe építeni kezdetek 1809be el végezték 1811be a' Fundamentoma Kö a' Fala Téglá, teteje zöld Sindely, ez is még jó állapotba van.

c. Az Úr Asztalához meg kívántató edények ezek: Tányér kettő egyik ezüst arannyal futtatva, másik Bádóg. Kánna van 3 Önből 7. 3. 2 Ittése. Pohár kettő, egyik arannyal futtatott Ezüst, a' másik réz. Szőnyeg egy. Abrosz 4 Sávolyos közönséges egy Keszkenő. Egy nagy kék Selyem a' mellynek széle ezüst csipkével van be szegve a' négy sarkain 1790. Középe tállyán körül írva Özvegy 'Sebe Mihályné. Közepén egy magából vért eresztő Pellikán. - Ismét 5 Selyem Keszkenő, és még egy ritka.

d. A' Toronyba van 3 harang a' nagyobbik 6 mázsa 62 font. A' második 2 mázsa 11 font A' Harmadik 1 mázsa 10 font.

Az Inscriptiók A' Nagyobbikon Fent 662 font Goss Mich Fridrich in Cstulveisenburg. A' Derekán Campana Ecclesia Helv. Conf Ireghinsio ao 1814. Exaita et Convoca plebem. Jusa VD Ministro Stephano Tóth Curat Mich Bódóg. Prsby Ste Nagy Ivan Jos Eke. Steph Mónos. Joan Dobos. Joseph Varga. Steph Szabó.

A' Közepsön fellyül 211 font. Goss Mich Ivan Khol und Anton Litmann in Pest alol a' két szélin Ireghi reformata Ekklesiáié 1786.

A' Kissebbiken fellyül 110 font Goss Mich Joan Chol in Pest 1787. alol a' szélin regmante Josepho IIo Ekklesia reform Ireghieusis propriis expensis curavit.

e.

á. Az Ekklesia Levelei a következőkből allanak.

- A' Emlékeztető Irások.

1. Groff Vitray Adám által ígért privilegiumok Copiájja azokra nézve a'kik Ireghet ujjonnan meg szálják 1691be

2., Oly Irás a' melly az Irgehi Ekklesia régiségéről tesz bizonyosságot, és arról mi volt régen a' Predikátor fizetése, ki adták a' K. Somogyi Tractus akkori Elöljárói Gitzei Sámuel Senior, Szoboszlai István és Bányai János assessorok 1751.

3. Obligatorialis, mellyben az Ireghi Reformatusok ígéretet tesznek a' T. Plebanus Urnak, hogy Esztendőnként mit fognak néki fizetni és szolgálni 1753.

4. A' F. Consiliumrol jött engedelem magyarra fordítva, hogy az Ireghi reformatusok szabadon gyakorolhatják vallásukat. Kántort tarthatnak, de Mestert nem, úgy mind az által hogy ezután is a' szerent a'mint eddig a' Plebanusnak fizessenek 1783.

5. Boldog emlékeztű T. Kiss Ferentz Senior Úr Levele, mellyben tudtokra adja az Ireghieknek hogy tsak a' magok L. Pásztorjaiknak kötelesek fizetni a' Plebanusnak pedig nem 1792.

- Â. Könyörgő Levelek.

1. A' Tekintetes Ns Vármegyéhez az Ekklesia és Predikátor meg nyerése eránt

2. A' Méltóságos Groffhoz, a' Templom Parochialis és Oskola Házak helyéért szántó földekért és rétért 1782.

3. Ugyan ahoz valami fa és Téglák eránt, és még hogy a' bérlett Földekből és a' Borból járandó Dezmát a' Predikátornak engedje el 1787.
4. Ugyan ahoz a' Füstpénz el engedéséért Szabó Ferentz volt házatol; a' melyet már az Ekklesia az Uraság engedelmeiből a' Parochialis fundus pótolására meg vett, és helyette Szabó Ferentznek másik házat épített 1794.
5. Ugyan ahoz a' Fáézés eránt 1796.
6. Ugyan ahoz a' Predikátor és Oskola Mester Földjeinek két Calcaturára öszveséggel hat Lántzajjával tejendő pótolásáért 1798.
7. Novotny Plenipotentiariusához Rétért a' Predikátor részere 1799.
8. A' Predikátor és Oskola Mester résziről járó Dézma el engedéséért provocálván arra, hogy míg a' Helység Administrator keze alatt nem volt addig nem dézmálták meg; hanem azolta 1811.
9. Ugyan a' Groffhot /: valamint a' 8 nrus alatt is :/ a' belső Személlyek földjeitől járó Dézma és robot tsupán kegyelemből teendő el eneséséért 1812 - ennek haszna a' lett, hogy azolta nem dézmálnak.
10. Ugyan ahoz Minthogy közelgetni láttzott az az idő, melyben az egész határ fel mérettetik, ezen Levélben azért esedezett az Ekklesia, hogy a' Predikátor és Oskola Mester részere Calcaturaként állandó út meg maradandó 's minden terétől ment földek adódjanak. 1815.

- C Contractusok

1. Egyezések a' Helység Elöljáróinak az eránt, hogy a' mit a' Helység kövedelmiből 's a' menyit a' Plebanusnak adnak, ugyan azt és anyit a' Predikátornak a' mi jussa a' Pápista Templom Attyának, ugyan az a' Curatornak, a' mi fizetése van a' Pápista Dékánynak v. Harangozónak a' Helységtől ugyan az legyen a' Reformátusok Harangozójának is.

2., Kömivesek

3. Átsok.

4. Harang öntő, Contractussaik.

5., Ezen Rftrol bankóba való Chartobiánkájja az Ekklesiának a' mellyel tartozik. - Ismét egy másik arrol, hogy az Ekklesiának más éppen anyival tartozik.

- D Quietantiák. Külömb külömbféle dolgokrol, nevezetesen mintegy 26 arrol, hogy a' Plebanusokat a' Reformatusok a' tőlök járt Competantiával meg elégitették. - Ezeket a' Plebanusok adták!

â Az Ekklesia Könyvei 1. Biblia Tárháza 2. Keresztyén Katechismus Vallás Historiájával 3. Út Mutatás a' K. Vallás elő adására 4. Régi Énekes Könyv in 4to két darab. 5. Ujj énekes Könyv kettő. 6., T. Göből Gáspár Úr Katechismusa 7. Oskolai Tanító Könyv. 8o Roff Természet Historiájja 9., Hortobágyi Pasztor 10 Magyar Törvények Summájja 11. Tanítás módja, mellyet követnek a' Dunán innen levő Megyebéli Oskolák. -

f. A' Parochialis Hazban vagynak három Szobák, egy elegendő nagy, kettejszük, külömben meg lehetsők; hanem egészségtelenek, a' mit okoz az Épület helyheztetése. Célba vagyon hogy egy szobával nagyobbittatik.

A' Szobákba levő vagyonkái az Ekklesiának. 1. Könyves Théka kettő 2. Asztal kettő fenyő és hársfából 3 Egy Karos Szék 4. Hoszszú székek a' Predikátor Cseléd szobájában lévő Asztal mellett kettő karatlan.

Az Oskola Mester szobájába kettő karos 5. Nyoszolya egy a Predikátornál. - Ezen kívül a' mi aprólékosságok vagynak imporocollába vagynak.

Az Ekklesiának mind a' két Épületjeinél Tűrhető Kamorák alkalmas Istállók Féliszerek v. Szinek jó Pintzék vagynak. A' Sertvés Óllak a' Predikátori Háznál az igazittást várják, a' Mester háznál pedig ujjak vagynak.

II. Az Ekklesia helybeli igazgatása

1., Organizált Presbyterium van. A' Curatorral együtt tizenketten vagynak. a' Curator választatik így: A' Presbyterium közül candidáll a' Predikátor hármat. A Presbyterek a' Nép közül jelenlévőkkel a' három candidált személlyek közül választják. A mi ezeknek fel eskettetését illeti: -

Minthogy a' Locale Presbyterium, mint egy két Esztendeje hogy fenn áll, az előtt tsak a' Curator 's mellette két három Ember ügyelt szorosabban az Ekklesialra, azok kik a' Presbyterium kezdetével lettek Ekklesia Elöljáróivá fel voltak esketve, de a' régibben, a' kik már Curátorok is voltak, esküvés nélkül voltak mind addig, míg a' mostani Predikátornak tudtára esvén ezeket is - mint a' Januariusi Ekklesiái Gyűlés foglalatra mutatja - fel eskettette, - észerént hát már mind fel vagynak eskettette.

2., Presbyterialis Gyűlések tartatnak. A' környűl állások arra kényszeríttenek hogy többször Vasárnap reggel Isteni tisztelet után, vagy néha a' Délbjesti után, hanem mindenkor a Predikatori Háznál.

3., A' czégéres bűnben előkkel való bánását a' Presbyteriumnak a' mi nézi.

A' czégéres bűnben élőköt meg különbözteti. Vagy olyanok a' kik törvénytelen tselekedeteikért, a' Törvény Széken már meg büntetettek, mint a' Tolvajok Gyilkosok. Vagy olyanok a' kik a' külső Törvény Szék büntetésétől mentek mint a' Paráznák.

Minthogy az első rendbeliek meg vagynak büntetve, elégnek ítéltetik, ha azok bűnöknek minémüségéhez képest, vagy maga a' Lelki Pásztor senki jelen nem lévén a' bűnösön kívül, vagy a' Presbyterium jelenlétében, véghez vitt bűneinek erköltstelen voltát tudtára adja, egyszersmind inti, hogy az afféléktől magát ezután meg ójja.

A' második rendbeliek, millyenek a' Paráznák, minthogy ezek mentek a' külső büntetéstől, azomba pedig ezek is, mint amazok büntetésre méltók, illő hát hogy moraliter büntessük - nem praeiudicalván mindazáltal a' felsőbb rendelkezéseknek. -

Az illyen Személyt hát a' Predikátor magához hivatván minekutánna bűnét meg vallotta, tudtára adja, hogy azzal melly sok tisztáknak botrányozást okozott;

de még az Isten nyilván való Törvénye ellen is vétett, illő hát hogy a' fő Törvény adótol bűnbotsánatot, amazoktól pedig engedelmet kérjen. Nem az egész gyülekezet; hanem annak képvisleői az Elöljárók előtt. ezeket tellyesítvén, ehez az esethez alkalmaztatott intéssel el bocsátatik, annakutánna a' Gyülekezetnek a' Templomba tudtára adatik, a' meg esett személy Confessiójja 's maga jóra lett meg határozása: azzal a' jelentéssel hogy ezután is mint esete előtt úgy nézzék mint Keresztyén Társokat. - A versengő, egymástól külön lakó házos társokkal, a' közönséges Isteni tiszteletet nem gyakorlókkal, haragtartókkal is először maga tesz a' Predikátor probát annak utána a' Presbyterium jelenlétében, a' mint szükség kérvén a dorgálván. Es ezen bánás módjának azt a sikerét tapasztalta, hogy a' versengő 's külön lakó házasok együtt laknak, a' haragtartók meg békélltek, a' parázna fogadást tett, hogy tiszta életet él, úgy hogy most tudva nints Ekklesiánkba, a' kit Ekklesiái módon büntetni kellene. - Abban az esetben pedig, ha a' Presbyterium így nem javíthat a' V. Tractus Fejeihez folyamodik. Vagyha a' Moralis büntetésnek semmi jó következtése nints a' vétkezőre nézve a' külső Törvényszéknek adja által.

4. A' Presbyterialis Gyűlés actáit a' Predikátor egy arra rendelt Diariumba be szokta írni.

5. Curátor van, a' kinek számadása Esztendeje végezetével revideáltatik a' Presbyterek, és mind azok előtt, a' kiknek tettzik jelen lenni.

6. Az Ekklesia jövedelme áll a' pium oblatumokból, ezen kívül egy Calcuturara van három kilás masikra hat mértzés földje, a' mi ezekben terem el adódik, és az Ekklesia hasznára fordítódik. Ezen kívül, ha summássabb a' költség a' Méltóságos Uraságnak részest aratnak. Egyéb segedelem külső nints - Reménység sints hogy lehessen.

III A' Charitativumok v. Alamisnák

á. Az Agentiale Esztendőbe publicaltatik hatszor, minden Sátoros Innepek első napjain, és ezen kívül ujj Kenyéri, ujj Bori, és Böjti Communiók alkalmatosságával, a' mikor más jel nem tétetik ki.

â. A Generale Consistoriumtól rendeltetett Obiectumok publicaltatnak.

ã. Az Alamisna a' Curator jelenlétében számláltatik fel, és mindjárt be íródik, áll a' Predikatori Háznál lévő Ládába, mellynek Kultsa a' Curatornál van

ä. Az Agentiale, minden hijánosság nélkül adminisztráltatik; úgy minden Alamisna is söt ezt ottan ottan pótolni is kell; mert meg esik hogy a' mire több kellene, arra adnak kevesebbet. - Altól adódik Nagy Tiszteletű Esperest Urnak vagy annak a' kit személyébe küld visitatióra. A' T. Visitor Urnak előttünk esmeretes egyenességek még eddig Quietantia nélkül adatta velünk kezekbe.

IV. A Lelki Pásztor.

1. Neve Höke Josef tanult Debretzenbe, az Anya és Deákmyelveken kívül beszéll keveset Németül is. - inkább olvas Németül és Frantziául. Az Orientalis nyelveket is tanulta. - Mielta az Ireghi Ekklesiába lakik Aprilis 30dikán mult Esztendeje, szolgált 7. Esztendeig az Endrédi Ekklesiában. Feleseges. Vagy egy fiu gyermeke.

2. Canonja van Írásban. - Az Egyhazi Rendtartásoknak írott törvényei 5 részekben Varadon 1642. A' V. Superintendentia által jóvá hagyott 's parantsolt Liturgiája és Josephina resolutioja.

3. Minden Vasárnapokon és Innepeken tart Predikátiót, Dél után Catechizatiót. Ősztől fogva Tavaszig míg a' munka idő be nem áll Reggel és Estve - a' munka ideje fel állván tsak Reggel - minthogy Dél után nints kiknek - Imádságot.
4. Az Úr Asztalához először járúlni akarókat Confirmállya, és a' Confirmatusokat be írja.
5. Az Úr Vatsoráját Esztendőnként adminisztrálja kilentzszer. Minden Sátoros Innepekbe kétszer, és Ujj Kenyérre ujj Borra és Bőjtbe.
6. A Keresztelést a' Templomba viszi véghez nem a' Háznál.
7. A' Betegeket hiva adódván meg látogatja
8. A' Matriculat a Generale Consistoriumtól ki adott norma szerint viszi.
- A' Törvénytelen ágyból született Gyermeknek és az Anyaknak nevét írja be az Atya nevét tsak akkor, ha esne hogy önként be iratni kívánná.
9. A' házasulandókat haromszor ki hirdeti. Vasárnaponként, és az itt talált szokás szerint Pápista Innepeken is. - Hétköznap pedig igen sürgető okra nézve hirdeti egyszer, - de akkor mikor számossabban vagynak a' Templomba.
10. A' F Királyi Parantsolatokat, a' Consistorium publikált rendelkezéseit improtocolálja.
11. A' Predikátor fizetése a' parantsolt mód szerint különös Papirosra van írva.
12. Az Predikátor fizetése idejébe be adódott. Restantia nints a' Predikátorra nézve. Nemelly tehetetlenebbek restánsok, De minthogy a' Predikátor ki van elégítve ez az Ekklesiát illeti
13. Hogy Hivatalához illendő betsületbe ne tartatnék a' Predikátor, még nem tapasztalta. Vajha állandó lenne! és ezt a' L. Pásztoroktól valóságos haladást érdemlő tudakozódást a Halgatók mindenütt szorossabb kötelesegeknek esmernék tellyesíteni!!!

V. Az Oskola

- a. A' Rector Neve Kiss Imre tanult Pápánn. Aprilis 27kén mult Esztendeje miolta itt lakik. Ez előtt volt Mitslán és Büssübe. Felesége és két gyermeke vagynak.
- b. Az Oskola Epülete külömbön jó állapotba van, hanem a' Gyermekek számához képest a' Classis kitsiny. Fel tett tzelja a' Presbyteriumnak hogy nagyobbítsa.
- c. Az Oskolába járó Fiú Gyermekek vagynak 63on
az Oskolába járó Leányok vagynak 37en
- d. Egész Esztendőbe nem járhatnak fel a' Gyermekek minnyájjon, tsak Télen. Egynehány mindég van. A' dolgok mostani állapotjához képest lehetetlen is, hogy minden Oskolába járó gyermekek fel járjanak egész Esztendőben. Elég lenne ha a' Predikátor fel tett szándékja szerint, azok járnának fel folyvást a' kik még első Esztendős Oskolások; hogy ezeket Öszig a' Tanító jó olvasokká tévén, akkor és Télen ne kéntelenítettne az A.B.C. tanítással a' nagyobbaktól az időt lopni. Ha ezek mellett még azok is kik már olvasnak és irnak annyi időt tölthetnének; hogy Reggeli Isteni tiszteletre feljövén azután tsak egy óráig is olvasnának vagy valami szükséges tudni való dolgot a' Tanítótól hallanának, ezzel Szüleik segítségére haza botsáttatnának, nagy könnyebbségére lenne a' Tanítónak a' Tanulóknak pedig nagy hasznokra.
- e. A' Tudományok pedig a' mellyeket tanítani kell ezek 1. Olvasás 2. Írás 3. Számvetés. 4. Vallás Historriája a' Kis Historia es Hábned szerint. 5. Vallás Fundamentoma, a' Kis Káté és a' Heidelberghi Káté szerint. 6. Imádságok /: és hogy magoktól is tudjanak imádkozni :/ 7. Énekek váloasztva a' helyesebb Enekeknek nem tsak első hanem több verseit is Könyv nélkül 8. Bibliába kereskedés. 9. Levelek és Quietantiák v. adósság Levelek írása Kéz Írásoknak olvasásában gyakorlás. 10. Vallások esmérete. 11. Reformatio Historiája 12. Magyar Ország Historiája 13 Magyar Ország Statisticája 14. Geographia 15 Némelly Erköltsi Historiák 16. Természet Historia.
- Ezek a' V. Tractuale Consistorium áltól ki adatott Methodus szerint taníttatnak.
- f. A' V. Tractus által ki rendelt Visitátora ennek az Oskolának T.T. Nagy Dániel Úr visitált egyszer. Az Examenen nem volt jelen.
- g. A Predikátor mellett is vagynak Hellybeli Inspectorok a' kik az Oskolát visitálják.
- h. A' Templomba való Éneklést el végezi a' Rector. Vasárnaponként mit énekeljen a' Predikátor praescribálja.
- i. Az ujj Enekes Könyv introducaltatott.
- k. A Rector Salariuma a' parantsolt mód szerint külön papirosra van írva.

VI A' Bába

A' Ns Vármegye Bábájja áltol examinált Bába van, fel is van esketve, mintegy 28 Esztendeje hogy Bába - a' hosszas tapasztalás is el készithette hogy tudjon az Aszszonyok bajján segíteni. Kötelességében eljár. Nem keresztel.

A Ttts Vármegye a' himlő be oltásra igen ügyel, a' honnan vagy egyik vagy másik a' Vármegye orvosai közül, leg inkább maga a' fő orvos meg jelenik, tsak egyszer is Esztendőbe, hogy a' gyermekekbe a' himlőt be oltsa. De mind e' mellett is ez a' veszedelmes nyavalya, valahogy be jövőn Helységünkbe tsak részünkről ebben az Esztendőben 16 gyermeket emésztett meg.

VII A' Temető elég tagas, be van kerítve. A' Sirokat elegendő mélyen assák.

A' Felsőes Királyi Parantsoltnak ereje a' Temetés idejére nézve mások példájja után nállunk is gyengülni kezd; és meg vizsgálta elöbb hiteles Emberek által, a' melly meg holtaknak fenn tartások az Előknek veszedelmesnek találta elöbb is el temettetnek. Kivált azokat bátorkodunk a' Terminus előtt el temetni, a' kik az 1796 2190dik szám alatt ki jött Holtak vizsgálása felől való oktatásban a' rendelt idő előtt is el temethetőknek ítéltetnek.

VIII Van Harangozó. Kötelességében el jár. Engedelmes a' Predikátornak. Van fizetése. A' Helység terhétől szabadsága.

IX Az Ekklesiának olyan szegénye a' kire különösen kellene gondot viselni egy sintsen.

X Végre a' mi az Ekklesia gravameneit illeti. A' Vallás gyakorlásában nem háborgattatunk, A' melly Földeket bir az Ekklesia - de tsak gratiából, - azok az időtől fogva nem változtak, miolta a' Lakosoké nem. - Reményljük tovább is meg maradnának, ha a' Határ fel nem mérettetnék.

A' Romano Catholicusok közül olyanokat, a' kik a' catholca vallásra kényszerittenének valakit közülünk bizonyossan nem tudunk; henem halljuk hogy Pápista Gazdáknál szolgáló Cselédek közül, ha nem egyik, másik leg alább a' Reformatusok Vallása kissebbítettével persvadeáltatik. A' Pápista Cseléd hogy Reformatust szolgáljon, éppen meg nem engedtetik a' Pápista Atyafiaktól.

A' Catholicusok Innepeiknek meg tartásokra nem erőltetnek bennünket, anyiban a' menyiben a' mezőben szabadon munkálódhatunk, de ha a' szőlőbe dolgozunk már egynehány Esztendőktől fogva meg büntettünk.

A' Házaink folyásában lévő Kertek is minthogy a' mezőre nyulnak ki, nem belől a' Helységben vagynak, bátorkodnak benne Pápista Innepeken dolgozni, nevezetesen a' szérünk is ezekben a' Kertekben lévén nyomtatni, hanem mintegy 6 Esztendőktől fogva tartozkodva, mivel akkor részünkről való Embereket a' kik nyomtattak a' T. Plebanus Úr meg vezetett, de meg kell vallani, hogy botránkoztatott, mert éppen olyan helyen nyomtattak, a' hová a' Pápista Templomból el lehetett látni. - Nem tudjuk kényszerítésnek mondjuk e' azt, hogy mintegy Esztendeje a' Notarim, egy kis Czédulába irta Vice Biró Benyovszky Úr neve alatt a' Predikátorhoz, hogy az Innepek szorossan meg tartassanak: de specificálva nem volt mitsoda Innepek: hanem erre azt felelte a' Predikátor: Igen is hogy azokat az Innepeket a' mellyek a' miéink meg tartjuk, a' Pápista Innepekre nézve pedig jól tudjuk mihez kell magunkat tartani. annak olly szoros meg tartására mint kívánta az a' Levél nem köteléztetünk.

Minthogy a' Mester Embereknek nállunk rendes Czéhek nints a' Processio járásra nem erőltettethetnek. A' T. Plebanus Úr a' mostani Predikátortól a' Lelkek számát nem kérte de ha kérte volna is, meg tagadta volna tőlle. Hanem a' Ns Vármegye a' Notarius áltol kérte, ugy a' Vármegye fő orvosa a' született 's meg holt gyermekek Nevét meg tudni a' Predikátorhoz jövőn. A' Ns Vármegyének a' Predikátor ki nem adni nem bátorkodott, nem vévén még akkor Fő Tisztelendő Superintendes Úr 1815dik Esztendő December 13kán költ bátorító levelét.

A' Doctornak is, mint ollyan Embernek a' ki tsak abból az okból kívánhatta a' Lelkek 's azokkal együtt a' Születtek is holtak számát, hogy meg tudhatná mitsoda mértékben szaporodnak a' népességhez képest az Emberek, áltol adta.

A' mi nehézségeink még vannak, azok a' Predikátor és Oskola Mester földjeit illetik, a' mellyek a' külön Papirosra irt Salariumon elő vagynak adva. -

A' Filiák

1. Muthi Puszta. birják volt Királyi fő Pohárnok Mester Groff Zichy Ferentz Úr második Feleségétől való Árvái. Lelkek száma - 39.

2. Szemtsei Puszta. birja Groff Wittzay Mihály. Lelkek száma- 21.

3. Medgyeri Puszta. birja Hertzeg Eszterházy Miklós. Lelkek száma - 9.

4. Szigetori Malomba. a' Lelkek száma 3.

Minthogy ezek Puszták 's kevesen vagynak se Templomjok se Mesterjek következőképpen Oskolájok sintsen, sem hozzájuk a' Predikátor ha tsak Halottjok nints - predikálni ki nem megy; hanem Vasárnaponként el járnak a' Mater Ekklesiabeli Templomba. Közülök egy sints a' Presbyteriumba bé véve. - Rendes Bábájok sintsen.

A' két népesebb Pusztának van Temetőjje 's illendő gondviselés alatt.

A' mi a Muthiaktól, Medgyesiektől, Szigetortól járandó Predikatori fizetést illeti, az, egészen külön van szakasztva a' Mater Ekklesiától járn szokott fizetéstől, de még eddig az ideig is nagyon bizonytalan.

Boldog emlékezetű T. Tóth István Úr a' kiken meg vehette a' Lélek Pénzt 's Búzá, meg vette, a' kik pedig kívánságának ellene szegeszték magokat, nállok maradt, 's dupla stólat fizettek. - A' mostani Predikátornak is adott egy Muthi tehetős Molnár a' mult Esztendőre egy pmérő Buzát, 's a' tölle járandó L.pénzt; a' többiek pedig semmit sem kivévén, ha stólat kellett fizetnie, duplán fizették. -

Ez idém szándékja volt a' Predikátornak probat tenni hogy bizonyos fizetésre szorítsa őket; de még ez ideig rá nem mehetett. -

A' mi pedig a' Mater Ekklesiát bíró földes Uraság Pusztájába Szemtsén lakó Reformatusokat illeti; ezek dupla stólat szoktak fizetni, nem külömben az Uraság helyben lévő Cselédjei is.

Minthogy mind a' Hellybeli, mind a' Pusztai Pápista Cselédjei a' Méltóságos Uraságnak, mint a' több Pápista lakosok rendesen fizetnek a' T. Plebanus Urnak; ennél fogva a' mostani Predikátor is probát tett a' Reformatus Cselédek fizetés alá venni, meg tudakozván elébb, a' Meltóságos Uraság itt lévő főbb Tisztjét Ntes Tisztartó Urat, hogy nem az Uraság akarja e' azt? hogy a' reformatus Cselédek a' Predikátornak ne fizessenek: - talán azért, hogy az Uraság jót tesz az Ekklesiával, - Dézmát nem vesz - s fát ad s a Melly kérdésre a' lett a' felelet: Hogy az Uraság az Ekklesiái adózások alól a' Cselédek ki nem veszi, és ennekutánna, ki vévén a' Liberiás Cselédek - a' kik supla stólat fizessenek, - bátron fizetés alá lehet - a' szerént a' mint a' Plebanus Urnak fizetnek - vonni.

Hanem még eddig sem vevődhetett gyakorlásba, minthogy előre látta azt valami Pap elő-menetelét Irigylő, hogy a' Cselédektől be jövendő fizetés a' dupla stólának Substituáltatván igaz jussát a' Predikátoré lesz, - az Ekklesiától ígért fizetésen fellyül: - jelentést tett a' Tisztartó Urnak; - hogy a' Predikátornak Fixuma van. Azért köteles az Uraság Cselédjei eránt is az Egyház szolgálatot meg tenni, meg fizetvén azok a' dupla stólat. A' mellynek a' lett a következő; - hogy tsak ugyan még eddig a' volt szokásba maradtak. -

Ezekre nézve az az alázatos könyörgése a' Predikátornak Fő Tisztelendő Püspök Úrhoz, hogy bizonyos rendes fizetést parantsolni méltóztasson hogy velek sem ő, sem Successori haszontalanul izetlenkedni ne kéntelenítsenek.

Feltette a' Fő Tisztelendő Püspök Úr parantsolatjára Ireghenn. Julius 4dikénn. 1816

Höke Jósef msk Predikátor.

G 41 Juth [Jut]

[Fedőlap]

Juth. die 27. Jun 1816

- A' Rector Notárius is lévén, meg intetnek a' Presbyterek, hogy mivel annak úgy mint Rector több a' fizetése, mintsem a' mennyi a' Notáriusi Hivataltól járó Salarium, tehát a' Rectorságra vele több időt és munkát fordíttassanak, mint a' Notáriusságra.

- A' Temetőnn rés van hagyva.

- A' temetés idejére nézve a' 48. óra megtartása szükséges.

- A' gyermekek oskolába való jártatásokat megintettek.

+++

A' Canonica Visitatio tárgyazó Kérdésekre való Felelet.

1° Az Ekklésia

A' Juthi Mater Ekkla Tettes Ns Somogy Vgyében vagyon. A' Helységet birja Mlgos Grof Széchény Lajos. "A' Lelkek száma a múlt Eszt volt 293.

a., Az Ekkla mikor kezdődött, arra senki sem emlékezik."

b. Az elébbeni Templom, mely sővényből volt, épült az 1715dik Esztendőben; a' mostani sárból rakattatott az 1788-ban. Torony nints, hanem harang láb. Két harang van benne, a' kisebbiken van 1780dik, az öregbiken van az 1806dik Esztendő. Az öregbik harang egy mása 25 font; a' kisebbik 50 font.

c. Az Úr Asztalához tartozók ezek:

1. Sávojos abrosz - - - - 2.
2. Ugyan sávojos vé szegettek - - - - 2.
3. Matska nyomos abrosz - - - - 1
4. Veress pamutos - - - - 1
5. Tót hímes újj abrosz - - - - 1
6. Öszve varrott 5 sejem keszkenő krateres - - - - 1
7. Ugyan 5 öszve varrott sejem keszkenő arany kráteres - - - - 1.
8. Egy fejr patyolat keszkenő, ennek is a' négy szegelete tulipánra ki van varva - - - - 1.
9. Három fatyolból öszve varrott keszkenő, melynek a' két vége virágos - - - - 1.
10. Egy porcellán fejr tányér
11. Egy kés.
12. Czin korsó - - - - 2.
13. Egy kő, és egy törött szájú tserép korsó - - - - 2.
14. Czin tányérok - - - - 2.
15. Gyónó pohár - - - - 1.
16. Keresztelő tál és kanna - - - - 2 darab.

d. A' Parochialis Háznál van egy asztal, az asztal mellett két pad, a' falon két fogas, két kis lada, az öregbik ladában állanak a' feljebb írt keszkenők, a' kisebbikben az Ekkla költsége.

e. Az Ekklesiának van két könyve, az egyik Biblia Tárháza, a' másik Igazság paisa, Matricula. Protoc.

f. A' Parochialis Házban vagynak két szobák, "egy" konyha kamara, egyfél szer, egy istálló, egy ól, egy pincze.

II. Az Ekklesia Helybeli Igazgatása.

1. Most vagynak 4 Presbyterek választva és fel eskettetve.
2. A' Presbyteriális gyűlés még ez előtt nem gyakoroltatott, hanem már az intés által el kezdődött ez esztendőben, és volt egyszer, az Parochiális Háznál. De az ilyen bé iratására még könyv nem szereztetett.
3. Czégéres vétekben élők /: hala légyen Istennek /: az én időm alatt még nem tapasztaltattak; egy a' ki kis ideig a' Templomtól meg vonta volt magát, volt; de az is magába tért, és gyakorolja.
4. Curator van, és abbak számadása az Előljárok jelen létekben minden esztendőben meg vizsgálatik
5. Az Ekklesiának semmi jövedelme nints, hanem már két idén az Uraságnak aratott az Helység egy kevesett, az idén jutott a' részből 16 Pos. Eleság.

III. A' Caritativumok.

á. Az Agentiale esztendőben 6szor publicaltatik, és akkor más végre semmi jel ki nem tétetik.

â. A' Gen. Consistoriumtól rendeltetett objectumok igen is publicaltatnak.

ã. Az alamisna a' Curator, Dékány és a' Predikátor jelen létekben számláltatik meg, és az alamisna akkor mindjárt bé íratik. A' Láda melybe tétetik, áll a' Parochiális Háznál a' kúltsa a' Curatornál.

ä. Mind az Agentiale, mind az Alamisna hijjanosság nélkül be adatik Nagy Tiszt. Senior és Prosenior Uraknak Quietantiak és Contra quietantia mellett.

IV. A' Lelki Pásztor.

1. Kőrösi Sándor, a' Debreczeni Collegiumban atnult, ott valamennyire a' Görög és Sisó nyelven a' Sz. Írást olvasni leg alább próbálgatta: Most 9dik Eszt. Hogy a' Juthi Ekklában szolgál; az előtt az öszödi Ekklában szolgált 8 Eszt. Feleséges, négy kis Leánykái vagynak.

2. Canonja és Josephina Resolutiója nints, Liturgiaja van.
3. Minden Vasárnapokon és Innepen predikáció tartatik kétszer, egyéb napokon imádság.
4. Az Úr Asztalához először járni akarókat Confirmálja; a' Confirmatusok neveit még ugyan eddig nem, de az ez után meg szerzendő Könyvbe neveiket fel írja.
5. Az Úr Vatsorája esztendőben 6or administraltatik.
6. A' keresztelés mindenkor a Templomban vitetik véghez.
7. A' beteget valamikor kívánja a' beteg v. ha nem kívánná is, meg látogatni magát kötelesnek esmér.
8. A' Matriculát a' mint találta, a' szerént fojtatja; a' régi Matriculának pedig már ez Esztendőben vége lesz az ujj Matriculába a' ki adott norma szerént fog bé iratni.
9. Az Házasúlandókat 3 Vasárnapokon publicálja, hanéha ollykor, de igen ritkán történt valami nagy okon hét köznap is hogy publicaltassanak, kik is a copulatio után bé szoktak irattatni.
10. Mind a' Fels. Királyi Parantsolatokat, mind a' Consistorium publicalt Rendeléseit inprotocolálja.
11. A' Conventio bé fizetés eránt panassza nints a' Tanítónak, leg alább még ez ideig.

V. Az Oskola.

- a., A' Rector Bereczki Imre, a' Pápai Coll. Tanult, 3dik Esztendeje hogy a' Juthi Ekkleba jött Tihanból a' Veszprémi Tractusból,, oda pedig Pápáról. Feleséges, egy tsets szopó fia van.
- b. Az Oskola Háznak egy szobája, egy konyhája van, Kamora készülőbe. A' gyermekek Classisok a' Tanítványok számok szerént elég téres.
- c. Az Oskolában járó gyermekek, fiú gyermekek 6an vagynak a' kik most nyárban is fel járnak; Leány gyermekek 7en. A' szülék sokszor kérttek, intettek, hogy leg alább dél előtt is egy óráig dél után is ha lehetséges egy óráig; a' nagyobbakat avagy tsak vasárnap Oskolába küldjék, hogy a' mit télben tanúltak az Oskolában, azt teljességgel el ne felejtssék; de még eddig rá nem mehettünk hogy nyárban is legyenek oskolás gyermekek, hanem most vagynak mind ösze 13an.
- d., A' tanulást kezdik a' Komáromi A'B-Czén, a' Könyv nélkül tanulók még eddig ugyan jobbára a' régi Kis Katechismust, hanem már ezután a' Tiszt Lácza József Úr Katechismusát fogják tanulni, és más Könyveket a' Consistoriumtól ki adott methodus szerént.
- e., A' Tractus által ki rendelt Oskola Visitor Úr nállunk Tiszt Nagy Dániel Úr. A' múlt esztendőben egyszer visitált. Hogy az Examenen mindenütt jelen lehessen, nehéz meg ejteni: mert a' gyermekeket Tavaszal minjárt kezdik, a' Szülék ki fogai az Oskolából még pedig a' nagyobbakat, a' kikkel a' Tanító leg inkább meg bizonyíthatná a' gyermekek körül való szorgalmatosságát.
- f., A' Templomban való éneklést a' Rector a' maga discretioja szerént szokta tenni. Predikáció után enekli azt a' mellyet a' Predikációhoz leg inkább alkalmatottnak lenni ítél.
- g., Vagynak helybéli Inspectorok a' Predikátor mellett a' Presbyterek közzül, a' kik az Oskolát közzelebből meg tekintik.
- h., Mivel még a' szegény Község az Ujj Enekes Könyvet meg nem szerezhette, a' régen meg szerzett helyett pedig míg nállok végképpen el nem rongyollik sok nem is igen iparkodik szerezni: ezen az okon a' Rector még eddig jobbára a' régi Enekes Könyvből kezdet
- i., Bába van, fel van esketve, examinálva nints, a' mit a' tapasztalás után tanulhat leg inkább ezután annyiban érti hivatalát, a' mellyben még eddig el járt hivatalán kívül nem ment, nem keresztele.
- k., A' himlő bé óltásra a' Szülék hasznos vóltával ösztönöztettek; de még foganattyát nem tapasztaltam.
- l., A' Temető nem régen bővített meg, míg az ujj helyen tsak éppen egy test nyugszik. Körül van egy ember híján sánczolva; de az az egy rés elég arra, hogy oda minden féle barom szabadon mehessen; és ha az elég, méjjen nyugova hamvaknak nem árthatnak is a' sirban, de a' fűvet el legelik. A' temetés idejére nézve a' Fels. Király. Parantsolat meg tartására igen nehezen szoktathattatnak.
- m., A' múlt esztendőben állított bizonyos harangozó, melly kötelességet eddig a' Rector viselte; kötelességében a' tetszés szerént el jár. Conventiója ebből áll, hogy a' Vármegye szolgálatjáról ment.
- n., Az Ekklesiának leg inkább két szegényi özvegy asszonyok jelentgetik magokat; kik a' midőn hazanként zörgetnek, teljességgel vigasztalás nélkül nem botsáttatnak el.
- o., Az Ekklesiának /: hálá légyen Istennek /: minden tekintetbe lelki tsendességi, békessége vagyon.
- p., Filialis Ekklesiája nintsen.

[Fedőlap]

Kapoly. d. 5^a Jul 1816

- A' Templom Tetejének és Harang-Lábnak reparatiójára igyekeznek. Meg fog Mtsgs Csapodi és Tallián Consiliarius Urak téglá vetésére.
- Az Ekklesia Jövedelmét lehetne szaporítani ha a' Földeket megtrágyáznák, a' Rétre nagyobb gond volna, aratást vállalnának, és szüretkor zsenge Mustot bővebben adnának.
- Az estvéli Isteni tisztelet nyáronn el maradhat.
- Catholicus Innepenn a' publicatio szükségtelen.
- Némelyek békétlenkednek azért, hogy egy Vasárnap kétszer nem hirdetődnek, vagy pg hét köznap a' házasulandók.
- A' Predikatori Fizetésbenn az a' fogyatkozás, hogy noha a' mennyisége meg van, de a' minémisége hibás. - Munkára is Gyermekek küldődnek. A' Fára is panasz van.
- Nagyobb tekintet kívánna Halgatóitól a' T. Predikátor.
- Az Oskola Épülettjei jobbitást kívánnak.
- Az Elöl-járókk commendáltatik, hogy a' Rector a' Notariusi Hivatal által a' mennyire csak lehet ne vonnyák el Rectori foglalatosságától.
- A' Rector is van mint a' Predikátorok Fa Restantiája, ezenn kívül Lufus név alatt járó Didactrumábann is fogyatkozása.
- A' Temető be keríttessen.

+++

[Előlap]

A' KAPOLYI Helv. Vallást követő Mater Ekklesia' állapotja 1816. esztb.

+++

Fő Tiszteletű Báthori Gábor Superintendens Úr a' Canonica Visitatio Tárgyai iránt fel-tett Kérdéseire való Feleletek.

I. Az Ekklesia.

A' Kapolyi Mater Ekklesia fekszik Ts Ns Somogy Vármegyében. A Helységet birják a' Mélt Szent-Mártoni Apáturság és az Ádándi Földes Uraságok. u.m. Nagyságos Méltóságos Zala-Lövői Csapodi és Vizeki Fábíán örökös uraságok. Még most bir benne Mélt Szala Béri Horváth uraság is. a., Mikor kezdősött lenni ez a' Mater Ekklesia? Arra a' mai leg időssebb Emberek sem emlékeznek, régi Documentum sins rólta. Az Attyaiktól úgy hallották, hogy valami 200. esztendőől fogva, mindig volt itt Prédikátor és Templom, mikor a Török birta is ezt a' Helységet, a' kinek Koppánba szolgáltak. Sőt maga a Török is egy Györi Sámuel nevezetű Prédikátort hozott ide bé a' Kapolyiaknak, nem szeretvén az előtte valót. Az egész Környékről ide jártak a' Templomba, a' mellynek a' fala tsak sövényből volt fónva, és sárral azért nem tapasztatták bé, hogy a temérdek Nép amelly a' Templom körül mint a' Juh Nyáj, úgy feküdt, minden felé meg halhassa a' prédikáló Szavát. Mikor Biró Márton Veszprémi Püspök idejében Ádándi Nagy János Vice Ispáni kegyetlenkedett is a' Reformatusokon, és azoknak i Templomjaikat el-szedegette, tett ugyaz itt is próbát, de még sem vehette el a' Templomot, közben járván magát: Ttes Tallián János földes úr is. Mivel pedig mind a' Templomi, mind a' Prédikári mind az Oskola-Ház egyedül tsak a' Tallián Uraság Fundusán fekszik; tehát méltatlan bosszússágból 1763dik esztendőől fogva, mint 1782dik esztendeig 15. fr. Arendát kívánt és vett is esztendőnként az Ekklesiától. De ez alól a' Tereh alól is kegyelmesen fel szabadította a' felséges Consilium az Ekklesiát, alázatos Histántriájára, olyan módon, hogy a' Kamara, a' melly akkor az Apátság helyett uralkodott, Nagy Kapolyban, a' maga földjén adott egy Ház Helyet Tallián Uraságnak, a' helyett, , a' mellyen a' Parochia fekszik, az Ekklesia pedig egyszerre meg-fizette az el-naradt Arendát 10. esztre egy Summában 150. fr. 1793 esztben. Egyébb fátumairól ennek az Ekklesiának nem emlékeznek a mai öregek, és irások. A' bizonyos, hogy Robotot soha sem szolgáltak, sem Dézmát soha sem adtak, nem is kívántak, sem a' Földekből, sem a' Kertekből, sem a' Collecta borból. Sőt a Dézmáért még instálni sem kell, hanem minden Jelentés nélkül szabadon bé lehet mindent hordani most is, mint ez előtt.

Jóllehet pedig, ez az Ekklesia igen régi, még is nem igen népes, most is tsak 472. Lélek találtatik benne. b., A' mostani Templom Téglából és Vályogból épült 1786dik esztendőben TT. Kováts János úr Prédikátorságában, és Biró Mihály Kúrátorságában 450 Rfr. A Fedele Nád, és már reparatiót kíván.

A Harang Láb fából épült 1794. esztben. TT. Kováts János Úr Prédikátorságában és Viszló András Kúrárságában, a' melly néki már két lábai a' földben el rothadván, ha szinte Téglával meg van is erősítve, már el dült volna régen ha Bertalan János Kurátor meg nem támasztatta volna.

c., Az Úr Asztalához való Edények ezek: Egy kerekded Asztal. Egy nagy zöld tserép Korsó. Egy pintes czin fedeles tserép Korsó. Egy nagy czin-Kanna. Más kettő kisebb egy egy pintes. Egy ón Tányér, mellyen a' Kenyér áll. Egy meg-aranyozott bádóg v. Réz Tányérka mellyről a' Kenyér osztogatatik. Két meg-aranyozott réz Poharak.

Két avét sávolyos Abroszok. Egy nagy fehér ki-varrott Perkáj Keszkenő, mellyre ez van varva: VÉCSEY SÁRA VARTA ÉS AJÁNDÉKOZTA A KAPOLYI EKKLÉSINAK. Jun. 6. 1813. esztben. A' mikor leg először élt Úrvatorájával. Három öszve varrott Selyem Keszkenők. Öt öszve varrott. Selyem Keszkenők. Egy gránát szín fehér és kék szélű selymű Keszkenő, a' mellyre a' van varva: 1806dik FA : INE. Egy fekete kettős kék szélű selyem Keszkenő a' mellyre a' van varva: 1811. FARAGO ISNET. Kék ki-varrott fehér Keszkenők. Az Asztalon régi Szőnyeg, a' Prédikátor Székin is.

Keresztelő Edények. Egy nagy Ón Tál, a' mellybe tsorog a' Víz a' Gyermekek fejéről. Egy ón nagyobb Kánná a mellyből keresztel a' Prédikátor. Egy kisebb ón kánná, amellyben a Bába a' Templomba béviszi a' Vizet. Egy lyukas ón Tányér, a' mellybe tölti a' Bába a' keresztelő Vizet egy négy szegeletű Bődönbe az ajtó megett. Egy sárga selyem Keszkenő, a' mellyel be-takarják a Keresztelő Edényeket az Asztalon.

Persely van kettő, egy pléhes lyukas ládátka, és egy ón Tányér rajta. A' Parochiális Házban van egy kisdud Láda, a' mellyben áll a' Kaszsa, a' Levelek, Számadások, és az Úr Asztalához való Edények.

d., A Harang. Lábon vagynak két Harangok. A nagyobbikat vette Viszló Ferentz Kúrátor TT. Kováts János úr Prédikátorságában. Budán 1790. esztbn 110. Rftön, amelly nyom 140. fontot. E' van reá nyomva: A Kapolyi reformata Ekklesiáé Préd. K.I. BRUNNE GÖSS MICH IN OFEN.

A' kisebbik Harang 57. fontos, ezt TT. Kováts János úr Prédikátorságában Viszló András Kurátor vette 1795dik esztben 57. fr. és 16. Kr. Pétsen. E' van reá írva: IN S KIVEHEN 1795 IOHANNES EISCHER GOSS MICH.

e., Az Ekklesia nevezetesebb Levelei im ezek: u.m.

1. A D., betű alatt Az Ekklesia' Instántiája a' Ttes Ns Vármegyéhez, és a' Fels. Consiliumhoz a' törvénytelen Árenda alól való fel szabadittatássa aránt.
2. Az E. alatt, A' Fels. Consilium kedvező felelete a' bé-adott Ekklesia Instántiájára az Árenda felől.
3. Az e. alatt Ttes Tállián Gábor és antal megbizók Quietantiájok 750. Rfról, mellyeket az elmaradt Árendába egyszerre kellett az Ekklesiának le-fizetni.
4. A G. alatt. A Ttes Vármegye Deputatussainak Relatiójok a' felől, hogy a' Templom kitsiny is, dölő félben is van; meg lehet tehát angedni, hogy a' helyet más ujjat építhessenek.
5. Az F. alatt. A' Fels. Consiliumnak az Új Templomnak építhetesse felől való engedelme.
6. A K. alatt. A' Budai Harang Öntőnek Levele, a' ki a' 140. ftos Harangot öntötte.
7. Az L. alatt. A' Pétsi Harangöntő Levele az 57. ftos Harangról.
8. A H. alatt. Az Ekklesia Instántiája új Harang-Láb aránt - A Ttes Vármegye Deputatassainak kedvező Rélatuiójok - és a' Ttes Vármegyének engedelme az új Harang-Láb építhetésére.
9. Az A. alatt. Az Ekklesia kerék pásiti Réjtéről való Bizonyosság Levél, hogy azt a Helység törvénytelenül hasznalta egy darab ideig.
10. A B. alatt. Az Évangelicus Németek arra ajánlják magokat, hogyha a' Ref. Osk. Mester nékiek Német nyelven szolgál, felényit fizetnek mint a' Reformatusok.
11. A C. alatt. A'Reformatus Németek, mivel sem a' Prédikátor, sem az Osk. Mester az ő született nyelveken nékiek nem szolgálnak, tsak fél-annyi fizetésre ajánlják magokat, mint a' mennyit a' Magyarok fizetnek.
12. Az I. alatt. A Reform. és Luth. Németek egygyességek a' Német Osk. Mester közös tartássa aránt.

A' Könyveipedig ezek: -

-a. Egy el-rongyollott Postilla kezdődik a CXXVI. Levélen végz a' 442dik.

-b. Fő Tiszt Helmetzi István Suptdens Úr' Igazság Paisa. Miaburg. VI 41. Ezt Fő Tiszt. Virágh Dzönyi Mihály Suptdens Úr a' Gen. Consistoriumból ajándékba küldötte Gitni Sámuel Senior úr által a' Kapolyi Ref. Ekklesiának T. Csernátfalusi István Úr Prédikátorságában 1758. 25. Jul.

-c. Biblia Tárháza. Györgyben: MDCCLXXX Ezt Viszló Mihály Kúrátor vette 1791. 4. fr.

-d. Bába Könyv. Debr. Ch hccLXVI. Ezt Tiszt. Gaál Péter úr vette Molnár István Kúrárságában 1777.

- e. Tanítás Módja. Pest 1801.
- f. Resolutio Josephiana in Negotio matrimoniali.
- g. Diaetalis Articulus.
- h. Énekes Könyvek. Régiek 5, újjak 4.
- i. Egy Mátrícula in 4to mellyben 1745től fogva 2769dikig felirattak a születtek, és copuláltattak.
- k. Számadó könyvetske in 8o min mellyben a' Bévétel, és Kiadás van fel-jegyezgetve Mólnár István Kúrártortól fogva, és megyen 1776 esztől fogva 1800dikig.
- l. Egy hosszú formában lévő könyv. Mellyben elől a Jó-tétemények jegyeztettek fel 1769től fogva 1802dikig. Azután 1804.edtől fogva egy más után a' Prédikátorok - Osk. Mesterek - Prsbyterek - Kúrátorok - Dékányok - és Oskola Inspectorok nevük és esztendeik - és a helybéli Presbyteriumi Rendelése - Végezése - és az Ekklesiá Története.
- m. Protocollam. Eccla Ref. Kápoliensis, quo compcuntur Benignae Resolutionis Regiae et Mandata - item Acta et Supdtialis et Tractualis Consistorii ab ao 1795o.
- n. Egy vastag Matricula im 4om. Melyet jegyzett TT. Kis Ferentz Úr MDCCLXXII. Ebbe belé irta a Tiszt. Úr az i., alatt említett Matriculából is a' meg-kereszteltetteket, és megyen MDCCXLVtől fogva 1806dikig. A' meg-hóltak fel-jegyeztettek 1769től fogva 1806dikig. Ebbe iratnak fel a' Magyar és Német iskolás Gyermek is és még azok is, a' kikbe a' Telián Himlő be-óltatik.
- o. Uj Matricula in folio. Mellyben a ki adott Norma szerint bé-irattatnak a' Meg-kereszteltettek 1806diktől fogva. A' Confirmatusok is 1808diktől fogva.
- p. Más Mátrícula in folio. A' mellyben a' ki adott Norma szerint bé-irattatnak a' Meg-házasodtak, és Meg-hóltak 1806diktől fogva.
- q. Lelkek Conscriptioja 1805diktől fogva.

f., A Paróchiális Házban vagynak három alkalmas Szobák. A' Tanító Házban van az Ekklesiának egy hitvány Thécája. A Tseléd Házban egy egy Dió-fa Asztala - Körülötte két öszve foglalt Padok. Két fogasok. Négy Kar-Székek kemény fából. A' Konyhában egy kised Asztal, és egy hitvány fogas. Van a Paróchiához egy téglá Pintze-Fél szer-Kamara-Istálló-Pajta-Hidas-Ólak-mind türhető állapotban.

II. Az Ekklesiá helybéli igazgatása.

1. Van organizált Presbyterium, melly áll tizenkét Személyekből mindenkor, ha közölök valemellyik meg-hal, annak helyében, feltéven hármat a' Predikátor a' több Presbyterek egyet ki-választanak, a' kit az után a' ki-adott formula szerint meg-esket a' Prédikátor a' Gyülekezetben.
2. A Prsbyteriális Gyülések a' Parochiális Házban tartatnak a' Prédikátor elő-ülése alatt, rend szerint, minden Communit meg-előző vasárnapon; de egyébbkor is, mikor valamely ok magát elől-adja.
3. A' Presbyteriumnak egyik fő gondja az, hogy a' tzégeres Bünösöket meg-nyerje, nevezetesen: a' versengő, és egy mástól külön lakó Házásokat öszve békéltesse; az Isteni tiszteletet nem gyakorlókkal a' Templomot meg-szerettesse, és a' Harag-tartókat meg-szelidítse, szép szívre ható beszédekkel, meg-győző Erőségekkel, követhető példákkal, indító okokkal, intésekkel, dorgálásokkal, és fenyegetésekkel, a' mint a' bünös Természetre, és a' környül állás kívánja. Légyen pedig hálá a' jó Istennek, hogy egyébbkor is csak ritkán, most pedig épen nintsenek ilyen közönséges meg intésre méltó tzégeres Bünösök a' mi Ekklesiánkban.
4. A' Presbyterialis Gyüléseknek emlékezetre méltó Rendeléseit, Végzéseit, és egyéb Actáit pedig maga a' Prédikátor jegyzi-fel, hogy feledékenységbe ne menjenek.
5. Az Ekklesiának mindenkor van egy Kúrátor, egy Magyar és egy Német Dékányja, kiket annak idejében az egész Gyülekezet választ, a' Prédikátor pedig a' Templomban a' ki-adott forma szerint meg-esket. A' Számadásaik pedig minden új Esztendőben sorossan meg-visgáltatnak, nem csak a' Presbytereknek, hanem több Kor Embereknek is jelen léttekben.
6. Az Ekklesiának Jövedelme van Interestből - Adakozásból - Publicatiókból - Vetésből, és a' Rétből. A' mellyet még lehetne szaporítani ha a földet meg-trágyáznák - a Rétre nagyobb gond volna - aratást válnának - és szüretkor zenge mustot bővebben és mindenek adnának. Most pedig az uralkodó nagy Szükséget és Drágaságot az Ekklesiá is érzi, és fájlálja!

III. A' Charitativumok v. Alamisnák.

á. Az Agentiale minden Commúniókor, és így esztendőben hatszor publikáltatik, a' mikor semmi más egyébb végre mellesleg más fel nem tétetik ki.

â. A Gen. Consistoriumtól rendeltetett Obiectumok is mindenkor, annak idejében szorgalmasan publicáltatnak.

ã. Az Alamisna-pénzt pedig maga a' Prédikátor számlálja meg a' Templomban az Oskola Rector jelen létében, és azt azonnal gondosan bé is írja a' Laistromba. A pénzt pedig a' Kurátor kezéhez veszi, és gondját viseli, mivel rólla szorgossan tartozik számolni. Az Ekklésia' Kaszszája az Ekklésia Ládájában, a' Parókhialis Házban áll, de csak a Kurátor visel reá gondot.

ä. A' Közönséges Publicatiókat pedig már mostanában Visitatio alkalmatosságával Nagy Tiszteletű Senior és ProSenior Urainknak szoktuk Specificatio v. Contraquietantia mellett adminisztrálni: de a' tiszt. Urak nem szoktak rólla, az Ekklésiának Quietantiát adni, nem is zokott kívánni.

IV. A' Lelki Pásztor.

1. A mostani Lelki Pásztor Vécsey József Ns Aba új Vármegyében Pamlény nevű Helységben, német szüléktől született. Tanult Sáros Patakon 18. esztendeig, és Erlangban egy egész esztendeig. Magyarúl, Németül, és Deákul beszélhet - Görögül, és Sidóul olvashat. A' Szent Szolgálatot kezdette Inkén a' belső Somogyban; onnan Nagy Szokolba hivatott, a' hol három esztendőt el-töltvén, ide rendeltetett 1796dik esztben. De 1802dik esztben a' nagy erőtelenség miatt nyugodalomra tette magát. Helyre álván pedig az Egészsége, a' második esztben meg-bóldogult TT. Kováts János urnak helyébe rendeltetett, az idejét ki-tölteni, Tsepelbe. De 1804dik esztendőben ez az egész Ekklésia vissza kívánván holtig való állandó békesség, és tsendes lakozás ajánlása mellett, ide viszsza rendeltetett.

A' Felesége Szabó Susánna Borsod Vármegyéből, Aszalórol való, a' kitől egy leánya, és öt férjfi Gyermekei élnek.

2. Liturgiája, és Josephina Resolutiója vagyon, de Canonja nints egyébb, hanem csak azok a' 13 Punctumok, a' mellyek egy bizonyos Ekklésia' dolgában a' Cancelláriával közöltetvén, ő felségétől helybe hagyattak, és publicáltattak. Mihelyt bizonyos Canon nyomtattatik, és árútatik, leg első fog lenni a' vevők között.

3. Prédikáziót maga tart minden Vasárnapokon, és Innepekben reggel, a' dellyesti órákon pedig Catechizatiót, Imádságot is egész esztendőt által reggel Hét köz napokon, estve is Szűret utánn Húsvetig, de a' nyári napokon csak ritkán; mivel a' külső dolog miatt az Emberek sem jöhetnek a' Templomba, a' kik előtt kellene könyörögni, magának is sok külső foglalatosságai vagynak.

4. Azokat, a' kik az Úr Asztalához leg először akarnak járulni, minden Húsvét előtt maga szokta el-készíteni, és a' Confirmátusokat bé-írni, a' mmit a' Matricula bizonyítja.

5. Az Úr-Vatsoráját minden esztendőben okvetetlen hatszor szolgáltatja-ki, még pedig a' Sátoros Innepekben két két nap.

6. A' Keresztelést, az isteni Tisztelet alkalmatosságával, rend szerint reggel, a' Templomban viszi véghez; de Télben, hogy a' kemény Hideg nyavalyát ne okozzon a' gyenge Csecsemőnek, a' meleg Szobába is néha.

7. A' Betegeket, mihelyt szállítják, minden féle dolgát félre tévén, egy szeribe meg-látogatja, és körülöttök Prédikatori tisztét hiven végbe viszi: de hivatlan, mint Prédikátor egy Beteghez sem megyen.

8. A' Matriculát a' Gen. Consistoriumtól ki-adott Norma szerint viszi, a' mint meg-láthatni. A törvénytelen ágyból született gyermeknek az Attyát nem írja fel, ha csak az maga el nem vállalja, a' kire vall a' tisztátalan személy. Illyenkor csak a' Szülő Személy növét írja-fel, és ezt utána írja: törvénytelen ágyból.

9. A Házasulandókat maga adja öszve kemény meg-probáló kérdések utánn, és azokat háromszor hirdeti-ki csak vásár-napokon vagy Innepnapokon, a' Catholicusok Innepeiken is, ha közbe-jönnek de Hét köznapokon nem; sem egy nap ketszer. E' miatt sok indúlatos Házasulandók békételenkednek és a' Prédikátoron erőszakoskodnak. A Copuláltattakat még a' másutt Eskettetteket is szorgalmasan bé-írja, a'mint meg-lehet látni.

10. A Fels. Királyi Parantsolatokat, és a' Consistoriumi publicált Rendeléseit is nagygonddal improtocolálja; de az olyan különös Actácat kinn hagyja, a' mellyeket ennek az Ekklésiának tudni sem használ, nem tudni sem árt, hogy a' papirost híjába ne foglalják.

11. Árendás fizetése, a' jelentett parantsolat szerint különösen igazán le-van írva. - mellyet it - -

12. Esztendőnként idejében bé-ád a Kúrátor. A' Mérték számában ugyan soha sints hijánosság, de az Eleség mineműségében lehetne 's kellene is nagyobb tökéletességet tartani. A' Munkára is sokszor küldenek olyan gyenge Gyermekeket, a' kik azt a' Dolgot az előtt még soha sem tették, és nem is tudják, nem is bírják. A' fára nézve leg több a' panasz.

13. Szent Hivatalához illendő tekintetbe tartatik e? Erre hosszas gondolkodása után is alig tud egyenesen felelni. Szives tanítássainak is kívánná nagyobb fogonátját tapasztalni. Halgatóinak szívekbe is szeretne maga eránt kedvesebb melegséget érezni. Sokan mindent csak a' Tiszteletes Titulusban határoznak. Az a' jó reménység táplálja, hogy Fő Tiszteletű Úrnak szívre ható atyai Intésének édes gyümölcseivel élhet ezután.

V. Az Oskolák.

A.,

a. A' Mostani Magyar Oskola Mester Kiss Péter, Pápán tanult, negyedik esztendeje, hogy ide jött Telekiből, van felesége, és egy Leánykája.

b. Mindenféle szükséges Epetbetjei vagynak; de mind megjobbítást kívánó állapotban. Külömbben a' Classis is elég tágas volna.

c. Eleibe járnak Férjfi Gyermekek 2., Leányok 7.

d. Ezek nem csak Télben egész napra, hanem Nyárba is fel-járnak, kivált reggel egy Letzkére, többnyire estvére is. A' gyengébbek Nyárba is egész nap is fenn volnának, ha a' Szüléik nékiek elengedendő kenyeret adhatnának.

e. Tanítja a' Betűk és Számok esmeretét, - a' Betűzést- Olvasást- Számvetést- Imádságokat- Éneklést- Írást- a' Szent Históriát- a' Soltárokat- a' Göből Gáspár úr Catéját, és a' Debretzeni Útmutatást. De a' Consistorium által ki-dolgozott, és ki adott Methodust haj szálíg nem követheti, mivel a' Gyermekek folyvást nem járhatnak-fel, Télben a' ruhátalanság miatt, Nyárba pedig a' külső dolog, és Kenyér szűki miatt, leg inkább pedig a' Nótáriai elvonattatásai miatt.

f. Az oskolának Tractualis Visitatora most TT. Váradi Mihály Úr, aki legalább ktszer visitál, az Examenen is meg-jelen.

g. A' helybéli Prédikátor többször visitál, A1 ki mellé vagynak a' Presbyterek közül is hárman ki-rendelve az oskola visitálására.

h. Az Éneklést a' Templomban maga a' Rector viszi, mindeneknek tetszések szerint. Az Énekeket nem a' Prédikátor nevezi-ki előre néki, hanem szabadon maga szokta ki-választani, de okosan, és az Alkalmatosságokhoz képest, úgy hogy a' Prédikátor épen nem látja szükségesnek néki az Énekeket előre kinevezni.

i. Az Új Énekes könyv itt minden ellentmondás nélkül bé-vétetett, és gyakoroltatik.

k. A' Fizetéssét, melly különösen le-van írva, idejében bé-szokta adni a' Kúrátor, olyan formán, mint a' Prédikátorét. A' Mesternek is csak a' fára nézve szokott Restantiája lenni, és a' Lususra nézve.

Az Oskola Házban, az Ekklesiának csak egy hitvány Asztala-egy karatlan Széki- és egy Fogasa van.

B.,

a., A' Német Oskola Mester most Czinkán Gáspár, Pápán tanult, egyenesen a' Collégiumból jött, és már tizedik esztendeje, hogy itt lakik, Felesége van, és három Gyermekei.

b. A Német Gyermekek a' Mesterjekhez járnak egy alkalmas különös szobátskába.

c. A Férjfi oskolás gyermekek 4. vagynak, a' Leányok is 4.

d. Ezek a' Németek szokások szerint csak Télben járnak fel.

e. Tanúlják a' Betűket, és mind a' két féle számokat megismérni, ki-mondani, olvasni, írni, imádkozni, énekelni, és a' vallást irott Kátéchizációból is, különösen pedig a' Reformátusok a' Hejdelbergai Catéchismusból, a' Lutheránusok pedig a' Luther Mártonéból. A' Consistorium Methodusa ebben az Oskolában nem alkalmaztatható.

f. Ezt is TT. Váradi Mihály Tractualis Oskola Inspector Úr visitálja.

g. De leg inkább csak maga a' helybéli Prédikátor.

h. A' Templomban, maga a' Mester viszi mind az Éneklést, mind az Olvasását Német Nyelven, minden Vasárnapokon, és Innepnapokon reggel. Dél után Német isteni-tiszteletet, és Hét-köznapi könyörgéseket nem kívánnak tőle a' Halgatók. A' Prédikátor csak a' három Sátoros Innepekenn szolgáltatja ki a' Németeknek különösen a' Communiót Német Nyelven, tulajdon kívánságok szerint.

i. Régi Énekes Könyvből énekelgetnek; a' millyennel birnak.

k. A' Salláriumját, melly különösen le-van írva, fogyatkozás nélkül bé-szokta a' Német Dékány adni. Mint hogy pedig épen tsak annyit szed bé, a' mennyit bé kell néki a' Mesternek adni, mint a' Magyar Kúrátor és Dékány. Különös Kurátorjok, és Kaszszájok a' Nemeteknek nintsen. Presbyterek vagynak közzülők, de a' Magyarokkal együtt ülnek.

VI. Rendes Bába van a' Helységben a' kit a' Ns Vármegye Bábája examinált, és recomendált, a' Tabi Tiszt Plébános Úr pedig mint hogy R.Catholica, meg-esketett. Tudatlansággal és Restséggel még nem hallatszott vádoltatni. A' Lutherana, és Reformata Szülők, a' mint maga vallja, nem szokták soha a' keresztelésre kényszeríteni, de a' Catholicus veszedelembé forgó Tsetsemöt vallása tartja meg-keresztelni, kényszerítés nélkül is.

A' Himlő óltás 1806diktól fogva szorgalmatossan gyakoroltatik ebben az esztendőben is 11. Gyermekekbe óltatott bé kik mind fel-iratnak.

VII. A' Temető már egészszen bé-tellett, úgy hogy alig lehet új Sirt ásni, hogy régít ne kellene fel-hányini. Proportiót szándékoznak rövid idő múlva a' földes urasságok bé-hozni; akkor fog a' Helység instálni, vagy új Temető-hellyért, vagy ennek meg-bővíthetéseért. Ez előtt bé-vált Árokkal kerítve; de már a' Kerítésnek pusztúltivel még az Árkába is kell temetkezni. - A Sirok elegendő mélységre asattatnak, a' hol a' hányt fölf ellent nem áll. A Temetés idejére nézve alkalmaztatjuk magunkat a' Fels. Királyi Parantsolathoz, de azt minutas Tökéletességgel meg nem tarthatjuk: mert úgy a' Temetés többnyire igen alkalmatlan, és rendetlen időben, sokszor még éjjel is esne, mellyet maga sem kíván a' Felség, a' mi gondolatunk szerint.

VIII. A' Harangozás mi nálunk, vagy az arra való Gond, az Oskola Mesterek' tisztí.

IX. Szegények az Ekklesiánkban többen vagynak; de olyan nyomorúlt egy sints, a' kinek gondja-viseléséről különös Rendelést kellett volna tenni. Magok szokták a' Jóltévőket, de egész szemérmetességgel, házaiknál meg-keresni, szorító szükségek idején.

X. Légyen áldott mind örökké a' jó Isten! Ennek az Ekklesiának semmi említésre méltó Grávámenje nintsen. Már az Árende fizetés alól is régen fel-szabadítottatott. Robotot soha sem szolgált - sem Dézmát soha sem adott, sem Kertjeiből, sem Szántó földjeiből, sem Collecta borából, sőt ezért még tsak instálni sem kell; nem is kívánta soha egyik földes úr is. - A' Vallás gyakorlásában, az isteni Tiszteletben, a' földjeiben, és Rétjeiben nem haborgattatik, 's ez előtt sem háborgattatott. - Olyanok sem találtnak most, a' kik a' Catholica Vallásra kényszerítettének valamely Szin alatt. - A' Catholicusok Innepjeiknek meg-tartásokra sem erőltetnek a' Lutheránusok, és Reformatusok; noha néha ez előtt a' Tihanyi Urodalom alsóbb tisztjei, és családjai a' vak buzgóságtól elragadtatván némelly aporlékos gorombaságokra vetemedtek, és kárhoztató átkozódásokra, és káromkodásokra ki-fakadtak. - Míg voltak és helyben Plébánusok, a' Lelkek Conscriptoójának ki-adását nem sürgették.

A' Mindenható Jó Isten birja ezután is a' mi kegyes földes Urainknak sziveket, és indítsa a' mi erántunk való munkás szeretetre! Mellyet vegyen is töllők kedvesen, és áldja-meg őket fejenként Mennyen, és a' földön!!!

Filialis Ekkésia a' Kapolyi Máter Ekklesiához nints kötve állandóan. Most Zalán, mellyet Zichi Uraság bir, nints sessiók polgár Reformatus. Most ugyan a' Helység Kovátsa, és Gulyása Reformatusok; de ezek minden esztendő végével változhatnak, 's változnak is. Sokszor egy Személy nints benne a' mi vallásunkon. Mikor vagynak is tsak Tselédek, és Pásztorok, a' kik nem is szoktak ide fizetni. Mindezeket jó lélekkel feleli Kapolyban. 1816. 21. Juni
Vétsey József Préd msk.

+++

A' Kapolyi Ref. Ekklesiának fekvő Jóságai, u.m. Kertjei- Szántó földjei- és Rétjei ezek. - u.m. -
I. Kertjei.

a. A' Falu Derékon a' Hidnál van egy Káposztás kertje, mellyet a' Prédikátor bir. Ez a' 'Sidó Rétjéből mettetett-ki tserében, helyében adatván fellyebb ugyan olyan Darab a' 'Sidónak, a' mellyet e' helyett

rétnek használ a' 'Sidó. Ezt TT Kováts János úr nyerte a' Tihanyi Urodalomtól, mikor a' Berket Káposztás Kertnek a' Jobbágyok közt fel-osztotta. Dézmát belőle soha sem kívánt.

b. A' Falu alsó végén van, a' Mólnár Mihályné Kertjén alól, a Faragó József kertjén pedig felül, a' Prédikátornak egy nagyobb, az Oskola Mesternek is egy kisebb veteményes, és káposztás kertjek. A' mellyek a' parochiális Házakhoz tartoznak, és belőlök soha Dézmát nem adtak, nem is kívántak mind ez ideig.

c. A Tollasok és Kováts János külső kertjeiben kívül a' Czinkán Konrád kertje mellett felül van az úgy nevezett Mester-Kert, mellyben három Posonyi Eleség megyen. Ebben Krumplit - Kukoritzát v. Zabot termeszt a' Mester. Dézmát belőle soha sem adott.

II. Szántó Földjei.

1. Az Eggyesi Hegyben articulus alatt, 35. esztnél régebben bír az Ekklesia egy Irtás Földet Dézma nélkül, mellybe 2. Pos. Megyen. A felső szomszédja Vécsey József, az alsó Balassa Istvánné.
2. A' Bötsei Hegyben is articulus alatt, több 50 esztnél, bir Dézma nélkül egy Irtás földet az Ekklesia, mellyben b. Pos. Megyen. A' felső szomszédja Dobos János, az alsó Tollas János, felette a' Szöllöt Varga János birja. A' Szöllöt is az Ekklesia ültette, és birta Dézma nélkül, de az Elöljárók meg-únván a' munkáltatás miatt támadt sok békételenséget, el-adták: de a' Lábját meg-tartották.
3. Az alsó Teleken van 22. Posonyit földje. Alól a' Tabi Határra dül, felül a' Fetberek és Viszló András földjeikre. Belől a' Szomszédja a' Rétsei Péter - Mór Péter, és Viszló András Rétjek. Kívül az Ábrahám József földje. Ezt is mindég Dézma nélkül birja az Ekklesia.
4. A Zalai gyalog útban a' Kertek alatt birt igen régen az Ekklesia Dézma nélkül 2. Földet; a' nagyobbikba megyen 4. Pos. A' Kisebbikbe 2. Pos- a' felső Szomszéd Ürögi Péter. A' közös Szomszéd Faragó János, az alsó Ábrahám Mihály.
5. A' Gyakorba is bir egy igenrégi Irtás földet Dézma nélkül, a' mellyben 8. v. 9. Pos. Megyen. A' belső szomszédja Álló István, a' külső Kir. Misz.
6. A Cseresnyésbe is régi Irtás földet bir Dézma nélkül, mellyben 4. Pos. Megyen. Felül Ferberek, alól Nagy Pálék a' Szomszédok.
7. A' Felső Teleken az Irtást a több 50. esztendősnél mellyet mindig Dézma nélkül birt és bir. 18. Pos. Megyen belé. Alól a' sűrű, felül a' Pápista Mester, és Horvát ispán a' szomszédok.
8. A' Prédikátor Kender földje 3. Mértzés, a' Mesteré 2. Mértzés. A' felső szomszéd Demeter Ferentz, az alsó László György. Ezek a' Parókhiahoz valók 's ugyan azért igen régiek, és szabadosak.

III. Rétjei.

á. Felső Kis kúti Rétnek 4. Ember kaszáló, mellyet a' Prédikátor használ. a' felső szomszéd a' Helység, az alsó Faragó József. Odalt innen Ábrahám János és László Péter, túl pedig László Sándor. Több 35 esztendőnél mikor irtották.

â. Alsó Rét a' Tabi Hidnál. Ezt is a' Predikátor birja igen régtől fogva, a' felső Szomszéd a' Faragó József és a' folyó. Az alsó az út.

ã. A' Kerék Pásiti Rét, mellyet Kamótsai nevű Oskola Mester irtott, az Ekklesia segítségével ez előtt valami 70. esztendővel. Ezt az Ekklesia magának használja. Egy ideig a' Helységit használta, nem tudván az Elöljárók a' külömbséget a' Helység és az Ekklesia között. Mind ezeket egy Szivvel Lélekkel bizonyítják Kapolyban 1816. 21. June

Vétsey József Prédik msk és a Presbyterek u.m. Czinkán Konrád, Kováts János, Tollas János, Horváth István, Pap Gergely, Biró István és Biró, Király Mihály, Ürögi Péter, Csuti Sándor Kúrator, Viszló András, Ferber András, Szárfői Sámuel és Fejes Péter Dékány.

G 43 Kazsok

[Fedőlap]

Kazsok. d. 3ia Jul. 1816.

- A' Templom elhagyattatott állapotban van.
- Istálló és Ólak rozszak.
- A' Presbyterium, noha ki van rendelve, inactivum.
- A' T. Predikátork Fizetésébenn Restantia mindég marad, a' többit is tsippel tsuppal fizetik.

- Az Oskolábann minden Épület roszzsz.
- Bába nints.
- +++

[Előlap]

Feő Tisztelendő Dúnán innét-lévő Superintendens BÁTORY GÁBOR URAM Visitationális Kérdeseire írott Rövid Feleletei. Az-alól meg írott Helybéli Predikátornak Julius Holnap. 22en 1816dik Esztbenn.

+++

I. Az Ekklesia.

- a) Mater Ekklesia N.N. Tettes N.N. Vmegyébenn a Városi, Helységet /:birják N. Iraság v. N.N. Uraságok:/ A Mater Ekklesia mikor kezdődött: leg alább mitől fogva van emlékezete? Mitsoda Fatumai vóltak? A. Lelkek száma - mennyi?
- A Mater Ekklesia neve Kazsok, fekszik Tettes Somogy Vmegyének úgy nevezett Igali Járásábann. Az Hellységet többenn birják u.m. Tetes Gyulai Gaál György, Pensionatus Hadi Tiszt. Nagyságós Martini Róbert. Tetes Horvát István, és Tetes Ivastits Antál Urak. - Kezdődhetett, ez az Ekklesia, mingyárt az Reformatióval, a mint azt a Templombann most is jelen lévő Luszterből gyaníthatni? Anyi bizonyos, köz hírekből, hogy ebbenn az Tartaságbann ez az Ekklesia leg régibb. - A Kézben lévő Matruiculája Kezdődik 1769en, Ez előtt is vólt már más Matriculajok, de hová lett nem tudják; gyanítják még is, hogy az szomszéd Predikátor T. Veres Mártony Urnál kell lenni, mivel az a Helység is, régenten, ennek Filiája vala. Fatúmairól ezenn Ekklesiának, semmit egyebet nem tudnak annál, hogy ez a' Helység régenten, nem ezenn az helyenn feküdt, hanem az mostani szántó Földek között; de háborgattatván az Vallására ide huzták magokat, melly hely is abbann az időbenn, Erdő és kietlen sűrűség vólt. - Az Lelkek száma az közelebbi felszámlálás szerint teszik 256an Lelkeket.
- b) A Templom - ha van Toróny mikor épült? Mitsoda Matériából? Mitsodás állapotbann van?
- Mind az Templom mind az Toróny Kőből épült: A Templóm ugyan is elébb u.m. 1791benn a Torony később u.m. 1794benn Móst, és már rég óta igenn elhagyattatott állapotbann vann. - mellynek okai, egyedül az emberek, abban keresvén kopasz mentségeket, hogy szegények és tehetetlenek.
- c) Az Úr Asztalához tartozó minden Edények, Abroszok, Takarok sat. egyenként feljegyeztessenek, és ha inn Inscriptiojok vagynak.
- Az Úr Asztalához tarozó edények ebből állanak
1. Van két Réz Pohár, arannyal vékonyan megfuttatva.
 2. Van két Czin Kánna edgyik nagyobb 7. v. 8ltrig, másik kisebb 3. v. 4. ltrig.
 3. Van két Czin Tányér, nagyobb és kisebb; - az kissebbik ezzel az Inscriptioval ?? Kazsoki Ekklesia költségén Tsászári Gaál Predikátorságábann készítettett 1742benn.
 4. Van Abrósz négy egy savojos felviseltés rojtos szelű, három Paraszt újj, egy csupa veres stráffál, másik veres és kék starffál, harmadik csupa fehér stráffál.
 5. Keszkenő van 21.egy u.m. 4. egybenn varva. Ekféle, sejem, viseltes. Ismét 6. egybenn várva, ez is fejen viseltesebb. - Ismét 4. négy négy, és így nyólcz ez is egybevarva sejem legviseltesebbik, - ismét, ezeken kívül három magánossan, ez is mind sejem viseltes. -
- d) A Toronybann - Harang lábonn, menyi számú, és mitsoda nehézségű s Inscriptiojú Harangok vagynak?
- A Toronyban egy Harang vagyon, mint egy másfél mazsás, ezzel az Inscip: felűtül /: Coss Mih Zecheneler in offer 1763. Alórül, Kazsoki Ref. Ekklesia Öntette :/
- e) Ha vagynak az Ekklesiának Levelei, Könyvei mik azok?
- Leveleit az mi ellen van egy hasznos - melly szól Földeinek és Rétjeinek szabados Dijáról. Ezt ki adták és saját Petsétjekkel megerősítették. Alsó Káldy István mk. Radó Josef mk Alsó Káldi Samuel mk. Janosa Paál mk. Koltai Vidos Sándor Vidos Evanák. Curatora m.k. Majus 5enn 1784benn.
- Az Földek mennyisége az Levélbenn meghatározva nints, hanem tsak így van ki téve /: bizonyos Földeket :/ mellyik is már móst megtsonkittatott lehetnek, mivél az Temiorium az, elébb megirt Birtokossaktól eladattatván, az mostani Birtokossak attól pedig, az egész Határ felmerettetvén, az Földek nem azonn a

hejen vagynak, a hól elsőbb ki adattak, hanem mindennűt az legrosszabb helyen az az legszerűl. - Az más több Leveleit az mi illeti, még 3^{an} vagynak, de azok nem egyebek Instantiáknál, mellyeket azért intéziek a Ttes NS Vmgyehez hogy Oratoriumokat, és Harang lábokat engedje megujjítani.

Könyvei ezek: Igasság Paissa. Szikszai György Erkölcsi Tanítása, Oskolai Tanító Könyv, Fábián Termeszett Historiája, Hübner, Kis Tükör, O és Ujj Énekes Könyvek.

f) A Parochiális Házbann hány szóbák, és mitsodás állapotbann vagynak? Az Ekklesiának abbann lévő Nyószójái, Asztalai, Székei. Vagyon é az Házhoz megkivántató Kamara, Istálló, Ól, s.a.t. és mitsoda állapotbann?

- Az Parokhiális Házbann, mind ez ideig két sövényből főnott roskadt szóba vala, hanem most sok kérésem, és panasszaim után, az edgyiket elvertem, és ismét megépítettén, még hozzája, két kis szobátskát tóldattam, ha elkészülhetne. Kamara nints, nem is vólt, hanem ha most már az hátolsó szóbát kamarává nem fordítóm. Az Istálló kevesset ér, mert tsóróg, egyéb olak pedig semmire kellők, melly miat sok bósszúságot és kárt kellekik szenvednem. - Vagyon az szóbába egy Hársfa regi, festék nélkül való Asztal, ket fa Karos szék erős fából, két Hosszú pad fenyő Fából egy kemény roskadt Fekete Almarium. A Templomban egy Réz Lúster, egy kerek Asztál Szőnyeggel bé vónva, egy Kúlsos fekete Persej. Egy keresztelő Czinpóhár, és hozzája egy össze varot cserep Tál.

* * *

II, Az Ekklesia helybeli igazgatása

a) Van é organizált Presbitérium? Hanyan vagynak? Hogy választatnak? Feleskedtetnek é az Presbiterek? - Organizált Presbiterium, ebben az Gyülekezetbenn talán soha sem vólt. Onnét bizonyito

1, Tavasszal lévén Esztendeje hogy ide rendeltettem, ide jövetellemmel azért mingyárt sürgettem, hogy Presbiterium állitasson fel, és magok megvallották hogy ő közöttők soha olyan szemellyek nem vóltak. 2, Ha lettek volna valaha Presbiterialis szemellyek, azoknak mind neveikre, mind végezéseikre reá akadtam volna valamelyik Protocollumbann: de semmi nyoma sint. - Ezt a szókást tehát, én hoztam ide bé Én vettem annak végezéseinek Jegyző Könyvet. Én választottam Köz voxál, az Kurátor mellé három szemellyeket, u.m. Varga Pétert, Kelemen Imrét, Pap Jánost, ezekhez járulni szokát, minden Esztendöbenn választatni szókot Helység Birója, nem külömbenn szabadság engedtetett az Helység Eskütjenek is, a köz jó előmozdítása véget, megjelenni az Presbiteriumban végre én esküdtettem fel őket, annak rendi, s modja szerint az Ekklesia Hűségére mint /: Jegyző Könyv 1° 2^{ik} Nume alatt lehet olvasni: de mind haszontalan

b) Tartatnak é Presbiteriális Gyűlést? Mikor? Mitsoda helylen?

- Presbiteriális Gyűlést ha tartunk Vasárnapi napon szoktúk tartani: az Parochiális Háznál, de ezen Gyűlésekre azt lehet megjegyezni, hogy többször elmulatjuk mint az szükség kívánna -. Oka, Hogy elkezdett munkambann tulajdon magam is bele untam, mivel akár mi dolgát adgyák elő akár hogy sürgessem annak hasznos voltát, beszédemnek semmi hászna, segéd társam az dolog elő mentébenn nem akad; sőt ellenbenn attól tarthatok, hogy ha akaratomát felfedezem, olyan ellent állásra találók melly szerint minden igyekezetem füstbe megy. Azómbann végezésünknek is még eddig semmi kötelező erejét nem tapasztaltam, mivel sem magok az kötelezők meg nem ragadják, sem másokkal meg nem tartatják. Végeztre ha szinte Presbiteriumot kívánnék is publicáltatni, vagy nintsen kivel, vagy ha van is az arra rendeltett személyek meg nem jelennek, nemelylyeket pedig a mint tapasztalgattam, szinte erőltetni kell arra, hogy jelenjen meg. Már ennek mi legyen az oka, az é hogy magok tulajdon serelmeiket orvosolni nem kívánják? az é hogy az ily független rendeletlenséget megszokták? az é hogy erántam meg hidegültek? az é hogy engedelmeskedni nem kívánnak, sőt Predikátorságokat úgy kívánják tartani mint leg alább való szolgát? nem tudhatom: Feleljenek meg magok.

c) Mit szokot tselekedni az Presbiteriális Gyűlés a Czégéres vétekbenn előkkel? A versengő és egymástól külön lévő Házas társakkal. A közönséges Isteni tiszteletet nem gyakorlókkal? A Haragtartókkal? Vagynak é most ilyenek az Ekklesiábann?

- Mit szoktunk tselekedni az czégeés vétekbenn előkkel, az versengő és egymástól külön váló Házas társakkal: az Ini tiszteletet nem gyakorlókkal, Haragtartókkal; Kortsbann tivornyázokkal. -: f. Semmit sem. Mert ha szintén vagynak is ebbenn a Gyülekezetbenn olyanok, a mint hogy vagynak is, azokat a

kiknek Kötelességek volna, vagy bé nem jelentik, vagy ha béjelentik vélek nem boldogúlhatunk; azért mivel itt az Ekklesiái fenyíték, végképpenn elvan tapodva, vagy azért, mivel némelyeknek Atyafiai, némelyeknek pedig szülési párrúl állanak az fenyíték meggátolásábann. vagy pedig a mint feljebb is említettem, végezéseinknek semmi kötelező ereje nem lévén, az Birak is szükségtelenek.

d) A Presbiteriális Gyűlés Actai feljegyeztetnek é? Ki jegyzi fel azokat?

- Az Gyűlés Actaiz az Helybéli Predikátor jegyzi fel.

e) Van é Kurátor ennek szamadása minden Esztendőbenn Revideáltatiké? Kik vagynak jelen az Revision?

- Kúrátor van: számadását magam revidéálom, és meg többenn is a menyien össze jöhetünk. De különössenn revideálja a Nagy Tiszteletű Canonica Esperesti Visitationio.

f) Van e valamely jövedelme az Ekklesiának? Miből? Lehetne é aztat nevelni? Miből?

- Jövedelmei ennek az Ecclesiának semmi egyéb annál nints, mellyet Sátoros Innepekenn szótkak adni /: ezen titulus alatt Isten dicsősségére /: A Jövedelmet száporítani lehetne, azonn az Methodusonn, mellyen más Ekklesiák mennek, de meg ennek követésére semmi mód reá nem mehettem, noha igen szükséges volna.

* * *

III. A Chaniativumók v. Alamisnák.

a) Publicáltatik é az Agentiálé? Hányszor Esztendőbenn? Tétetike akkor ki más akármely végre Persej, Tányér, v. akármi?

- Az Agentiálé Esztendőbenn hatszor az az hat Communiok alkalmatosságával Publicáltatik, és akkor semmi más végre sem Persely, sem Tányér nem tétetik ki.

b) A Ge. Consistoriumtól rendeltetett Objectumok Publicáltatnak e?

c) Kiknek jelen létekbenn számláltatnak fel az Alamisnák? Be íródik e akkór mindjárt? Ki keze alatt van?

- A Gen. Consistoriumtól rendeltett Objectumok is Publicáltatnak, azzal a renddel, melly renddel a Gen. Consistoriumtól írva megkapjuk, és mind az Agentialis Alamisna, mind az Publikalt Objectumok számára gyűlt Summa - mindjárt az Kurátor jelenléttébenn felszámóltatik; mennyisége írásbann tétetik s gondviselés véget, az Ekklesiái Zár alá tétetik.

d) Administraltatike minden Hijjanosság nélkül, mind az Agentiále, mind minden más Alamisna? Kinek Contra quietantia és Quietantia mellett?

- Administraltatik minden hijjánosság nélkül minden alamisna a Tiszt. Esperesti Canonica Visitationak, Helybeli Predikátor Quietantiája, és Ekklesiái Petsét alatt.

* * *

IV. A Lelki Pásztor.

a) Neve, Mellyik Oskolában tanult? Mitsoda Nyelveken beszélhet, v. leg alább olvashat? Menyi időtől fogva van ebbenn az Ekklesiákban? az előtt mitsoda Ekklesiába v. Ekklesiábann szolgált? Feleséges é? Vagynak é és Hány Gyermekai?

- Pásztot hay Béniamen, Tanulásomat kezdettem, született földemen Kisujj Szállason a Nagy Kúnságban; Fojtattam Hóld Mező Vasárhelyen, Ketskéménen, végeztem Debretzenbenn, holott is mént Togatus Deák T. Esztendőig laktam és Tanultam. - Beszéllek született nyelvemen, Deákúl, Görögből, Németből, Olvashatok és fordíthatok is keveset. - Esztendeje hogy ebbenn az Ekklesiábann lakom; ezek előtt laktam és Hivaltat viseltem, az Tisza mellett Vesenybenn Interimaliter, de nem mint Candidatus, amit a v. superv. által Rátz Kevibenn rendeltettem, Nágotsra, onnét Tavasszal mult Esztendeje ide Kazokbann -. Feleségem Kazay Lidia. Gyermekaink nintsenek, idejét sem multa Efőjó Holnap 10em lévén Esztendeje Házasságra való lépésünknek.

b) Van e Canonja, Liturgiája, Josephina Resolutioja?

- Canonjaim vagynak, de mivel sok kiadásnak, az Canónok, az enyimnek Titulussa ez /: Canones Ecclesiastiei ex veteribus qua Hungariensibus, qua Transilvaniensibus in Unum Collecti, plenisque tamen

aliis etiam pro temporis ratione aucti, ac iti pauló meliorum Orelinem redaeti. Claudiopoli 1768 :/
Liturgiam nem különbenn Josephiana és Leopold: Resolutioim is vagynak.

c) Minden Vasárnapokon és Innepeken tart é Prédikációt, Delután Chatecizatiót, Hetköznapi Imádságot?
- Tartók minden Vasárnapi és Innepen Predikációz, ahöz alkalmaztatt Imádsággal edgyút. Dél után Chatecizálók, néha pedig Bibliai Magyarazatot. - Az Imádságokat Hetköznapi, derék nyárbann is sem délelőtt sem Delután elmulatni nem szoktam: Mind azon által ezen kérdésre jobb lelekkel Halgatoim felelhetnek.

d) Az Úr Asztalához először járulni akarokat Confirmálja e? a Confirmatusoknak Neveit be írja e?
- Az Úr Asztalához először járuló Gyermekeket Confirmálom, és talán ezt is más bebenn a Gyülekezetbenn nem gyakorolta de megvallom neveiket soha fel nem jegyzettem, és ennek tselekvése eránt utasítást kívánok.

e) Hanzszor Administral Esztendőbenn Úr Vatsoráját?
- Communiót hatszor Administralok.

f) A Keresztelest a Templombann viszi veghez vagy az Házánál?
- A Keresztelést mindenkor a Templombann szoktam véghez vinni. meg az /: Extrben Coff.

g) Betegeket meglátogatja e?
- Az Betegeket, mivel úgy tartom ez, minden Prédikátornak legszorossább kötelessége, vagy ennek kellene lennie; meg látogatom de csak úgy ha hivattatom.

h) A Matriculát viszie? A Gen. Consistoriumtól ki adott Norma szerint é? Hogy írja be a Törvénytelen agyból születetteket?
- A Matricula vitelbenn Anteessoraimat követem; már azok a Gen. Consist. végeztése szerint vitték é vagy nem? nem tudom, mivel azon Cinosura felől semmitsem tudok. A Törvénytelen Ágyból születettet /: példám még ere nem volt :/ így írnám be. - "Esmeretlen Atyától született Gyermekeit Nagy Sárának, N.N. Kereszteltem Juliy 1° napján 1816.

i) A Házasulandókat háromszor publicálja? Vasárnapi napokone? v. Hetköz napokon is? Be írja é a Copulaltakat?
- Az Házasulandókat Vasárnapi napokón Hirdetem ki, és be írom, mind az Hirdetések, mind az Esküvés napjait Násznagyok neveikkel edgyütt.

k) A Felséges Királyi Parantsolatokat, a Consistorium Publicált rendelkezéseit Inprotocollálja e?
- Mind az Felséges Királyi parantsolatokat, mind az V. Consistorium rendelkezéseit Inprotokóllálom.

l) A Predikátor fizetése irattason le mint van, a maga valóságábann, de ami Földeket illeti Réteket, Kerteket, Szöllőket s az ezeket nem elég csak közönségessen fel tenni, hogy azok vagynak, ha nem fel kell világossan írni menyiségeket mind két felől való szomszédjókát -. Nintsenek é az Rétek, Földek, Dezma alatt. Egy szóval olyan világos elő adása kell ezek eránt tenni, hogy ha ez után vahaha Kérdés alá vettetnék, ez a le írás a Kérdést, mindnenüt még az Törvény Székeken is eligazítsa.

- Fizetésem illy rendel következik.

1, Kész pénz - - - - - 30 flt.

2, Gábona szemül Ros: - - 30 kila

3. Soo. - - - - - 100 Font

4. Fagyú - - - - - 20. H.

5. Tüzi fa - - - - - 30. Kótsi

6. Bór sztium - - - - - 12 Akó.

7. Szükséges Öröltetes Rostáltatás.

8. Egy Pósonyi mag alá Kender Föld.

9. Káposztás kert

10. Keresztelés - - - - - 21 Ft.

11. Pred Halot - - - - - 2 flt.

12. Szántó Föld három Caleaturrábann u.m.

Úszdi völgyi Düllő; hossza 13 Lantz. J.vége szélessége hosz. 5 öll, 2. Suj. - A vége szelessége 5 Lantz 2 Öll 2 Sujj. N.keleti szomszedja Göllei út, 1200. ? ölével szamlálvan, gugóti az Rector földje. . - Tehet összeséggel 5 ½ Öt és fél holdat, és száz hatvan ? ölet ./ 160.

Tekeresi Düllő; hossza 16 Lantz. J.vége szélessége 4. Lantz. 2 Sujj A vége szelessége 4. Lantz 2öl, 2Sújj. N.keleti szomszedja a Retor. Nnyúgot Taszári Josef. - Tehet összeséggel, 1200. ? ölével szamlálvan 5 ½ Öt és fél holdat, és 50. Ötven ? ölet.

Temető Düllő Hossza 24. Lantz és 4 Öll. N.nyúgoti szélessége T. Lantz és 1. Öll. N.keleti. 2. Lantz és Öt öll. Felső szomszedja Nagyságos Battini Róbert Úr, Alsó a Rector földje. - Tehet összeséggel. 1200. ? ölével, 6 ./ Hat Holdat és 20 ./ hús ? ölet.

13. Van ezekhez Competens Kaszálló is, tökelettesen megmenteni nem lehet, tehet 2. két Hóldat. Ezek az Földek minden Úrbarialis Praestatiótól, valamint az Dezmálástól is szabadok.

m, Bé adatike az Predikátor fizetése idejébenn Esztendönként Nintsen é Restantia?

- Predikatori fizetésem soha Esztendönként, bé nem adatik, sem annak rend és idejébenn, hanem csíppel csuppál, két három Kilónként, egész Esztendeig mindég hordják, míg is marad Restantia u.m. 1814ről kint van 4 merő 15ről 8 mérő-.

n, Szent Hivatalához illendő tekintetbenn tartatik é az Predikátor? Mert azt először vagy előre is jelentem, hogy semmit szorossabbann meg nem kívánók, mint hogy az Ministerium illendő betsületbenn tartasson, attól függvén Sz. szolgálatjának sikeres v. sikertelen volta.

- Közönséges panasz ugy vélem mindenüt hogy az Evangyélium hirdetői kevésre betsültetnek így volt ez eleitől fogva így is lesz világ végezteig. Sok az Arató kevés az Aratni való Gabona. - Az emberek elfajultak, ugy annyira hogy azt lehet mondani, hogy semmibenn sem különböznek az Ezekiel Halgatoitól.

* * *

V^o Az Oskolák.

a) A Rector Preceptor Leányok Tanítója Neve Mellyik Oskolábann tanult? Mennyi időtől fogva vann ebbenn az Ekklesiábann? Az előtt mitsoda Helyen Helyeken vólt? Nötelené? v. Feleséges? vagynak é Gyermekei és hányan?

- Ezenn Ekklesiának mostani Tanítója Bakó Jóseff ki is Ttes Nemes Veszprém Vmegyébenn helyheztetett Sio Maros nevezetű Helységebenn született, a Tanulását is ott kezdette, azután Fokszabadin is Kenesén fojtatta, Debretzenbenn vegezett, holott is 7. Esztekét töltött. Onnét ki jött Hazájába Sio Marosra, és ugyan oda b.e. Tiszteletes Toth István akkori Esperest Úr által, Rectornak rendeltetett. Onnét ezenn K. Somogyi Társaságban által jött es b.e. Kiss Ferentz Esperest Út által, Bálványósra rendeltetett, holott, 4. Esztöt, Onnét Megyerre holott 10 Esztöt - Onnét Szárszóra hólott 14. Esztöt, - Onnét Lápafőre hólott 2 Esztöt, onnét Kzsokbann, holott Fti jó vóltából - már az másodikat tölti.

b) Mitsodás állapotbann van az Oskola Éppülete? Elég tágas é? a Gyermekek számához képpes?

- Az Oskola Ház épülete egyátajbann elvan romolva, mert igen régi, az mostani emberek nem tudják mikor épült, és hogy meg nem építhetik azt az okát adják hogy modjok benne nints. Mind a Tanító Szobája, mind az Konyha, Kámara, és Tanuló Gyermekek Óskólája, kitsiny, setét, mert ápró Ablakók vagynak rajta, az Istálló is rossz, es kitsiny, az Olak pedig tejességgel nem jók. Az Oskola Tanító szobájában, az Ekklesiának egy fekete festékű Almariuma, melly is igen régi Az Oskolában egy Hársfa Asztál, egy hatas szekje vagyon.

c) Hányan vagynak az Oskolában jaro, külön az Fiuk külön az Leányok. Az Catalogus leirattassék és Visitatiokor beadassék!

- A' Férfi tanuló Gyermekek 13ann a Leányok 14enn vagynak, a sénisből lehet látni.

d) Járnak é a Gyermekek Oskólabánn Egesz Esztendőbenn? vagy tsak Télen? Lehetséges volna é hogy mindenkor járjanak?

- Egesz Esztendőtt által mindnyájan fel nem járhatnak; mert akki ara való, szántani, kapálni, és aratni küldik.

e) Mitsoda Tudományok taníttatnak. A Consistorium által ki adott Methodus szerént e?

- A VConsistől, ki adott Methodus szerént való Tudományok taníttatnak.

f) Kik az Traetus által ki rendelt Visitatori ennek az Oskólának? Hányszor visitálnak Esztendőbenn? Jelen vagynak é az Examenen?

- A' Treatus által ki rendelt Visitatora ennek az Oskolának T. Veres Mártony Úr. Esztendőbenn egyszer szokót visitálni. Examinem jelen nem vólt.

g) Vagynak é az Predikátor mellett helybéli Inspectorók, kik az Oskolát közelebről visitáljak?

- A T. Predikátor Úr mellett Hellybeli Inspectorok nintsenek.

h) A Templombann való Éneklést elvégezié a Rector? a maga discretioján áll é az Ének választás? vagy az Predikátor preesentálja mi Énekeltesék?

- A Templombeli Éneklést az Oskola Tanító szokta elvégezni: az Ének választás is annak discretioján áll.

i) Introducáltatott é az Újj Énekes Könyv Ha nem miért?

- Az Újj Énekes Könyv Introdukáltatott.

k) A Rector Sálaniuma külön papirosra irattassék fel mint odafejjebb /: IV. 11 :/ a Predikátoréra nézve mondatott.

- Fizetésem illy rendel következik.

1, Kesz pénz - - - - - 12 flt.

2. Gabona megrostalva - - 12 Kila

3. Soo. - - - - - 25 Font

4. Fagyú - - - - - 12. H.

5. Túzi fa - - - - - 15 Kótsi

6. Bór a menyit őszsze kéregethet.

7. Egy mértze mag alá Kender Föld.

8. Kaposzta föld - szükséges öröltetes.

9. Halott Éneklés 30 Kr. Bútsúztatás 1. flr.

10. Gyermekek Tanításáért 1. véka tavaszi azon kívül Abeas 24. Olvaso 36, Énekes 45. Skát fizet.

11. Szantó föld három Caleaturrábann u.m.

Úszdi völgyi Düllő. Hossza 13. Lántz. J vége szélessége 2 Lántz 4. őll. Alsó vége 2. Lantz 6. Ől. N.keleti szomszedja T. Úr, Nap Nyugoti Tsapó Mihály. Tehet összeséggel 1200 ? ölével 2 ½ Hóldat, és 120. ? ölet . Hat másfél Hóldat is 120 Száz hús ? ölet.

Tekeresi düllő Hossza.16 Lántz. J.vége szélessége 2 Lantz. 2. Őll. Alsó vége 2. Lantz 1. Ől. N.keleti szómszedja Tseppani Mihály az út mellett. Nnyúgoti T. Úr. Tehet összeséggél, 1200. ? ölével 2 ½ Holdat, és 520. ? ölet ./ . Harmadfél Holdat, és Ötszáz hús ? ölet.

Temető Düllő Hossza 24. Lántz és 4 Ől. Nnyúgoti vége szélessége 1. Lantz 4 Őll. N.keleti. 1. Lantz és 4 öl. Felső szómszedja T. Úr, Alsó Ttes Gaál György Úr. Tehet összeséggel. 1200 ? ölével, 2 ½ Holdat és 416 ? ölet ./ . Harmadfél Holdat, és Négyszáz tizenhat ? ölet.

12. Van ehez Competentialis Kaszálló Ret is, melly tehet 1. Hóldat.

13 Tragyzani tartoznak ezt is a Predikátorét is olly modra hogy az Predikátoréra, minden Gazda 2 Kotsival a mágaiból, a Rectoréra egy kótsival, és ami az magok udvarán őszsz gyűl kivinni tartoznak.

* * *

VI° Van é Bába? Van é examinálva? Fel van é esketve? Tude az Asszonyok bajan segiteni? eljáré kötelességébenn? Nem Keresztel é? Az Himlő óltás dolga hogy vagyon?

- Bába nints, és így sem az Asszonyok baján segíteni nem tud, sem examinálva sem felesketve nem lehet. Az Himlő óltás is sehogy sints, ez Vmegye Chyrurgussa dolga volna de miolta ezenn hejen lakom soha sem láttam.

* * *

VII° A' Temető elég tágas e? be van é kerítve? A sirok elegendő mellyen ásatnak é? Megtartatiké az Temetés idejére nézve a Királyi Felséges parantsolat?

- A' Temetőnk megtellett, Keritetlen, és mielőtt ara intem az embereket, hogy kerítsék, azal állanak elő hogy másut is puszták és keritetlenek az Temetőhelyek. A Sírók talan elegendendő mellyen ásatnak. A Felséges Királyi parantsolat pedig szóróssan megtartatik.

* * *

VIII° Van é Harangozó? eljar e kötelességebenn? engedelmes é a Predikátornak? Van e valami fizetése? A Hellység terhétől szabadós é?

- Harangozó nints nem is szokás lenni, ez, a kötelesség egésszenn az Oskóla Rectoré.

* * *

IX. Vagynak é az Ekklesiának szegényei szám szerint hányan? Van é raájok gond?

- Alamisnára szorúlt szegényei az Ekklesiánknak nintsenek, hanem külömbenn többnyire tsak nem tehetetlen szegények. Árvái elegen vagynak, ezekre is fordítottam annyibann gondomat hogy Anak Atyát rendeltem /: Jegyző Könyv Pró ii :/ de haszontalan.

* * *

X. Nintseneké az Ekklesiának Gravamenjei? p.o. Nem háborgattatik é a Vallás gyakorlásába Isteni Tiszteletbenn? Földjeibenn? Nintseneke olylyanok, kik az Catholica Vallásra akármely szin alatt kénszerittetnenek? A' Catholicusok Innepjeik megtartására nem erőltetnek é? vagy az Mester emberek Processio járásra? A Tiszt. Plebánusok a Lelkek Conseptiojának ki adását nem kívánják e? Ide tartoznak mind azok, mellyek vallásunk szabadságának, akár mi módon praejuditiumára lehetnének.

- Ebbenn a részbenn meg eddig az idejig kevés az panaszunk, ha olykor olykor adja is elő magát válalni, könnyen tűrhető.

* * *

[G 43 filiák: Igal, Szil, Kisbéc]

Filialis Ekklesia neve Mitsoda Uraság birja? Lelkek száma.

a, Van é Templom mitsodás állapotbann?

b, Hányszor megy oda ki az Predikátor Esztendőbenn szolgálni?

c, Menyibenn Concurral a Filia a Predikátir fizetésebenn?

d, Van é Oskolája? Mitsod állapotbann? a Tanulok száma menyi? A Tanulók száma menyi? A Tanulók Catalogussa készítettessék el.

e, A melly Innep napokon a Predikátor ki nem megy, Predikálle az Oskola Mester? Kőnyből és vagy Kőnyv nélkül?

f. Az Oskola Mester Salariuma irattassék külön papirosra, a szerént a mit az Mater béli Rectoréről vólt mondva.

g. A' Filiálisták közzül van é vagy vagynak é? a Materbéli Presbiteriúmban be véve? Ha vagynak hányan?

h. Van é Bába? alkalmatose? Nem keresztelé?

i. Van é külön Temető? Mitsod állapotbann?

k. Nintsenek é Gravamenek - Pesten Majus 18^{ann} 1816 Bátori Gabor m.k. Superintendens.

- Az első Filiális Ekklesia neve Igal Birja Batyányi Tódór. Tsak egy Házzal vagynak Reformátusok. Lelkek száma 10re megy. Ezeknek semmi hásznával nem élek sem én sem az Mater Ekklesia. Sőt Stolarémat is azonn Háztól, az Helybéli Plebánus arripialja.

A második Szill Birja Pross Hunyadi Joseff. Itt nem egyebek tsak Pásztorok vagynak. Semmi hasznokat sem vesszük. Lelkek száma 11re megy, de ez a meg határozás is nem elég bizonyos mivel hól szaporodnak hól fogynak.

A Harmadik Kisbétzi Majorság birja Ttetes Gyulai Gaál György Úr. Lelkek száma tesz 7ett. De ezenn a Filiánn villongóbann vagyunk az szómszéd Búsúi Predikátor Urral. Már tudakoztatni Levelembenn a meg nevezett Tiszteletes Úrtól, ha fizetnek é Ö kegyelmenek vagy sem; de ki nem tudhatom. Ugy vélekedem mind az által hogy sem ide sem oda nem fizetnek. Ezen dológnak elintézését azért Feő Tisztelendő Püspök Uramnak alázatosan ajánlom.

Sehól sints részünkről Templom - azért a több Kérdésekre nem is felelhetek.

Ki adtam, és ezeknek eképp létét hitelesen bizonyitom s Petsetemmel megerőssitem. Helybeli Predikátor Pásztoday Béniamin m.k.

G 44 Kiliti [Balatonkiliti]

[Fedőlap]

Kiliti. d. 27. Jun. 1816.

- Az újjabb Presbyterek nintsenek felesketve.
- A' Templom Ajtajábann és a' Curátor Házánál Presbyteriális Gyűléseket nem kell tartani.
- A' tűzi Fából szokott Restantia maradni.
- Kevesenn vagynak az Oskolába járó Gyermekek, melyre nézve szükség lesz az oda járhatókat conscribálni.
- A' Temető jól soha nints be kerítve.
- A' Harangozó szó fogadatlan.
- NB. A' Processióra a' legközelebb múlt Úr-napján kényszerítették a' Czéh-béliek a' T. Plebanus által. A' munkásoknak eszközeiket elszedik a' Catholikusok.

+++

A' Canonica Visitatio Tárgyaira benyujtando Feleletek Kiliti H.C. Ekklesiából 1816dik Esztben.

I. Az Ekklesia

Mater Ekklesia, neve Kiliti, fekszik Ttts Ns Somogy Vármegyébenn, a' Helységet birja a' Veszprémi Ttts Ns Kaptalan.

a.) Hogy ezen Ekklesiának már 1721dik Esztben népes Ekklésianak kellett lenni, hozzá lehet vetni abból, hogy már akkor Tiszt Kis Komáromi János nevezetes Tractualis Assessor' létre Endrédről ide jött rendes Prédikátornak, hogy pedig az említett esztendőnél is előbb kezdődött, bizonyítja T. Tátzi Kerék Gergely ide való Predikátor Urnak azon keze írása, melyet a' régi Matriculá 239dik oldalán hagyott, melyről itt is mindjárt alább leszen emlékezet. A' Fatumai között nevezetesebbek ezek. 1° Hogy 1751dik Esztben kezdték meg először dézmálni a' Predikátor' Terméseit, a' melyen 1761dik Esztben annyira vittek, hogy a' mennyit akaratak, annyit vittek el dézmába, és, a' mint emlékeznek, felét vitték el Termésének a' Nagy=Berényi Plébánus Urhoz, Tátzi Kerék Gergely' Prédikátorságábann. - 2°, Ugyan ennek Predikátorságábann 1758dikban sok Instantiaikkal is tsak alig nyerhették meg magától Felsgs Maria Theresia Királynétol, hogy Templomjokat reparálhassák az égi tűz által megrongáltatott Tornyükét pedig még azok által sem. - Sőt 3°, Pap István Uraság Tisztje a' Predikatori Udvarnak kerítését bellyebb rakatta. Ezek postái valának annak a' leg sajnosabb fatumnak, hogy - 4°, 1763dik Esztben September 6dik napján, magának a' legközelebb említett kegyelmes Királynénknak Engedelméből a' Ttts Ns Kaptalan el foglalta a' Templomot, a' melyet még Kurucz világ előtt is bírtak, és még Török időbenn építettek pusztá Templomból az Eleik. De ehez az Engedelemhez az a' Kegyelem is járult, hogy ezen megfosztatott Gyülekezetnek az alsó Falú végenn Templomnak való Hely engedtetett, mellyenn a' következő esztendőbenn, úgy mint 1764dikbenn Decemberre fel is állították fából és sárból a' Templomot és a' Haranglábat Molnár István' Tengődi Molnár Mester' segítségével. - a' mint ezeket a' már említett Tátzi Kerék Gergely Predikátor Úr írásbann hagyta a' régi Matriculának 239dik oldalán. - 5°, Közép Nagy János mostani Presbyterünk emlékezik emez beszédére az Atyjának, hogy t.i. az elfoglalt Templomot a' Török építtette a' maga költségénn, melyet osztánn vissza kellett neki fizetni, mikor Magyarországból ki ment. - 6°, Az Oskola ház ugyan a Templommal együtt nem foglaltatott el; de az

azután való esztendőbenn, ugymint 1764dikbenn abból is ki üzettek a tanuló gyermekek, kik mind addig, míg az alsó Falú végenn a' Templom mellett nem építettett Oskola ház, több gazdánál 'sellérkedik, a' mellynek bizonyási azol az öregebbek, a' kik még most is élnek azok között, a' kik akkor jártak a' Rector tanítása alá. - Vagynak most ezen Eklesiában 817 Lelkek.

b.) A' mostani Tornyos Templom' fundamentoma 1793dik Esztben öszszel tétetett le. T. Rozs Péter Úr' Predikátorságában, és köből, téglából úgy el készült 'selydeles föld alá 1798dik Esztben, hogy ugyan ennek Májusának 17dikénn éppenn Áldozó Tsötörtökön felszenteltetett. T. Varjas Pál Úr Predikátorságában. Ezen Templom e' most folyó 1816dik Esztben 3 ½ az az negyedfél öllel, az előbbiekhöz hasonló Materialékból meghoszsabbított, mellynek már csak a' simítás és belső igazgatás a' hijja.

c.) Az Úr Asztalához való Abroszok és Edények e' következendők: úgy mint 1°, két nagy selyem Takarók. Egyik kék arany tsipkével körül, másik négy régi és külömbféle keszkenőből van öszsze varva. - 2°, Ezek felibe való veres és sárgás selyem Keszkenő. - 3°, Egy virágos patyolat fehér Keszkenő. - 4°, Egy kék selyem Keszkenő. 5°, Egy fehér gyolts Keszkenő, mellynek négy sarkai zöld selyemmel ki vagynak varva. - 6°, Egy kék tarka gyolts Keszkenő - 7°, Egy viseltes veres selyem Keszkenő, melly a' Keresztelő Edényről vevődött ide által. 8°, Egy nagy pamukos Abrosz. - 9°, Négy sávolys Abrosz. - 10°, Két Pohár egyik ezüst, másik veres réz, mindenik aranyozott. 11°, Egy czin tányér. - 12°, Három czin Kanna, az első két, a' második négy- a' harmadik öt-ittzés, mind a' három fedeles. 13°, Egy bétfi tarka Korsó, két ittzés. - 14°, Egy bádog Tál a' Kenyér alá.

d.) A' Toronybann vagynak 3 az az három Harangok, mellyek között a' legnagyobbik 554 Font. Haza hozták 1805 Esztben Augustus 30dik napján. Inscriptioja a' felső részénn: ontettet Millner Ferencz által Budánn Anno 1805. az alsó részénn: Kiliti Reformata Ekklésia' részére: - A' középső 200 Font. Inscriptioja, a' felső részénn: Joseph Eisenberger goss mich in Roab. Az alsó részénn: A' Kiliti Ref. Eklesia csináltotta Anno 1739. A' legkisebbik 124 Font. Inscriptioja feljül: Josephus Bruner 179. (kellene lenni a' mint az alsóból ki tetszik, 1797-nek.) Buda Judit. - az oldalánn: A' Giliti Rfta Sz. Ekla tsunáltotta 1797. - Ezen Inscriptiok mind unciális és kinn ülő betűkkel vagynak.

e.) Az Ekklésia' Ládájában e' következendő Levelek találatnak. 1°, Azon Instantiának mássa, melly a' Templom bevakoltathatásáért, Harang láb' bedeszkaztatásáért, és a' Templom bekerithetéséért nyújtott a' Ttts Ns Vármegye eleibe, és az arra adott válaszá is 1774dik Eszt. Aprilis 13dikánn. 2°, Ugyan azon Papirosonn, Mássa azon Instantiának, melly a' Ttts Ns Káptalanhoz nyújtott az elhasadtt Harang ujra öntetése vagy eltserélése eránt, és az arra 1780dik Eszt. Junius 17dikénn adódott Válaszá. 3°, Ugyan ezen dologbann kiadott Resolutioja a' Ttts Ns Vármegyének in Originali. 4°, A' Ttts Ns Veszprémi Káptalanhoz nyújtott Instantia t. Tolnai Dániel Úr helyett való Predikátorért. - 5°, Dömény Gergely Úr' Levele, a' régi Templom' megtarthatása felől Bétsből 1756. Nov. 20. 6°, Instantia a' Ttts Ns Veszprémi Káptalanhoz az Oratorium' befedethetéséért, besározhathatásáért és bekerithetéséért. 7°, Molnár István Contractusa 1763 Dec. 15. a' Templom' felépítése eránt. - 8°, Ordinatio Regio pro copulandis A catholicis. 9°, Tallián Gábor Vice Ispán Urnak a' Harangláb innovatioját tilalmazó Levele 1774. Sept. 29. Adándról. - 10°, Az új vagy mostani Templom' felépítésére való Alamisna' kéregethetésére adatott engedelme a' Gens. Consistoriumnak Baratskánn 1794. Maj. 7. - 11°, Extractus Protocolli de occupatione Templi et Concessione alterius in usuni A catholicorum Kilitini residentium Ao 1763 Die 8^a Aprilis. - 12°, Tallián Gábor ord. Vice Ispán Urnak Engedelme a' Templomi megszeghetése felől 1772. Febr. 21. - 13°, Instantia az Oratorium reparálhatásáért és bekerithetéséért a' Ttts Ns Vármegyéhez, és arra tett Indortata 1771. Nov. 3. - 14°, D^o D^o D^o Ao 1774. 13° Aprilis. - 15°, Három Contractusai a' Harangöntőknek.

Könyvei: Biblia Tárháza. Igazság Pai'sa. Tanítás' Mődja. Conscriptionalis Tabellák in folio. Matricula 1733 - 1806dik Esztendőig in 4 hoszsabann. - D^o 1086 - e mai napig, in folio. - Protocollum in folio a Király Fels. Parantsolatoknak és a Gen. Consistorium végzéseinek. D^o az Ekklésia Historiájának és a Helybeli Presbyterium Actainak. Két új Énekes Könyv. Egy Biblia.

f.) A' parokhiális Házbann három szobák és jó állapotbann vagynak. Egy fekete Nyoszolyája, két Asztala, három Fogassa, egy hoszsú Padja van az Ekklésiának benne.

II, Az Ekklésia helybeli Igazgatása.

1.) Tizenkét Presbiterek vagynak, kik között némelleyek 1807. Esztendőbenn visitatio alkalmatosságával a jelen való előbbi Presbiterek szavára néh Nagy Tiszteletű Senior Keck Dániel Ur

által választattak és az olta is a' meghaltak helyekbe tsak az előnnieknek szavokra választatnak az ujjak a' Predikátor megegyezésével: de tsak a' regibbek vagynak fel esketve.

2.) Az elkerülhetetlen szükségbenn tartanak a' Parokhialis Háznál gyűléseket, a' kissebbekbenn pedig vagy a' Templom ajtajábann, vagy a' Curator' házánál végeznek.

3.) A' Czegéres Bűnösök még eddig magának a' Predikátornak intésére mutatták megjobbulásukat, és némellyek közzülök szabad akarát szerént penitentziát is tartottak privatim. A' versengő Házásokat sem volt még eddig egyszernél többször a' Presbyterium előtt inteni szükség, és most is sem ilyenek sem más nagy bűnösök nintsenek bejelentve.

4.) A helybeli gyűlések' Actai ezután fel fognak jegyeztetni minek utána az első pontbann említett gyűlések' helyei tsak egyre szoríttatnak.

5.) Van Curator, kinek számadásai minden esztendőbenn megvisgáltatnak nem tsak a' Presbytereknek, hanem mind azoknak, valakiknek tetszik elő jőni, jelenletükbenn.

6.) Az Ekklésia Jövedelme a' pium oblatumokból, a' perselyből, és a' L.buza' maradékából szaporodik. Aratásból való részszel is nevelik, mikor lehet, a' nagyobb szükségbenn.

III., A' Caritativumok és Alamisnák.

α) Az Agentia hatszor publicaltatik, a' mikor semmi egyéb végre nem tétetik ki sem persely sem más edény.

β) A' Generale és Tractuale Consistoriumok által parantsoltatott objectumok annak idejébenn és módjával publicaltatnak.

γ) Az Alamisnák a' két Dékányok' Curator, Rector és Predikátor' jelenletükbenn számoltatnak fel a Templombann, a' hol mindjárt a' Rector által két Manualisbann fel is jegyeztetnek, mellyeknek egyike az Alamisnákkal együtt a' Curator kezénél masika pedig a' magáénál áll.

δ) Ezek az Alamisnák, valamint az Agentiale, Contraquietantia mellett a' T.T. Tractualis Visitor Urak kezébe hijja nélkül administraltatnak, de quietantia rólok nem kérődik, 's nem is adódik.

IV., A' Lelki Pásztor.

1.) Gángol István, Debretzenbenn tanúlt, született nyelvén kívül tsak deákul beszélhet folyvást, németül pedig akadozva, görögül és sidoúl olvashat és Lexiconok segítségével érthet; ebbenn az Ekklésiábann 10. esztendőktől fogva van, elsőkbenn, mint Supplens Siklóson, azután mint rendes Prédikátor, Kémesenn, F.Nyékenn, és a' Somogybann helyheztesztett Csepelbenn szolgált. Feleséges, vagynak most három gyermekei.

2.) Van Canonja, Liturgiája, és Josephina Resolutioja.

3.) Minden Innepekenn és Vasárnapokon tart reggel Predikatziót, de dél után, kétszer 's háromszor esztendőbenn, a' Catechisatio helyet Bibliát vagy más istenes könyvet olvas. Imádságokat Nyáronn délyest tsak essős időbenn téssen hétköz napokon.

4.) A' Confirmandusokat confirmálja, és azoknak neveiket a' Matriculába beírja.

5.) Az Ur Vatsoráját hatszor administralja egy esztendőbenn.

6.) A' Keresztelést tsak a' félelmes környül állások közt viszi véghez a' maga Házánál, egyébkor pedig a' Templombann.

7.) A' Betegekhez hiva el megyen látogatni és Ur Vatsoráját szolgáltatni.

8.) A' Matriculát a' Gens Consistoriumtól kiadott Norma szerént viszo, és a' törvénytelen ágyból születeket is a' szerént írja be.

9.) A' Házasulandókat háromszor publicálja, és tsak igen igen nagy szükségbenn egyszer hétköznaponn, akkor is Taxáért, hogy reá ne vágyjanak mindenek. A' Copulaltattakat beírja.

10.) A' Fels. Kir. Parantsolatokat, valamint a' Consistoriumok által tett és publicáltatott Rendeléseket és Végzéseket inprotocollálja.

11.) A' Predikatori Salárium más Papirosra vagyon írva. Fundusa pedig nints egyéb az Ekklésiának belsónél a' hol a' Predikátor szomszédja br. Mósá János fellyűről alol pedig a' közönsséges utsza. Szántó földeket is ad a' Tts földes Uraság öszi alá nyoltz tavaszi alá pedig hat holdat, de azokat minden esztendőbenn változtatja, és tsak Könyörgő Levélre szokta elengedni néha egészenn, feléből pedig minden esztendőbenn azoknak dézmájokat.

12.) Egyéb Fizetéséből a' Predikátornak soha sem szokott tudásomra testantia, tsak a' tüzi fábol, maradni.

13.) A' kik értik a' Prédikatori hivatal' szentségét és használatosságát, tekintetét is, értelmekhez képest

megadják.

V., Az Oskola.

- a.) A' Rector neve Göből Janos, Patakonn és Pápánn tanúlt. Őt esztendő olta lakik ebbenn az Ekklesiábann, az előtt Marosonn, Juthonn, Tengődönn, Motsoládönn és Telekibenn volt. Feleséges - két gyermekei vagynak.
- b.) Meglehetős állapotbann van az Oskola épületje és elég tágas a' gyermekek' számukhoz képest.
- c.) Ezenn idénn járnak az oskolába 32 fiú- és 24 leány-gyermekek, mint azolnak leírtt különös Catalogussok mutatja.
- d.) Már az idénn, mind ez ideig, Nyáronn is járnak az aprobb gyermekek az oskolába, de a' nagyobbak tsak Téleonn; és nem tudtam még mind eddig módját találni nem csak annak, hogy Nyáronn is járnának a' nagyobbak is, de annak se, hogy Téleonn minden oskolába járhatók feljárnának.
- e.) A' vallás, Bibliabeli Historia, Eneklés, Irás, Számvetés egy kis Geographia, Naturalis Historia taníttatnak; és a' mibe tsak lehet, követődik a Gens Consistorium által kiadott Tanítás Módja.
- f.) A Tractualis Osk. Visitor T. Nagy Dániel Ur még tsak egyszer visitált, mint nem régebenn rendeltetett visitor, és az Examenbenn sem volt jelenn.
- g.) Két helybeli Oskola Inspectorok vagynak a' Prédikátor mellett.
- h.) Maga énekel a' Rector, kinek is minden vasárnapokonn és Innepekenn a' Predikátor praescribálja az énekelni valókat.
- i.) Az új Énekes Könyvből énekel.
- k.) A' Rector' Salariumját láthatni más Papirosonn leírva. A' szántó földjei felényiek mint a' Predikátoréi, azok is ugyan azon változtatás és terek alatt vagynak, a' mellyek alatt a' Prédikátoréi.

VI., A' Bába Catholica, examináltatott a' T.N. Bármegye Bábája által. Nem hallatódik reá valami különös panasz. - A' himlő beoltásra nem volt itt még egyszernél többször a' Járásbeli Chirurgus, azt is tsak elmenetele után tudtam meg.

VII. A' Temető elég tágas, de ritkán van, és jól soha sinsz bekerítve. - A' sírok elegendő méjjenn ásatnak. - A' ragadó nyavalyábann meghalttak előbb eltemettetnek 48 óránál.

VIII. A' Harangozó harangozói kötelességét meg teszi; de a' Prédikátornak pénzéért sem mindenkor fogadja szavát. - A' fizetése 6 kila búza, és egy sarú Topánka. 's bor collecta. - A' Helység és Uraság munkáitól nints felszabadítva.

IX. Nintsenek olyan elhagyatott szegények, a' kik az Ekklesia gondviselésére szorultak volna.

X., A' Prédikatori és Rectori Szántó földeknek változtatási és megdézsmálási nehezenn esnek az Ekklesiának. - A' Téleonn a' már meghalt Plebanus által kezdett eltsábíttatni a' Catholica Religiora egy Leány, a' mit a' meghalt után a' Nagy=Berényi Plebánus Ur végre hajtott. - A' Catholicusok Innepeikenn, a' Szőlőkben és néha még a' szántóföldekenn is üldöztetnek a' dolgozók, és hogy semmit se dolgozzanak azokonn, az eránt már egyszer a' mostani Divisor Tts Kis Ferentz Ur is tett nyilvános szót, ez előtt mint egy esztendővel az akkori Bíró Lábadi Ferentz előtt. - A' Mesterembereket pedig most a' legközelebb múltt Urnapján is sok fenyegetésekkel kényszerítették a' processio járásra. A' czéhbeliek és a' T. Plebanus Ur.

Filialis Ekklesia - Sio-Fok [**Siófok**]. Tts Ns Veszprém Vármegyében - birja ezen Helységet a' Veszprémi Tts Ns Kaptalan. - Van benne 83 Lélek.

- a.) Templomja nints, és így
- b.) oda nem mégyen ki egyébkor, hanem tsak predikáziós Halott temetések a' Predikátor.
- c.) Minden Urvatorájával élő személytől fizet ¼ pos. Mérő búzát és 12 frt. Mellynek harmad része a' materbeli Rectoré, a' mellett a' Predikátornak két a' Rectornak egy - hold földet megszánt tavasszal egyszer. És Collecta bort ad szabad akarat szerint.
- d.) Nints oskolája és így
- e.) Tanítja sinsz, a' ki vagy Innepekenn vagy Vasárnaponn Tanításokat vagy Predikáziókat olvasna vagy

mondana.

f.) Sem Salariumja.

g.) Nintsen most senki is közzülök a' Materbeli Presbiterek között.

h.) A' Bába Catholica. Nints rá panasz.

i.) Külön Temető van, melly mikor a' víz körül nem fogja, legelő; mikor pedig a' víz bekeríti, a' helybeli Plebanus által a' maga számára lekaszáltatik.

k.) Leg nagyobb nehézségük az itt lakó Reformatusoknak az, hogy a' Halottjaik eltemetésekkor, még pénzükért sem huzzák meg a' Harangokat, és hogy minden Decretalis Innepeket meg kell nekik ülni.

Ezen két árkus Papirosra leírt Feleleteket készítette és a' Canonica Visitatio alkalmatosságával Fő Tisztelendő Superintendens Báthori Gábor Urnak alázatos tisztelettel benyújtotta Kilitinn 1816dik Esztendőbenn Junius 27dik napján Gángol István msk Kiliti rendes Prédikátor.

G 45 Kőröshegy [Kőröshegy]

[Fedőlap]

Kőröshegy. d. 1^a Jul. 1816.

- Presbyterialis Gyűlések rendesen nem tartatnak.

- A' Templom előtt igazittják az Előljárók az Ekklesia' Dolgait.

- Mikor az Agentiale publicaltatik, akkor más tzéljának nem kell lenni az Alamisnának, nevezetesen a' T. Predikátornak ekkor adatni szokott Beneficiumot másból kell kipótolni.

- A' törvénytelen ágyból született Gyermekek atyát, ha csak ez maga azt el nem esméri, bé nem kell irni a' Matriculába.

- A' trágyázás, mely miatt 4. Hód-vetés maradt el, nem telyesitődik.

- Az Oskola rosszsz Épületű, és szük.

- A' Bába, a' ki Reformata Catholicus Gyermekeket szokott keresztelni.

- A' Temető Árka a' Catholicusok miatt nem conserváltatik.

- A' Templom fel-épülése után Harangozót szükséges lesz tartani.

- NB. Cons. Csapódi Gábor Ur meg fog kértetni, hogy Kőröshegyhez tartozó Filialis Kereki Ekkliában valamely Oskolának fel állittatását méltóztatna eszközteni.

- A' Rector Földjeinek trágyázása meghagyatik.

+++

A' Canonica Visitatio Tárgyaira valo reflexiok.

1° Az Ekklesia.

Mater Ekklesia Kőröshegy tettes Ns Somogy Vármegye. A' Helységet birja Nagyságos Szétsenyy Lajos Gróf.

a.) A' Mater Ekklesiának kezdetéről mi élők keveset tudunk, hanem a' mint a' Natriculába valo jegyzés maga 1690ben Bús Péter volt a' Predikátor, ki is Gyugyon a' holott Synodus volt, most pedig pusita, jelen volt. - 1726dik Esztendőtl fogva pedig folyvást Ekklesia volt, a' mint a' Matricula bizonyítja. - Az időtl fogva valo változásokrol mint folytak nem emlékeznek egyébről, hanem, a' midőn sok helyeken a' Mater Ekklesiák Templomaiktól meg fosztatván 40 Esztendeig itt is leveles szinbe jártanak, de az idő alatt is Predikátor és Rector Házaik maradtak; földjeiktől, rétjeiktől, és Ekklesiái szőlőjőktől, mellyeket ember emlékezetétől birt az Ekklesia meg fosztattak. - A' Lelkek száma a' Tavali Conseriptio szerént 674 Lélek.

b.) A' Templom építettett 1784dik Esztbn fetske rakásra, a' mellyre szabadságot nyertek abba az időbe, a' Torony pedig fábol készítettett 1794dikbn, melly most is fenáll; de ezek helyett most köböl ujj építettik.

c.) Az Ur Asztalához valo eszközök: Az Asztal Dió szin, szőnyeggel bé vonva. /:1:/ 8 abrosz: 3 sávos, 2 gyolts, tsipkés szélű, 3 vaszony abrosz 2 pamukos edgy matska nyomos; /:2:/ 9 öszve varrott viselt selyem kezkenő, és azon fellyül edgy kotzkás selyem keszkenő, és edgy tarka patyolat keszkenő, mellyekkel fellyül terítették bé az Ur Asztala. /:3:/ Két tzin Kanna, az edgyik 8, a' másik 2 ittzés; a' 8 Itzés Kannán van: 1788. Kör: S:EK. a' kisebbiken: 1710. Kör: S:EK. /:4:/ Két zöld Korsó 7 Itztések tzin nélkül. /:5:/ Két tzin Pohár; az edgyiken ez van: Kör. Sz:Ek. A' másikon: Kőröshegyi Ref: Sz: Ekklesiáé 1784. /:6:/ Két avult tzin tányér, az edgyiken ez van: S: O. Kör: Sz:Ek: a' másikon pedig ez: Kőröshegyi Ref: Ekklesia tányérja 1725. /:7:/ Van még két rongyos ki varrott sarku kis gyolts keszkenő, és két

patyolat rongyos keszkenő. /:8:/ Kis Kereszteleő Kanna mellyen ez van: Köröshegyi Ref: Ekklesia Keresztelő Kannája 1725. edgy tzin tál, két selyem keszkenő edgyik szakadozott másik pedig ujj.

d.) A' Fa Toronyban két harang vagyon; a' nagyobbik edgy el hasatt másas harang helyett szereztetett, Sz.Miklósi Sámuel Prédikátor idejébe. A' másik melly 65 fontos; edgy el hasadt 30 fontos helyett szereztetett Kabai Prédikátor idejébe fizettek hozzá 40 for. Mind a' kettő az Ekkla tuéajdon költségén szereztetett, 's az Ekklesia neve rajtok van ki metzve.

e.) Az Ekklesiának levelei vagynak Sub. A. A' Felséges Consiliumnak arra az Instantióra adott rendelése, mellyben kérték Felséges Asszonyunkat hogy az 1749dik Esztben elvétellett Templom helyett, adván más helyet akkori Földes Urok, leg alább fábol tsinált Templomot engedne, és a' Stolának vissza adásáért, - Melly Instantiójokba meg mutatják, hogy Vsbéli gyakorlások olly régi, hogy nem emlékeznek reá mikor kezdődött, de már 1641dik Esztben Fábol készült Oratoriumjok volt és az egész addig fen állott míg nem 1683dikban a' Törökök által fel égettetett; de a' Törökök ki üzettetvén, ujja vissza jöven lakhelyekre 1688dikbn ismét Vallásbéli gyakorlásokat el kezdték, edgy régi tető nélkül fen állott Templomhoz ragasztatott Segrestyét reparáltak és mid addig birták, míg nem az említett Esztendőben azon Templomoktól meg fosztattak.

Sub.B. Ezen Instantia intéztetett a' Tettes Ns Vmegyére mellybe elő adatik a' Vallásbéli gyakorlásnak régisége, ugyan is hogy 1683dik Esztendőben is ép Falu volt, mellyet 1688dikbn költ levelekből meg bizonyítanak, hogy pedig a Törökkel 1664dikbn 20 Esztendeig valo bekesség köttetett és 1683dikban bekesség volt. Ezen környül állásokban senki sem [a papiron sem olvasható!!!G45] 1721dik Esztben véghez vitt Inquisitionkban foglalt bizonyságaink vallják mindnyájan azt hogy 1681dikbn söt az előtt, és az után is, mind Templomot birtunk mind Vallásunk szerént való közönséges Isteni szolgálatunkat gyakorlottuk, sem abba a' mint azon Inquisitionak 31dik bizonyága vallja, hogy 1671dikbn fa Templomot tsináltak, melly 1683diki Török háboruba el egettetett, de ismét 1688dikbn meg szálván ujja vallásbéli gyakorlásokat elkezdették.

Sub B Az 1721diki Inquisitio foglaltatik bé az el vett Ekklesiák iránt. - Könyvei, Biblia Tárháza, Igasság pai'sa, 3 szakadozott régi imádságos Könyv. Tanítás módja Látrai és Göből Katechismusai oskolai Tanító könyv. Szakadozott Hübner, es Hejd. Káte. Két régi és két ujj énekes könyvek, Matricula, és edgy Protoculum. Van az Ekklesiának petsét nyomoja. És két edgy akós Hordaja.

f.) A' Parochiális Házban három Szobák vagynak, mellyek is szenvedhető állapotban vagynak, mellyekben ezek találatnak az Ekklesia javai: edgy kerék Hársfa Asztal, edgy diofa színü Nyoszolya, másik fekete; két fekete fogas, két kisebb fehér fogas, három karos fa székek, edgy dio fa szín Láda, mellyben állanak az Ur Asztalához való Eszközök, edgy feket nagyobb persely, mellyben áll a' Curatori számadás és az Ekklesia pénze; és edgy kisebb persely fekete; Kamara is van szenvedhető statusba. Pintze mostan készült, félszer Istálló tyuk és sertés ollak. Hidas, mellyek igen rosz állapotban vagynak.

II. Helybéli igazgatása az Ekklesiának.

1) Organizált Presbyteriumot [betoldva fönn: ot van] nem állíthatott, jollehet 12 számmal vagynak a' kik is a' Templomba választatnak és fel is eskettetnek.

2) Presbyterialis gyűlések Esztendőbe egyszer tartattatik a' midőn Curator választatik és a' számadás fel olvastatik, más egyéb Ekklesiái dolgok a' Templom előtt igazittatnak el a' régi bé vett rosz szokás szerent.

3) A' Presbyterialis gyűlés minthogy nem a rendes modon esik, tehát a' tzégéres vétekbén élők, a' Lelki Pásztor a' Kurátor 's két három Elöljárók előtt meg intetnek, 's ha jobbulásokat nem mutatják által adatnak a' Biroi hatalom alá.

4) A' rendes gyűlés nem lévén actái sem jegyeztetnek.

5) Curator van és annak szám adása a' Presbyterek előtt felolvastatik 's erre nézve mint fellyebb volt említve gyűlés tartatik.

6) Az Ekklesiának jövedelme ha valamely rész felmarad a' lélek gabonából tsak az; és edgynéhány esztendőktől fogva ha az Uraság valamely részét gabonájának aratását részéből által engedi ez, mellyet nevelni nem lehet.

III. A' Charitativumok vagy alamisnák.

a) Az Agentia 6szor publicaltatik esztendőben, és a' régi szokás szerént mindenkor a' L.Pásztor számára külön ki tétetik a jel. Az Ur Asztalára le tétetett jó téteményért.

- b) A Grale Consistoriumtól rendeltetett objectumok publicaltatnak.
- c) Az alamisna felolvastatik a' Curator és Dékányok jelen léteben és mindjárt bé irattatik, 's a' Curátor gondviselése alá bé tétetik az arra rendeltetett ladába.
- d) Mind az Agentia mind az más egyéb alamisna visitatio alkalmatosságával szokott administráltatni, mellyről a' Specificatiót az Ekklesiáa petsétjével meg erősítve a' Curátornak Subscriptiojával a L.Pásztor ki adja.

IV. A Lelki Pásztor

- 1) Várady Mihály Debretzenben tanult ki is a szükséges nyelveken vagy beszélni vagy érteni, vagy leg alább olvasni tud. 14dik Esztendeje miolta Papi hivatalát ezen Ekklesiában folytatja, az előtt 3 Esztendeig Adándon szolgált. Feleséges és három gyermekei vagynak.
- 2) Göntzi Canonai vagynak, Liturgiája, Josephina resolutioja a' Matriculába le írva van, de nyomtatásba még eddig nem jutott.
- 3) Minden Vasárnapokon és Innep Napokon predikatiót tart Cathecisal is, Hétköznapi imádkozik is.
- 4) Az Ur Asztalához 1ször járulókat Confirmálja és minden Esztendőben szokott Lelkek Conscriptioja idején 's a' Confirmatusokat a gyónók száma közé írja.
- 5) A' Communiót Hatszor administrálja.
- 6) A' keresztelést a' Templomba viszi véghez.
- 7) A' betegeket meg látogatja.
- 8) A' Gen. Consistorium által ki adatott Norma szerint viszi véghez a' Matriculát, a' törvénytelen ágyból való gyermekeket pedig bé írja vagy egyedül az Annya nevét, vagy ha kívántatik az Attya neve is be iratik.
- 9) A' házasulandók háromszor publicáltatnak Vasárnap és Innep Napokon, hétköznapi pedig igen ritkán, mikor igen nagy szükség hozza magával, be iratnak a' Capuláltattak.
- 10) Mind a' Felséges Királyi parantsolatok, mind a' Consistorium publicált rendeletei improtocolaltatnak.
- 12) A Prédikátori fizetés rend szerint idejébe bé szokott adattatni, hanem a' Bor fizetés ezen három Esztendőben nem. 1812-'13 és '14dikbn rész szerint a jég verés, rész szerint a' szüktermés miatt nagy falcidiát szenvedett; a' trágyáztatást pedig mellyért 4. hold vetés maradt el, rend szerint nem tellyesítik mindnyájan és minden Esztendőben delessleg való restantia marad.
- 13) A' Prédikátor a' mint az edgyügyü népnek szokása hozza magával úgy tartatik betsbén.

V., Az Oskolák.

- 1) A' Rector Juhász József Pápán tanult, 5dik Esztendeje niolta ebben az Ekklesiában van. Ez előtt volt Látrányban, Endrédén, Csepelen, és Tengődön. Feleséges és 3 gyermekei vagynak.
- 2) Az Oskola épülete nem a' l.jobb állapotba van és a' gyermekek számához képest nem elég tágas. Van edgy szoba melybe van az Ekklesiának edgy Thecája, edgy avult nyoszolya és 2 háttas szék. Van edgy kis kamara is; több aprolékos épületek vagy éppen nintsenek, vagy a' mik vagynak rosszak.
- 3) Az Oskolába járó Ferfiak 31. Leányok 30an voltak a' Télen.
- 4) Tsak télen járnak rendszerént gyermekek, hanem nyári időben is edgynéhány mind Délelőtt mind délután letzke mondani edgy oráig felmegyen, és nagy iparkodással lehetne arra menni, hogy tsak az aprotabb járnának fel egész esztendőt által.
- 5) A' Tanítás eránt ki adatott Methodus nem mindenekbn tartathatik meg, a Tudományok mellyek taníttatnak, a' Vallás Sz. Historia Számvetés, irás az éneklés és a' szükséges könyörgések.
- 6) A' Helybéli Predikátor ezen Oskolának a' Tractus által való visitátora ki is gyakran meg tekinti az Oskolát.
- 7) Helybéli Inspectorok vagynak ugyan rendeltetve a' Prédikátor mellé, de a' kik a' Predikátorra támasztják az Oskolának visitálását, mint a' Tractus által kirendelt rendes visitátorra.
- 8) A' Templomba való éneklést a' Rector el végezi, az éneklésben a' Tractus által kiszabott Methodushoz szabja magát, ha pedig az alkalmatosság hozza magával a' Predikátor praeferbálja az éneklést.
- 9) Az ujj énekes könyv sok vissza vonások között introducaltatott és most gyakoroltatik.

VI. Examinált Bába van, ki is fel van esketve, az Asszonyokon miképpen tud segitteni, és az hivatalában miképpen jár el, semmi panaszt nem tettek mind eddig, a' Catholikusok gyermekeiket meg kereszteli, a' Himlő oltás gyakoroltatik, ha a'. Vgye Chyrurgusa meg jelenik.

VII. A' Temető nem elég tágas a' Népnek sokaságához képest, mint a' Catholicusoké, a' midőn adatott a' Temető hely egészen fel árkoltatott, de azulta rajta semmi igazítás nem tétetett, elég mélyen ásatik a' sir, a' temetésre nézve a' Fels. Királyi rendelés meg tartatik.

VIII. Harangozó nintsen, hanem a' régi szokás szerint az Isteni tiszteletre jel adáskor a' Mester köteles harangozni mint Keresztyén; edgy Esztendőben állittatott ugyan Harangozó de reá untak.

IX. Az árvákra és szegényekre az Uraság visel gondot minthogy árvák atyai vagynak.

X. A' Vallás gyakorlásában, Isteni tiszteletében az Ekklesia nem háborgattatik. Földeire nézve minémü állapotban van, a' Prédikatori és Rectori Salariumokkal ki tetszik. A' Catholika Vallásra pedig kényszerítettnek e' következő esetekből megteszik. Először 1814dik Esztendőben Kiss István hajadon leányát meg fogadván Szolgálójának, akkori Plebános Rákótzai Antal; ki is innét Zákánba változván el vitte magával 's ott azonnal Pápisztává tette, A' mostani Plébános Ur pedig a' most el mult Pünkőst más napján gyontatott meg edgy Férjét el hagyott Ságvári Asszont; ezen kívül két edgy testvér kerei gyermekek között edgyik Ádándon Csapodi Uraságnál, másik Bálványoson a' Tisztartójánál taníttatnak a' Romai Catholica Vallásra. - A' Catholicusok Innepeik meg tartására erőltetnek, úgy hogy most is Ur napján kívül szántván és más más munkákat tévén, ki küldötte a' Dekánnját a' Plebanus Ur a' tilalommal; A' Processio járásra a' Mester emberek nem erőltetnek, a' Lelkek conscriptioját ugyan kívánták, de mint hogy meg nem nyerhették, alattomossan conscribáltattak a' Notarius által.

Filialis Ekklesia Kerei [**Kereki**]. Birják az Átándi Uraságok, a' Lelkek száma a' Tavali conscriptio szerint 118. - Puszt Szemes [**Pusztaszemes**] is idetartozik a holott ritkán találtnak Reformátusok, most Uraság béresse és Pásztor van is Lelkekből álló.

a.) Templom nints.

b.) A' Predikátor e' szerint nem szolgál.

c.) A Filia Predikatori fizetésben concurrál 6.-szor. Kukor. és G.föd.

d.) Oskolájuk nints.

e.)

f.) Mester nem lévén fizetés sint.. Materből megy a' mester temetni dupla stoláért.

g.) A' Filiálisták között 5en vagynak felvéve a' Materbeli Presbyteriumba.

h.) Bába most tétetett, és miképpen viseli magát még felöle nem lehet iteletet tenni.

i.) A' Temető be van kerítve de nem külön más atyafiakétól.

G 46 Lápafő [Lápafő]

[Fedőlap]

Lápafő. d. 3^a Jul. 1816.

- A' Gyermekek leg alább nyáronn is egy óráig járattassanak oskolába, hogy ha elébb nem mennek is, ne felejtessenek.

- A' Reformata Bábát a' N. Vármegye Doctora keresztelés formulájára mondatik tanítani, holott neki keresztelni tilalmas.

- A' Himlő bé óltás felől való bal vélekedését a' Köz-Népnek igyekezni kell hejyre hozni.

- A' Catholicus Innepek megtartására kényszerítődnek a' Jobbágyok.

- A' Lelkek' Conscriptioját Conventionalis meg petséltése alkalmatosságával a' Presbyterek kérdésbe vették a' 2. Hód tavaszi Földnek meg-szántását.

- A' Rector Notáriusi Hivatala folytatásáért 3. Punctumokból álló fizetést kér.

+++

Ao 1816°

Felelettyei A' Lápafői Ekklesiának, a' Püspöki Visitatio Tárgyaira.

I. A' Mater Ekklesia Lápafő Tttes Tólna Vgyben, az Helységet birják, Tttes Takáts 'Sigmond, Tttes Martonyfalvay Sándor, Tttes Szép 'Sándor, és több Conpossessor Urak, mind Catholicusok.

- a. A' Lápafői Ekklesia Prédikátorokat tartott már ez előtt mintegy 50 esztvel; de mintegy 1776ik esztben Pétsi Püspök által az oratórium lezáratván el pusztult, sem Prédikátor, sem Mester az Ekklába nem lakott, egészen József Császár uralkodásáig; ekkor Lápafő is, mt más Ekklák szabadságot nyerevén a' Vallásra nézve, mindgyárt is a Lápafőiek a Templom építéshez fogván, építettek köből, bolthajtásra, Nádtetőre egy Oratoriumot, a' mélyly most is fen áll, el végeztetett az épüllett 1786dik Esztben. Most a' Lelkek száma, nem több 312 személyeknél.
- b. Az Úr asztalához tartozó készületek ezek: Egy kazimir keszkenő. Ket sellyem abrosz. Egy fekete sellyem keszkenő. Egy tartka Pamuth keszkenő. Két sávolyos, és 5 pamuthos abroszok. Három czin kánna. Ket osztó pohár, és egy osztó tányér, ezek is mind czinek.
- c. Torony nints, harang lábon állanak két harangok; eggyik egy mása, és 80 - nyoltzvan font, az Inscriptioja ez: Készítettet Rósa István Prédikátorságában Budán 1804ik esztben. - a' másik harang, mint egy 50 - ötven fontos, semmi Inscriptio rajta nints.
- d. Az Ekklesiának egy ujj énekes könyvénel egyebe nints.
- e. A' Prédikátor háza köből vagyon építve, három szobák vagynak benne, pintze alatta, kamara, Istálló, a házzal egy fedél alatt vagynak nád tető alatt meg lehető állapotban vagynak az épülletek, és a' kerítések. - Semmi házi eszközök nintsenek.

II. Az Ekklesia igazgattatik tiz fel eskütt Presbyterek által, a' kik választatnak a' Prédikátor által, a' gyűlés tartatik mindnekoron a Prédikátor házánál, az ő Elölülése alatt.

- a. A' Presbyterialis Gyűlés a' bjelentett botránkoztatásokat meg feddi, vagy meg is bünteti.
- b. A' Presbyterialis Gyűlés végezéseit a' Prédikátor feljegyzi maga.
- c. Az Ekklesiában Curátor, és Dékány mindenkor vagyon, ezeknek számadásai minden esztben a' Presbyteriumban meg vizgáltatnak.
- d. Az Ekklesiának a' Pium Oblátumokon kívül semmi jövedelme, semmi fundusa nints.

III. A' Charitativumok, és az alamisnak, ugy hirdettetnek ki a' Gyülekezet előtt, a' mint a' fő tiszteletű Consistorium parantsollya ki hirdetni, a' melly charitativumok, az hatszor kihirdetett ágentiálékal visitatiokor, a' Tiszteletes Visitátor Urak kezében szolgáltatik recognitio mellett.

IV. A' Llelki Pásztor /:a' ki most Isten kegyelméből Lápafőnn vagyok:/ neveztetem Nemes Németh Gábornak, tanultam a' Nemes Debreczeni Collégiumban, hat esztendeig Togatus Déák voltam. - a' született nyelvemen kívül beszélhetek, és értek Déákul, és németül, olvasok és értek görögül, a' sidó nyelvet tanultam a' Collégiumban. - a' Lápafői Ekklesiában szolgállok már öt esztendő olta. Leg elsőben hogy Prédikátorrá lettem rendeltetem a' V. főConsistorium által Öszödre. - Ugy mint Censitus laktam a' Msgos Grof Ráday Rádai Pál Úr, Ö Nagysága udvarában esztendeig, instruálván a' Contets, v. Grog kiss asszonyokat. - Hites feleségem vagyon. - Gyermeünk nintsen, nem is volt. Cánonom nintsen, a' Liturgikát tanultam, Jósefina Resolutiom van.

- a. Minden Vasárnapokon többnyire magam munkáit mondom, Délyyeset catechizálok, néha az ifjuságot ben marasztom. - mindennap könyörgést tések, nyomtatott ujjabb Imádságos könyvekből.
- b. Az Úr Asztalához elősször járulokat magam instruálván, confirmállom, a' neveket is bé irom.
- c. A' Communiot esztben hatszor adminisztrálok, A' sátoros Innepekenn minden reggel. - Keresztelek a' Templomban, azonkívül nem.
- d. A' betegekhez ha hivatnak el mégyek.
- e. A' Mátrikulát fojtatom, a' parantsolt norma szerént. - a' törvénytelen ágyból szülötteket így irom bé: ab Incer to patre, filium, v. filiam hujus, v. hujus baptizari, die - et anno.
- f. A' Házasulandókat, három külömböző Vasárnapokon publikállom. Ha capuláltatnak általam, a' Mátriculába egy külöm szakasztott helyre bé irom, a' napot is feljegyze, és a' bizonyságokat is külöm rubricálva.
- g. A' Királyi Intimátumokat, és a' Grale Consistorium Rendeléseit improthoculállom.
- h. A' Prédikatori fizetés különös Papirosra a' maga valóságában le irtam. - A' földekről, rétekről azt jegyzem meg, hogy azok igen tsekéllyek, mindenüt a' falu alatt leg szérül vagynak. - először az Helységnek adattak a' föld méréskor az Uraságtól; azután a' Helység osztotta fel három felé. Egy részt adott leg belől a' Prédikatornak, a' mély rész 5 Posonyi alá való földet, másik részt adtak a' Mester számára, ez felényi mint a' Prédikátoré. Harmadik részt adtak az Hellység kovásának leg szérül, ez tész 2

Posonyi alá való földet. - Féllyül az én szomszédom, mindenik Cálcuturába Baratska, s Molnár János nevű Jobbágy, alól pedig az oskola Mester. - Két Dézmát kellett adnunk. - a' Dézma adás miatt, úgy tekintik a' Concernius földes Urak a' Prédikátort, mint Jobbágyokat. Etc. - -

i. Most Restantia nints.

k. Minthogy itten a' nagy szegénység miatt, többnyire tudatlanságban nőttek fel a' gyermekek, tehát azzen fogyatkozás okozza tapasztalásom szerint, a' Vallás, és annak hirdetője eránt való hidegségeket némellyeknek, külömben áttallyában vévén a dolgot, mind a' Vallást, mind a' Prédikátort illendő tiszteletben tartják most Halgatoim.

V. A' mostani oskola Rectornak neve Mészáros István. Tanult a' Pápai Reftum Collégiumban, most a második esztendő többi Helységünkben, ide hozatott az Abai Ekklesiából, a' hova Pápáról ment, és ott lakott négy Esztendeig, - Abán meg házasodott, most vagyon egy élő gyermekek.

b. Az Oskola épüllettyei türhető állapotban vagynak, a' Classis elég tágos.

c. Az oskolában járók száma volt a Télen 28. - Nyáron kevesen járnak fel, télen többen. Hogy egész esztben fojvást fel járjanak a' gyermekek, azt itt meg tenni nem lehet, mivel a' Szülék szegények lévén, gyermekeik szolgáltyára el kerülhetetlen szükségek vagyon, kivált nyáron.

d. A' Tudományokat tanulták, a' V. Consistorium által ki adott Methodus szerint.

e. A' V. Tractus által ki rendelt Oskola Visitátor itten T. T. Veress Márton, Büssüi Prédikátor. Gyakran látogattya az oskolát.

f. Én Helybéli Prédikátor, télen által gyakorta meg látogatom az Oskolát, az értelmesebb emberekkel. Különösen pedig hármon vagynak általam választva Inspectoroknak.

g. A' Vasárnapi Éneklést a' Rector mindenkor a' Prédikátor Praescriptioja szerint teszi.

h. Az ujj Énekes könyvet igen is introducáltattam, de mivel drága, a' szegénység nem szerezheti meg.

VI. Feleskütt bábánk vagyon, az Helység taníttatta Högyészenn, kötelességét valamennyire érti.

Keresztelni kénszerítették az atyafiaktól, sőt taníttatni is hallottam a formulát a' Vármegye Doctora által, hanem én alattomba el tiltottam ötöt. A' Himlő bé oltás hasznairol, noha már Tanítást tettem Halgatoim előtt: még is azzal élni nem akarnak sokan, azt állítván hogy a bé oltás aztán is szinte úgy meg himlősödik a gyermek.

VII. Az oh Temetőhöz, valami kevés földet adott az Uraság éppen tavaly, azt bé keríttettem, a' kerítés egy kiss keskeny árokból áll. - A' Temetstés felől való F. Intimátumot observállom.

VIII. Harangozni, vagy harangoztatni az oskola Rector köteles.

IX. Az Ekklesiában igen is vagynak Árvák, ezek vagyon, az úgy nevezett Árvák Attya, a ki rájuk gondot visel.

X. Az Ekklesia ugyan nem háborgattatik nyilván a Vallás gyakorlásában; de az Innepek meg tartására szorossan kénszeríttetnek. Hallgatoim áttallyában a' Catholicus Concernius Uraságoktól, és az ő Innepeikenn, sem Ekklesia, sem maga dolgát senki nem téheti Lápfőn. -

A' Lelkek Conscriptioját még ki nem attam, noha kérte töllem a Naki Plébánus szomszédom: de a' Vármegye Doctorának az Invaccinatio alkságával, mivel kérte, ki kellett adnom.

Filiális Ekklesiák voltak ez előtt ide tartozók Magyaród, és Dörötske.

Magyaród [**Mogyoród**] ezelőtt mintegy 15 esztvel purizáltatván, meg szűnt filia lenni. - Most csak Pusztának mondatik, Cselédek vagynak ott, hol többen, hol kevesebben részünkről valok, tavaly voltak az Ispány Urral számszerint 24: huszonnégyen, dupla stolát fizetnek.

Dörötske [**Derecske**] filiális német Ekklesia is lassanként el fogy, mivel a férfiak mind egyenetlen házasságban élnek, gyermekeik mind Lutheránusoknak neveltetnek, már rég oltá. - Még az én időm előtt, ez így lévén, most nintsenek többen 17 személyeknél mind öregek, fiatal nints köztök, mert a' mint mondám gyermekeik mind Lutheránusokká neveltetnek.

Has Vesponsiones per me scriptas sic esse testor. Lápfőini die 22° Juny ao Domini 1816° Gabriel Németh mp. Verbi Divini, Sacrorumque Mster ordinarius.

G 47 Látrány [Látrány]

[Fedőlap]

Látrány. d. 2^a Jul. 1816.

- Mósi Mihályk Feleségével való Controversiája cessált.
- Az Ekkla Jövedelmét a' Rész Aratással nevelni lehet.
- A' T. Predikátor fizetése be adása késik.
- Templom építéshez az Ekklesia most készül.

+++

A' Nagy Tudományu, s Erdemű Fő Tiszteletű Báthori Gábor Urnak a' Duna mellyéki Reformáta Ekklesiák Superintensének az 1816dik esztendői Canonica Püspöki Visitatio alkalmatosságával fel tenni méltoztatott kérdéseire való feleletek, az alább meg irt Eszt. És Napon.

1° [I.] Az Ekklesia Látrány. - Tttes Ns Somogy Vármegyébe. - Birja Méltóságos Gróff Széchény Pál Ó Excellentiája.

a.) Erről az Eccláról egyebet tudni nem lehet annál, a' mi vagyon a' külső Somogyi V. Tractus Könyvében in 8do, a' melyben ennek régiségéről vagyon emlékezet, melyben azok között az Ecclák között, mellyek ezen Papi Társaságban 1646dik eszt. Találatnak, lehet látni a' Látrányi Eccláról, és annak Predikatori fizetéséről. - Ugyanezt bizonyítja más, a' V. Tractus foliántban lévő 1729dik eszt. Szereztetett könyve pag. 36° Nr 2° Komáromi Istvánról, és Nro 3° Tokai Ferentz nevezetű Predikátorjairól lévén emlékezet. Ugyan azon Könyvből világossan láthatni azty: hogy ezen Ecclának utolsó Prédikátora 1717 esztendőbe az Eccából ki üzettetvén, az Isteni tisztelet gyakorlásának vége szakadott, minek-utána ez időtől fogva 66 esztendőig árvaságba lévén, amaz halhatatlan emlékezetű Ildik József Császár és Királytól az Isteni tisztelet szabadságát több Ekklesiákkal meg nyerte volna 1783dik esztben Augban 11dik napján, melly kegyelmes engedelemről szóllo Királyi Patens párja in extracto, az 3668dik Nrus alatt, az Eccla ládájában tartatik. - A lelkek száma most mégyen 661 - hatszáz hatvan és egy. -

b.) A' Templom, melly most fenn áll épült 1784, és 85dik esztben fel.szenteltetett 1785dik esztben 28° Augban. Predikállott az Heljbeli Predikátor Gaal Péter, és T. Kontz István, Motsoládi Prdr Úr. Épült sárból, és már romladozásban lévén, köből szándékoznak /:mellyet már munkábais vettek:/ ujjat építeni. -

c.) Edényei, és más az Úr Asztalához tartozók: egy nagyobb Ón Kanna, fedeles, 5 font nintsen metzés rajta. 2° egy kisebb fedeles Ón Kanna, ilyen metzés a' fedelén: AO 1741. Az oldalán: L.A.SZ.E.R.A.CS.CS.P.A. - 3° egy arannyal futtatott Pohár, mellynek talpán ezek a' jegyzések vagynak: LÁTRÁNYI R Eccl. 1743. 4° Az Ekklesia Egy Ón Pohár, ilyen irással: LÁTRÁNYI R Ekklesiáé SZ.I. vette 1788. - 5° Keresztelő Tál, és Pohár Onból, nintsen Irás rajtok. 6° egy Ón Tányér. 7° Egy 'sávos abrosz. 8° Egy négy darabból készült patyolat keszkenő, szélei selyemből varrattak. 9° Egy veres, fehér virágú, sárga sikkal körül varratott selyem keszkenő. 10° Egy 4 darab, 3 veres, és egy zöld keszkenőkből öszve varratott nagy keszkenő. 11° egy kék kotzkás selyem keszkenő. 12° Egy fehér pamuk, selyemmel varrót keszkenő. 13° Egy viseltes patyolat keszkenő, két szegelete seljemmel varrott.

d.) Harang-láb készült 1808ban Háram Harang benne. A' nagyobb vétetett 1808dik esztben 10dik Májusba, ugyanakkor a' leg kisebb harmadik Harangis. - A' nagyobb felső részén ez metzés olvastatik: 288 ½ font 577 Rforint. A' prémjére öntve e' vagyon: Judit Hendricus Ebenhárd Pestini 1808. Alatt a' Prémjére mettzve: LATRANYI Ref. EKKLÉSIAE 1808 Gaál Péter Predikátorságában. A' Középső Harang vétetett 1786dik esztben 30° 8br ez vagyon reá irva: Látrán Ref. Ekklesiáé SZ.M.SZ.I. Joseph Brunne Prosi mies In ofen 11b tte vétetett 75 fl és 40 kr. Az' harmadik leg-kisebb Harang felső részére 43 ¾ az oldalán Judit Hendricus Ebenhárd Pestini 1807. Alatt körül: A' LÁTRÁNYI REFOR. EKKLÉSIÁNAK 1808 Atsai Mihály tsináltatta. -

e.) Egyéb levelei az Ecclának nintsenek, tsak az Indultlm extractussa, az Harangokról szollók az öntőkről, könyve: Biblia Tárháza, mellyet vett az Eccla számára Gaal Péter Predikátor 1785dik esztend. 8dik 8br 3Rfor

f.) Parochiális Ház: egy szoba, egy Museum, ezekben egy asztal, egy romladozott fa szék, egy falon lévő fogas, Kamora, Istálló, Ollak, szenyvedhető állapotban.

2° [II.] Az Ekklesia Helybeli igazgatása.

- 1° Presbyterek vagynak 12, Választatnak az Eccla, Predikátor által, és fel vagynak esketve --- --- ---
- 2° Presbyteriális gyűlések tartatnak, mikor ollyas dolog elő-adja magát a' Predikatori Háznál.
- 3° Czégéres vétkekben élők most nintsenek, sem versengők, Isteni tiszteletet nem gyakorlók pedig nem voltak soha. Voltak olyan esetben, a' kik meg intések után magokat nem jobbitván, meg büntették testi veréssel; de nem a' Presbyterium, hanem a' civilis Elöljárók által. - Egymástól külön lakók vagynak egy igen el erőtlenett öreg ember, semmi úton módon reá nem vétethetőve, hogy nem régen vett Feleségével edjűtt lakjon, ez Csikós István nevezetű, és még másik, Mósi Mihály, a' it Felesége elhagyott, és magát Köttsére Tttes Kenessei István Udvarába vévén, onnét ki nem hozhatja, jól lehet már a' Tttes Vice Bíró Úr általy tétetett próba.
- 4° A' Presbyterális Gyűlés végezesei be-vagynak irva.
- 5° Vagyon Curátor, szám-adása minden esztendőben revideáltatik a' Presbyterium, Predikátor, végre Tiszt Esperest, vagy Prosenior Urak által.
- 6° Semmi jövedelme nintsen az Eenak, nemis lehet egyéb módot találni az Aratásnál, mellyet már2-két esztendőktől fogva, sokszori javallási után a' Predikátork reá vétetődve jó haszonnal folytatnak.

3° [III.] A Charitativumok, vagy alamisnák.

- α) Az Agentiale 6szor Publicáltatik esztendőbe, és semmi akkor egyéb tellyességgel nem.
- β) A' Gener Consistoriumtól rendeltetett objectumok hasonlóképpen publicáltatnak.
- γ) Az Alamisna felszámláltatik a' Curator, Dékányok, és Predikátor által, és akkor minden halasztás nélkül a' Curátor szám-adó könyvébe a' Predr által bé-íródik, a' Curátor gondviselése alatt tartatik a' Parochiális Háznál levő ládájában az Ecclnak, a' mellynek kultsa mindenkor a' Curátornál áll.
- δ) Minden hijjánosság- nélkül administráltatik mind az Agentiale, mind minden más egyéb alamisnák a' Cánonica Visitatio alkalmatosságával Tiszt Esperest, és Prosenior Uraknak, még eddig tsak Contraquietantia mellett. -

4° [IV.] A' Lelki Pásztor. -

- 1° Gaal Péter. Tanult Debretzenben, Posonyba, Erlangába, Herbornába. Beszéli: Magyarul, Deákul, és Németül. Először Akadémiákról le-jöven szolgált Kapoljon 6 ½ eszt. Azután a' Fels. Tolerantia bé-jöven, Látrányba rendeltetvén szolgált 4 ½ Kilitin 5. Őszödön, az Ecclába, és az akkor ott volt Udvarba 6 eszt. Innét ismét vissza hozattatván Látrányba, ez az 18dik esztendeje itt-való szolgálatjának. Feleséges, 4 gyermekei, a' kiknek a' kisebbikje Pápán végezvén iskolai cursussát, Attya költségén a' Göttingai Ursításba ment, meg-járván experientia végett Belgiumot, Angliat, Belgium Catholicumot, jövet, menet. Német Országnak nagy részét, 28° Febr vissza jöven, Veszprémi Tractus Esperestjétől, Tiszt Fábián József Urtól requiráltatván, most Tót Vásonyban tézen Káplányi Hivatal. Vagynak két leányiis.
- 2° Vagyon Cónonja, Liturgikája, Liturgiája, és Josephina Resolutioja.
- 3° Minden Vasárnapoko, és Innepeken tart Predikációkat, délután Cathecizál, Hétköz Napokon pedig Könyörgéseket tézen.
- 4° Az Úr Asztalához először járulókat Confirmálja, Neveiket bé-írja.
- 5° Az Úr Vatsoráját esztendőn által administrálja 6szor, sátoros Innepekben meg-kettőztetve.
- 6° A' Keresztelést mindenkor a' Templomban viszi véghez.
- 7° A' betegeteket meglátogatja.
- 8° A' Matriculát viszi a' Gener Consist ki adott Norma szer. Törvénytelen ágyból született keresztelni való még eddig nem volt; ha pedig történne, az Attya Nevét bé nem írná, ha tsak az maga nem kívánná, és akarná.
- 9° Az Házasulandókat mindenkor háromszor publicálja Vasárnapokon, és soha sem Hétköz napokon.
- 10° Mind a' Fels. Királyi Parantsolatokat, mind a' Consistorium publicált Rendeléseit improtocolálja.
- 11° Bé-adódik a' Prédikatori fizetés esztendőnként, de igyel, bajjal, és Septemberben el-kezdik szedni az eleséget, és az úgy nevezett Lélek-pénzt a' Dékányok, még pedig mindenkor Vasárnapokon reggel, mégis alig tudnak ki hatolni Szent György napig belőle.
- 12° A' mennyire Somogyi nevelésű, és pallérozásu emberektől, s' polgároktól lehet reményleni, annyira illendő tekintetben tartatik a' Predikátor.

5° [V.] Az Oskola.

- a.) Rector, Fejes András, tanult Pápán, és már negyedik esztendeje itt való szolgálatjának, a' mulo Majus

Honapban vett Feleséget. Sőt egyenessen Páparól.

- b.) Az Oskola meg lehetős állapotban vagyon, és a' Gyermekek számakhoz képest a' Classis elég tágas.
- c.) A' télen jártak Oskolaba 40 gyermekek - 22 ferfiu, és 18 leány gyermek, most jár 14 ffiu, és 8 leány Gyermekek. A' Catalogus a' Rectornál készen vagyon.
- d.) Többnyire csak télen járnak, sok próbák tétettek a' Nyári feljárás felől, de sikertelen.
- e.) Az 1^ő Classisbéliék Nagy Kátét, az Ó és Új Tsti Histort, Soltárokat, Arithmetikát, Írást, Tiszt. Toth Ferentz Úr Agendáját. - 2^{dik} Classis: Kis Kátét, Kis Históriat, 100 ^o első verseit. - 3^{dik} Classis: Olvasást, 50 ^o első verseit, Számokat, Imádságokat.
- f.) Visítálja Tiszt Kálmándi József Csepeli Predr Úr. Visítál kéttzer esztendőbe. Az Examenen jelen-nem lehetett, hanem az Exáment meg-előző napon maga meg-visgálta, s' censeálta a' Gyermekeket, és az Exámenre való nem várakozást azon időre, melyben magais jelen lehetett volna, azon okból helyben hagyta, hogy a' Gyermekek fogytak igen.
- g.) Vagynak Helybeli Inspectorok is a' Predr mellett, és a' Gyermekeket ottan ottan meg tekintik.
- h.) A' Templomban való éneklést a' Rector el-végzi, az éneklést, a' különös alkalmatosságokat ki-vévén, melyekben a' Predr praescribál, maga directiója szerént viszi.
- i.) Az Új énekes Könyv, az exemplárok nem-kaphatasok miatt, és nem egyébért, mind eddig nem Introducáltatott. -
- k.) A' Rector Saláriumja külön Pappiroson fel-vagyon-irva, mint a' Prdre No II° supra.

6° [VI.] Bába. - Vagyon examinált, Catholica, fel vagyon esketve. Református Gyermekeket nem keresztel, panasz nints reája.

7° [VII.] Himlő bé-oltás, a' parantsolatok sze a' Prdr által sok izben a' szüléknek, arra készített Predikaokban recomendáltatott, mótivumokkal hasznai elő-adattak, de be oltó Chirurgus nem jelent meg soha.

8° [VIII.] Harangozó, nintsen, a' Rectorra vagyon az rekesztve, kiis gyermekeivel harangoztat.

9° [IX.] Szegény, egy vagyon Református, a' ki Házanként-való kéregetésből él. Ide járul még:

10° [X.] Arvák Attya, a' ki azokról gondot visel mind addig, míg azok magokról tudnak gondoskodni.

11° [XI.] Temető elég tágas, bé kerítve nintsen, hanem kétfelől Szőlő-Hegyek kerítése, más oldalról pedig egy kaszáló rét szolgálna kerítés helyett; ez mind azon által ellent nem álván, szabadon legeltetik rajta a' Marhákat. A' Sirok elég mellyen ásatnak, és a' Temetés idejére nézve a' Felséges Királyi Parantsolat meg-tartatik, ki vévén azt; hogy ha a' meg-holt vagy ragadó nyavalyába volt, vagy pedig meg-fakodzott, az illyeneknek tovább 24 óránál való fen-tartások, minthogy az elő egészséges embereketis nyavalyába hozhatnák, a' Biró által előre meg-visgáltatván, halálok után 24 órák mulva el-temettetnek.

12° [XII.] Grávámenjei az Ekklesiának nintsenek. A' Vallás, és az Isteni tisztelet dolgában nem háborgattatnak, földjeikben sem, minthogy azok nintsenekis. Olyanok sem találtnak, a' kik a' Catholica Vallásra valamelly szinalatt kénszerítették; A' Catholicusok Innepjeik meg-tartására való erőltetésre fel-tett kérdésre: A' Ttes Ns Vármegye, ámbár az 1793^{dik} esztendő, Január 25^{dik}. Napján költ Királyi magyarázó (:Explanatoria:) Parantsolatot, tsak a' most fojó 1816^{dik} esztendőben, Aprilis Hónapban publikáltatta légyenis: mind azonáltal a' Catholicusok Innepjeik meg-tartásokra senkit nem erőltetett, az helybeli T. Plébánus Úr ellenben, tűzzel, vassal, fenyegetésekkel megtartatni kívánta, ha ugyan reá mehetett volna. - A' szőlő-hegyeken pedig, az Hegy Articulusoknál fogva nagy a' tilalom, úgy hogy magamis pirongatást kaptam felljebb-való esztendőben, a' szőlőben való munkáltatásért; ezek mind azon által ellent nem-állván, ki-hirdettem Halgatóimnak: hogy a' Királyi Kegyls engedelem ki-terjed szintén úgy a' Szőlő-Hegyekre, valamint a' mezőkre, és akárhová egyébűve, /a' minthogy Posteriora tollunt Friora/ a' Hegy articulusban ki tett Parantsolat a' Protestánsokra nézve /:a' melly költ 1777^{ben} Január Hónapba fel-vesztette kötelező erejét, az az után sokkal későbbben, az az az 1793^{dik} esztendőben, 25^{dik} Januarisban költ Explánatoria parantsolatja által a' Felségnek. - - A' Processió-járást a' mi illeti,

arra nem kényszerítettnek, sem Conscriptiót a' T. Plebánus Úr nem-kiván. És Vallásunk szabadságánakis semmi ezen-kívül nem praejudicáll, a' mit az Innep felől fellyebb jegyzésbe tettem. - -
Fel-tétek Május Hónap 5dik Napján 1816dik esztendőben, Gaal Péter msk, a' Látrányi Predtor Eccla rendes Predikátora által -

G 48 Miszla [Miszla]

[Fedőlap]

Miszla. d. 8^a Jul. 1816.

- A' Templom teteje reparatio nélkül szűkölködik.
 - A' ki dült Istálló igazítást vár. melyről már a' Tract. Visitatio által meg intettek.
 - A' Kertbeli közös Kútnak ki tisztítása szükséges.
 - A' borbéli fizetés nem egyszerre adódik meg, és vizesenn Restantia is van benne.
 - A' T. Predikátor több tiszteletet, és háládatosságot kíván Halgatóitól, mint a' mennyit deferálnak.
 - A' Rectornak Kamarája nints, Istállója ki dült.
 - A' Gyermekek az Oskolába nyáronn még Vasárnap is nem tellyes számmal járnak.
 - A' Temetőnek Kapuja nintsen.
 - Az Ekklesia a' maga Birtokábann lévő Szöllejét roszzúl mivelteti.
- A' bor mindenkor egy nap vitessék be a' Pnak.

+++

Miszlai Ref Mater Ekklesia Ttes Tólna Vármegyében.

A' Helységet birják Ttes Özvegy Nemes-kéri Kiss Jánosné Asszonyság, és Ttes Nemeskéri Kiss Antal, Ferentz, és János Uraságok.

I. Az Ekklesia vette kezdetét az elmúlt Század eleje tájájann; mellyet bizonyit Ekklesiánknak egy Levele sub Lit. C. melly szól

a.) Templomról, - a mellynek Mássa itt következi

“1766. 24. Febr. Miszlai Templom Investigatiója és Declaratiója. -

1° A' mostani Új Templom mitsoda Declaratiókkal építetett, majd alább meg irattatik; melly is a' régi Oratoriumúnknak Helyén, azon mértékre, a' melly Tettes Nes Várgye Tisztjei által repraesentáltatott a' Tettes Várgyének, vagyon építve.

2° A' régi Templom pedig negyven hat esztendőt importált, a' mint akkor élő emberek referállják. - Melly is Harang-Lábjával együtt, Tettes Salanvári János Uraságakor, és annak engedelméből, Szőnyi András Predikátorságakor építetett; az előtt pedig sok esztendőig egynehány Háznál is vólt az Isteni szolgálat.

3° Predikátorok vóltak azután és az előtt is, Tapi János, Fővenyi István, ezek után említett Szőnyi András Hollosi Ádám, Edelényi Ádám, Öri János, Hubai Bálint, Békási Pál, Tólnai Dániel, most pedig. T. Tólnai Sámuel.

4° A' Helységet szállani lenginkább ezek kezdették, mikor Landorfejér-várt a' Töröktől meg vették Kajári János, Takats János, Katona István, a' kiknek maradékjók mostan is itt laknak .

5to A Régi le romlott Templomot a' kik építették, még most is élnek benne, úgymint Boza István, Gulyás Mihály, Kanász Mihály, Kováts György,

6to A' mostani Új Templomot tiz esztendeig való Instántiank, s keserves sok költségünk által nyertünk meg a' mi Tettes Földes Urúunktól és Tettes Vargyetől, Tettes Urúnkhöz T. Nemeskéri Kis Sándor V.L. Urúnkhöz való Instántiánkra Indocsatio lett 14. Majus 1764. Veszprémben, mellyben Földes Uri Inssábúl mind meg engedte, mind pedig parantsolta, hogy a Tettes Nes Várgyének magunkat Insinuálljuk, a' mint hogy oda Tekintetes Urasagúunktól relegáltattunk iss.

7mo Tettes Várgyére azon Instantiákkal mikor sokszor vóltunk vólna, sok költséggel fáradsággal; végre Determináltatott Bonyhádon Generalis Gyűlés vagy is Congregatióbúl /:hogy Tettes processualis Indlium, ki mennyen a' meg romlott Oratoriumnak Investigatiójára:/ Tettes Nedeczki Mihály Jurat. Notarius által. Azután 27dik Juny ex oppido Hőgyész Tettes Tólna Vármegyének particularis Determinatiójábúl ki küldettek az Oratorium Dimensiójára Tettes Jobus Barbatsi Uram Vice Judium és Adjunctusa, mellyet meg is vitt 26. Juny.

8° Ugyan azon Tettes Várgye Particulariss Congregatiójábúl, ugyan Hőgyészbúl mind Haranglábunk mind Oratoriumunk azon mértékkal reportáltatott, és a' Tettes Iniversitásbúl így Determináltatott. Qvare

nisi & praedopositum. Oratorium & vero dictum Composite ex fundamento erecta fuerint, cum periculo eorum concurrentium Deo quos famulantium, et diserimine vitae eadem proxime corrui omnino debebunt, super cuiusmodi per me peractae Investigationis Serie praefentess Extradedi Litteras Testimoniales relati in Possessione Mischla die 26. Juny 1764. Iobus Barbatsi I. Cottus Tolnensis Vice Iudicium mpr.

9 A' Templomban lévő Karrúl, mely az első Óratoriumban nem vólt, meg kérdeztük Tettes Földes Urunkat, hogy építhetünk é? mert meg nem férünk; ezt felelte, a' mint el fértek úgy tsinálljátok, a' mint hogy itt létében meg is tekintette kegyesen, a' Tettes Uraság, és adhocált, hogy a' mi híjja vagyon, végezzétek el.

10 Ezt pedig a' mint ki adta a Tettes Várgye egészszén le irtuk. - Occasione Particularis Inclyti Comitatus Tolnensis Congregationis, die 27a Juny Anno 1764. in Oppido Hőgyész celebratae demissa introfertorum Helvetica Confessionis Mischlaiensium respectu extreme ruinati Status Oratorii qvam & Campanilis Eocundem porrectel Instantiae Expositione, mediantibus fide dignis exmissi Domini Vice Iudicum Iobi Barbatsy Testimonialibus eatenus emanatiss Sufficenter edocta, Restaurationem illorum qvalitati, qvantitai, materialiumqve applicationi, & extensioni, antece, dentis in forma videlicet priore conformiter fiendam ea ratione resolvi determinatum fuit ut Idem Dmnus V. Iudicium pro inspiciendorum inspectione miss sociumqve observandorum observatione qvempiam in eo passit excessum attentione exmissos, Tempore Istiusmodi Oratorii Sui, qvam & Campanilis restaurationis missa rite offertuasida Sedulo curet, compectoqve aliqvali eatenus excessu fidelem Universitati I. Cottuss relationen faciatsig Anno Die, Mense, locove qvibus supra - Pez me Stephanum Sztriha praelibari I Cottus jure. Vice Nótar."

A' mostani Templom harmadik; épült kőből 1788dik 89dik 90dik es 91dik Esztendőben, fel Szenteltetett 1791ben Aug 14dik Napján. - Az eleire akkor emelt ingadozó fa torony helyett, épült a' bádoggal tetéztetett kő Torony 1808ban. - A Templom 'sindeles, és most újjítást kíván.

[b.,] Ezen Ekklesiának eleitől fogva valo Predikátorai -

T. Tápi János

- Jóvenyi István

- Szőnyi András - epül az 1ső Templom 1720ba

- Hollosi Ádám

-Óri János

Hubai Bálint. 1. esztendeig. Pápisává lett.

- Békási Pál - jött 1745be; ez alatt kezdődött ebben az eszt a' Matricula; el ment 1749ben a' mely Esztendőben Climo Pétsi Püspök eszközlésére a Templom el petséltetett; jött mindjárt helyébe

T. Tólnai Dániel, a ki a' Felsőség előtt meg bizonyítván azt, hogy a' Vallás dolgába 1720ban tartatott Pesti Commissio előtt gyakoroltatott már Mischlán a' Helv. Confession levők között a közönséges Isteni tisztelet, a' Templom fel nyittatott, és a' közönseges Isteni tiszteletnek gyakorlása többé meg nem gátoltatott. el ment 1759ben

- Tólnai Sámuel: ennek idejébe epül a 2dik Templom 1764ben itt halálozott meg 1774ben

- Turgonyi Gergely: jött Káplán képpen 1771ben rendes Predikátorrá lett - 74ben el ment a' Ságvári Ekklesiában 1784ben

- Nagy Mihály jött helyébe: - innen a' F.Nyéki Ekklesiába vitetett 1793ban onnan jött

Szöts Mihály per Cambium - elment hivatal nélkü 1800ban helyébe jött

Egressy Sámuel a' nevezett Esztendőben Majus 4dik Napján a' Győnki Ekklesiából 17dik Esztendeje a' miólta itt folytattya Szent Szolgállattyaait.

A' Lelkek száma most 646.

c.) Az Úr asztalához tartozó készülétek ezek. -

1., Tzin kánna 1.

2., Tzin pohár 2.

3., Tzin tál 1.

4., Tzin tányér 1.

5., Zöld mázos korsó 2.

6., Tsutora tiz itzés 1.

7., Sávolyos abrosz 3.

8., Négy selyem keszkenő össze varva, ketteje kék, ketteje veres.

9., Gobák színű selyem keszkenő viseltes 1.

10., Zöld stráfos selyem keszkenő viseltes 1.

11., Zöld stráfos pamuk keszkenő viseltes 1.

12., Virágos pamuk kis abrosz viseltes 1.

13., Fehér ki varrot kisdud patyolat keszkenő 1.

14., Hamu színű nagy perkál keszkenő 1.

Keresztelő Tzin Kánná és Tál ezeknek takarója két kis selyem keszkenő össze varva.

d.) A' Toronyban van három harang. -

Az 1^ő ilyen írással - felül, Gegossen durch Peter Weinbert in Fünfkirchen im Jahre 1815 - S. 25 font. Alól - A Miszlai Ref. Ekklesia készíttette 1815. Eszt.

A' 2^{dik} - felül. Goss mich Johan Koll und Anton Litman in Pest 1790 - 180 ¼ font - alól - A' Miszlai Reformata Szent Ekklesia saját költségén csináltatta.

A' 3^{dik} - felül, Gloria in Excellos Deo 1721. NB Ezt az Ekklesia készen vette Pesten 1721^{ben}.

e.) Az Ekklesiának nevezetesebb Levelei -

1., A' Ttes Vármegyének engedelem Levele, a második Templom építésére Sub. Let. A

2., Az Ekklesia szőlője vételetől szőlő Levél . Sub. B.

3., 1766. 24 Febr A Miszlai Templom Investigatioja és Declar. Sub. C.

4., Barbatsy Jób Vice Szolga Birónak relatiója a' Templom felől a Ttes Vármegyére Sub. D.

5., Oskola Házról 's Fundusáról szőlő tsere Level Sub E.

6., Az új Templom építésére, Bikadi pusztá Templom fele téglájának el hordását meg engedő Levél. Sub. Lit. F

Ide járúlnak még a harangok vételekre a Harang öntőkkel tett Contractusok, 's más kisebb momentumú Levelek.

Az Ekklesiának Könyvei

Biblia Tárháza

Igazság Paisa

Szüntelen való égő áldozat

Ujj énekes Könyv 2.

A V. Superintendentiától ki adatott Gyermek tanítása módja

Régi Matricula 1745^{diktól} fogva 1788^{dikig}

Ujjabb Matricula 1788^{diktól} fogva a' mostani ideig

Jegyző Könyv; melyben a Copuláltattal 1784^{diktól} óta ez ideig

a' meg holtak 1771^{diktól} óta ez ideig, bé irattatta

Lelkek Conscriptióját magában foglaló Diarium - 1800.

A' publicált Királyi Parantsolatok és a Ven. Superintendientiale s Tractuale Consistoriumok végeztései beírására való Diarium - 1796

A' Helybeli Presbyterium végeztéseit magában foglaló Diarium 1804

A Curátorok bé-vevését s ki-adását magában foglaló Diarium 1798.

f.) A Parochialis Házba vagynak négy szobák meg lehetséges állapotba, a ketteje régi épület, a' ketteje épült 1800^{ba} - Van benne az Ekklesiának egy viseltes fekete nyoszolyája - két régi Asztala egyik kemény, másik puha fából - egy fekete régi almariuma - két fekete fogasa - egy hosszú fehér padja; van a Házhoz meg kívántató Kamara, Istálló, ólak, nagy részént romladozott állapotban; az istálló meg igazításában most kezd az Ekklesia mozogni, melynek falai másfél esztendővel ez előtt dűllöttek ki - a házi kertben egy közös kútja van a' Predikátornak az Osk. Tanítóval, melyet az árvíz az elmúlt Esztendőben iszappal félíg töltött felső készülétét, fáját, tégláját el hozdta; még most is ezen állapotban van; van a ház alatt egy pintze is, ki börtözva.

II. - A' mi illeti az Ekklesia Helybeli igazgatását. -

1.) Van organizált Presbyterium, a mely áll rendszeren 12 fel esketett Személyekből.

2.) Presbyterialis Gyűlések tartatnak mind annyiszor, a' mennyiszor a' közgyűl-állások kívánják,

rendszerént a' Parochiális Háznál.

3.) A' Presbyteriális Gyűlés a rendeletlenül járókat meg szokta inteni, most fájdalom találkozott közöttünk egy Atya, a ki Fiát baltával fenytette, hozzá sújtván azt, és egy Fiú a ki azon baltát Attya ellen fel emelte, még ezek Presbyteriális Gyűlés eleibe nem állíttathattak holt gyilkos hol másik idehaza nem lévén.

4.) A Presbyteriális Gyűlések actái a' Predikátor által jegyeztetnek fel.

5.) Curátor állandóan van; ennek Számadásai Esztendőnként az Elöl-járók jelen lettekben revideálatnak.

6.) Az Ekklesiának Jövedelme van, közönséges és magános adakozásokból a' Conventionátusok deputatumatól meg maradt eleségből; olykor Rész-aratásból, és szál számra vett s ölekbe vagott tűzi fából; borbéli adakozásból is lehet bő szűret idején; melly legközelebb a Torony építésekor is használtatott. NB [a G48 végéről]

Az Ekklesiának van egy kis dízma alatt lévő szőlője is, a' mellynek jövedelme ez előtt a' Predikátoroké volt, egy ízben az O. Tanítóé is, most az Ekklesia kwzénél van de valamint az előtt a' Predikátorok részére úgy a' maga részére is igen rosszúl míveli, a jövedelem tehát belőle igen tsekélly.

III. - A Charitativumok vagy Alamisnák.

á. Az Agentiale Esztendőben öszön publicáltatik; akkor más jel, az a' végre ki tétetett jel mellé ki nem tétetik.

â., A Generale Consistoriumtól rendeltetett Objectumok publicáltatnak.

ã., Az Alamisna a Curátor, Dékány és két Presbyterek jelen lettekben számláltatik fel; akkor mindjárt bé íródik a Parochiális Háznál; a' Curátor keze alatt van, a' ki hasonlóképpen a maga manualisába fel jegyzi azt.

ä., Az Agentiale és minden más Alamisna Esperesti visitatiokor Nagy Tiszteletű Esperest Úr T.

Adjunctussának minden hijjánosság nélkül kezéhez adatik, egyszersmind az Ekklesia Diáriumába is bé iratik.

IV. A mostani L. Pásztornak neve Egressy Sámuel. S.Patakon tanult, beszél Magyar, Deák, és Német nyelveken, 17dik [a számon pacni van] Esztendeje, a' miolta ebben az Ekklesiában van; az előtt szolgált a Gyönki Ekklesiában, feleséges, három gyermekei vagynak.

2.) Van Cónonja, Liturgiája, Josephina Resolutiója, az 1798diki Ország Gyűlése Törvényes végeztéseinek a' Religiót illető 26dik Articulusa.

3.) Minden Vasárnapokon es Innepeken tart predikáziót, dél után fel osztva Catechizátiót és Szent Írás magyarázását, hétköz-nap Imádságokat.

4.) Az Úr Asztalához először járulni akarókat esztendőnként Húsvéth előtt Böjtben, minden nap Catechizálja. N.Pénteket Solenniter Confirmálja a' dellyesti oránn, 's a' Protocollumba bé írja. Húsvét első napján a Szent Vatsorához eresztí.

5.) Az Úr Vatsoráját esztendőnként ötször administrálja.

6.) A' Keresztelést rendszerént közönséges Isteni tisztelet alkalmatosságával a' Templomban; a midőn pedig a tsetsemő beteges, és vagy halálához közelget vagy éjjel 's téli napokban hozatik, a' háznál viszi véghez.

7.) A' tudtával nagy betegségben lévőket meg szokta látogatni.

8.) A' Matriculát a' Generale Consistoriumtól kiadott Norma szerint viszi. - A' törvénytelen ágyból születetteknek nevét, az Annyáét, és ha az Anya bizonyos annyival inkább ha maga kívánja, azért is be írja a' K. Atyákkal Anyákkal egyetemben.

9.) A' Házasulándókat háromszor publicálja, ha nem sürgetők az öszve kelésnek környűl állásai, három Vasárnapokon, ha sürgetők két Vasárnapokon, és egy Hét-köz-naponn, a' midőn a' nép számosabban felgyülekezik.

10.) A' Felséges Királyi Parantsolatokat, a V. Consistoriumok publicált rendelkezéseit inprotocolálja.

11.) A' Predikátor fizetése a' parantsolat szerint az által adás végett le iratott. Sub.A.

12.) A' Predikatori fizetés Esztendőnként idejébe be adódik, ki vévén a' bor fizetést, a mellyet nem egyszerre, hanem hullározza egy két Honapokig is hoznak bé, és minthogy fel-vigyázás nélkül esik, leg alább negyed része víz; ebből van felesen restantia még pedig régi is, e' mellett, jóllehet a' ki nem tisztított gabona beli fizetés porára, gazzára, adnak két posoni merőt; de ez azt soha ki nem potollja. - az öszi, tavaszi vetésekbe pedig, és leg inkább a' rétbe, esztendőnként nem kevés kár esik; a' kártékony

őkrészek, lovászok és sarlózók miatt, ezeket ha a tsöszök észre vehetik, barmaikat bé hajtják ugyan vagy meg zálogollják, és a' Birónak bé jelentik: de e' mellett a' Predikátor /:így van az O. Tanítóra nézve is a' dolog:/ '16 esztendő alatt egy mértze fejes kukoritza kár meg térítésnél többet nem kapott, rétbéli ház ki pótolás fejébe pedig soha egy fillért sem.

13.) Tiszteletben tartatik a' Predikátor annyiban, a' mennyiben a' Halgatok nyilván nem resultálnak ellene; de tőlők, valóban, több engedelmességet és háládatosságot, a' miben áll az igaz tisztelet, méltán kívánhat.

V., - Az Oskolában -

a.) A' Tanító ez idő szerént Gaál György; tanult Lossonczon; második esztendőre van bben az Ekklesiában, ez előtt Endréden és Iregen szolgált, Feleséges, két gyermekei vagynak.

b.) Az Oskola épülete jó állapotban van, elég tágas a' gyermekek számához képest van az O. Tanítónak is jó Lakó Szobája és konyhája, de kamarája nints, az istállója, melly a' Predikátoréval egy fedél alatt, és a' Parochiális funduson van, ki dült oldalú, ezt is most akarják igazítani.

c.) Oskolában járok vagynak Férjfi gyermekek 48^{an} Leány gyermekek 37ten.

d.) A gyermekek tsak téli időben járnak tellyes számmal az Oskolába, nyárban a gyengébbek közzül egynehányan Vasárnapokon meg lehető számmal fel jönnek, de mind nem, ekkor is barmaik s ludaik őrizetere foglalván őket el szüleik. - hogy nyárban is valamint télben rendesen és tellyes számmal fel járjanak, a' Szüléknek nyári halmozott foglalatosságaik, és a közönséges barom-legelőnek sovány vólta nehezen engedhetik meg. - Tanittatik a Vallás Tudománya; - a' föld közönséges leírása különösen Magyar Ország földje le írása, föld abcosz, és a' kis-tűkörben foglalt versek szerént. - Sz. Históriát Hübner és Osterwald szerént. - A' Vallás közönséges, és a' Reformatió különös Historiája. - Magyar Ország Historiája - Természet Historiája, mind rövideden - Erköltsi Regulák versekbe - Számvetés az arany réguláig - Írás. - Éneklés, kóta szerént - Oskolai imádságok - Tíz parantsolatok - Apostoli Hit formája. - A' Soltároknak énekelhető verseik könyv nélkül - Betű esmérés, olvasás, a V. Consistorium által ki adatott Methodus szerént.

f.) Ennek az Oskolának a' Tractus által ki rendelt Visitátora a' Helybeli Predikátor; az Examen meghalgatására a Szomszéd T. Predikátorok meg szoktak hivattatni.

g.) A' Predikátor mellett vagynak helybeli Inspectorok is, akik az Oskolát gyakorta megtekinteni kötelesek.

h.) A' Templomban való éneklést el végezi a' Rector. A' Predikátor szabta és szabja ki eleibe, mikor mi énekeltecsék.

i.) Az ujj énekes Könyv introducáltatott a' Gyülekezetnek minden ellenkezése nélkül.

k.) Az O. Tanító fizetése Írásba el készítettett a' parantsolt mód szerént. Sub B.

VI. - Bába van új, a Vármegye Bábájától tanittatott, de még a Fő Orvostól nem examináltatott, fel van esketve, panasz ez ideig nints reá, el jár köteleességében; nem keresztel. - A' himlő óltás ámbár a' Predikátor minden erejével rajta vólt és van; de egészen közönséges még sem lehetett, különösen Helybeli Notárius Veress Sámuel tudatlansága, rossz példa adása, és hűségtelensége miatt, a' ki azért, a' Predikátortól a processualis Fő Bironak be adatott, és attól érdeme szerént meg pirongattatott.

VII. - A' Temető, melly a Földes Uraságoktólé előtt 18 esztendővel assignáltatott, két vagy három esztendő múlva kivált ha nagyobb lesz a' halandóság egészen meg telik, bé van árkolva, de a' kapuja elpúszult, minden barom szabadon mehet belé - a 'sirok elegendő méllyen ásatnak. - A' hirtelen, vagy rövis betegség után meghóltak 48 óráknál elébb nem, de a hosszas betegségben meghóltak 's meg búszkódtek előbb is el temettetnek.

VIII. - Harangozó van, köteleességében ez előtt sokat hibázott de már darab idő ólta meg jobbúlását mutattja. van valamelly tsekélly fizetése, és épen ez a' tsekéllység az oka hogy kedvetlen hivatalához, külömben a Helység terheitől szabados.

IX. - Ollyan szegény vagy árva, a' ki egész gyamoltalanságban vólta, most nints az Ekklesiában, az illyenekre vólt és van gond.

X. - Az Ekklesiának a R. Catholikusokra nézve nintsenek semmi Gravamenjeik, azon kívül hogy a' Helybéli Tek. Nemes-kéri Kiss Jánosné Földes Asszonyság ez előtt három esztendőekkel meg tiltotta a' R. Catholikusok Innen-napjain a' birtokában lévő szőlő hegyeken való munkálkodást, a' melly tilalmat jóllehet némelyek által hágnak, de annak még ez ideig semmi kedvetlen következése nem volt. - A' Lelkek Conscriptioját egy ízben a' Helybéli T. Plebánus, más ízben a' Ns Vármegyétől a' Pétsi Püspök requisitiójára ki küldetett Fő Bíró kérte a' Predikátortól; de a' Predikátor azt ki nem adta, azt a feleletet adván, hogy a' maga rendes és törvényes úttján várja a' maga Superiorjaitól a' felől a parantsolatot.

Filialis Ekklesia nintsen.

Jegyzés a' Parochiális Földekre nézve.

A' Parochiális Földeknek irtására, mihelyt Mislát Reformátusok meg szállani kezdték, adott szabadságot az akkori Földes Uraság, Ttes Salarváry János Úr: írtottak is szép darabokat, rét is assignáltatott nékiek, és e' volt az oka; hogy a' midőn ez előtt húsz esztendőekkel a' Helység urbaniálistér reguláztatott; az Ekklesiánál lévő Földek' mennyiségéhez alkalmaztatva a' Predikátor részére egy egész Sessió, a' Rector részére fél Sessió méretett ki, káposztás és kender földekkel, 's rétekkkel együtt, mellyeknek most birtokában vagyon az Ekklesia. - Ez ideig a' Földes Uraságok a Föld terméseiből dézmát nem vettek, de hogy azért instállyanak meg kívánták 's kívánnák.

+++

A' Mislai Ekklesiában az orvosolni valók.

Főtisztelendő Püspök Urunknak alakatoját ajánlva.

Közönségesen: Az Elöl Járók nagyobb részént rendeletlenül járók, rossz példát adók, tsap székesek, versengők veszekedők verekedők, a' mezőkben kárt tétetők, az Ekklesia köz-java elő mozdításában hídegek, restelkedők.

A' köz-nép az ilyen Elöl-járókat nem resstelvén 's nem tisztelhetvén, azoknak rendelkezéseiket, parantsolattyaikat fel sem veszi: az engedetlenségért van ugyan olykor fenyegetés de büntetés soha nints.

Különösen. 1., A Templom stukatúrja a' rossz fedél miatt is, de kíváltképpen a' Toronyról nagy essőzésekben már nyóltz esztendők óta le omlani szokott víz miatt el rothad, mellynek veszedelmes következése lehet; ennek meg igazítására a' Predikátortól immár sok ízben sürgettettek, de mind ez ideig el haladt.

2., A Predikatori Háznál a' tseléd 'szoba és kamara, régi, és sövényből készültek lévén falai ingadozók - Az istálló oldalai régen ki dültek és ha az most, a' mint a' készület van, meg igazittatik, nem kellene többé közössé tenni az O. Tanítóéval, hanem lenne abból magának a' Predikátornak tágasabb istállója, és egyszersmind széna pajtája, hogy a széna, a Parochiális szűk udvaron többé helyet ne foglalna, és ne kellene azt többé, vagy a' Ház, vagy a' Templom mellé rakni.

3., Aaz O. Tanítónak Kamarája nints; lehetne az ő lakó szobája s pínzjeje felibe az úttza felől hajtásra, egy tágas és egészséges Classist építeni; a' mostani Classist pedig kámarává, és istállóvá változtatni. - már sok féleképpen el gondolta a' Predikátor, de a' szűk fundushoz képest, jobbat nem találhatott.

4., Az ólak rossz állapotban vagynak, hizlalót újjat, a' többit is állandóbban kellene építeni.

5., A Parochiális Ház vége 9 esztendőök óta nyitva áll, azt bé kellene rakni - a' kert kerítések rongyollottak, azokat meg újjítani.

6., Az el hagyatott állapotban lévő kút igazítást kíván.

7., Azon kívül, hogy a' Predikátor és O. Tanító réttjeikben az ökrészek sok kárt téznek; ha tsak tavaszi vetések közzé nem esnek azok, egyébkor a' Biráknak kevés vagy semmi gondjok sem léven azokra, sarjút vagy keveset, vagy semmit sem vésznek.

8., Ezen réteket nedves időkbán a' víz allja, záporessőben el sepi vagy iszappal bé hordja; ezekenn, a' mint már a helység rettyén alább elkezdődött Canalist kellene venni.

9., Ezen Réteeknek hegyes részét a Predikátor idejövetele után egynehány Esztendőig a' midőn fű termett rajta meg kaszálták 's úgy tartatott az mint parochialis réthez tartozó rész, már mostanába nem, mert némely magok közzül a Ref Előljárók közzül azt vittatta 's vittattya, hogy az közönséges pascuusba méretett: mihelyt nem kaszálták az Uraság is jussát elegette hozzá sőt némelyeknek felébül a' kaszállás

végezt ki adta.

10., A' Predikátor és O. Tanító földjeit, jóllehet a Tr. Consistorium rendelése szerint, minden marhás gazda a' Predikátoréra két szekérrel, az Oskola Tanítóéra egyel tartozna esztendőnként vinni, rendesen nem trágyázzák; ennek egy nap, leg fellyebb két nap kellene véghez menni, és kik vittek kik nem, a Lajstromot a' Predikátornak és O. Mesternek által adni, hogy tudhatná, kik tartoznak nékiek a' Tr. Consistorium által a nem vitelért meg határozott egy nyoltzados és fél nyoltzados buzával.

11., A' borbéli fizetést nem egyszerre hozzák, és nem az Elöl Jaróknak jelen létekben 's fel vigyázások alatt, mint más jó rendtartású Ekklesiákban; melly miatt, némellyek, fele víz-fele bort hoznak, némellyek hijjanosan, sok restantia is marad.

12., Az Ekklesia szőlője a' rossz mivélés miatt elpusztúl ezt vagy el adni, vagy ezután jobb moddal kellene mivélni.

13., Az előbbeni időkben a' Predikátoroknak borbéli fizetések a' mint a' regi Protocollum mutattya a' olt. az Ekklesia most említett szőlője termése az Ekklesia mivélvén azt, és e mellett minden' szőlős gazdától tiz ittze bor. 1793dik Esztendőben a' midőn Tiszt. Eröss Mihály Úr rendeltetett ide Predikátornak, ez, hogy, hogy nem, meg változott, a kinek Commentiójába, a' Szőlős gazdától járó tiz ittze bor tétetett fel, a' szőlő pedig, hogy használja 's munkáltassa a Collecta bor helyébe adatott az O. Tanítónak. A' mostani Predikátor meg hivatvatván, 's nem tudván ez semmit a' regi bor conventiónak meg tsonkíttatása felől, a Chártába fel tétetett 10 ittze bor helyett ki-adta a szőlő termését mivéléssel együtt és minden szőlős gazdától 6 ittze bort, ez meg is ajánltatott, 's Conventióba feltétetett. - 'Azonban, a' szőlő a' rossz mivélés miatt Esztendőről Esztendőre, mind sajnosabb tsorbát ejtett a Predikátornak borbéli fizetésén; jelentette tehát 15 Esztendők múltával az Elöljáróknak, hogy orvosollják a' dolgot, a' melly ugy eshetik meg könnyű és igazságos móddal, hogy ha a Predikátornak a' hat ittze mellé, az O. Tanítónak eddig adatott 7 ittze bort teszik, annak pedig a szőlőt adják hogy mint az előbb volt maga miveltesse, és az által jobb állapotban hozza s vegye a' termését, rendelvén arra tejendő költsége pótolására két posoni merő buzát: - e' meg lett, a Tr. Consistoriumnak bé mutattatott és attól helyben hagyattatott, s meg erőssítettett. - a' mostani O. Tanító, e' szerint vette a' Conventiót kezéhez és a' szőlőt is: de az fél esztendeig sem volt kezénél, 's a felsőséghez panaszt nyújtott, hogy ő fizetésébe nagy hijjánosságot szenved. a' rossz szőlő miatt, 's esedezett, kérvén kára ki pótoltatásának eszközését - onnan azt a' feleletet hozta; hogy igyekezzenek az Elöljárók az Ó. Tanító, ezen fizetésbeli hijjánosságát ki pótolni - Ezek kérték a Predikátort, hogy még az egy esztendőben a' míg a' dolgot jobban el igazithatják, engedje által az O. Tanítónak az előbbeni 7. ittze bort, es álljon a' 6 ittzéhez 's a' szőlő terméshez ezt a Predikátor meg tselekedte, a' békességért: mert az Osk. Tanító, a' Predikátornak tudta nélkül említett panasszat 's annak indocsátamát, a' Templomból ki jövő Községet Vasárnapon, maga oktából meg állítván fel olvasta és ez által, nem kis villongást szerzett. Az idén az Elöljárók 's a' község a dolgon olly fordítást tettek, hogy a' Predikátornak minden szőlős gazdától tiz ittzt és az O. Tanítónak ötöt rendeltek a' mellyet még bé sem nyújtottak, annak renes módja szerint a' Tr. Consistoriumnak, mindazonáltal az ott jelen lévő Predikátornak jelentésére, a' Consistorium végezést tett e' felől; - A' Predikátor borbéli fizetését minden szőlős gazdától 12 ittzerre, az O. Tanítóét pedig 6ra határozván, de erre a' Község reá nem akar állani.

G 49 Mocsolád [Mocsolád]

[Fedőlap]

Motsolád. d. 2^a Julii. 1816.

- A' Parochialis Háznál Lúd ól Tik-ól, Rétze-Ól-Disznó-Ól, ezek semmit sem érnek.
- Ha az Ekklesia Szölleje meg trágyázódna több hasznát venné az Ekklesia.
- A' Fa-beli fizetése későnn adódik meg mind a' T. Predikátornak, mind a' Rectornak.
- A' Predicátori Conventióbann a' 19dik numerus alatt lévő rostáltatás, Kert-mivélés, Kender-takarás el maradt; köteleztetni fognak.
- Zab Földet szerezzen az Ekklesia a' T. Predikátornak.
- Az Ekklesiának magának Restantiái vagynak.
- Az Oskola, Óla építésére köteleztetk.
- A' Temető Árkának Esztendőnként való reparálása meg hagyatik.
- Bonnya Filiális Ekklesiába a' Materbeli Predikátor a' Sátoros Inepek 3dik napján Communiót adminisztrálni köteleztetik.

+++

1816dik Esztendőben -

A' Mocsoládi Helv. Confessiot tartó Gyülekezett a feltett Kérdések szerint a Canonica Visitatio alkalmatosságával ilyen állapotban talaltatott.

I^o a' Mater Ekklesia Mocsolád Tettes Somogy vrgyében, a Helységet birják több Uraságok ugymint: Tettes Kátskoritz Mihály Rom Catho. Tettes Domokos Lajos Ref. Kazai István Ref. Hollósi Károly, Kenessei Katitza Baditz Péterné, Bárány Daniel és Farkas Evang. Bóka László. Eszter Ref. Bóka Gaspárné Rom. Cath. Tiszteletes Mocsi Janosné Tiszteletes Kazai Jánosné Furó Istvánné Aszonyságok. 's Uraságok.

a.) Mikor kezdődött az Ekklesia bizonytalan, azon kívül a midőn a' Felséges engedelem mellett 1785^{ik} Esztb 10^{ik} Jan elkezdődött; Hogy annak előtte is volt Eklésia bizonyos a Deputatio Actaiból, hol az utolsó Prédikátor is kineveztetik kinek idejében szünt meg az Isteni tisztelet t.i. Tiszt. Edelényi József idejében, és 38 Esztendeig árvaságba volt. O. Mesterek ugyan volt, és a mostani Predikátori funduson lakott. A Lelkek Száma - N° 450.

b.) A' Templom Tornyával épült 1787.-88, 89 és 1790 Esztb. 28^{ik} Novemberben fel-szentelődött. Téglából épült, a földindulás a vigyázatlan építés miatt, a báltja és a falai meg repedezett.

c.) Az Úr Asztalán rendszerént állni szokott takarók, alól egy vászon abrosz, más sávolyos abrosz, és kétt szőnyeg. A' Keresztelő edény sárgarézből ezüsttel meg futtatva. Csináltatta Tettes Vásonyi Gergely mellyen ilyen irás van. Tekintetes Vásonyi Gergely Úr tsináltatta Mocsoládi Ref. Ekla számára 1796. Esztendőben, ezt teriti egy viseltes és kétt jobb selyem. Kezskendő. Az Urvatsorájához való Edény. 4 kánná, egyiken ilyen irás van Tettes Mészöly István ajándékja, Mocsoládi Ref. Eklésiához 1785. A másikon mely töltögető ilyen irás. Tettes Mészöly István ajándékja Mocsoládi Eklésiához 1785. harmadikon ilyen irás - Tettes Vásonyi Gergely tsináltatta Mocsoladi Ref. Ekla számára 1796. Esztb. a 4^{idkén} is ugyan ilyen van. A' Kenyeret osztó Tányér egyik pohárral velentzei rézből arannyal meg futtatok ilyen irással: Ttes Vásonyi Gergely Úr tsináltatta Mocsoladi Ref. Ekla számára 1796. Másik pohár czin ilyen irással N. Antal Janosné Asszony anno 1730 die 3^a Juni E:M: Mocsoladi Ref. sz. Eklaé: A' Kenyér alá egy czin tál ilyen irással. Tettes Vasonyi Gergely Úr tsináltatta Mocsoladi Ref. sz. Ekla számára 1796. Az Úr Asztalához való ruhák-: fejjér sávolyos abrosz, három, terítő egy több darabokból, másik piros selyem fekete rojtal, harmadik fejjér atlasz varrott virágokra, kétt piros keszkenő öszve varva, kétt szálvéta, a' Gyonó pohárt takaró fejjér tarka-szélű keszkenő, és beteghez arra a végre rendeltetett kotzkás veres selyem keszkenő.

d.) A' Toronyba három Harang van egyik 150 font, a másik 78, a harmadik 50 font Koronája nélkül, és ilyen irás van a 150 fontoson -: Goss. Mich. Johan Koll. und Anton Litman in Pest 1790. A' Mocsoladi Ref. Sz. Ekla számára a maga költségén tsináltatta. N. és N. Vásonyi Imre. A 78 fontoson. Von Peter Weinbert in Finf kirchen 1811. A Mocsoladi Ref. Sz. Ekla készittette a maga költségén 1811. Az 50 fontoson: Von Peter Weinbert in 5 kircen. 1809. A' Mocsoladi Ref. Ekla készittette a maga Költségén 1811 Esztendőben.

e.) Az Eklésiának egyéb Levele nints a Deputatio Actainál, mely a fel szabaduláskor tétetődött, és ezen csere Levélen kívül, mellyett Tettes Horváth Ádám Tract. Curator, a helybéli földes Úrakkal, Tettes Csapodi Gabor Inbst. Vice Ispány elől ülése alatt tartott Deputatio alkalmatosságával a Predikátori földeknekcsereképpen való által adásáról készitetett.

f., A' Parochialis Házban vagynak három szobák, sövényre lévén építve romláshoz siet, a cseléd szobába van egy fenynyő asztal, egyhosszú szék, kétt hátszék fábol, a Tanuló szobába egy fenn álló arany almárium, egy nagyobb könyves téka, egy író asztal, és annak tetejébe egy kiss téka, ket öreg bőr szék, egy karos fa szék, és egy ón Sotartó, egy fa veder vass abroncsra, egy válú, egy boros hordó melybe a Lélek bor szokot szedettni, van kamara is, de az is mint a Ház erőtelen fundamentomon van. Istálló szénás pajta, Kotsi fészter, jó karban van, Lud ól, Tik ól, rétze ól, disznó ól semmit sem ér, régolta igyekeznek tsinálni, de még el nem készült, Kö pintze a palyta alatt.

II° Az Eklésia Igazgatás

1° Van organizált Presbyteriuma, negy Presbyterek, és 12 Helységbeli Esköttek, választattnak a töbség voksa által, és fel eskettetnek.

2° Presbyterialis Gyűlések tartattnak, amikor valami dolog kíványnya mindenkor, és tartódik a Prédikátori

Háznál a Predikátor-elölülése alatt.

3° A Rossz úton járokat az egyenes útra vezérli intés és feddés által.

4° A' Presbyterialis Gyűlések vizsályi feljegyeztettnak, a Predikátor jegyzi fel azokat.

5° Curator van, Számadasai minden esztendőben revideáltattnak, annak revisioján a Helybeli Elöljárók, a Gyülekezett közzülis némelyek bé hivattattnak.

6° Az Eklésiának Jvedelme, az Alamisnábol, a megmaradott Lelek Buzából van. Egy kiss szölleje is van, de amely hól félakót, hol egy akót terem, és ha ez meg lenne tragyázva, talán abból lehetne szaporítani az Ekla Jövedelmét, 's egyebből nem. -

III° A Charitativumok, vagy alamisnak

á. Az Agentiálék hatszor publicáltattnak, akkor semmi más végre nem tétetik ki semmi jel.

â. Minden publikálni parantsoltatott Objectumok publicáltattnak.

ã. Az Alamisna a Curator, Predikátor, és néha a Dekénynak jelenlétében számláltatik fel, és mindjárt feliratik a predikátor által, - mellyett a Curator mindjárt a Ládába téssen.

ä. Administráltatik minden alamisna minden hijánosságnélkül visitatio alkalmatosságával, a Tiszt. Visitátor Urakk által adodik.

IV° A' Lelki Pásztor.

1° Várad Ferentz, Debretzenyi Collegiumban tanúlt, nemetül ért, és német halgatoinak németül szölgál, hatodik Esztendeje miolta ebbe az Ekla van, az előtt Ádándi Caplán völt Tiszteletes Assesser Varjas Pál Úr mellett, Fleséges, és magának 3 holnapos kiss Leánykája van, feleségének 5 Eszdös fiatskája.

2° Canonja nints, Liturgiaja van, Josephina Resolutio az Ekla protocollumaba feltaláltatik.

3° Minden Vasnapokon, Innepen, predikatziot tart, délután Chatechisatiot, hét köznap könyörgést.

4° Az Úr-Asztalához először járúlui akarókat elkészitvén confirmálja a Confirmatusok nevét bé írja.

5° Hatszor administrálja a Communiot, a három Sátoros Innepeknek 2ik napján a Nemeteknek külön németül.

6° A' Keresztelést a Templomban viszi véghez.

7° A betegekhez ha hivattatik el megy.

8° A Matriculát viszi a Consistóriumtól kiadott Norma szerént, a' Törvénytelen ágybol születetteknek tsak annyát, a gyermeknek nevét írja bé, nem ügyelvén rá ki lett légyen az attya.

9° A Házasulandokat háromszor publicálja, mikor papista Innepek vagynak, ha a dolog, és a külsö predikátor sürgeti publikáltatik, és copulaltattak bé irattattnak.

10° A Felseges Királyi Parantsolatokat a Consistorium publicalt rendelkezéseit kiprotocollálja.

11° A' Predikátor fizetése, az Ekla szöllojével és külsö fundusokkal a Conventio mellett fel van jelelve.

12° Esztendönként bé adódik a fizetése, ambár a Lélek búza beszédese elmarad Ujj Esztendeig is, a fa beadásba is gyakran, mind a Predikátor, mind a Rector fogyatkozást szenvednek, de az is tsakugyan ha sok nogatásra is Esztendönként bé jön. Restantia nintsen; hanem az Eklesiának van, mint a Szám adáskor ki tettzik. Az Uraságoknál levö Cselédek az Eklesiahoz valamint szölgálatott tenni nem akarnak, úgy fizetni sem.

13° Illendö tiszteletben tartatik a Predikátor.

V° Az Oskolák.

a.) Az Magyar Rector szilágyi János, Lossontzon tanúlt 10ik Esztendeje miolta ebbe az Eklésiába van, az előtt Júthon kétt Esztendeig szölgált, Feleséges, a Feleségének az első Ferjetöl nehái Tiszteletes Nagy Györgytöl van egy Tanuló fia Pápán, és egy hajadon Leánya idehaza még említett Szilágyi János segittsége, 's nevelése alatt.

b.) Valamint a Parochialis ház, ugy az Oskola ház is sövényre lévén építve omladozott, a Classis kitsiny is, rossz is, mellyett csinálni szándékoznak. Istalló, fészter, pintze fábol, szenvedhetők, az olak puszták.

c.) A' férfi és Leány Gyermekek száma 30. mint a Catalogus mutattja.

d.) A' Gyermekek fojvást tsak télen járnak, nyáron a gyengébbek közzül ött-hat alig verödik; ambár a leghathatosabban serkentettnak a Szülék.

e.) A' Tudományok a Consistorium által kiadatott Methodus szerént tanittatik.

f.) A' Consistorium által ki rendelt visitatora ennek az Eklésiának Csepelyi Predikátor Tiszt. Tudós Kálmándi József Úr, hol egyszer, hol kétszer visitál Esztendönként, az Examenbe is meg jelen, ha más

examenekkel össze nem ütközik.

g.) A' Predikátor maga visitálja az Oskolákat. Rendes visiteri ugyan vagynak téve, de sok foglalatosságaik miatt azok reá nem érvén a Prédikátorra bizódott.

h.) A' Templomba való Eneklést a Rector végzi: a maga választása szerint, és kivált ki jövőre a Tanításhoz alkalmaztattja.

i.) Az Ujj Énekes Könyv ugyan Introducaltatott, és egynehány szereztetett is; de meg drágulván a Compactorocnál az okból egynél több nem vevődöt, azért is inkább ragaszkodnak a régihez.

k.) A' Rector Salariuma meg tettzik a Conventiojából.

A' Német Oskola egy Evangelicus Német házánál tartodik. a Tanító Smidt János, tanult Pápán, s tavalý Se. Mihály napkor jött ide, és az előtt 14 Esztendeig katonaskodott, gyermekeitt akkor kezdé initialni olvasásra megtanította, a vallást a Német Kiss Catechismus szerint, az Ó és Ujj Testamentomi Historiákból egynehanyat, és nemely enekeket, számok a feljaroznak, Evang. és Ref. 36. A Salariuma 100 forint, Koszt, Szállás, és Szüretkor bor Collecta. ezt tsak azok fizetik, akiknek gyermekeik ő eleibe járnak oskolába.

VI° - Bába. Reform. meg-van examinalva, fel van esketve, ez Asszonyok baján is tud segíteni, kötelességébe eljár, nem keresztel. A himlő oltást az előtt a Predikátor kétt Esztendőkkel praetikalta, és mint egy 80 gyermekeket bé óltott, akik pedig az ólta születtek óltatlanok, ambár akkor is maradtak akiknek szüleit nem lehetett reá venni, most pedig a vrgye Rendes Physicusának mind szemellyes kérésen, mind írásba tett jelentese után is tsak annyit tehettem hogy egy Chirurgust ki küldött, aki egy gyermeket bé óltott ugyan, de meg nem eredvén felém se jött.

VII° A' Temetőhöz közel egy hóld foglaltattván elég tágas, körülvan sántzolva, de igaz hogy esztendőnként nem reparáltatik, a' sirok elég mélylyen ásatnak. A' Temetés idejére is meg tartatik a K. Fels. Parantsolat.

VIII° Harangozó van, kötelességibe eljár, a harangozásbeli kötelességének teljesítésében a Prédikátornak engedelmes, fizetése van, minden gazda egy káforka az az 1/8 pos. merő rósot, és 6 Frt. Az Helység terheitől szabados.

IX. Az Eklésiának nintsenek olyan szegénnyei akik alamisnából élnének.

X. Gravamennye nints az Eklesiának, se vallás gyakorlásában, se Isteni tiszteletében, sem földjeiben nem haborgattattnak, nintsenek a prédikátor tudtával olyanok a kik a Papista vallásra kényszerítettének. A Catholicusok Innepeik meg tartásokra sem erőltettnek. A Mester emberek pedig erőltettnek é a Processio járásra, mint hogy ezt nem jelentették nem tudom, sem a Plébánusok a Lelkek Conscriptioját nem kívánnák.

Filialis Eklésia Etsény [Ecseny], több Uraságok birják T. Somogy vrgyben. Temploma nints, a Lelkek száma 53.

Második Bonnya [Bonnya], Birja Mtgos Gróff Hunyady. lelkek száma 90.

a.) Templomok van, együt csináltak az Evangelicusokkal; de mivel auok a magok rendtartások szerint óltárt tsináltak belé felháborodtak és minthogy Osk: Mesterek az Evangelicusok voltak edig ususába attól recedalni nem akarnak, a Reformatusok kívánnak töllök meg válni, ki fizetvén az Evangelicusok az ő költségeket és faradságokat.

b.) Háromszor kívánták volna a ki menetelt ha a Templomokk csendes birásában meg maradhattak volna, de a mellyett, a Materbeli Halgatók ellenzenek azért, mert eddig a Bonnyaiaik ide jártak Mocsoládra gyónni, úgy ezutan is, annyival inkább, hogy a második napján a Sátoros Innepeknek a Filialisták kedvéért tartatik Német Tanítás.

c.) A' fizetésbe annyiba concurral, hogy minden Filiába minden járó egy mértze búzát, és minden gyónó 7 Frt. és bor Collectet.

d.) A' Gyermekek az Evangelicus Mester eleibe járnak.

e.) A' Mester tesz nekik olvasást Vasárnap.

f.) Minthogy Evangelicus vólt a Mester, kinek fizetésében a Reformatusok is egyaránt concuraltak

convendiójára nem ügyeltem..

g.) A' Filialisták közzül senki sints a Materbeli Presbyteriumba.

h.) Bonnyán Ref. Bába van. Etsénybe Evangelicus alkalmasok nem is keresztelnek.

i.) Temetőjük együtt van.

k.) Gravamennyeikről jelentést soha sem tettek.

Ezekén kívül akik ide tartoznak. Vittyán van 10 Lélek, Fiadon [Fiad] - 16, Gesztibe 5. Polányba [Polány]

2. Lélek.

G 50 Nágots [Nágocs]

[Fedőlap]

Nágots. d. 4. Jul. 1816.

- A' Templomnak Czémentezés és Meszelés kellene. Ere Mlgos Zochy István Úr ígért téglát, meszet.

Ugyan ez a' Mlgis Úr ígért egy szoba tsináltatást a Parochialis Háznál.

- Az Úr-Vatsorájával való éléstől el tiltani némely czégéres Bűnösöket a' Tractusnak competál, nem a' helybeli Presbyteriumk.

- Egy Isten Házát Esztendőktől fogva nem gyakorló Ember a' Méltóságos Uraságnál lakván, a' helybeli T. Predikátornak meg hagyatik, hogy az eránt a' tisztelt Uraságnál tegyen jelentést. Azonn Embernek neve Biró István.

- Az Ekklesia Jövedelmének szaporítására az projectáltatik, hogy a' m. Földes Uraságtól több Föld arendáldóna, mint eddig az Ekkla hasznára. Azt mondják az emberek, hogy nints földje a Földes Uraságnak.

- A' Catholicus Innepekk meg tartása nem szükséges, hanem csak a' Törvény magyarázattya szerént, mely 1793ban publicáltatott.

- A' Filiálisták Gyermekeik a' Materbeli Oskolába járjanak. A' visitatióra bíztatik ennek, hogy sürgetése.

- A' gyermekek járjanak minden reggel minden nap.

+++

A' Fő Tisztelendő Superintendens Úr által parantsoltatott Kérdésekre való Feleletek.

I. Az Ekklesia

Mater Ekklesia Nágots Tekintetes Nemes Somogy Vármegyében. A' Várost birja, itt helyben lakó Méltóságos Zichy Jó'sef Úr.

a.) Ez a' Mater Ekklesia kezdődött 1794dik esztendőben, Aprilis 8dikán, a' mint ezen Ekkle'sia Protocollumából ki tetszik. - A' mi a Fátumát illeti: 1786dik esztendő előtt Kapolynak Filiajja volt; hanem ezen esztendőben, 16dik Augustusban, Felséges Királyi engedelem mellett Nagots, és Zich affliálva meg-nyerte, hogy Oskolát építtethet, Praoransat tarthat, de a' kinek Papi functiot vinni nem volt szabad. - Praeorans volt benne az említett esztendőtől fogva 1791dik esztendeig, Szentgyörgyi István, 1791-1792kig Ró'sa István 1792-1796kig J: Kováts Jó'sef, a' ki is, maga a' Földes Uraság is akarván, sőt munkálkodván e' dolgot, Felséges Királyi engedelem mellett 1794dik Esztendőben Predikatori Hivatalba helyheztesett. ez után való Predikátorok voltak: T. Dobos Mihály, Szathmári István, Somogyi György, Pásztotai Beniamin. - A' Lelkek Száma 184.

b.) A Templom, Toronnyal edgyütt épült 1794dik esztendőben. - Fundamentoma a' Templomnak téglá, fala tömés, teteje nádas. A' Torony deszkából való, 's teteje 'sindelyes. - A Templom épületének czémentezés, és meszelés kellene.

c.) Az Úr Asztalához tartozó készülétek, 's Edények ezek:

- 1., Egy 3 ittzés Czin Kánná, mellyen ez az Irás van Nágotsi Heység. 1788.
- 2., Egy bort osztogatni való Ön pohár
- 3., Keresztelni való Ön pohár
- 4., Egy Kenyért Osztó czin Tányér
- 5., Egy 6 ittzés zöld Kórsó és egy fa tányér.
- 6., Egy selem abrosz, melly rész szerént tobák, rész szerént láng színü.
- 7. Egy virágos selem keszkenő
- 8. Egy ótska sávolos keszkenő, es ótska sávolos abrosz.
- 9. Egy kék szélü gyólts keszkenő.

- 10. Egy matska nyomos abrosz, és egy vesszős abrosz.
- 11. Egy asztalon álló ótska szőnyeg.
- 12. Három pamutós Kendő ruha.
- 13. Egy láng színű, zöld szélű, virágos selem Keszkenő.

d.) A' Toronyban van egy Harang, ezen feljül írással: Donavit Josephus Zichy 1805.

e.) Levelei az Ekkle'siának a' Méltóságos Urasággal kötött Contarctuson kívül nintsenek. - Könyvei: Két újj, és egy Régi Enekes Könyv, és Liturgia.

f.) A' Parochiális Háznál van egy szoba, melly meg lehetős, és elég tágasságú. Van benne az Ecclé'siának, egy kis tölgy fa nyoszójája, diófa asztala, egy kar székje, egy hosszú karos székje - Van kamara, Istálló, félszer, 3, Ólak, mellyek mind meglehetőssek.

II. Az Ekkle'sia Helybeli Igazgatása.

1.) Mind a' Mater, mind a' filialis Ekkle'siákban vagynak Presbyterek. A' Materben a' Curátoron kivük öten vagynak: kik is az Ecclésiái gyűlésen a' Predikátor, és Presbyterek által választatnak, és a' Predikátor által meg hiteltetnek.

2.) A' Presbyterialis Gyűlések tartatnak Vasárnapokon, a' mint a' környül állások kívánják, és mindenkor a' Parochiális Háznál.

3.) A' czégéres bűnökre, mineműek a lopás, gyilkosság, parázñaság, minekutánna meg estek, a' Polgári Tisztviselők ügyelnek: a' Presbyterialis Személyek által pedig először ugyan meg dorgáltatnak, 's ha ennek nem engednek, az Úr Vatsorájával való éléstől el tiltatnak, míg meg nem jobbulnak. - A' Versengő és egymástól külön lakó Házas Társak, a' Presbyterialis gyűlés által serkentetnek, az egymásnak való megengedésre, a' tsendes és békességes edgyütt lakásra, s ha az intésnek semmi haszna nintsen, a' fellyebbi módon büntettetnek. - A' kik az Isteni tiszteletet nem gyakorolják, hanem e' hejett pintze szerekre, 's más rossz társaságokba megyen: az először keményen meg pirongattatik, 's ha ennek nem enged, a' férfi 6 bot, az asszony pedig 6 korbántsál serkentetik az Isten Háza gyakorlására Anni 1772. ápr. - Egy ilyen Isten Házát kerülő ember vagyon ezen Sz: Ekkle'siában, a' ki már több esztendőktől fogva nem volt, 's nem jár az Isten Házába.

4.) A' Presbyterialis Gyűlés Actai a Protocollumba iratnak bé, még pedig a' Predikátor által.

5.) Curátora az Ekkle'siának esztendőről esztendőre szokott lenni. Kinek számadásai az Ekkle'siai petsetjével meg petsételtetik, melly a' Visitatio alkalmatosságával a' Nagy Tiszteletű Esperest Úr által meg vizsgálatik.

6.) A' Vasárnapi alamisnákon kívül való jövedelme az Ecclé'siának ez: hogy Esztendönként egy egy hold földet bérelnék az Ekkle'sia' Tagjai a Méltóságos Földes Uraságtól, melly esztendönként, 4, vagy 5 kila búza hasznót hajt az Ekkle'siának. - Ezt az Ekkle'siai jövedelmet szaporítani az által lehetne, hogy ha több földet berlenének.

III. A' Charitativumok, vagy Alamisnák.

α) Az Agentiale minden Communio alkalmatosságával, az az hatszor publicáltatik esztendőben, és ugyan ezen alkalmatossággal sem persely, sem tányér más vegekre ki tétetni nem szoktak.

β) A' Generale Consistoriumtól rendeltetett obiectumok publicáltatnak.

γ) At Alami'snak, a' Predikátor, Curátor, és Predikátor által, a' Curátor Számadó Könyvében - az alamisnák bé tétetnek az Ekkle'sia' Persejébe mellynek kultsa áll a' Kurátornál.

δ) Hogy mind az Agentiale, mind minden más alamisnák hijjánosság nélkül administráltatnak a' Nagy Tiszteletű Visitor Uraknak, onnet megtetszik, hogy a' szám adó Laistromba azonnal ezek fel jegyeztetnek.

IV. A' Lelki Pásztor.

1.) Motsi Jo'sef. Tanult a' Pápai Collegiumban: Született nyelven kívül beszélhet Deakon, olvashat és érthet pedig Németül, Görögül, Frantiául és keveset 'Sidóul. - Ebben az Ekkle'siában második esztendeje, hogy szolgálók; annak előtte voltam Nyéki Káplán, az előtt ismét Pátkai Rector a' Vértés allyai Tractusban. - 18 hetes Házas vagyok.

2.) Lyturgiam van, Canonjaim, és Josephina Resolutiot szerezni fogok.

3.) Minden Vasárnapokon, 's Innepeken alkalmatossághoz illendő módon predicállok; delután Catechizállok; Hétköznapi minden reggel, és estve is, ha jönnek /:mivel estve kivált nyáron nem jarnak

Templomba:/ könyörgést teszek.

- 4.) Az Úr Asztalához először járulandókat, confirmálni, 's neveket a' Protocollumba fel jegyezni szoktam.
- 5.) Az Úr Vatsoráját esztendőnként hatszor, ugymint Karátsonkor, Husvétkor, Pünkösztör, Ujj kenyérre, ujj borra, és Böjt elő Vasárnapján administrala.
- 6.) A' Keresztelést mindég a' Templomban, és nem a' Háznál viszem végben.
- 7.) A' Betegnek meglátogatásában azt el várom, hogy hivattassam, mivel csak az olyan emberrel lehet hasznosabb következással beszélni, a' ki maga kíván a Keresztyén Vallásbol taníttatni, és annak ígérivel vigasztaltatni; de meg ártalmas is sok betegre nézve a' hivatlanul ejtett, és idején kívúl való Látogatása a' Lelki Pásztornak, mind a' betegre, mind magára a' Lelki Pásztorra nézve: tehát ebben a' dologban figyelmezní szoktam Jak.V.14. verseire. Betegé valaki köztetek, hívassa az Egyházi szolgát.
- 8.) A' Matriculát a' Gens: Consistorium által ki adott Norma szerent viszem. A' törvénytelen ágybol született gyermeknek Attyát nem jegyzem fel, hanem csak az Annyát.
- 9.) A' Házasulandók háromszor szoktak publicáltatni, még pedig Vasárnapokon, hétköznap soha sem. A' Copuláltattak szorgalmatossan feljegyeztetnek.
- 10.) A' Felséges Királyi Parantsolatok, és a' V: Consistorium' publicált Rendeléseí mindenkor improtocoláltatnak.
- 11.) A' Predicator Salláriumja külön vagyon le írva.
- 12.) A' Predikátor fizetése eddig hogy ment? be adodott é annak idejében nem tudom, az én Tavalýi Conventiom minden restantia nélkül kezemhez jött.
- 13.) A' mi az illendő tekintetben való tartatásomat illeti: mindenek az illendő tiszteletet meg adják.

V. Az Oskolák

- a.) Praeceptor Neve Patko István. Tanult a Pápai Collegiumban. - Nágotson van Szentgyörgy naptol fogva, és még más Helyen nem volt. - Nötelen.
- b. - Az Oskola, melly a' Predikatori Hazzal egy fedél alatt van, meglehetős állapotban van; ámbár ugyan nem a legtágabb épület a' gyermekekhez képest.
- c. - Az Oskolába járandó Férfi, 's Leány gyermekek' száma, a' mint a' le irt series mutatja negyven egy.
- d. - A' mi az Oskolába való járást illeti: Itt csak Télen járnak, és minden igyekezetemmel sem tudtam annyira menni, hogy egész esztendőben feljárattathattam volna a mult esztendőben.
- e. - A' Nagýobbak tanulták a Heidelbergai Catechismust magyarázattal, Hübner Historiait, Írást, számvetést, nevezetessen ennek négy nemeit, az öszve adást, ki vonást, sokszorozást, Elosztást. - Az Aprobbak tanulták T. Látzai Úr Catechismusát, Ostervald Kio Historiaját Könyörgéseket, Írást, - a többi olvasást.
- f.) - A' Vener. Tractus által ki rendelt Visitatora Oskolánknak, Tiszts Váradí Mihály Úr, Köröshegyi Predikátor, ki is a' mult esztendőben egyszer visitált.
- g. - Az Ekkle'sia Elöljárói is megtéknítk 's visgálják ottan ottan az Oskolát.
- h. - A' Templombeli éneklést végezi a' Praeceptor, ki is nagýobb részt a' Predicator' praescriptiója szerént énekel.
- i. - Az Újj énekes könyv ebben az Ekkle'siában rigeál, és minden reggel 's estve a' szerént énekelünk a Templomban.
- k.) - A' Praeceptor Sallariumja meg vagyon írva külön papiroson.

VI. Bába a' Reformátusok, és Magyarok közül nintsen; hanem a' Romano Catholicusok és Nemetek közül, minthogy nagý része a' Városnak Németség.

- Examinálva 's esketve fel van. - Az Asszonyok baján is tud segíteni.
- Kötelességében el jár. - A' mieink közül senkit nem keresztel.
- A' himlő oltást itt, akarmint verjük fejekben az embereknek, ennek hasznát, nem igen örömet practizáltatják.

VII. A' Temető bé van ugyan kerítve, de nem tágas; mivel a régi sírok ásatnak fel a' temetkezés végett. - A Temetés idejére nézve megtartatík és Felséges Királyi Parantsolat.

VIII. A' Harangozó kötelességét viszi a Praeceptor. - Kötelességében eljár. - Predikatoranak engedelmes.

IX. Ekkle'siánknak most szegényei nintsenek.

X. Gravamenek. 1^{ör} Az Ekkle'sia Földjei, kemény robot, és dözma alatt vagynak. 2^{ör} A' Catholicusok Innepeiken nem munkálódhatnak a' Reformátusok még a' Varoson kívül valo földjeiken, és mezeiken is.

Filialis Ekkle'sia

Zich [**Zics**]. Birja az idő szerint arendában Kri'sorich Úr. Földes Ura Méltóságos Zichy

- Lelkek száma 55.

a.) Temploma nints.

b.) - - - -

c.) A' pémz, és Búza Conventio fizetésébe concurál ugyan, de felényit tartozván ott egy ember fizetni, mint itt a Materben, attól is vonogatják magokat - egyéb fizetésbe nem concurrál, néha eljönnek miveln a' szántó földeket, vagy aratni.

d.) Oskolája nints, Nagotsra járnának, ha járatnak, de nem akarják.

e.) Oskola Mester, vagy Praceptor nints.

f.) - - - -

g.) A' Filialisták közül a' Máterbeli Presbyteriumba ketten vagynak.

h.) Bába Rom. Catholica és Német, elég alkalmas, és nem keresztel a' mieink közül.

i.) Külön Temető nints; hanem edgyütt a Catholicusokkal temetkeznek.

k.) Gravamenek nintsenek.

G 51 Nagy-Berény [Nagyberény]

[Fedőlap]

Nagy Berény. d. 26 Jun 1816.

- A' Matricula még eddig nem a Gen. Consistorium által rendelt Mód szerint vivődött.

+++

A' Nagy Berenyi Ref. Ekklesiából volt feleletel a' Fő Tiszteletű Báthori Gábor Superintendens Urnak Visitationalis kérdéseire.

Nagy Berényi Hellységet birja a' Tekintetes Veszprémi Captalan. - Ezen Ekklesia ez előtt Filialis Ekklesia volt Simhez adnectalva, 1801.dik esztendőbe el vált, az olta mindenkor rendes Predikatori voltak.

A' Lelkek száma 240. személyekből áll.

A' Temploma most épül téglából és Vajogbol. Harangjai Fa Toronyba vagynak.

Az Úr Asztalához valo keszületek ezek: Két csereo Korso, három selyem Keszkenő, egy varrot gyolts Keszkenő két Abrosz, egy Czin Tányér, egy Pohár ezüstel borított sarga réz, mellyen az Ekklesia neve ki van metzve. A' Fa Toronyban 2. Harangja van, az nagyobbik két mázsa harmintz font az Ekklesia neve van rajta, a' második egy mázsás.

Levelei vagynak az Ekklesiának a' Templom építésre valo engedelem felől.

A' Parochiális hazba van három szoba, egy Konyha, sár épületből. Az Ekklesiának a' Parochiális Hazhoz tartozo nyoszolyai, szekei, asztalai nintsenek. Istállo, félszer, pintze nints. - Az Épületek igen romlott állapotban vagynak, és egésségtelenek.

Az Ekklesiái igazgatásra nézve: Presbyterium áll 9 feleskütt Presbyterekből. Presbyterialis Gyűlések tartatnak mikor szükséges a' Parochiális Háznál. A' Czégres vetekben előket, visszalkodo Hazasokat, Isteni tiszteletet nem gyakorlokat a' Presbyterium feddi, dorgállya. - A' Gyűlés nevezetes actait a' Predikator feljegyzi. - Kurátor van redessen; annak számadásai minden esztendőben meg vizgáltatnak a' Presbyterium előtt. - Az Ekklesia jövedelme van adakozásból, és holmi keresetből. p.o. aratásból fa hordágbol.

A' Charitativumok, mellyek a' felsőségtől parantsoltatnak rendessen publicáltatnak. - Az Agentiale különösen publicaltatik minden Communio alkalmatosságával. másvégrevalo Persely ki nem tetetvén. Az alamisna a' Predikátor Curator jelenletekbe számláltatik fel. a' Protocollumba be irodik, a' Curator keze alatt van az Ekklesia Ládájába.

Annak idejében minden hijjanosság nélkül administráltatik, mind az Agantiale, mind más Charitativum a'

Tiszt. Tractualis Visitator Urakk Quietantia mellett.

Interimialio Predikator Szelle Daniel, a' Debeceni Collegiumba tanult, Magyar, Deák, Német nyelven beszéll, a Görög és Zsido Litteraturát is tanulta, ez előtt Candidatus a' H. Sz. Miklosi Gen.

Consistoriumba rendelődött ide.

Canonja Liturgiája, Josephina Resolutioja van.

Minden Vasárnapokon és Innepeken predikatiót tart. del után Cathechizál, Hétköznapi imádságot tart.

Az Úr Asztalához először jarulokat confirmálja, és azokk neveket be írja.

Eszkendőnként az Úr Vatsoráját 5ször adminisztrálja az 3 Nagy Innepeken, Ujj Kenyérre, és Ujj borra.

A' Keresztelést a' Templomba szokta vegbe vinni. A' betegeket meglátogatja.

A' Matriculát viszi a' Gen. Consistorium aal ki adott norma szerint. A Törvénytelen agybol származtaknak nem lévén világos kiktől származtak legyen, tsak annnyok neve jegyződik fel.

A' Házasulandokat 3ször publicálja Vasárnapokon. A' Felső Királyi parantsolatokat; és a' Consistorium publicalt rendelkezéseit improtocolálja.

A' Predikatori fizetes esztendőnként bé szokott adodni. - A' Predikátor illendő tekintetbe tartatik.

A' Nagy Berényi Ref. Ekklesiabol, a Feő Tiszteletű Báthori Gábor Superintendens Urnak Visitationalis kérdéseire való feleleteknek follytatása:

A' Nagyobbik Harangon ezen irás olvastatik: Henricus Erhárd, Pesten 1807. Tisz. Kazintzi János Predikatorságában Ör. Martony István Kurátorságában és Csizmadia János jelenlétekben.

A' Kissebbik Harangon ezek olvastatnak: Josephus Brünner. Coss Mihály Budán 1786 Esztendőben.

Az Úr Vatsorájához való Poháron: Dani Mihály csináltatta ezt a' Poharat Nagy berényi Ref. Sz. Ekklesiának, az Úr Asztalára.

A' N.Berényi Ref. Oskola Rectora 'Hajogato Josef. Lossontzi Oskolaba tanult, ebbe az Ekklesiába van 5. Esztendőtől fogva, ez előtt az Nyini filialis Ekklesiába 2. esztendeig a' Turi Ekklesiába szolgált 6. esztendeig, feleséges két Gyermekai vagynak.

Az Oskola épületei szenyvedhető állapotba vagynak, az Oskola ház elég tágas a' gyermekek számához képpes.

Nyáron által a gyermekek Oskolába nem járnak, tsak télen.

A' Tudományok a' Consistorium által ki adott Methodus szerint tanittatnak, u.m. Heidelbergai Káté, Hübner, Vallás fundamentoma, Kis Káté, Kis Historia, soltár.

Az Oskola Visitatora. N.Székelyi Predikátor T. Nagy Dániel Úr, esztendőben egyszer visitál, examenen jelen van.

A' Hellybeli T. Predikátor Úr mellett vagynak két helybeli Inspectorok.

A' Templobeli éneklés a' nevezetesebb Solennitusok alkalmatosságával a' T. Predikátortól függ.

Az Ujj Énekes Könyv még nem introducáltatott: hanem ezentúl mindgyárt introducaltatni fog.

Bába van examinált és fel van esketve, kötelességében eljár, az Asszonyok baján segít; nem keresztel.

A' Himlő Oltást a' Varmegye Chirurgusa teszi bizonyos időben.

A' Temető elég tágas; be van kerítve; a' sirok elég méllyen ásatnak, - A' Temetés idejére nézve a' fels. Királyi parantsolat observáltatik.

Harangozo különös nints, az Oskola Mester harangoz.

Az Ekklesianak szegényei nintsenek, kik köz segedelemből élnének.

Ebben az Ekklesiában semmi ollyas nyomattatások nintsenek, mellyek már a' felséges Királyi parantsolatok által tilalmasok, és a' mellyek Sz. Vallásunk szabadságát egyenesen érdeklénék.

G 52 Nagy Székely [Nagyszékely] és Némedi [Tolnanémedi]

[Fedőlap]

Nagy Székely. d. 7^a Julii 1816.

- Hogy a' Pesthi Német Ekklesiábann énekelteni szokott énekes könyvnek introductióját kívánnya a' T. Predikátor.x

- A' trágázás.

A' Magyar Nagy Székelyi Ekklesia Feleleteire.

- A' Rákótzai Ferentz Exemtionalis Levelét copizáltatni, és a' Vármegyén vidimáltatni kell: de ezenn kívül még más parbann is le kell írni, hogy a' Superintendientiale Protocollumba be mennyen.

- A' Könyv Thékát a' Predikátor maga tsináltatta.
- Az Ekkla Ládájára zár szükséges.
- A' fel-öntő fél-vékát jelent az Ekklesia Jövedelmei közt, melyekbenn minden communicáló személy mondatik egy felöntőt tetézve fizetni.
- Trágyázni Halgatói nem akarnak

- Némedi Filiális Ekklara nézve nehaj Fehér Sámuel foundationalja 16 Pozsonyi alá való Földöl.
- A' Rector Tarnózi Könyv-nélkül ne predikalyon.
- Communio administrálására már 4dik esztendő óta nem eresztí a' T. Predikátort a' N.Székel Ekklesia azon Napokon, melyekenn az előtt szokásbann volt.

Die Bibel und das gesangbuch.
+++

A Canonica Visitatio Tárgyaira való Felelet 1816.

I., Az Ekklesiáról:

A Nagy Székelyi Reformáta Német Mátér Ekklesia fekszik Tekéntetes Nemes Tolna Vármegyében, Méltóságos Grof Galánthai Eszterházi Kúszoly Ő Excellentiájának Simontornyai Uradalmában Melly Ekklesiának mostani Lelkek száma 1649.

Ezen Mater Ekklesiának jelen való Német Tagjainak Elejek, a mint az Orális tráditioból ki lehetett tapogatni, származtak leg inkább Német Országnak felső Rhénusi Kerületéből: u.m. a Hessen Casseli Landgiosságból, Hessen Hanani, Nassau Orániai és Isenburgi Fejedelemségekből. A honnan űk 1714ik és az azt követő Esztendőkben ide se költöztek, és az akkori Limburgi Grof Styrum és Székely nevezetű Földes Uraságok alatt itten meg telepedtek, és egy darab ideig az akkori itt levő Reformatus Magyar Predikátor Hollosi Adámnak Halgatói voltak; míg űk 1722dikben magok nyelveken lévő Predikátort nem hoztak magoknak Német Országból. A melly Esztendőtől fogva kezdődvn a Protocolum is, ez az Reformáta Német Anya Ekklesia szakadatlanul a maga nyelvén lévő Predikátorait mindez ideig /:többnyire Halalokig:/ tartotta. - A kik Név szerént úgy következnek:

1ő volt 1722ik Junius 8tol Weitzel Friedrich 1727kig a' mikor megholt.

2ik volt 1728ik Augustus 6tol Szálbach Friedrich Károly 1744kig a mikor meg holt NB Ennek idejében assilialodott a mostan virágozó népes Morágyi Reformáta Német Ekklesia ide, a mellynek Protocullumát is ez a Predikátor kezdette.

3ik volt 1744ik Majus 10től Maurer Conrad György 1751kig amikor megholt.

4ik volt 1751k October 30tol Losontzi Pap Sámuel 1759kig amikor innen Paksra megy.

5ik volt 1759ik Junius 9től Zée Gotlieb János Philip ??ichből Isenburg 6ik volt 1764ik November 16tol Keck Jakab a Nassau Billenburgi fejedelemségből 1786kig mikor meghalván, Helyébe a fia lett

7ik Predikátora ezen Ekklesiának 1786tol Keck Dániel a kinek idejében és igazgatasa alatt pült a mostani új Német Templom; és a ki bölts Rendtartásáért az Ekklesiában elfelejthetetlen, áradhatatlan munkásságáért pedig Successorainak mindenkor követésre méltó Példa lesz és marad.

8ik A most szolgálatban lévő Nagy Dániel. Keck Jakabnak első lányától való Unokája. Aki az Ekklesiától a Nagytiszteletű Tractus consesusával 1816ikban meg hivatott, de a Fő Tisztelendő Superintendens Consistoriumtól csak 1811ikben rendeltetett.

Minekutanna a Németek itten meg telepedtek, és 1722ikben magoknak nyelveken lévő Predikátort hozattak, Attyafiságos szeretettel úgy egyeztek meg egymás közt a két nyelven lévő két Ekklesiák az Isteni tisztelet tartásában: hogy az már akkor a Magyaroktól tető alá vétetett. Résziben a mostan fenn álló Magyarok Templomának, /:de a melly Rész, később lerontatott:/ költsönössen tarttsák a magok Isteni tiszteleteket; úgy hogy minden Vasárnapon Reggel a Magyarok a Németek menjenek először a Templomba. A melly szép szokás a leg nagyobb egyességben és költsönös Felebaráti szeretetben egész 1801ik November 32ik Napjáig tartott, a midőn az ujjonnan épült Nemet Templom felszentelődött.

Meg szaporodván a Németek fel tették magokban, hogy a már tető alatt lévő Templomnak, az akkori zűrzavarok miatt addig pusztán állott másik Részét is fel építsék. De ezen feltételekben az akkori Földes Uraságtól meg akadályoztattak. Melyre nézve egy akkori Földes Uraságtól meg akadályoztattak. Melyre nézve egy akkori tehetős es buzgo Keresztyén Tagja a Német Ekklesiának Peiger Sebestyén nwwü, Bétsbe fel ment, és az akkori uralkodo Felségtől IIik Károly Császártól iratbeli engedelmet nyert,

az addig pusztán állott Templom. Részének fel építtethetésére /:a mely Levél oh fájdalom az 1804^{ki} Tűzkor elégett:/ . A mint az tőlők 1728^{ikban} fel is építtetett; de csak úgy hogy belől volt szabad be vakolni, és meszelni, kívülről pedig nem; de a melyre is 1762^{ikben} engedelmet nyertek. A Tornyt pedig úgy a mint most van csak 1780^{ikban} építhettek fel.

Továbbá a midőn a Német Ekklesiáa annyira meg szaporodott, hogy ez a Templom is kitsiny lett. 1795/6ban egy uj Templomnak építéséről gondolkodtak és a régi Templomot a Magyaroknak egészen által engedték. - Az akkori Földes Uraság nem engedvén az építésre más Helyet kéntelenek voltak a régi Templomnak azt a Részét a melyet még az Magyarok /:mint fellyebb mondodott./ vettek volt fedél alá, el pusztítani, és az uj Templomot annak az Helyére úgy építeni, hogy az a régivel öszveragasztva, egy zugolyt formáljon.

Midőn már ezen Ekklesiának Református Német Tagjai 1797^{ikben} a Templom építésre a szükséges készületeket megtennék, elmentek az akkori Előljárok b.e. Predikátorjokkal az akkori Földes Urasághoz, az uj Templom építéséhez meg livántato Tegláknak magok költségén valo égettetésére engedelmet instální; de a reménylet engedelem helyett ezt a feleletet kapták: A Téglá égetés Jus Dominale, azért is Jobbágyoknak engedni nem lehet. - Így sem a Földes Uraságtól, sem mástól senkitől sem segítettvén semmiben, tulajdon magok költségekkel és erejekkel 1798^{ban} Julius 30^{kán} a mikor a fundamentum követ letették, el kezdték az uj Templom építést, és már 1801^{ikben} November 22^{ikén} b.e. nehai Fő Tisztelendő Tormássi János Úr, akkori Generalis fő Notárius által fel szenteltették.

Ez az ujjonnan épült Templom a Tornyával edgyütt egészen égett Téglából van fel építve. A Templom teteje cserep zsindellel van be fadve; a Torony Tetején pedig, a mely a Gombol 8 Ől magasságu egészen veres kékkel van meg fedve. Az egész Torony magassága 22 Bétsi Ől. A Templom hosszsúsága a fallal edgyütt 18 Ől, szélessége 7, Őles két suck. Az Katedra, és a Székeknek két végei 's külső falai az egész Templomban Cseresznye fábol; az Ajtok és Ablak félfák metztet Kőből vagynak készítve. A Torony alatt lévő Ajto felett Veres Márvány Kőre aranyozott Deák Betűkkel ez az felül valo Irás van: Der öffentlichen Anbetung Gottes des V.S.H.P. erbauet und geweiht, von den Reformirten Deutschen Einwohnern Grosz Szeckels im Jahr N.C.P. 1801." Az Északra nyílo ajto felett hasonlóképpen aranyozott Betűkkel veres Márvány Kőre ez az felyül valo Irás van vágva: Francisco Ilo Regnante. Aedes has BEO Sacras exstruere coeperunt Ao.P.C.N. 1798dik 30a Julii Helv. C.A. Germani Nagy Székeliénfes. A Toronyba 3 Harangja van a Német Ekklesiának, a melyek közzül a nagyobbik 630 - hatszáz harmintz Font nehézségű. A felső abrónsán ez az Irás van: Franciscus Máller Buda Judit me Anno 1801. Az oldalán egy ovális figurába ez van bé vágva: Vor die Deutsch Reformirte Gemeinde zu Gross Szeckel 1801. A második vagy középső Harang nyom 310 - háromszáz tíz fontot, vevődött 1778^{ikben} a felső abrónsán ez az Irás ván: Johan Brunner gos mich in Ofen 1778. A kisebbik Harang 161 - száz hatvan egy fontos az az Irás van rajta a mi a nagyobbikon, és azon a modon. Ezeken kívül van még a Toronyba egy nagy Toronybeli Ora, amelly közel 700 Font nyom. Fertályt es Orát út, 's belől a Templomba is Orát mutat sárga Rézből két nagy öntött Kerekei vagynak, a többi vasbol. Az egész Templom minden hozzá tartozandokkal a legjobb állapotban van.

Az Úr Asztalához tartozo Edénnyei és Abroszai a Német Ekklesiának a következők: Két Rézből öntött és jol meg aranyozott Poharak, melyek közül a kisebbiken ez az Irás van Deák betűkkel fellyülről az Oldalán kőrös körül fel mettzve: "Catharina Sulzerin der Reformirten Deutschen Gemeinde zu Grosz Széckel serfertiget in Debretzin durch Johan Bribach Simon Stephan Kirchen Altester 1794." Egy czínből öntött uj Kánna, egy Keresztelő kis Kánna hozzá valo hosszsukás Tállal ugyan Czínből. - Egy nagy fehér kotzkás Abrosz, egy jó kora nagy selyem Keszkenő. Egy nagy Terítő, ég szín Atlaszbol készült, széles igazi arany csípkével körül varva, és arany virágokkal ki stickelve. Ezeken kívül még egy kisebb kotzkás Abrosz, es selyem Keresztelő edényre.

Az Ekklesiáa Könyvei e következők: Két nagy Biblia in folio, az Úr Asztalán van. Egy másik Biblia in 4o Minori az Katedrán. Egy Predikáziós Könyv, ezen titulussal: Conrad Mels Eröfund ?? ?? Egy Bűdingai Énekes Könyv a Pap Székbe. Két Liturgia. 3 Protocollum mwlyik közzül az elsőbe a Kereszteltettek, a másodikban a Confirmáltattak, Copuláltattak, és Holtak. A harmadikban a Currensek és az Helybeli Presbyterium Actai irattatnak bé. - Levelei nintsenek.

Eleink a Predikátor az Oskola Mesterrel egy Házban egy fedél alatt laktak, míg az Német Ekklesiáa egy Parochiális Házat nem építtetett, a melyben 3 szoba egy Konyha egy Kamara s egy Pintze volt. - 1807^{ikben} Aprilis 14^{kén} egy irtoztato tűz által a Helységnek két harmad Része el pusztítatván, a Méltóságos Uraság az Helységet uj és szebb Rendbe hozatta, tagassabb Uttzákat és Ház Helyeket

méretetvén ki. Ekkor mérettetett a maga Inspector Janko Mihály és Simon Ferentz Ispán Urak által, közel a Templomhoz, a régi és szűk Oskola Fundus helyett egy a Német Ekklesiának Oskolájának való fundust is ki. Mivel pedig a Német Ekklesiának meg egy szabad Háza /:subtitulo Helység Háza:/ a melyet ez 1804ben licitáló által 687 Ft-on és 30 Kr-on ott meg a Tekentetes Nemes Vármegyétől, de a mely Ház is távol volt a Templomtól: tehát a Németek ezt az Helység Házát, a Notarisui Ház fundusáért, a mely közel a Templomhoz volt ki mérve tseréltek fel; és így az Oskolai Házat a Notariusi fundusra, az új Parochiát pedig az Oskolának ki mért fundusára építették; a régi Parochiát pedig eladták a Nagytiszteletű Tractus Centrális Oskolájának.

Az új Parochiális Ház, a mely éppen a Német Templom előtt áll épült 1810ben. Az egész épület tíz Ől hosszúságú hat és fél Ől szélességű kívülről. Belül az épületben van a Predikátornak deszkával kipadlolt szép 4 lakoszobája. Ezen kívül egy Cseléd szoba, egy tágos Konyha, és az épület alatt egy 4 Őles kő boltozatú Pincze, a gang vagy folyosó végében egy kis Speisz. A Teteje Náddal van meg fedve; az egész fundamentuma, és a föld felett 3, 4, 5, 6, 7. Suck magasságra Téglából, a többi Része pedig a falnak vajogból van rakva. A Parochiális Házban vagynak az Ekklesiának következő Mobiliái. 1.,ör Egy falra való atzél ora fenyőfa Tokkal. 2.,ör Egy Diofa Asztal 3.,ör Hat fenyőfa karszékek. 4.,er Egy fekete hosszú Pad. 5.,ör Egy fenyőfából készült fekete nyoszolya 6.,ör A cseléd szobában egy fenyőfa Asztal. 7.,er A Kónyhában ugyan egy fenyőfa Asztal 8.,ör A Kónyhában egy hosszú fiókos Lisztes Láda. 9er A Kéményben függő Lántz. 10.,er Két tűzhelyre való Vás Matskák; de amelyek most az Oskola Háznál vagynak usuba. 11.,er Egy 28 itzés Mérő, mellyel a Predikátor Conventzió Buzáját szedik. - A Parochiális Urvarban vagynak még e következő Épületek: Egy tágos Istálló Kotsi Szín, és Széna tartó Pajta, mindegy fedel alatt földből tömve, három Tölgyfa deszkából készült sertés Ől vagy Hidas, Baromfi számára három Olatska, és az Udvar közepén egy Téglából kirakott 5, Ől mélységű Kut Kerek huzóra. Az Udvar az Utza felől deszkával van be kerítve. A Parochiális fundusnak az Utza felől való szélessége 15 Ől két Suck. A Kert végének szélessége 10 Ől. Az egész fundusnak Kertek edgyütt a hossza 66 Ől. Minden Épületek Náddal vagynak meg fedve, és a leg jobb Állapotban vagynak.

II., Az Ekklesia helybeli Igazgatása.

Ezen Ekklesiának organizált Presbyteriuma áll a négy úgy nevezetett ?? ?? kívül az Helység Német külső Elöljáróiból, és így a Predikátoron kívül mind öszve 11. személyekből. A ?? ?? választanak a Presbyteriumban, felekkertetnek pedig a Templomban, amikor a Tanítás is ahoz alkalmaztatik. A presbyteriális Gyűlés nem szabott sem időhöz sem Naphoz, hanem tartja a maga Gyűléseit a Parochiális Háznál mikor a szükség úgy kívánja; kivéven a Communio előtt való Napot ekkor mindig tart Gyűlést, a mikor az úgy mondatott ??ungs=Predigt tartatik azoknak, a kik a Communio ki hirdetése Napján az Oskola Háznál a Presbyterek előtt, az arra készített Listában magokat a Communio élés végett fel irattatják. Ezen a napon az Isteni tisztelet után végig nézi a Presbyterium a Communicánsoknak Listáját, minekutánna már a Templomba is, a midőn a Communicánsok a Predikáció után az Asztalt meg kerülték, vizsgálodo szemekkel vigyaztak arra, hogy nem találtnak-e a felírtak közt, tzégéres vétekben élők, közönséges Isteni tiszteletet nem gyakorlok, harag tartok, és ha találtnak, azokat maga elébe hivatja, és a Bűn nagyságához képest az Úr Asztalától vagy el tiltja, vagy a Bűnösnek meg vizsgáltatása 'S meg térése után, oda bocsátja. Az egymástól külön lako Hazastársokat maga elébe citálja, és mind a két félt szorossan kihalgatván, a bűnös félt, kéréssel, intessel, fenyegetéssel kötelességére és Esküvésére emlékezteti, és ha ennek nem enged Makrantzosságáért a Bírói Páltza alá adatik; és ha ennek sem enged Canonica Visitatiokon fel adatik; de még ennyire nem mentünk. és hálá Istennek most sem ilyen, sem amollyan Bűnösök Ekklesiánkban nintsenek, a mint a Presbyteriális Gyűlés Actai is mutatják. A mely Actákat a Predikátor szokta inprotoculálni, és minden gyűléskor, az leg közelébbi gyűlés actait felolvasni, és meg tudni: hgy a Végzés effectusba ment-e vagy nem, és ha nem, miért? gondatlanságból-e? vagy feledékenységből-e? vagy készakarva-e? és a mint találja, úgy igazít a Hibán. A Kurátor a ki egyszersmind Presbyter és Gazdája is az Ekklesiának, minden esztendő végén szorossan számol a Presbyteriumnak, a mely ponton ponton megvizsgálván két párban számadását, azután subscribálja és az Ekklesia 'S Helység Petsétjeivel meg petsétli, 's az edgyik számadást az Ekklesia Ládájába be teszi, a másikat Canonica Visitatiokor Nagytiszteletű Esperest Urnak által adja. - Az Ekklesiának az Alamisnán kívül más jövedelme nintsen; hanem hogy mostanában két három Esztendőktől fogva, nagy munkája után arra vette a mostani Predikátornak Ekklesiát, hogy a Meltóságos Uraságnak Alldialis Földjein lévő minden féle Gabonáját Részéért le takarítja. Ennek az egy egy Tagnak kevésbe kerülő fáradságának sok és

síkeres gyümölcstét első Esztendőben tapasztalván már most ez az gazdálkodás modja usussa lett.

III., A Cháritatívumok vagy Alamisnákrol:

Az Agentiale minden Esztendőben Ötször azaz a hányszor a Communio van publicáltatik és akkor semmi más Jel az adakozásra ki nem tétetik. - A Generale Consistoriumtól rendeltetett nagyobb Objectumok publicaltatnak tsak; mivel észre vevődött hogy a sokféle kisebb Tárgyak publicáltatásával annyira meg hidegettek az adakozásban, hogy utobb a nagyobb Tárgyakra is, majd tsak úgy szolván semmit sem adakoztak. Hogyhát a Publicumot e részben meg ne tsaljuk, anynit adunk minden czélra az Ekklesia Cassájából, a mennyit látunk, hogy egy másik hozzánk hasonló Népes Ekklesia ad. - Minden Vásárnapokon és Innepeken a Predikátornak és a 4 Presbyternek jelenlétekbe írja be mindjárt a Templomba az Oskola Tanito az gyült Alamisnák az arra remdeltetett kis Könyvben két párban, a mellynek edgyike az Alamisna Kurátornál áll, a másik pedig az Úr Asztala alatt lévő Almáriumba zár alatt. A már ezen modon beírt Alamisnák a Kurátor magával elviszi, és a Házánál lévő Alamisna Ládába be teszi, és ebből osztán a Canonica Visitatiokor, úgy a mint a kis Könyvébe fel írodott, minden híjjánosság nélkül specifice arra a Végre a mellyre gyült Nagytiszteletű Esperest Urnak minden nélkül Quietantia által ad.

IV., A Lelki Pásztorrol:

Neve Nagy Dániel, tanult és végezte Tudományát a Debretzeni Collegiumban. folyvást beszéll Magyarul, Németül, Deákul, fordít és ért Görögül, valamely keveset Frantziából is. Ezen fojo Esztendőnek Junius 9kétől hatodik Esztendőben van ebben az Ekklesiában, már az előtt 12 Esztendeig szolgálván a Morágyi Német Ekklesiában a Tolnai Fractusban. Van Felesége és két Leánya. - Canonja, Liturgiaja, Josephina Resolutioja is van. Minden Vásár Napokon és Innepeken Predikátziót Szent György Naptól fogva Szent Mihályig Nyáron délután az úgy mondatott Ri??t tartja. Sz. Mihály Naptól Sz. György Napig pedig a Nyáron által magyaráztatott Kérdéseit Heidelbergi Katechismusnak rövid Predikatio formákban adja elő délután. A szokás szerint egy Héten kétszer t.i. Kedden és Pénteken Reggel könyörgést tart. Az Úr Asztalához először járulni akarokat minden két esztendőben egyszer, a Bőjtön által egész Husvétig mindennap két órán maga készíti a Predikátor, Nagy Pénteken őket a Gyülekezet előtt confirmálja, és első Húsvét Napján az Úr Asztalához botsátván, Neveiket inprotocolálja. Az Úr Vatsoráját Esztendőnként ötször administrálja. A Keresztelést, ha tsak ejszaka nem esik a Templomba viszi véghez. A melly Betegek látogatását kívánják, meg látogatja. A Matriculát a Generale Consistoriumtól ki adott Norma szerint viszi. A törvénytelen Agybol születetteknek Attyokat tsak úgy írja bé, ha az magát önként a gyermek Attyának valja, külömben pedig soha sem, hanem tsak az Annyát. - Az Házasulandokat meg különböztetett 3 Vásárnapokon szokta ki hirdetni, különös esetekben pedig igen rítkán Hét köznap de akkor is tsak egyszer és kétszer Vásárnap, máskeppen soha sem, és nemtsak a Copuláltattakat írja be a Protocollumba, hanem azokat is, a kik itten hirdettetvén ki, de másutt Copuláltattak. A Felséges Királyi Parantsolatokat a Tractuale és Superintendentiale Consistorium publicált. Rendeléseit, és a helybeli Presbyterialis Gyűlések Actait improtocolálja. - A Predikátori fizetést a maga Valóságában úgy a mint van beírva láthatni Sub A., - Predikátori fizetés a Háznál, az Oskola Mesteri és Praeceptor fizetések az Oskola Háznál egy napon a Presbyteriumnak jelenlétében, minden híjjánosság és restantzia nélkül be adodnak. A Predikátor Szent Hivatalához illendő tekintetben és tiszteletben tartatik.

V., Az Oskolákrol

A' Rector Neve Tánzon Conrad, a Preceptore Reinhard Daniel. A Rector tanulását kezdte és végezte a Ketskeméti Gymnasiumban, a honna egyenessen ezen Ekklesiában hozatott Oskola Tanitonak, es már 22ik esztendeje miolta itt szolgál. Feleséges és 4 Gyermekai vagynak t.i. egy Debretzeni Togatus Deak fia és 3 Leánya. - A Praeceptor a ki egyszer'smind Harangozo is, és Hazafi, az Helybeli Oskolán kívül, nem tanult egyebütt, hanem Attya helyett succedált ez előtt 6 esztendőkkkel ezen Hivatalokban, nem találta más Subjectum. Feleséges, es van 7 Gyermeké kik közzül a Nagyobbik Fia Debretzeni Togátus Deák.

A mostani Oskola Fundus a mint fellyebb mondodott 1807dik Majus Holnapjában mérettetett ki a Meltoságos Uraságtól. A Fundusnak hosszúsága 30 Öl, a szélessége a Templom Uttza felől 16 öl 3 Suck, Nap Nyugorta pedig 40 öl. Az Oskola Ház a melly két elég tagas Classisokból áll, a Templom Uttzájának hosszába van építve, es 11 és fél öl a hossza, a szélessége pedig 4. öl 1. Suck. Az Oskola Tanitonak

Lako Háza a Classisok épületjétől egészen külön van választva, és az udvarnak hosszába van építve. Egy fedél alatt van a Tanitonak két szép lako szobája, egy tagas Konyha, ezek alatt egy kő boltozatu 4 öll 2 Suck hosszúságú egy és fél öll szélességű Pintze, egy Kamara, egy Istálló, Kotsi szín és széna tartó Pajta. Az egész épületnek hossza 16 öll széle 3 öll 2 Suck. A Classisok falai Vajogból vagynak rakva, a Tanito Lako Házának falai pedig földből tömve, és mind a két épület Náddal fedve a leg jobb állapotban van és tartatik. Ezeken kívül van még az Oskola Udvarán két fa deszkából készült sertés ol, egy Tyuk és egy Lud Ol, egy 6 öll mélységű Teglával ki rakott Kut kerék huzóra jó állapotban. A Praeceptor a maga tulajdon Házában lakik, de a mellytől az Út banális Praestatziót mint Harangozonak az Helység teszi meg pénzben a Méltóságos Uraságnak.

A nagy Oskolában az az a Rector Classisába járó fiu gyermekek száma 82, a Leány gyermekeke 64. mind öszve 146. A kis Oskolában az az Praeceptor Classisában a fiúk száma 71. a Leányoké 99 mind öszve 170. A két Classis beli Oskolások száma együtt véve egy Summában tesz mindöszve 316. A mint az ide advectált Catalogusokon Sub B et C. láthatni. Az Oskolában valo járásra köteleztetnek Télen és Nyáron a 9 esztendőn alol valok a 6 esztendőösig a kik nagyobb részént egész esztendő által fel is járnak. A 9 esztendőn felyül valok pedig, mindaddig fel járnak, - de tsak Sz. Mihály Naptol Husvétig, - míg a Confirmatzióra nem alkalmasok, és nem Confirmáltatnak. Az Oskola Tanito a Consistorium által ki adott Methodus szerént tanítja a következő Tudományokat:

1°. A Vallasból a Hedelbergi Kátét magyarazattal, a természetből az Isten esméretét
2°. A Historiából, a Reformatzio Historiáját, a Mübner szerént az O és Uj Testamentomi Historiakat, a Természet Historiájából egyik vagy másik Országot, Magyar Ország Historiáját röviden.
3°. A Geographiából, hol a globologiát, hol közönséges le írasat az világ 5 részének
4°. Az Énekekből a reggeli és estvéli Enekeket mind, és több más kiválogatott Enekeket Könyv nélkül tenuljak, és a Kotak esmerésében, és az a szerent valo éneklésben gyakoroltatnak.
5°. Az Írásból, a Level, Contractus, Quietantziak s.a.tb. irsara oktatnak, és a külömbb lüölömmféle Írások olvasásában gyakoroltatnak.

6°. A Szamvetésből az első 4 Részeit a hármás Reguláig.

7°. Az Imádságból: a közönséges oskolai Imádságokon kívül, taníttatnak mindenféle alkalmatosságokra magoktól is. Imádságokat formálni és mondani.

A Praeceptor pedig tanítja 1°. A Betűk esmerését, öszvefoglalását, és az olvasást.

2°. Az ugy neveztetett Masosnáth Milch ?? című kis Katét.

3°. A Teremtést, Krisztus születését, Szenvedését, halálát, fel támadását magok stylusával.

4°. A Számok esmeretet, azoknak nevedését és kimondását.

5°. Az oskolai Könyörgéseket, Hiszek egy Istent, Tíz Parantsolatot.

6°. Nemellyek irni kezdenek és 7° Némely könnyebb Énekeket énekelni.

Ennek az Oskolának Tractualis Visitátora T.T.Tractualis Assessor Egresi Sámuel Úr, a ki azt Esztendőnként kétszer meg látogatja, és a közönséges Examenen mindenkor jelen van. Ezen kívül vagynak negy Helybeli Oskola Inspectorok a kik fel váltva ketten ketten minden Héten meg nézik az Oskolát a Predikátorral, és sokszor e nélkül is; de akkor referálnak néki. A Rector Predikátornak parantsolatja szerént végzi el a Templombeli eneklést. - Ohajtanám a Pesti Nemet Ekklesia Enekesk Könyvének Kotával avlo introducaltatását; de nem tsak itten, hanem közönségessen minden Német Ekklesiákban, hogy valahára már e Részben is uniformitas lenne köztünk. - A Rector Praeceptor Salariumat meg lehet látni az ide mellékelt Sub D. et E.

VI., Examinált Bába van kettő és mind a ketten fel vagynak eskettetve. Az Aszszonyokon és másokon is tudnak segíteni különössel a Kríszttellyal, mellyet a mostani Predikátor maga hozott meg nekik, és a vele valo banasra is meg tanította őket. Kötelességekben szorgalmatossan el járnak, nem keresztelnek. - A hímlő oltás már 14 esztendőök oltá rendessen megy, úgy hogy minden esztendőben kétszer t.i. Májusban és Octoberben beoltatnak minden gyermekek. Magok közt - kivált a Magyarokra nézve, kik által ez előtt 3 esztendővel a Hímlő bé jövén a Helysegebe, az akkor még oltatlanokat tsak nem mind el ragadta, - azt a Rendelést tévén: hogy a ki gyermekeit bé nem oltatja a Helységből ki betsültetik.

VII., A Méltóságos Uraság 1811^{ik}ben adott a régi Temető mellett mind a Németeknek és Magyaroknak egy közös jó és eléggé tagas Temető Helyet, a melly a régi Temetővel jól bé van kerítve, és mind a két nyelven lévő Predikátorok a pusztá földjét használják. A sírok egy ölnyi mélységre ásatnak. - A Királyi

Felséges Parantsolat a Temetés idejére nézve a mennyire tsak lehet meg tartatik, kivéven az olyan Esetekben, a melyben a Holtnak nagy szagát mondjak lenni. Ekkor a Predikátor a meg vizsgálás végett, el szokott két hítes Előljárok a Halottas Házhoz küldeni, a kik osztán azzal hiteles tanubizonyságot tesznek: hogy a rendelt ideig el lehet é a Holtat tartani vagy nem?

VIII., A Harangozo a ki egyszer'smind Praeceptor is el jár kötelességében és engedelmes is. A fizetését láthatni a Praeceptor Conventzió Sub E. Minden Terhektől és Adoktól szabadon annyiban hogy az Helység tesz eleget.

IX., Szegényei az Ekklesiának nintsenek.

X., Az Ekklesiának nintsenek Gravamenjei, sem ollyas Bajai a melyek Vallásunk szabadságának akármilyen módon. Praejudiciumára lehetnének.

A Nagy Székelyi Német mater Ekklesiának Filiális Ekklesiájának Neve Udvari [Udvári]. Meltóságos Grof Galánthai Eszterházy Károly Eő Exellentiaja Simontornyai Uradalmában. A Lelkek száma 65. A Lutheranusokkal a kik 5 annyian vagynak közös Templomot tartanak tűrhető állapotban. Esztendőnként hatszor megyen oda a Predikátor háromszor Communionot tartani, háromszor pedig tsak predikállani. Ezen szolgálataért fizet Esztendőnként minden Házas Pár, - a melynek száma most 17. - A Predikátornak 18 Frtokat fél Posonyi Merő Buzát 2 Kila zabot és Husvétkor minden pár 4 tojást. A Lutheránusokkal közös Lutheránus Mesterjek és Oskolájok jó állapotban van. A Tanulok száma mindössze 7. kik közt 4. Fiu és 3 Leány a mint a Catalogusok mutatja. Sub F. A Mater beli Presbyteriumba a filialistakból nintsenek egy is bévéve. Bába van Lutherána még ujj, és nem Examinált, fel sints még esketve, szükségben keresztel, de Reformatust nem. A Lutheranusokkal közös jó tágas Temetőjük be kerítve jó állapotban vagyon. Gravameneik nintsenek.

A Canonica Visitatio Kérdéseinek Feleletjeit ekkeppen tette fel Nagy Székelyben Julius 1° Napján 1810. Nagy Dániel sk. a fenti nevezett Német Ekklesiának mostani rendes Predikátora.

+++++

A' Canonica Visitatio Tárgyaira tett Felelettyei a' Magyar Nagy Székelyi Helvetziai Vallást követő Predikátornak.

I^o, a Canonica Visitatio Tárgyai

A' Magyar Nagy Székelyi Mater Ekklesia fekszik Tettes Tólna Vármegyében. Földes Ura volt a Simontornyán lakott Török Nagy Úr után Rákótzai Ferentz Fejedelem, arról szállott a' Fels. Királyi Kamarára, arról Styrum Károly Grófra, arról ismét a' Kamarára, a' ki Cambiumban adta a' Meltós: Gróf Eszterházy Károly Ö Nagyságának, a ki most bírja.

a.) Tehát már 1700ban és az előtt állott az Ekkla Predikátor és Oskola Mester tartó volt, a' Pétsi Püspök nyomta, de el nem nyomhatta. most a Lelke száma benne 136. b.) Temploma és Tornya van, téglából épült, zsinde alá van véve, belől hat ölnyi hosszúsú, négy ölnyi széles. fekete szőnyeges Úr Asztalával deszka Cathedrál, Nagy és Kis Karokkal, alol könyöklöszekkel ékes. c.) Az Úr Asztalához való edények.

Egy Tzintál, és egy réz tányér. egy Tzin Pohár. Két Korsó. edgyik Külső országi Kő, a' másik fejez tarka fedeles Korsó. Keresztelő Tál, és Kanna veres rézből. d.) Az Úr Asztalához való ruhák. Egy sávos veres pamukos Abrosz. Két fejez csipkés abrosz Selyem varrásu Keszkenő Fejez sarlós Arannyal és selyemmel varrott. Veres selyem Kék selyem Keszkenők. A Toronyban Harang lábbon áll egy 40 fontos ezüst hangu Harang. e.) Van Rákótzai Ferentz Fejedelemtől Exemptionalis Levele. f.) A' Parochiális Ház áll vert falból. Nagy és Kis Szoba Nagy és Kis Konyha. Kamara istálló egy végibe, alatt kő pintze. Sároztott veszsző tyuk ol, két Hidas ol, Székér szín, mind nád alá vive. Van egy durván öszve szegezett fejez Asztal. egy kék karszék két fogas a' Könyv Théka a' Predikátoré. *Van kerített Udvar, és Kert, Deszka Kapui. g.) A Temploban lévő Könyvek Enekes Könyv a Mester előtt inquarto, és ujj en. 8o. Vagyon Biblia Tárház. Három Ládája van az Ekklesiának, az edgyik a' Parochián Kultsa nintsen, a' másik a' Kurátor Házánál, a' harmadik Persely, melyeknek Kultsok a' Kurátornál van. Az 1793ik Hadi

Salsidiumul adott ez az Ekklesia 11 ftot 34. Krt a Prédikátor három ízben 11 ft. 24 Krt. Ekklesiánk Privilegiuma a régi usus, mert eleitől fogva volt a' Parochiának Szántó földje, réttye, szabadon irtott a' mennyit akart, Mind a' Magyar, mind a' Német Ekklesiának, van három Calcaturára hat hat Kila földgye. Négy Hóld utánvaló réttye, melyeket a Prédikátorok alternation birnak.

II°, Az Ekklesia Hellybeli Igazgatása Presbyterialis, áll egy Kurátor egy Dékány, és hat Presbyterekből. 1. A Locale Presbyterium hármat választ, azok közül az vétedődik fel a' Kire a Predikátor, és a' Község több Voksai mennek, a' Templomban fel eskettetnek, a' Fő Tiszteletű Consistorium, és az Ekklesia hűségére. 2. A Presb. gyűlések tartatnak a' mikor egybegyűlhetünk, többnyire Vasárnap, a holott is. 3. A Consistoriális Rendelések fel olvastatnak, a háborgós Házások, és más haragosok öszve békéltetnek most olyanok nintsenek. 4. A Presb. gyűlés Actai a' Prédikátor által a' D. Diariumba alól feljegyeztetnek 5. Kurátor van, Kinek Számadása a' Presbyterek jelen létekben revideáltatik. 6. Jövedelme az Ekklesiának semmi sints a' Pium oblatumon kívül, és ha mikor bőv termés van, az egyfelöntő buzát minden gyonó személy tetézve adja.

III°, A' Caritativumok, v. alamisnák, publicáltak. u.m. á. az Agentiale ötször esztendőben Communio alatt, semmi más Jel akkor nem tétetik. â. A Grale Consistoriumtól parantsoltatott objectumok. ä., A' Curator Dékány, és egy Presbyter öszve számlállják, tüstént a' Predikátornak bé mutattyák, a' ki azt felírja, a' Pénzt a' Kurator magával el viszi, a' Ládába teszi. ä. Mind az agentiale, mind minden Caritativumok, minden hijjanosság nélkül administráltak a' Tiszt. Visitor Uraknak a' fel tserélt Számadó Laistrom a' Contraquietantia.

IV°, A Lelki Pásztor Kazinczy János. Születtetett Tttes Ns Bihar Vármegyében 1753ban Atsádon, Kazinczy István Prédikátor és Sárga Sára Aszszony édes szüleitől. Debreczenben tanult. Magyar, Deák, Német nyelven beszél. Frantziaul fordít, a' Görög és zsidó Lexiconokat használja, negyedik esztendeje hogy itt lakik az előtt szolgált Rév Komáromban három hónapig Káplán. onnan a Csalló Közben Ns Felső és Alsó Geller Ns és Vár Bogyá egyesült Ekklesiába Tttes Esztergom Vármegyében 5 eszt. onnan 1798ban a Pétzeli Grale Consistoriumtól esedező Levele elfogadtatván, a' Duna Mellyeki Venerab Superintendenciába ingremiáltatván. Boldog Emlékezetű Vég Veresmarthy Superintendens Úr mellé Ketskémétre Káplánnak meg hivatott, a' honnan fél esztendeig tett hűséges szolgálattáért; a' Külső somogyi esperestségben a Motsoládi Ekklesiával megajándékozott, holott szolgált hat eszt. onnan rendeltetett Turba, lakott 3 eszt onnan N.Berénybe lakott 8 eszt onnan Szóládra, lakott 4 eszt onnan Magyar Nagy Székelbe, a holott most lakik. Felesége Ns Juhász Katalin. gyermekeik. első Jósef. második István, harmadik Gábor fiak. Klára, Katharina, Rozalia Leányok. 2. Canonja van a' Katona Gelei Istváné. Liturgiája a' Duna Mellyéki Superintendencie Josephina Resolutioja: ?? /M2hepatent van. 3. Minden Vasárnapokon tart Predikátiót. Dél után a' Heidelbergai Cathecismus szerint Textusokat választ, és azt magyarázza majd Sz. János Catholika Leveleit Mestrezátból. hét köznap Imádságot téssen télbe estve, reggel, nyárban minden reggel estve is mikor nem dolgozhatnak 4. az Úr Asztalához először járulni akarókat confirmálja a Confirmáltakat improtocolálja. 5. A Communiót Esztendőnként ötször adminisztrálja. 6. A' Keresztelést a' Templomban viszi véghez. 7. A' betegeteket meglátogattya. 8. A Matriculát viszi, a Gen. Consistoriumtól ki adott Norma szerint, a' törvénytelen ágyból születetteknek tsak az Annyát írja fel, és a' Komákat. 9. A Házasulandókat, három Vasárnapokon publikálja néha hét Köznapokon is, mikor a' Halgatók számosan vagynak, egyszer. a Copuláltakat bé írja a' Norma szerint. 10. A' Felső Királyi Parantsolatokat, a' Consistorium publicalt Rendeléseit improtocolálja. 11. A' Predikátor sallariuma úgy a' mint ezen a maga valóságában le van írva Sub Nro A. A' Szántó földek és rétek különös papirosra Sub Nro B. 12 A' Predikátor fizetése idejében bé adatik. Restantia nints. 13. Szent hivatalához illendő tiszteletben tartatik.

V^o, Az Oskolák. Az Oskola Mester Gál Gergely tanult Losontzon és és Pápán, onnan ment N.Szokolba Praeceptornak, onnan 1816 eszt rendeltetett Magyar N.Székelbe, Nötelen. b, az oskola Ház felvert. Náddal fedve az első Szoba a' Rectore, a' mellyben van egy Nyoszolya egy asztalotska, két karszék két fogas. a második Szoba Classis. 35 gyermeknek elég tágas, van benne két hoszszu asztal. négy hoszszu szék. egy fekete Tábla. egy négy szegű asztal. Mind a' két Szoba egy Konyháról fűlik. Van Pintze Hidasól. Szekér Szin, Istálló, Náddal fedett. c, Fiu gyermek van 17. Leány 24.

d, Csak télben járnak iskolába, nyárban kevesen, minden mód elkövetése az Ekklesiának hogy nyárba járjanak sikeretlen. e, A' Tudományok a Consistorium által ki adott Methodus szerint taníttatnak az Heidelbergai Katechismus Látzai József Kateja. Ugyan annak iskolai Tanító Könyve. Természet és Ekklesiái Historia, Hübner, az Arithmetikúnak négy speciesse, írás olvasás, Kóta szerint való Énekes. f, A Tractus által ki rendelt visitorok Tiszt. T. Eggressy Sámuel Tr Assessor Úr T.T. Nagy Daniel Úr, amaz Miszlai ez Nagy Székeli Német Predikátor Urak. Telben kéttzer meg jelennek, hol edjik hol másik, az examenen meg jelennek de most a Tr gyűlés akkor tartatván, tsak a' Hellybeli Predikátor censeálta. g, A, Hellységbeli Predikátor mellé két Hellységbeli iskola Inspectorok rendeltettek, u.m. br Hamar István, es Foris János Presbyterek. Kik az Oskolát visitálják, h, A' Templomban való Éneklést el végezi a' Rector, a' Predikátor szorította ötöt, az ujj Énekes Könyvből, Kóta szerint való Éneklésre, a' Község kedvéért ellenemre obsolescalt énekeket is énekel néha a régi graduálból. i, Az ujj Énekes Könyv introducaltatott, de nem minden ellent állás nélkül, mivel exemplárok nintsenek a' vásárban sem lehet találni. k, A' Rector Sallariuma külön Papirosra le van írva Sub Nro B.1. a' gyermekek Catalogussa Sub Nro B. 2. petsétekre bemutatva.

VI°, Bábák vannak, mind Német Asszonyokból állanak kik ellen a Magyar Asszonyok nem panaszkodnak. Ezekről a' Német Tiszt. Úr felel. A' Himlő óltás egész Hellységben gyakoroltatik.

VII°, A Temető elég tágas, bé van kerítve, a' Sírok elegendő mélyen ásatnak. A' Felséges Királyi Parantsolat, a' Temetés idejére nézve annak Kegyelmes magyarázattya szerint meg tartatik.

VIII°, Harangozó. Az Oskola Mesterséggel együvé van kötve mivel a' Harang kitsiny, az iskolai gyermekek is el huzhatták, de ha gyermekek nintsenek, az oskola Mester maga szokott harangozni, ezért fizetése nem jár, a' Hellység terheitől szabadsága van. A Predikátorához engedelmisséget ígért.

IX, Az Ekklesiának Szegényei. Zana István feleségestől. öreg Személyek, a' Lélek pénz és Búza fizetéstől fel szabadítottak. Vagynak más szegény özvegyek, Kik Szölleiket munkálják, vagy másképpen két kezekkel dolgozván keresik élelmeket. A kódlulás senkinek meg nem engedtetik, hanem tsak egy vak asszonyoknak, az árva gyermekek az iskolában ingyen taníttatnak, ha igen szegények: ha fel nevelkednek szolgaságra bé szegődtetnek.

X, A. Gravamenekre nézve: az Ekklesia D. Könyvébe pagina 7. ez van írva. Fájlasra méltó történet: Minthogy a Katonaságra való Ifjakat erővel kellett fogni, a' Katonaságra alkalmas Magyarokat meg a' Feleségeket is, az erdőkön, szölőkben is, a' hol féltekben bujkáltak kergették. A felelemre tehát a' Magyarság egynéhány Ház nép el költözött, melly által a' Magyar Ekklesia huszonnégy Lélekkel alább szállott.

2. A kis Székeli Plébánus Úr, hirem nélkül keresztelte - Hogyha meg a' Reftus oda való Kováts Mester Pál Mihály gyermekei.

3. A Kertem Kerítését ősszel ki bontják a Káposztára meg etetik.

4. Trágyázni nem akarnak, a' föld elsoványodott.

Hogyha meg történnék, hogy a Német Ekklesia az egyarányusságot a' Szántó földekre, és rétekre nézve meg akarná változtatni, azzal a praetónsióval, hogy több számmal vagynak; hogy erről a' Fő Tiszteletű Consistorium jól állani, és a' Magyar Ekklesiát a' régi usuban meg tartatni méltóztasson: alázatosan ki kérjük.

A Filialis Ekklesia Némedi nevű Hellység. Tttes Tólna Vármegyében, kinek felelettyei. Oskola Mester Sallariuma Sub Nro D.1. A. Gyermekek Catalogussa Sub Nro D.2. adjungáltatta ki.

Ezekre nézve a' Gravamen ez. Hogy a' Mater Ekklesiában lévő Predikátornak, a' dupla Stóláin kívül semmit se fizetnek, azonban Halottak véle nem prédikáltatnak a' Communióra való kijárásért. Kivált a' mostani valorában keveselli a 2 forintot. Mert 10 ftot tsak 3. ftért és 7. Krt térszen esztendő alatt. Az essős időkben tsak egyszeri ki menésben is a' papi öltözetimben több kárt vallok.

NB. Az Ekklesia Szántó földjeiről, réttyeiről, Ház után való földekről, a' Predikatori és oskola Mesteri Sallariumokról, szolló Documentumok, úgy az iskolába járó gyermekek Catalogussa. Az Ekklesia petséjével meg petsételve: e' mellett bé adattattak.

Ki dolgozta, és le írta Magyar Nagy Székelben 4dik Julius Hónapjában 1816. esztendőben Kazinczy János msk. Magyar Nagy Székeli Helvétzia Vallást követő Ekklesiának mostani Actualis ordinarius Lelki Pásztora és Tanítója 's Prédikátora.

G53 Nagy-Szokoly [Nagyszokoly]

[Fedőlap]

Nagy-Szokol. d. 6^a Jul. 1816.

- A' Templom bővítéséhez készül az Ekklesia.
- A' Parochiális Háznál. egy szoba elpusztult, mely hejlett mást nem akarnak építeni.
- Néha Gyűlések a' Templom előtt a' Köz néppel együtt tartatnak.
- Szemerei István Esküdt ember a' T. Predikátorral haragban van, és a' Templomba nem jár: ennek fíját a' T. Predikátor azért hogy ötet tsúfos motsokkal illette, világi Törvény Szék által meg büntettette.
- Azonn Földet, mely a' Dömsödi Gen. Consistorium végzése szerint a' Földek dimenziója alkalmatosságával esett Faláda pótlására adatott a' T. Predikátornak, az Ekklesia vissza akarja venni, 's az Ekklesia Földjéhez kaptsolni. Ugyan ez érdekli a' Rectort is.
- A' Dimensio előtt volt Quantitassa a' Földnek, a' Dimensio alkalmatosságával nem pótoltatott ki, mely eránt a' Méltóságos Urasághoz kell recurrálni.
- A' Conventióbann, a' Cseléd szobánn kívül 3. szoba van fel téve, azomba nints több kettőnél.
- A' Gyermekeket az Oskolából a' Confirmálás előtt nem szabad ki fogni.
- A' T. Predikátort, általa ki tétetett Tarnózi Rector miatt, némelyekkel való Collisiója, és annál fogva Hivatalának folytatásához való kedvetlensége.
- Az Újj énekes könyvet Irásokkal is prostituálták némeljek.
- A' Harangozó erőltetve engedelmeskedik.

+++

I. Az Ekklesia Eredetéről.

Az 1720dik Esztendőbenn Julius 26dik napján, Tekentetes Ns Tolna Vármegyebenn lévő Nagy Szokoly nevezetű Helységet, mély akkor Méltóságos Groff Eszterhazy Josefnek Pusztája volt, most pedig Méltóságos Galantai Eszterhazy Miklos Romai szent Birodalombeli Hertzegség birtoka, kezdték még szállani.

Ennek meg szállására Titulalt Groftol engedelmet nyert volt Tettes Somogy Vármegyebenn Igalbann lakott Kováts János, de aki mivel már idős öreg ember volt, meg maradott elébbeni lakhelyen, hanem az fiait: Kováts Sámuel és Jánost küldötte el ennek a helynek, /mélyett akkor valami Mésó nevezetű Rátz lakott,./ még szállására.

Ezek a szállók, a nékiek engedtetett szabadsagtol utóbb, szabadósoknak neveztettek.

Mind a földnek kövérsége, mind a szálloknak engedtetett szabadság, sok embereket vont hirtelenséggel erre a' Helyre, akik mivel tehetős emberek. 's Reformatusok voltak, mindgyárt Ekklesiát állítottak fel, a mint ezt a Matricula mutatja. Ugyanis Augustus 4diken 1720dikbann keresztéltetődött meg a Pusztát meg szállott Szabados Sámuelnek a fia Sámuelnek akkori Prédikátor Tatai István által. -

A nevezett Prédikátort Szabados Sámuel a maga Házánál tartotta, az Isteni tisztelet is az ő udvarábann volt nyáron a fűlszerbenn, télen pedig az Házbann. -

Azután ugmint 1725ben építettek Templomot fából a' zon a Helyen ahol most a Prédikatori Ház vagyon. Ezen Templom még romladozván, építettek azon Helyen más Templomot sárból 1766ban és ezt időről időre ujjitgattak, abban karokat tsinaltak szűk léven a nepeességhez kepest, mivel az Iregi Reformatusok is közel 32 esztendőig ide jártak Isteni tisztelet véget. -

Tornyok eleinte nem volt, hanem 1721ben Harangot szerezvén azt Szabó János Háza Üstökébenn levő Szelemény Ágosra tsinalták fel, 's úgy adtak jelt az Isteni tiszteletre.

Több esztendők elfolyása után építettek egy fa Tornyt az Oskola Ház kerítésében, mely Oskola Ház Hely, Hertzegi adomány volt amint az öregek állítsák, és ez az oskola azon a helyen volt, a mélyén most a Templom vagyon. - Ebben a fa Toronybann szerzettek Harangot és a régi kiss Haranggal edgyütt azt is feltették. -

A midön Mlgos Klimó Bétsi Püspök visitálta az Ekklesiákat történt: hogy a Harangozo hibája miatt eleibenn nem harangoztak, mélyert a Mlságos Püspök még boszonkodott, és ezt makatsságra

magyarázván benne, le akarta vágatatni a Toronyt, A1 minthogy valami Lukáts nevezetű Pápista ember belé is vágott háromszor a Harang Lábbann fejszével, mely ebben Szabados Sámuel protestálván, nem vágattatott ugyan le a Torony, hanem az abban volt kiss Harangot a Titulált Püspök Úr el akarván vinni, le vétetni parantsolta, és midőn levették Szabados Sámuel hirtelenséggel a Házához vitette, 's ott el rejtette, azután pedig a Templombann vitettetett és ott, a Katédra alatt el volt dugva, és sok utána való járás után is, nem elébb, hanem csak Fges II Josef Császár idejében 1785ben October 19dikén tettek föl ismét a Fa Toronybann.

Félszabadulván mindenféle a Vallásbeli gyakorlás Ujj Templom építésétől gondolkodtak, és minekutánna azt a Helyet, a hol az előtt az Oskola volt, /:és a Mélyről az más helyre ugymint a Notarialis Ház Helyére által tétettetett:/ a Kegyelmes Hertzeztől Eszterházy Miklostól Templom Helyének ki nyerték volt 1787ben Augustus 20dik napján hozza fogtak a mostani Templomoknak építéséhez, melynek fundamentomán félyül midőn édgyet kerültek a fal rakással, a Lutheranus Atyafiak machinatioja miatt, akik a Ns Vármegyén vádaskodtak ellenék vagy két napp, a munkábann meg gátoltattak. Kijöven pedig a Ns Vármegye Vice Ispánya, több Tisztviselő Urakkal edgyütt oculatára, és által látván az Lutheranus Atyafiak vadaskodásoknak mely irigységből eredett haszontalanságát, szabadságot adtak az építésre, aminthogy a Tekentes Depulatio jelen letében mindgyárt hozzá fogtak a munkához és oly szerénységgel fojtatták, hogy mind a Templom mind a Torony 1790dik esztendőben Szent János Havának 8dik napján tökéletesen el készültek. -

Ezen Templomnak az Fundamentoma termés köből, a többi része pedig Téglából vagyon mélyet engedelem mellett magok égettek, belől pedig a Templom Stukatorra vagyon. -

A Toronybann vagynak három Harangok. A legkissebbik mint égy 62 fontos. Ezt akarta Klimo Püspök Úr el vinni. Ezen a' kiss Harangon ilyen írás vagyon: Frantz Antoni Weier in Grass. goss Mich. 1721.

A középső harang mint egy negyedfél mázsás ilyen Irással: In ofen 1789 Jos Bronner Goss Mich.

A Leg nagyobb a koronajan kívül 555 fontos. ilyen Irással. Ezen Tolna Vármegyében levő Nagy Szokolyi Rfta Ekklesiának költségével készítettett 1795dik Esztendőben.

A Templom fedele fa Sindelyből vagyon, a Toronyé pedig fehér Bádognál. - Ebben a Toronybann vagyon égy ütő ora is. Mind a Torony, mind a Templom mivel nem rég ujjiatott a Teteje, jó állapotbann vagynak, csak az a Bajj hogy a Nép számához kepest mely közel ezer és négyszáz Lélekből áll, kivált a Nagy Innepeken, szüketske, és most a meg bővítéséről is gondolkozni kezdenek. -

A Szent Edényekről és Takarokról.

A Templombann levő kék asztala be fedezi.

1°. Egy vastag Török országi szőneyeg. A Sacramentom ki szolgáltatásakor azon félyül terítettik.

2°. Egy fekete Tafota Abrosz arany csipkével Rosákkal körös környül ékesítve; kék gyoltsal béllelve. Ezen félyül tétettetik.

3°. Egy ött Itzés forma czin Kánna ilyen Irással: A Nagy Szokolyi Reformáta Szent Ekklesia számára annak tulajdon költségen készült 1804. -

4. Egy négy Itzés czin Kánna. -

5. Egy Itzés czin Kánna. -

6. Egy 10 Itzés Bádognál Kánna, mélynek a gómb Lábai félett sárga Réz vagyon czifrasagul, és egyiken ezek közzül ezen írás BABSA ISTVÁN.

7. Egy zöld cserép Korsó ily Irással Betsületes Lázi Tamás Uram számára készítettett ez az Korsó d. 27. Januar 1748.

8. Egy pár magos ezüst, de arannyal befuttatott Pohár.

9. Egy ezüst, de arannyal futtatott kiss Tányér, és égy czin Tányér.

Ezeket bé fedezi.

10. Veres Virágú cinadonia Keszkenő.

11. Egy ritka patyolat Keszkenő, mely körös környül arany csipkével és virágokkal ékesítve vagyon, és aranybetükkal ilyen írás: Ezem Keszkenőt ajándékozta a Szokoli Rfta Sz. Ekklesiának Nztes Csermel Erzsébet Aszszony. Ns Örsi Ferentz Társa. 1741.

Ezekén kívül vagyon még az Ekklesia tulajdonai között a' Templombann

12. Egy Keresztelő Bádognál Tál abban egy Itzés czin Kánna. - A melyet be fedez egy virágos kék selyem, kék gyoltsal bérlett, Véres Pantlikával bé szegett viseltes Keszkenő, ezenkívül égy más nagy Kazimir Keszkenő, melyet Dobos Mihály ajándékozott.

13. Egy kis bádognál Kánna mely a Bába kezéhez szükséges. -

14. Egy pár Persely Láda. -

Levelei az Ekklesiának most nintsenek olyanok, melyek fontosok volnának, a melyek itt fel jegyeztettek is, tsak oralis Traditioból tudattatnak. -

A Prédikátori Házról és abbann levő mobiliakról.

A Prédikátori Házban most vagynak egymástól izolált három szobák, a negyedik el pusztult tavaj, és helyette nem építettek, nem akarnak építeni másikat noha szükséges volna.

A 2ik Házban vagyon egy fenyő fa sárga Asztal, kis fiókos, vagyon még egy másik asztal is Barkotza fából; a Konyhában is egy rossz Hársfa asztal. - Vagyon egy Stock óra, egy fekete fogas, egy rózzant zöld nyoszolya, egy és sárga nyoszolya 's Pohár szék.

Az első Házban vagyon egy kétféle nyíló zöld festesü falbeli almárjom.

A Museumban vagyon egy Comis Könyvtár Theca.

Egyéb aránt az Udvaron vagynak szükséges Istalok. Félszerek és minden féle Olak alkalmasok tsak kevés Reparatio kívántatik körülöttök. -

II° Az Ekklesia helybéli Igazgatásáról.

Vagyon az Ekklesiában Organizált Presbyterium, mely áll a Helység Esküdtyeiből, és más köz Gyűlésben választott emberekből, a kik Elöl Jároknak neveztetnek vagynak mintegy 16 Személyek - Ezek mikor a szükség úgy kívánja a gyűléseket a Prédikátornál tartják, hol pedig a Templom előtt a' Köz néppel edgyütt. - A Választott Presbyterek fel vagynak eskédttetve. - A czégéres bűnösöket ha elő szollithatják úgy a versengőket is intik, kéri és meg jobbitani igyekeznek. - A végzéseik Improtocolaltatnak.

Haragtartók vagynak az Ekklesiában, különösen a' Prédikátorra egy bizonyos Szemerei Istvan nevezetű. Esküdt embert azért haragszik, hogy a fiait, akit ő még tanítani nem tudott, a Prédikátor, azért hogy öt csúfós motskokkal illette fenyegette a Világi Törvényszék által meg büntettette. Ez egész Háza népével Templomban nem jár, és tsak a sok zűrzavart teszi az Ekklesiában.

Kurátor vagyon az Ekklesiában, fél van eskédttetve, és esztendőnként számot ad, mely számadás a Gyűlékezést nagyrésze előtt olvastatik fel. -

Jövedelme az Ekklesiának vagyon Lélek pénzből 's Búzából önként való alamisnálkodásból; Persely Keresetből - , szántó földje nints, mivel azon fel sessio földet, a' melyet a Dimensio alkalmatosságával a Mlgs Hertzeg az Ekklesiának adott volt, a Prédikátor és oskolá Mester között fel osztatott proportio szerént, azon oknál fogva hogy a fő Consistorium; Domsdön 1804ik esztendőben tartattatott köz gyűléseből, meg parantsolta volt az Ekklesiának, hogy a Prédikátori és Mesteri szantoföldek hijánosságát, mely azokban esett a Dimensio alkalmatosságával, és a mélyet néméj rossz szabású és a Prédikátorral békételenkedő emberek okoztak, potolja ki. -

Ezen potalékul adatott földet mely a Papnak is Mesternek birtokában vagyon most, holmi praetendált óknál fogva vissza akarják venni az Ekklesiának, úgy mindazon által hogy a falcidiat ki potolni nem akarják, azzal ketsegtetvén magokat hogy a meg tsonkittatott Conventiora is kapnak Papot ezen Paraszti közbeszéddel gungolván az Papot, 's Ekklesia Kormányzékét gómbház, ha lészakad lászsz más. Egyéb aránt az Ekklesia Jövedelmét, ha akarnak aratás által eszközölhetnek. -

III°, A Charitativumokról.

Az Agentiale esztendőnként publicaltatik ki hatszor, és olyankor a Templom ajtaiban, se persely se Tanyér semmi más végre nem tétetetik ki. - Hasonlóképpen a G.Consistoriumtól rendeltetett Objectumok is publicaltatnak, és az alamisna, vagy két Presbyter jelenlétében fel szamlaltatik; hijánosság nélkül a Kurátor kezében adattatik, és a Libelussában beirattatik, a' Prédikátor által.

IV. A Lelki Pásztor Neve Németh Károly aki a Debreczeni Nemes Collegiumban tanult, 's végzett - Beszél Deákul, Németül is valami kevéssé de gyéb eránt ezen a nyelven olvashat értelmekkel. -

Ezen Szokoli Ekklesiában jött 1804ben és most Predikátorságának 13dik esztendejét tölti itten, az előtt pedig 2-két esztendőig Tengődön szolgált. - Feleséges s vagynak 4 gyermekei. -

Könyvei vagynak szükséges Liturgiával, Josephina Resolutioval nem különben, s Magyar országi Protestansoknak, az ország Törvényein és Királyi Rendeléseken épült Jussaiknak a Lelki Pásztorok Hivatalokat illető Részével bir.

Minden Vasarnapokon amint a Halgatoi bizonyithatják Prédikál délyesti orakon pedig mostanában

soltárokat magyaráz. Hetköznapiakon téli időben mind reggel mind este Imádságot tart, de nyáron a nagy munka idején, délután nints mindenkor könyörgés. - Az Úr Asztalához leg először járulokat, ha a szülek idő nap előtt az oskolából ki nem veszik Confirmalja. A' Confirmatusok neveik egy bizonyos Pappirosra vagynak fel jegyezve, de ez a Jedzés most a Matriculából valahóva el vagyon tévedve -

Úr Vatsoráját administralja az Sátoros Innepeken, mind a Két napokon reggel. Böjtkor. Ujj Kenyér és Ujj Bor idejekkora -

Keresztelést a Templomban viszi véghez, kivéven az ojan eseteket, mikor vagy beteg gyermekét, vagy videkit 's Pusztait Keresztél.

A meg kereszteltetteket a Gen. Consistorium által praescribált schuma szerént Improtocolalja.

A Házasulandókat vasárnapokon publicalja, meg esik nagy ritkán hogy a sürgető környül állások miatt, mikor népes a Gyülekezet, Hétköznapiakon is ki hirdeti.

A Betegek meg látogatására nézve követi az Apostol intését, Beteg e valaki ti köztetek hivassa az Egyházi Szolgákat Jak 5.14. Mind a Fges Királyi parantsolatokat, mind a Consistoriumok Réndeléseit protocolálja, a mint a' Protocollumból láthatni. -

A Fizetését esztendőnként be adódott. Restantiaja nints, és ez ideig tellyes örömmel forgolodott az Úr Oltára körül ebben a gyülekezetbenn, mivel tiszteletbenn tartattott. Hanem mostanábann elő kezdik venni nemely kevés emberek azon gyalázatos szokásokat, mely szerent, nehei Kiss Ferentz, Kiss Sámuel és más Prédikátorjokat is motskolták sértegették és háborgatták. Különös, a volt ?esterjeket Tarnotzi Györgyöt /:aki magát a Prédikátora éránt igen illetlenül viselte, azt titkon motskolta, a népet ellene bujtogatta, az Oskolábann a gyermekeit tudatlanságban tartotta, erköltseiket nem formálta:/ a Papi Tractnak Consistorium által ezen Statiorol el mozdittatta; Annyira félzendült ezért a Gyülekezetnek azon része, a mely annak az Mestérnek még béres Szolgakorábann még tanult, Csapodár Hízelkedő Halojabann került, 's attol költsönözött adossága miatt, annak addictusaira lett, ide jarult még az is hogy az Ekklesiának tsak nem fele része Attyafia Komája volt. Ezek az embérek nagy lármát indítottak több izbenn a Templom előtt, 's Utza hoszszábann is, és még ami napig sem szűnnek meg a Lelki Pásztort sértegetni, reája motskos írásokat hányni, Káromlani 's erőszakos meg öléssel fenyegetni. Mind ezek melységés sebet ejtenek a Prédikátor szivén, bú bánat lefekete és felkölte, melyre nézve ksez volna őket jó modjával el hagyni. -

V. Az Oskoláról

Az Oskola Rector neve Dálnoki István, tanult Losontzon Pápán. Ebben az Ekklesiában tsak Tavasztol vagy Szent György naptol fogva vagyon, az elöt Bábonyi Mester volt. Nötelen. -

Az Oskola Háznak a Teteje minden részben ujj, de körülötte minden munkát véghez nem lehetett vinni, a mezei munkák miatt, hanem majd az ősszel minden hijánosság kipotoltatik - Oskolának valo szoba vagyon kettő, a nagy Classisbann a Rector a nagyobb, a kisebb Classisban a Praeceptor, aki tsak a napokbann jött, tanítja az approbb gyermekeket. - Az Oskolábann járo gyermekek amint számbann lehetett szedni /:met még az Ujj Tanito eleiben nem mentek fel mindenek:/ a Férfiak vagynak most 48. a Leányok 41. Nyáron is fel járnak a nagyobbak is, de tsak ritkán az approbbak számosabban fél mennék, de ezek is sokat mulatnak. A Rector tanit a Tractus által ki adatott Methodus szerént, de egyéb arant bizonyos Kézi Könyvek a sokféle Katék és Historiak bövsége miatt, nints. Ohajtani lehet hogy bár minden oskolák számára egy bizonyos, és a gyermek meg fogásához alkalmas Káté adódnak a' Tanitok kezében.

Visitatora az Oskolának a V Tractus részéről T.T. Nagy Daniel Úr, a' Helybéli Prédikátor mellett Oskolai Visitorok a Curator, és Ns Csapo Sándor Fábián Mihály.

Az Éneklést a Templombann a Rector vegezi reszerént a Prédikátor rész szerént az önnön maga Discretioja szerént.

Az Ujj Énekes Könyv ugyan Introducaltatottde azért is a Predikátor motskoltatott, annak authorai kárhoztattattak. A régibb ditséreték közzül is nemejkor énekeltetnek.

VI. Bába vagyon aki fel is eskettetett. A Nemes Vármegye Phissicussa Examinalgatta.

A Himlő oltás munkábann vagyon véve, mostanábann is sok gyermekek be óltattak. -

VII. A Temető Kert, kevés hiján bé van teljes, Tavasszal a jobb szivü, és szót fogado emberek az rátájokat felárkolják de sokan ezt nem tselekeszik. A Sirok elég méjjen ásattatnak. A Temetés idejére

nézve nem lehet magát a Prédikátornak a Királyi Fges parantsolathoz szabni, kivált Nyáron, mivel a Holt Testnek dögleletes párolgását a Siralmas Felek nem szenvedhetven; sürgetik a Temetést. -

VIII°, Harangozo vagy on akinek mind az Ekklesiától, mind a Helységtől bizonyos fizetése vagy on Mind az Mlgos Uraság Robotjától, mind a Helység Terhetől ment.

Kötelességébenn valo el járása, a Prédikátor eránt valo engedelmessége kedvetlen eröltetést mutat. -

IX. Ekklésiai Szégények nintsenek. -

X. Az Ekklesia nem haborgattatik a Vallás gyakorlásában. Tudásunkra olyanok akik a Papista vallásra kényszerítenének nintsenek. A Catholikusok Innepeik meg tartására nézve magát a nep az 1793dik Esztendőbenn Január 25diken költ Fges Rendeléshez alkalmaztatja. - A Processio Járásra nem eröltetnek a Mester emberek. - A Lelkek számát a folyo Esztendő elein kerték ugyan a T. Plabánus Urak, de nem nyerték ki, hanem a nemes Vármegye reszeröl a Helybeli Notariusok által kéretetvén a Lelkek száma, annak ki adattatott, de nem a telyes szám szerént. -

XI. Ezen Szokoli Ekklesiához Filialis Ekklesia nintsen kaptsolva, egy pusztta tartozik hozzája Kötsöge nevezetü, de ott alig van egy két Házas pár, aki szent Hitünknek sorsosa volna. -

G 54 Őszöd [Balatonőszöd]

[Fedőlap]

Őszöd. d. 2^a Jul. 1816.

- A' Proportionalis Pernek végződésével kérettetik a' T. Vázsonyi Familia, hogy evigilályon, és az elvett Földekben esett fogyatkozását az Ekklesiának ki pótoltni igyekezzon.

- A' Parochiális Ház fedelének reparatiója meg van ígérve.

- Az Ekklesia Jövedelmét lehet nevelni az Uraság Buzája aratásából.

- A' Catholicus Innepek ne tartódjanak publicatio Napjaik.

- Az Oskola Épülettye nem elegendő.

- A' Falu Szemesi Filialis Ekklesiára nézve kérettessen meg a' Méltóságos Földes Uraság, hogy Temetőnek Hejjet mutasson ki.

Az őszödiek megintettek, hogy ha buzgobbak n lesznek, az Ekklesia megszünik.

- Szárszó semmit sem fizet a' Materbeli Prnak, a' Tractuson bizatik e' dolognak eligazitása.

+++

Az Őszösi Ekklesia Környul állásai így következnek.

I. Tekentetes Somogy Vármegyében lévő Őszödi Helységet bírják két részit a Tisz. Peti Piáristák, egy harmad részét pedig a Vázsonyi Familia, melly Familiától ezek az successorok. Tettes Domokos Lajos, Tettes Hollosy Károly Tettes Kazay István és Tettes Kenesey Katalin Asszony. Nemzetes Bárány Familia.

a) A mostan élő emberek nem emlékeznek reá mióltától fogva kezdett mater Ekklesia lenni egyéb Fatumait ennél nem tudnak, a melly az Protocolumban szóról szóra így van.

Fata Fundatum Parochialium Helv. Confess. Őszödiensis sic se habent.

Ao 1776. Helvetied Comunitatis fundos Parochialis modernus Arendátor Custodratus Albensis occepit occupare et quidem.

Ao 1776. Falcastra in utcamque Calcaturam divisa currumm 12am

Ao eodem. Ex supcriore Calcatura 4. metretatum Posoniensium capaoem Terram arabilem occupavit, et sessioni colonicati adsecit, non absimiliter fundi Parochialis medietatem

Ao eodem. Canabetum Parochiale unius metretd capax occupavit, et Sessióni Coloniali adsecit, Hortus praetexea pro Caulibus inserviens ademptur.

Ao 1776. In superiore Calcatura 4. metretatum Posoniensium capacem. In inferiore vero 10. metretatum Posoniensium capacem Terram arabilem occupavit, et sic hoc anno omni praespecificatorum fundorum Parochialium Possessorio exuit, in quorum Possessorio ultrahominum memoriam sde Comunitás fuit et usque quo excita fuisset libere semper eosdem possedit. A Lelkek száma - 223

- b) A Templom épült egészen Téglából 1788dik Esztendőben most meg lehetséges állapotban van, tulajdon költségeken épült, a Tttes Vásonyi Familia adván mind a Templom mind a Parochiális Ház hejet a maga szabad fundusából.
- c) Az Úr Asztalához tartozó edények és keszkenők így vagynak. egy fehér mázis 3. ittzés, tserép korsó tzinzel meg fedelezve, egy tzin két ittzés tányér illy rá irással Oszéria 1777. egy igen kitsin tzin tányér ezeken kívül 13 darab asztali keszkenő, nevezetesen zöld virágos sejem arany puszamántal körül véve. Fekete sujtásos selyem keszkenő. Egy rossz törölő keszkenő. Egy rossz zöld sávoly keszkenő. Egy rossz veres selyem. Sávolyos abrosz két darab. Vászom pamukos sujtásos abrosz. Kék és veres sujtásos abrosz. Egy petsét nyomó ezen rá mettzéssel Eöszödi Ekklésia petsettye. Láda egy nagy és egy persely.
- d) A Harang lábón van két harang, a nagyobbik mintegy egy mása és 20. font, illyen ra nyomással. Fudit Henrias Ebechard Az Öszödi Ekklésia harangja MDCCCVI. Esztendő Pestini. A Kisebb Harang mint egy fél mázsa semmi irás nints rajta.
- Ezen kisebb Haranggal a Catholikusok Halottyaikra szoktak harangozni fizetésért úgy mind azonáltal hogy minden Ház ha van halottya ha nints, esztendőt által magok ajánlások szerent a Harangozó fizetése ki potolására egy Futsi Öszödi vagy Tavaszai eleséget fizetnek.
- e) Az Ekklésiának egy Ujj Soltara, Könyve van, két darabból álló matriculája az első darab kezdődött 1786dik Esztendőbe 22dik Juliusba. A másik darab 1806ba septben 12dikben.
- Az előtt pedig Sándi József Predikátor mint egy 26 esztendőig való itt laktába semmit sem irt, sem Protocholomot nem tarott, ezen említett Predikátor előtt volt Predikátorok amint a mostan élők hallomásból tudjak volt Vasonyi nevű predikátor annak utána. Óltsai nevezetű kdnek vólt e vagy nem Matriculájok nem tudatik. Ha volt is meg lehet hogy egy Szersandi Uram Háza meg égvén akkor az Matricula is eléghetett.
- f) A Parochia áll két sárból tsinált szobákból mellyek már nem igen jó tetejük az fa épületteikre nézve, van egy Istaló egy félszer egy hidas és a tyukoknak egy alkalmatlan hej, és egy komora. egy hársfa rossz haszonvehetetlen asztal és hosszú szék, egy fogas.

II. Az Ekklésia Helybeli igazgatása.

- 1.) Tizenkét voxok által választott felesketett Presbyterek által igazgattatik a Helybeli ket Földes Uraságok, u.m. Tettes Domokos Lajos és Hollosy Karoly Urak megegyezések szerent.
- 2.) Ha a szükség kívánja esztendőben mind annyiszor tartatik gyűlés a Parochiális Háznál.
- 3.) A tzégeres bűnben élők vagy botrankoztatók, a Presbyterium eleibe hivattatnak, és amint érdemesek a büntetésre, először ugyan intetnek kéretnek, ha nem jobbulnak, vagy épen már büntetésre érdemesek a Presbyterium ítélete szerent büntettetnek most nintsenek olyanok.
- 4.) A Presbyteriális végzések a Predikátor által feljegyeztetnek.
- 5.) A Curátor szám adása a Presbiterek jelen létékbe megvizsgálják és Tttes Domokos Lajos Úr által aprobáltatik.
- 6.) Az Ekklésiának jövedelme semmi sints egyebb az úgy nevezett Lélek búzánál és Lélek pénznél, ebből a Predikátor fizettetik, és annak a fizetéséből semmi sem marad. Ha ugyan egyet érték vólnának az emberek és nagy elnyomattatásba nem vólnának a Helybeli Uraságok búzájuk meg aratásából lehetne valamelly hasznat az Ekklának fordítani, de még mind eddig rá nem lehetett őket sok biztatasokkal is venni, hanem most talán már rá adják magokat.

III. A Charitativumok vagy Alamisnak.

- a) Az Agentiale hattzor Publicáltatik esztendőben, és akkor más végre nem adakoznak.
- b) A Generale Consistoriumtól rendeltetett objectumok Publicaltatnak és az Curator Dékány Oskola mester és Predikátor jelenlétekbe a Templomba fel számoztatnak és a szám adó könyvbe be iratván a Kurátor el teszi a Predikátor Házánál álló Ekkla Ládájába a kúlsát a Ládának magával elviszi a Kurátor
- c) Minden hijánosság nélkül minden alamisnak administráltatnak a Tisz. Visitator Uraknak.

IV. A Lelki Pásztor.

1. Katzúr János a S.Pataki Collégiumba tanúlt Német nyelvet ért valamenyire irni olvasni meg lehetösen, öt esztendeje hogy itt lakik, az előtt vólt Kiliti Oskola Rector, felesége és öt neveletlen gyerekei vagynak.
- 2., Liturgiaja Josephina Resolutioja meg van.
- 3., Minden Vasárnapokon és Innepeken predikációk tartatnak, dél után Katechizatio, Hét köznap télen

nyáron reggel Isteni tisztelet tartatik söt este is kivéven az aratási estveli órákat.

4, Az Úr Asztalához járúlok először a Predikátor által megtanítatnak, az után admittáltatnak és Protocholáltatnak.

5, Az Úr Vatsorája esztendőnként Hattzor administraltatik.

6, A Keresztelés mindnekor a Templomba megyen véghez.

7. A beteget a Predikátor meg látogattya, és a Sz. Sacramentomot ha még okos nyelvel és értelemmel bír az beteg, ki szolgáltattya.

8. A matriculát fojtattya és a Törvénytelen agyból születetteknek attyokat tsak úgy írja be ha az Apa maga kívánnya béiratni.

9. A Házassúlandók három meg különböztetett Vasárnapokon hirdettetnek, néha meg esik hogy nagy szorultságba lévén az Házass fél, ha a három Vasárnap közt esik valamelly Catholicus Innap azon ki hirdettetik mivel ollyankor számosabban gyülekeznek az Isteni Tiszteletre az Copuláltattak Protocholaltak.

10, A Fel. Királyi Parantsolatok és Consistoriumi rendeletek Protocholáltatnak.

11, A Predikatori fizetés igen nagy nehezen fizetődik be, és néha más esztendőre is által marad némelly részi, de tsak ugyan még eddig akár mikor de bé fizetődött, hasonló képen a restantiak az Ekklesiának részére idővel is bé szedetnek.

12,. A Predikátor tsak valamennyire is illendő betsületben tartatik.

V. Az Oskola.

a.) A mester neve Pál András Losontzon tanúlt esztendeje hogy itt lakik mivel itt az előtt soha sem vólt Oskola mester, Kerekiből jött ide felesége gyerekei vagynak ketten.

b.) Az Oskola Ház - 30 forint Válto czédulán vétetett igen rossz ls tsak egy szoba van az hol a Mesterrel edjütt laknak télen a gyerekek kik is mind öszve tizen nyóltzan vóltak a mult télen most pedig egy sem jár és nem is lehettseges hogy nyáron járhasanak. Hogy különös oskolát építsenek a tehetetlenség és hozzá járúlván a nem akarás is egen lehetetlennek láttzik.

c.) Minthogy tsak most kezdődött a Tanítás, meg az Consistorium által ki adott norma szerent tsak az olvasás tanítottat.

d.) A Tractus által ki rendelt visitátor T. Kálmándy Úr, ki is Télen kéttzer visitált, és az Examente is m vólt híva.

e.) A Helybeli Oskola Visitátorok a Predikátor mellet ketten vagynak, és minden Vasárnap az Oskolát visitállyák.

f.) A Templomba való Éneklés módja a Predikátortól szabattatik ki.

g.) Ujj Énekes könyből való éneklés még nem álott egész lábra.

VI. A Bába most halt meg, és még min eddig nem találtatott ollyan Bába aki esküvéssel való szolgálatot válalna, Interimalis ugyan van de nem examináltatott, mind azon által meg lehetösen érti Hivatalát meg eddig nem tapasztaltatott hogy keresztelt volna. A Himlő bé óltásról semmi követtye a Nemes Vármegyének nállunk meg nem fordúlván, nem gyakoroltatik, noha mind a Catedráról mind más képen is intetnek hogy fojamodjanak ollyan személlyekhez akik ezt a mesterséget ertik.

VII, Temető hej nagyon szoros és nints is kerítés alatt. A sirok elég mélyen ásatnak. A Felséges Királyi parantsolat megtartatik a temetésre néznek.

VIII. A Harangozás az Oskola Mester kötelessége ki szabott fizetésért.

IX. Az Ekklesiának egészszzen szegény állapotba van

X, Az Ekklesiának gravamenei nintsenek P.O. Nem háborgattatik a Vallás gyakorlásába. A kik Catholica vallásra kényszeritnének nintsenek. A Plebános Úr nem kéri a Conscriptiot.

A Falu szemesi Filialisták. [G54 filia: Balatonszemes]

1° Mivel mind a Méltóságos Groff Hunyadi szolgálattyaába vagynak és egy sints akinek különös Háza vólna tehát sem Templomjok sem oskolájok nintsen.

2do Az Öszödi Máter Ekklesiába lakozó T. Predikátornak semmit egyebet nem szolgálnak sem nem fizetnek a dupla stólánál.

3. Most engedődött nekik különöstemető hej, de meg nints bé kerítve.

4. Lelkek száma mind öszve 33.

Szárszói [Balatonszárszó] Filiális Ekklesia alapottya.

Szárszót egészen bírja Méltóságos Gróff Hunyadi Jósef.

a, Sárból épült Temploma van jó állapotba, és most készült haranglábja mellynek való négy oszlop fát a méltóságos Uraság adott ingyen jó kedvéből.

b, A Predikátor esztendőbe Hattzor megyen ki Comuniót ki szolgáltatni egyébkor a Levita viszi az Isteni Tiszteletet és mindenkor el jár kötelességébe.

c, A Máterbeli Predikátornak semmit egyebet nem fizet a dupla stólánál. Comuniokor pedig 4 forintot minden alkalmatossággal.

d, Oskolája meg lehetős van a Tanúlásra nézve, az épületre nézve pg most épül ujj oskola. Tanulók száma 35. - - -

e, Mind Comunio alkalmatosságakor dél után, mind más Vásárnapokra könyvből teszi a Sz. szolgálatot.

f, A Filiálisták között még eddig nints senki a máterbeli Presbiterek közzé bé véve

g, Bába alkalmatos van fel van esketve és examinálva nem tapasztaltatott a keresztelésbe.

h, Temető alkalmatos van de nints szoros kerítés alatt, a Catholicusokkal egy kerítésbe de külön választva.

i, Semmi különös gravamenei nintsenek, sőt a Méltóságos Uraság sok dolgokba mutattya hozzájuk gratiáját.

k, Lelkek száma - 397. - Házas Pár 82.

1816. Junii 25dikén

Öszödi Ref. Predikátor Katzúr János

G55 Ságvár [Ságvár]

[Fedőlap]

Ságvár. d. 27 Jun. 1816.

- Az Oskola Ház reparatiót kíván - a' Classis szük - de építeni szándékoznak.

- A' Pápista Innepekenn való Dolgozás.

- Mikor a' Biró Reformatus, a' magunk Templomunkbann esketődjön.

- A' Nyimi Filiábann Presbyterek azért vagynak rendelve, hogy minden Tagjait az Ekklesiának eggyességre és engedelmességre bírják, azoknak hát engedjének, gyermekeiket pedig az oskolába járassák.

+++

1816dik Esztendőben Junius 24dik napján Fő Tisztelendő Báthori Gábor Püspök Úr, Püspöki visitatiojakor tett jegyzései a' Ságvári Reformáta Ekklesiának.

I. Ságvár Mater Ekklesia Tttes Somogy Vármegyében. Birja a Helységet a' Veszprémi Tttes Káptalan.

a) Mikor kezdődött ezen Ekklesia nem tudni, hanem hogy 1646k Esztendőben már meg volt bizonyos abból, hogy a' Tractus Canonos régi kis könyvében az 1646dik Esztendőbe az Ekklesiák közze fel van írva. A' Pesti Commisióban is azonn Ekklesiák közze számláltatik a' mellyek articulatisoknak tartattak. Hogy valaha félben szakadott volna a' Vallás gyakorlása arról senki sem emlékezik, kivált 1720dik Esztendőtől fogva, a' miolta szöll a régi Matriculája, mindenkor szakadatlanul vallásunk gyakorlása volt, és a' körül lévő Helyekből is mellyekben szabad gyakorlása a' vallásnak nem volt Ságvárra jártak. Lelkek száma 695.

b) Templom Torony kőből, emllyet 1811be kezdetek építeni Csitsvay András Predikátorságában és el-végeztek 1814be tavasszal. A' Veszprémi Káptalan meg egyezéséből épült azonn Helyen mellyen most van: mivel Jobbágyi Sessiohoz volt mérve azonn Hely.

c) Az Ur Asztalához tartozo edények együgyüek 1, Két aranyozott pohár, 2, Egy selyem keszkenőből öszve vart takaró 3. Két sávo lyos abrosz.

d) Két harang van. A' nagyobbik 641 ¾ Font. Ezek vagynak reá metzve. Fudit Henricus Eberhárd. Pestini

1813. Ságvári Reformata Ekklesia vette Csitsvai András Pred. K. Csíkós L. Kis. L.K.Gy. hozták 1814. Kisebbik harang 276 Font. Ezek vagynak rajta. Goss Mich. Johann. Gholl und Anton Litman 1790. Ságvári Reforma. Sz. Ekklesia maga költségein tsináltatta.

e) Semmi nevezetes levele nints. Könyvei ezek 1, Biblia Tárház 2 Csúzi imádságai 3. Igasság paissa.
f) Parochiális Ház köből épült 1815^{be} a' Veszpremi Káptalannak nem kevés ellenkezésére kit a' Ságvári plebanus bujtogatott. Kamarának fordított a' régi Ház pintze van alatta. Az ujj Ház négy szoba és egy konyhából áll. Semmi házi eszköze nints az Ekklesiának. Istálló van. Olak is most 1816^{ba} készültek. jó állapotban vannak minden épületek.

II. Ekklesia Igazgatása.

- 1) Van Presbyterium. 12 Személyből áll. A Predikátor és Presbyterek meg egyezve választanak új tagot. Fel eskettetnek a' templomba.
- 2) Gyűlést tartanak a' Parochiális Háznál, minden Ekklesiái dolgokban, Curátor tételkor, számadáskor, építéskor, valamely bűnös meg intésekor sat.
- 3) A' tzégéres vétekben élőket elő szöllítják, jóbbulásra bűneinek meg bánására intjük, a' meg követést javasoljuk. A' nagyobb bűnöst a' Magistratus kezébe adjuk p.o. s vér ellen vétkezöt. A' haragtartókat békességre intjük; a' külön lakó hazasokat öszve békeltetjük. Most nintsenek ilyenek.
- 4) A' Presbyterium Actai fel jegyeztetnek a' Predikátor által.
- 5) Curátor van. Minden esztendőbe számot ád; a revision jelen van a' köznépnek is nagy része.
- 6) Jövedelme az Ekklesiának a persely és az oblatumok. Néha részest is szoktak aratni mikor találnek.

III. Charitativumokról.

- á) Az Agentia publicaltatik ötször. Communio alkalmatosságával, és akkor semmi más jel nem tétetik ki.
- â) A' Generale Consistoriumtól rendelt objectumok publicaltatnak.
- ã) Az alamisna pénz meg számláltatik a' Curátor Dékany és Prédikátor jelenlétében, és akkor mindjárt bé is iratik a Predikátor által. de a pénz a Curátor gondviselése alatt van.
- δ) Agentiale minden hijjánosság nélkül administraltatik Contraquietantiát ád az Ekklesia a Tractus Perceptora pedig Quietantiát mint a' környül állás kívánja.

IV. A' Lelki Pásztor.

- 1, Csitsvay Vasas András. Debreczenbe tanúlt. Magyar Deak nyelven beszél. Olvas Német nyelven, és az Orientalis nyelveken. Ezenn Ekklesiába 26 esztendő óta van. Ide jött káplánságból Szokoli Predikátor és Senior Nehai Tiszt. Kiss Ferentz Úr mellől. Feleséges. Négy gyermekei vagynak.
2. Canonja, Lyturgiája, Josephina Resolutioja van.
3. Vasárnap és Innepeken predikáziót tart délután a' Cate szerint predikáll a' Textusokra. Hétköznapi is tesz imádságot reggel, és estvéként is télen. de nyárba dolog idején csak reggel, mind az által essős időben dél után is néha.
4. Confirmatio van szokásba, nevek is bé iratik.
5. A' Communio esztendőnként ötször vagyon.
6. A' keresztelés a templomba megy véghez, de ha időközben hozzák akkor a' Pap Háznál.
7. Betegeket meg látogatja a kik kivált kívánják.
8. A' Matricula a' Schema szerint vagyon. A' törvénytelen ágyból születetteket az Annya nevére írja, ha tsak az Apja magáénak nem valja.
9. A Házasok háromszor publicaltatnak Vasárnapokon, ritkán Hétköznapiokon is, a' mikor nagy ok van és a' nép elegendő számmal vagyon. Beiratnak a' copuláltak.
10. Minden rendelések bé iratnak, írásba meg tartatnak.
11. Földjei nintsenek az Ekklesiának. Vólt úgy látszik a' régi Matriculában de elvették 1757^{be} /:mint egy régi investigatio mutatja a' Tractus Archivumában.:/ a' Plebánus és Ispány számokra. Most az Uraságtól kér a Predikátor földet minden esztendőbe, mellyet tsak egy esztendeig szoktak adni és minden esztendőbe változtatják. Ezt adván okául: hogy az Ekklesia magáéva tenne usus által; kettős dézsma és napszámért adják a földeket, mellyeket a Predikátor maga fizet.
Kender föld van 1810^{be} adta az Uraság közönséges mérés alkalmatosságával; az előtt is vólt, de 1791^{be} censust vettek tölle. Kaposztás kert és egy kis kukoritza föld van a' szöllők alatt, mellyet az Ekklesia pénzen vett, kettős dézsma és napszám jár belölle az Uraságnak. A' Collecta bor is dézmáltatik.

12. A' Predikátor Sallariuma bé adódik.

13. Betsületben tartják a Predikátort.

V. Oskola.

a, Rector Szundi János, Pápán tanult. Két eszetndő ólta szolgál, csórról jött.

b. Az Oskola Ház reparatitot kíván; a Classis szűk, építeni szándékozunk.

c. Oskolás gyermekek száma Ferjfi 41. Leány 31.

d. Járnak egész eszetndőben de nyáron kevesen.

e, Az olvasás írás Vallás tanittatik mint Nemzeti oskolában a Fractus Úr mutatása szerint.

f. Oskola Visitor Tiszt. Nagy Daniel Superintendentialis Assessor. Egyszer visitált.

g. Helybeli Visitorok is vagynak.

h. Az énekeket a Predikátor Úr írta a' Mester eleibe.

i. Az Újj énekes könyv bé vétetett.

k. Mester Sallariuma bé adódik.

VI. Bába van. nem keresztel.

Himlő óltást a' Vármegye Chirurgusa már egyszer tselekedte - a Szülék örömmel veszik.

VII. A' temető most elég tágas 1820ben adatott egy darab a régihez. A régít mindenkor a Plebanus kaszáltatta, de az újjonnan adottata Predikátornak engedte kaszáltatni. A' temetés ideje meg tartatik.

VIII. Harangozó van. Fizetése van, engedelmes a Papnak. Semmi tereh alól nints ki vive.

IX. Ekklesia szegennyei nintsenek.

X. A' Vallás gyakorlása nem haborgattatik nyilván, de azt tapasztalni hogy a' Sessios lakosokat fogyasztják az üres helyeket pápistáknak adják, és a szegényebb reformatusoktól elveszik. A' Pápista gazdáknak lévő tselédeket teszik; nem régen is egyet térítettek el, és annak a' feleségét a Veszprémi Káptalan is igyekezett el téríteni. Pápista Innepeken szálló hegyeken nem engednek dolgozni, mellyért már egyetmást büntettek is. A Birót, Eskütteket az Ispány eskette a Szentekre de már elhagyta. Ez előtt a' Plebánus eskett a Szentekre és a' Pápistatemplomba hajtotta esküdni.

A' Predikátor méheite mellyek a' Parochiális földön vagynak az Uraság megszokta dézsmalni.

Filiája Ságvárnak Nyim [Nyim]. Sokan vagynak földes Urai, legtöbb részt birna benne Adándi Tallián Urak. Lelkek száma 124.

a, Oratorium vagyon a Mester Házzal egy fedél alatt

Ságvárhoz offilialtattak 1786 a Consilium által.

Leg először Mestert kezdetek tartani 1790be

Egy kis harangot vettek 1792be melyre ez van metzve: Reformátusoké Magyar István Kováts József Molnár Mihály Anno Domini 1792. Gos Mich. Anton Littman In Ofen.

Először egy Félserbe jártak, azután a' Vármegye és Consilium által a közönséges fundusból oskola Ház Hely mutattatott ki, mellyen építették a' mostani Mester és Oskola Hazat és az Oratoriumot sárból. Meg lehetős állapotban de igen szoross funduson vagyon.

b. A' Materbeli Predikátor tsak halott temetni és betegekhez megy ki.

c. Semmi bizonyos fizetést nem ad a Materbeli Papnak, hanem szabad tetszése szerint maturalit, úgy mint két akó búza, két 'sák tsutás kukoritza, egy néhány fej káposztát. Míg Mestert nem tartott, addig vólt valamitske fizetése a' Materbeli papnak.

d. Oskola Háza Oskolája van. Tanítják némelleyek gyermekeket: de mivel tsak télen járattják fel sajnállanak azért egész esztendőre fizetni, inkább nem járattják Oskolába.

e. A' Mester olvas könyvből predikatiot.

f. Oskola Mester Sallariuma bé-adatik.

g. Presbyterek tsak helybe gyűlnek össze, nintsenek a' materhez vive.

h. Bába nints bizonyos.

i. Temető van, melly adatott 1810. A pápista Mester kaszáltatja.

k. Gravamenek nintsenek.

A' nép sokféle Urságoké lévén egyik a másiknak nem akar engedni azt leg nagyobb baj köztök.

G56 Som [Som]

[Fedőlap]

Som. d. 26. Jun. 1816.

- Templomot akarvann építtetni az Ekklesia, próbát lehetne tenni, hogy segítődne a' Helység által a' Malma jövedelmének valamely részét arra fordítvann.

- A' Predikátori fizetésbenn az a' káros változtatás esett, hogy a' Kukoritzza, mely in Natura adatott vólt eleinte, az utánn pedig hejjetta vetés igérődött, és annak a' cultivatioja, mely mellett két kila zab vetés is igérődött, de ezt el hagyta za Ekkla, e'hát azonn praetendálódik.

A' földek e' helyett szántatbak, vettetnek, szénát kaszállnak.

- A' Földek trágyázását is lehet a' Presbyterekk proponálni.

- Jó vólna a' Bor Collectát meg határozni.

- A' Rector megfeddése szükséges, annyival inkább mivel a' Gyermekek egészsz Esztendőbenn, eg óráig az Oskolábann meg jelenvénn, azokk tanítása itt könnyebb mint másutt.

+++

Fő Tisztelendő Superattendens Báthori Gábor Urnak 1816dik Esztendőbenn Junius Honapnak 26ik Napjánn Somban lett Canonica Visitatiojakor, a' Feltétetett Kérdésekre valo rövid Felelete azonn Ekklesiának.

I. Az Ekklesia.

Mater Som Tekintetes N: Somogy Vármegyébenn, melly Helységet birja Méltóságos Gróff Wittzay Mihály.

a.) Ezenn Mater Ekklesia, mikor kezdődött, arrol neki semmi Datuma nintsen, - Mivel Matriculaja, s más egyéb Jegyző Könyvei vagy elvetettettek, vagy meglehet, hogy ezek árvaságra jutván, ezenn szükséges dolgoktól, a' gondviseletlenség s tudatlanság fosztotta meg őket. Vagyon mindazonáltal ugy, mint fenn álló, s virágzó Ekklesiáról emlékezet 1646ik Esztendőben a' V: Tractusnak Archivumában lévő akkori Tractualy Könyvben melly vagyon in 8°.

Néhai Tiszteletes Tudos Esperest Kiss Sámuel Úr 1800dik Esztendőben Martius Honapnak 8an visitálvann, egy akkoronn meg élt 80 Esztendős Öreg Huszti Pál nevezetű, szájjal illy bizonytságot tett, a' Titts Esperest Úr, s meg boldogult T: Édes Atyám Megyertsi András Tract: Assessor előtt, hogy ezenn alább meg nevezendő T: Predikátorit a' ki tett Esztendőkben esmeretes.

[A nyolc név összefogva:] ezt bizonyítja a Tractusnak in folio levő könyve a mint láthatni pag. 93.

1° Ao 1720, 21 22, Pellaki Márton

2° 1725ikben Vázi István

3° Hubai Bálint

4° Böltskei János

5° Patay Sámuel

6° 1729. Czene István

7° 1738. Lepsényi János

8° 1751 Rhédei Ferentz Prédikátorokat.

Ezenn utolsonak idejébenn petséltetett bé a Templom, a Tekintetes N: Vrgye Tisztjei és Dongo Ferencz a Meltóságos Grof. - Wittray Job, Hitveseinek Tisztartója által. A mint a Tractus in folio levő könyvében pgg: 117 láthatni, Majus Honapnak 10ik 11ik Napjaiban, 1751. Szomoru Hamvaiból kezdett emelkedni 1784ik Eszten a' midőn hirtelen Nádhlékokt tsinálván, abban az Isteni tiszteletet /:33 Esztendőig semmi Cultus nem volt:/ sok Helyekről ide gyülekezett buzgolkodo Keresztyéneknek öröme között elkezdette, akkori Esperest boldog emlékezetű T.T. Kiss Ferentz Úr, és már feljebb meg nevezett Édes Atyám. A mint ennek látoja mint gyermek, magam is valék.

A Lelkek száma ezenn kis Ekklesiában 475 - negyszazhetvenöt.

b.) Temploma sárból vagyon. Négyszeglete, Házformára. Haranglábja vagyon Deszkából, mellyek építettek, 1785ik és 1786ik Esztendőben. Már elrongált állapotbann vagynak mellyhezképest szándékozik az Ekklesia ISTEN segedelmével ujjakat építeni - evégre költségét gyűjtögeti.

c.) Az Úr Asztalához tartozó Edények, Abroszok, Takarok, sat. ezek:

-1., A mint nevezik gyono pohár kettő, - az egyik Veres rez, de mind kívülről, mind belőlről megvagyon aranyozva. Vagyon egy kis tálatska is melly a pohárra szokott tétetni. Semmi Discriptio nints rajta. - A másik Pohárt készíttette, Major Annának halála után, ennek aladott ruhaiból Édes Annnya: Veres rez - kívül valamennyire ezüstel megfuttatott - belőlről arannyal.

-2., Korsók mellyekben Bor szokott az Úr Asztalára vitettetni 3. 2 tserép és egy kő. Készíttettek 1746dik Esztendőben.

-3., Az Úr Vatsorája ki szolgáltatása alkalmatosságával, az Edényekre fellyül terithető selyem, Keszkenőkből őszve varratatott, Terítettő. melynek szélei, fekete tafotából vagynak.

-4., Abrosuok sávolyos 5. - Egy felezedett veres színű - Nro 1. - Két vesszős Matskanyomos - Nro 2.

-5., Selyem Keszkenők. Veres Nro 1, Lángszínű Nro 1, ennek széle zöld. Fekete fehér szelű Nro 1. fekete Veres szelű Nro 1., fehér gyots. Nro 2., Még 2. viseltes selyemzsinor poháronn.

-6, Egy Tzintál, és egy elavult hasatt tzintányér. Keresztelő edény - inkább On mint tzin. -

d.) A Haranglábon két harangok vagynak. A Nagybobbik Mindenestől 295 és ½ font. Inscriptioja. In Majorem Dei Gloriam. Somi Helv Condess: lévőknék Harangja, saját költségekn. 1795ik Esztendőben készítette Littmann Antal Pestenn.

A Kisebb Harang 101 font nehézségű. Készíttetett Budánn Brunner Josef által. Inscriptioja. Somi Helv: Confess. lévőkk Harangja 1790. Eszt:

e.) Levelei, a' mint feljebb említődött, regiek nintsenek- egyéb, mint nehai boldog emlékezetű Ttes Kenesey István Uré, melly szerént mint a Somiaknak, akkori földes Urok, eg általa szereztetett Harangot, ugy adott által, hogy azt is átok alá vetette, a' ki töllők elveszi 1739 Eszt. 20ik May. Vagynak az Irások közt 1784ik Esztendőbeli, a' Meltóságos Urasághoz, ugy a' Ttes Ns Vármegyéhez intézett Instantiai, regi szabadságának Fundusainak vissza nyérése eránt.

f.) A' Parochiális Házban 2. szobák vagynak, meglehetős állapotban - ezekben az Ekklesiának most semminemű eszköze nints - hanem a Konyhában egy rossz hársfa asztala. NB. A Mester Háznál vagyon egy Asztal Tseresnye fából. A házhoz megkivántato Kamara Istálló hasonlokeppen tűrhető állapotbann vagynak.

II. Ami az Ekklesiának helybeli igazgatását illeti

1.) Vagyon organizált Presbyterium. Minthogy pedig az Elöljárók mind Reformatusok, [csak] ezek teszik a Presbyteriumot: választatnak mindazálatl a' köznépközzül is hárman, a' kik jozann életek, - s szelid erköltsőkről, esméretesek. Az Ekklesiái Elöljárók választása így megy végbe. A Prédikátor meg szollittatik kiket gondolna alkalmasokk - Ők is elmondják kiket gondoltak alkalmasoknak - E szerént egyet értvén a Prédikátor, az Elöljárókkal, - a' Candidaltattak a Templom előtt az egész nép előtt ki neveztetnek. A kikre a' Nép is votumat adván - következő Innepi naponn felesküttetnek a' Templomban, a Prédikátor által, az egész Nep előtt.

2.) Presbyterialis Gyűlések, mindenkor, a' mikor, a szükség kívánja a Prédikátori Háznál tartattatnak.

3.) A Czegéres vétekben élőkkel, ezt szokta tselekedni: a Versengő egymástól külön lako, Házastársakat, azonn szent fogadásbeli kötelességekre mellyet egymásnak Hittel tettek, emlékezteti - a visszázkodásnak veszedelmes következéseit elészámlálja - szoval mindent elkövet mindent, a' mit kell, meg ha a környül állás ugyhozza, kemény fenyítékét is az egyenetleneknek igezi: ha pedig nem boldogulhat, a Tractualis Esperest Urk jelentést teszen - először - azután a dolgot, az azt illető Forumra botsátja.

Fő kötelességei közzül egynek isméri a' Templom nem gyakorlokra, vagy Vallástalanokra vigyázni. A mint is ha ilyenek az Ekklaban észre vétettetnek, a Kurator s vagy két Presbyter által meg intetnek; ha erre erzéketlenek a' Presbyterialis Gyűlésbe meg hivattatván, tudokra adatnak a felsőbb rendelések, és hogy sem a status sem az Ekklesia ilyen vallása eránt hideg, vagy is a nélkül valot, meg nem szenved s szenvedhet. - A haragtartokat Sz: Vallásunknak regulai szerént - egymásnak tartozó kötelességeikre s kötelességinkre, az ilyeneket birni, mindenkor igyekezett s igyekezik. - Most ilyenek nintsenek.

4.) Ha valamelly fontos Tárgy adja elő magát a Presbyterilais Gyűlésben igen is hogy azok, ugy mint, a Prédikátor által feljegyeztetnek.

5.) Kurator vagyon. Kinek is szamadása minden esztendőben, a Presbyterium, és más egyéb köz emberek, - s más szörszállhasogato emberek is megszollittatván, - jelenlétekbenn felolvastatik, - szorossan megvizsgáltatik, a' Prédikátor, és az Elöljárók által subscribaltatik, és a Tractualis Visitor Urakk bé muttattatik, 's párban bé is adattatik a Tract. Archivumába.

6°.) Az Ekklesiának bizonyos, és állandofundusa nintsen. Költsége szokott összevgyűlni az ugy nevezett Pium Oblatumból, Innepnapokonn, a' midőnn a kiktől tsak lehet, kevetskét tehetségekhez képest szoktak adni. Mostanában nyert 14 Hold földeket a Méltóságos Uraságtól Napszámokért, azt cultiválja - ismét más esztendőre is 3at - Mivel lehetne még jövedelmét nevelni, bátor meg nem határozhatta ezenn időre: de tellyes igyekezetek, hogy a Helységnek Malma lévén, he lehet, építeni akaro Ekklesiajann segítsen.

III. A Charitativumok vagy Alamisnák.

á. Igenis hogy publicaltatnak, nevezetessen az Agentiale, 5^{ör} Esztendőben, és akkor semmi egyéb jel az Adakozásra, ki nem tétettetik.

â. Ugy nem külömben a General Consistoriumtól rendeltetett minden Objectumok publicaltatnak.

ã. Az előadott végekre bégyűlt Alamisna pedig, azonnal a Kuratoré, Dekány jelenlétekben, és a Mannalisban a Predikátor által bé irattyatik. A Kurator v: a Predikátor, addig az ideig procurálják.

ä. Ezenn alamisnák Administraltatik is, minden fogyatkozás nélkül a Tractualis Tiszt tiszt Visitor Uraknak. - - -

IV. A Lelki Pásztor.

1.) Parusotzi Megyeresi Gábor, tanult a Pápai és Debreczeni Ref Collegiumba, beszéll Nemetül Deákul. Ezenn Ekklesiába először mint Édes Attya mellett Diaconus - azután, mint rendes Predikátor e fojo Esztendőben Augustus Honapnak 1^{ső} Napján tölt 16 Esztendőt. Jöttem pedig haza Máramarosból, Sziget Kamer. Városból. A holott is, a N. Ref: Gymnasiumban az ugy nevezett Deak Ifjaknak - külön a Oratorokk, egyedül Nemet Nyelvet, a Veter: Syntactica Classist mindennapon két órát Deákot és 2 orat Németet tanítottam két esztendőig.

Feleséges vagyok, és vagyon egy 9^{ik} esztendőben járo fiam és egy 5^{ik} esztendőbe járo leányom.

2.) Canonom Liturgiam és Josephina Resolutiom három Nyelven vagyon.

3.) Minden Vasárnapokonn és Innepekenn délelőtt predikállok. délután eddig Cathecizaltam, hm most Biblia magyaráztatik ennek végeztével, az Ifjak, Legények Leányok benn marattatnak, az Olvasásban gyakoroltatnak, s a Vallásra tanittat s.a.t. Hétköznapon reggeli Imadsagok mulhatatlanul, vagy ha déllyesti is tsak a' nagy munka időbenn a' midőnn nem jönnek marad el.

4.) Az Úr Asztalához először járulni akarok a' Gyülekezett előtt confirmáltatnak s neveik bé irattatnak.

5.) Az Úr Vatsorája esztendőnként 5^{ör} administráltatik.

6.) A Keresztelés ha tsak valami szükség is kívánja p.o. ejtzakának idején beteg gyermek ha hozattatik, v: valami fatalis idő ellent n áll mindenkor a' Templomban - szokott végre vitetődni.

7.) Meg látogatását a betegeknek egynek a szent és fő kötelességének esméri a Predikátor - El megyen hivatlanul, és mind külső mind belső vigasztalást nyújtani a betegnek törekedett és törekedik.

8.) A Matriculát a' Gener: Consistoriumtól ki adatott Norma szerint viszi. A Törvénytelen agybol született - fia - v leánya s.a.t. - Ha pedig történnék az hogy annak Nemzője magát jelentené, s bé irattatni maga Nevére akarná, - megtszelekeszi. - - -

9. A Házasulandokat 3^{sor} Publicálja. Vasárnapokon v: más Innepnapokon a Fels: rendelés szerint - Hétköznap ugy, s akkor ha fontos okait tudja adni mennél előbb tehető egybe köttetések szükséges voltának - ugy is tsak egyszer.

10. A Felséges Királyi Parantsolatokat - A Consistorium Publicalt rendeléseit inprotocolalja a Prédikátor, egyget is elnem mulatván.

11. A Predikátor fizetése a' mint van a' Maga valóságában - ez ugy irattatott be. Ami pedig a földeket réteket kerteket illeti, - a" mellyeknek nagyobb részét 1803^{ik} esztendőbenn nyerte az Ekklesia a' Méltóságos Uraságtól - azt a fundalis könyv ekképpen adja elé, - Mind a Predikátori mind az Oskola Mesteri Házakhoz tartozandokat. - .

- A T: Reforma: Predikátori Ház belső fundusa - - - 1199 ?öl - 2/4. Hold - Ezenn NB. belső fundushoz adatott káposztás kert is, a Sárszéki hibás Rethez adjustatioul mennyi ?öl az nem jegyrtetett fel Ez most egyűvé van a régi kerthez kerítve.

- T. Predikátornak, rét karahoma. - - - szélei 28? - hossza 176? - 4. Hold - 48 ?öl ugar.

- Kenderföld - /:rétbe mérettetett:/ - - - szélei 5? - hossza 76? - 380 ?öl.

- Sárszéki rét - - - szélei 38? - hossza 75? - 2 Hold - 6/8 ?öl ugar.

- A Predikátornak földjei. első Telek. első osztály ^szegű föld. - Vagyon a Temető Hosszában, alorol dül

a felső sori Hazi kertekre. felyül - mellette a Pápista Harangozo s Mesteré - - - 5493. ?öl - 4. Hold - 693 ?öl ugar

- Második Telek, második osztály. dül alorol, a Helység Notarius földére fellyül az Oskola Mesterére - - - szélei 31 2/6? - hossza 153 3/6? - 4809 ?öl - 4 Hold - 9 ?öl ugar.

- Harmdik Osztály Harmdik telekben lévő szántó föld. Szomszédok. Egy felől Görse János, más felől a Ref. Mester. - - - szélei 30? - hossza 16? - 4830 ?öl - 4 Hold - 30 ?öl ugar.

- A Ref: Oskola Ház - belső fundusa. - - - 630. ?öl - 4/8 Hold - 30 ?öl ugar. Ehez is járult adjustatio u:m: Káposztás kert. -

- Az ehez adatott Rétek

Karahomai rét - - - szélei 14 ? - hossza 116 - 2 Hold - 24 ?öl ugar.

Kenderföld - - - szélei 2 3/6 ? - hossza 77 3/6 ? - 193?öl.

Sárszéki rét - - - szélei 16 3/6 ? - hossza 84. ? - 1 3/8 Hold.

- Első Telek első Osztály. Szomszédja Ég felől Pápista Mester más felől a Notarius. - - - szélei 20. ? - hossza 120. ? - 2400. ?öl - 2 Hold

- Második Telek. Második osztály. Szomszédja. Predikátora - más felől a Pápista Mester. - - - szélei 16 1/6 ? - hossza 149 4/6 ? - 2416 ?öl - 2 Hold - 16 ?öl ugar.

- Harmdik Telek Harmdik Osztály. Szomszédja Alolrol a Ref: Predikátor fejjül - a Pápista Mester - - - szélei 16 1/6 ? - hossza 149 4/6 ? - 2418 ?öl - 2 Hold - 16 ?öl ugar.

Vagyon ezekenn kívül az Ekklesiának, mind a Prédikátor részire, mind a Mesterére a Hegyen, parlagon, szöllőtske. - Ezek mint rossz fajtnak nem termők ki vágattattak. Reá mehet e az Ekklesia hgy elrakja bizonyost irni rola nemis lehet.

Az allyokat mind a Predikátor mind a Mester használja - kaszáltatja.

12. A fizetés minden Esztendőben bé szokott adatni, és restantiája nem szokott lenni, ha tsak maga nem akarja a Predikátor, az az ha maga valaki erant valo könyörületességből /:míg modja lesz benne megadni,:/ a várakozást elfogádja.

13. Még mind eddig Sz: Hivatalához illendő tekintetben tartatott a Predikátor.

V. Az Oskola.

a.) Az Oskola Mester neve Orbán György. Erdélyben mondja hogy tanult Maros Vásárhelyen. Székely ember igazi -. Praeceptor volt a' mint egy bizonyoság Levele mutatja a' Székely földönn kezdi Vásárhelyenn. Mert miért nem Erdélyt a Hazáját elhagyván ment a' S: Pataki Collegiumban. Ide ervén, eppen akkor küldött Levelét egy a' Visolyi Ekklesiának beteges Predikátora a Collegiumnak Elöljáróihoz hogy valakit egészségének jobbra fordulásáig rendelnének melléje - Ez azonnal ki küldetett. Mi okbol 6. Honapok mulva innét is elküldetett - s Magyar Országának innen a Dunán való részét is őszve járván, végre Somba az akkori Mesternek fatalis esetét meg halván, a Tract. T.T: Esperest Urat meg kereste megkérte, és mivel teli idő, tanítás idő volt, más meg nem volt interimaliter rendeltetett Somban - Elvévén pedig feleségül a' Helység Notariussának leányát megis nyommazkodott. 8 esztendeje hogy itt van. Gyermekei semmi sints.

b.) Az Oskola a' gyermekek számához képest elég tágas - Tsak az a bajj hogy vakhelyenn van - szél sem járhatja.

c.) Az Oskolába jaro mind Fiu, mind Leány Gyermekeknek neveiket szamokat a' Mester Catalogussa meg mutatja. A Gyermekek Nyáronn által is járnak, ugy hogy, feljönnek a reggeli könyörgéseket mondnak és azután haza botsáttatnak - Így vagyon a dolog déllyest is.

d.)Vagynak a Szülék közzül kevesenn a kik kívánják, hogy rendesenn járhatnának s taníttatnának gyermekeik nyáronn által is.,

e.) Kis Historia Kis Cathecismus a Hejdelbergai Cathecismusban egynéhany kérdések Hübner, egy ket szo a Geographia esmeretéhez a Kis tükörből valami - Kevés a Reformatio Historiojuk - 8 esztendőktől fogva a tanításbeli Specimenje ez a Mesternek -

Taníttatja velük még a Soltárokat is - az aprobebnek a Könyörgéseket s.a.t. dictaltatja - egy kis számvetést is tanulnak.

f.) A V: Tractus által ki rendelt Visitatoria az Oskoláknak T: Nagy Daniel Úr. Egyszer visitalt ezen esztendőben. Az Examenenn megszokott jelenni a V: Tractus rendeléséből F: Nyeki Predikátor F Vayas

János Úr.

g.) Hellybeli Oskola Visitorok is vagynak.

h.) A Templomban való éneklést elvegyi szorgalmasan. - Ha tudára adatik mit énekeljenn meg is tselekeszi a Mester.

i.) Az Ujj Énekes Kőnyv introducaltatott.

k.) A Mester Salariuma külön papirosra maga által irattatott le.

VI. Bába vagyon. Még nints felesketve a mostani - Még az eskütt Bába is tesz szolgálatot. Vázattatik a Vármegye Bábája, a kire vagyon a falusi Bábáknak examinállása bizattatva - Ez meg examinálván, a Prédikátor azonnal felesketteti. Más egyéb kötelességeire, mihez tartsa magát oktattatott - p.o. hogy ő ne kereszteljen - A haldokló Catholicus kisededekre nézve is mihez tartsa magát - jozan életű legyen, ha ejjel ha nappal hivattatik, a maga dolgainak felre tételével menjen sat.

A Himlő oltás dolga meglehetősen van. Két három ostoba Anyakat kivéve. Közlebbbről most Junius 24^{en} a Predikátori Házban 22 Gyermekbe oltattatott be a Tttes N Varmegye Surrogatus Chirurgusa Horvát János Úr által -. Szépen meg is erett a himlő Mindannyiba. -

VII. A Temető meg most elég tágas;de jövődre való nézve, ha tágassabb volna nem artana: Kőrül van egygy kevésbé árkolva. A Sirok mélylen ásatnak. A Temetés idejére nézve, a Királyi Parantsolat meg tartatik.

VIII. A Harangozást a Mester teteti. Fizetést húz érette 6. posonyi gabonat 1 forintot.

IX. Az Ekklesiában olyan szegén, a ki minden jóság, vagyon nélkül volna, T koldulása által kellene életét fenn tartani nints. Ha illyenek vagynak a' mikor vagynak, a Hellyseg Malmából providealtatnak.

X. Ollyas Gravamenjei az Ekklesiának, hogy Vallási gyakorlásában háborgattatnék, v földjeik - s a t. nintsenek. - A Catholicusok Innepjeinek meg tartására sem erőltetetik. - Nintsenek is számosan v. 12 páran s a hozzájuk tartozandok -. A midőn pedig a Berényi Parochus a kinek filiaja Innep Napokonn, nevezetessen N. Asszon Napjan mint Templom napjaira butsurá eljő alkalmaztatja magát a Ref: Ekklesia a Felseéges Rendelésekhez. -

Filiaja Sómnak nints - hanem határjábann vagyon egygy Tsárda - a' mellyet Daránynak hivnak, itt a Tsárdások meg esik sokszor hogy a Reformatusok, az Uraság is szokott ugyan itt Erdőkerülőt tartani, e most Reformatus. Nem külömben vagyon egy Malom is, ezenn Darányi Pusztában, a' kinek birtokossa hasonloképpen Reformatus -. A Lelkek száma 12.

Le irta a' Fő Tisztelendő Püspök Úr parantsolatjara
Parusotzi Megyertfi Gábor Predikátor.

G57 Szolád [Szólád]

[Fedőlap]

Szolád. d. 6^a Jul. 1816.

- Az Ekklesiának régibb vóltát a' Tractuale Protocollumból kell keresni.

- A' Pintze rossz állapotbann van.

- Az Ekklesiának abbeli Jövedelmét, hogya' Földes Uraság Eleségének részét takarják, és azt az Ekklesiának mivel tiszta Búza bé adni a' Polgárok nem akarják, az bonificálják a magok Rozsokból a' hejjet advánn.

- Az Oskola Épülete nem igen jó.

- Az Ekklesia Elöljárói az Ekklesiái dolgokban való nagy hidegségéért keményen megferdettek.

NB. - Szolárdi Lakos Nagy István a' Predikátort megmotskolta, predikázióját fértelmes otsmánysággal illette. Tettes Somogy Vármegyének kell satisfactióért requioalni. Templomba nem jár.

+++

A' Szolád Reformáta Ekklesia Állapotja.

I. Mater Ekklesia Szolád, Tttes Somogy Vármegyében, a' Hellységet birja Mltságos Grof Hunyady József ő Nagysága. Kezdetét Matriculája 1783dik esztendőben mutatja, melytől fogva 1814ig szüntelen Robotolt és adadzott az Ekklesiái 5 fertály Seniotal, a' benne szolgált belső Hivatalúak pedig dézmáltattak: hanem ekkor az Mltságos Uraság Instantia által meg kéretvén minden terheket elengedett. 480 Lélek van benne. Temploma épült 1787ben, téglából, jó állapotban van. Úr Asztalához valo edényei ezek:

1°, Egy réz pohár és egy réz Tányér, ezenn Inscriptioval: Eccle'sia Helvetica Confessionis Szoladiensis 1742. d. 25. December.

2°, Két czín Kánnak, ez Inscriptioval: Eccla Ref. Szolád 1727. és egy zöld mázos Korso.

3°, Négy selyem Keszkenők.

4°, Kilentz Abroszok.

5°, Egy láda és egy persely.

6°, A' Templomba egy Asztal Szönyeggel.

7°, Keresztelő Tál és Kánnak.

A' Harang lábon van két Harang mellyek közül a' nagyobbik 238 font ezen Inscriptioval: Fusa sum per Franciscum Mülner Buda 1810.

Alól A' Szoládi Ref. Eklésia vette maga saját Pénzén Nagy István Curator. Öreg Bíró Juhász István.

A' kisebbik 117 font ezen Inscriptioval: Joseph Brunner Goss. M.I.G.H. in Ofen 1786.

Könyvei: Bibéia Tárház, két Ujj Énekes Könyvek a' Predikátor és Mester Székekbe.

Parochiális épülete áll két Szobából, Konyhábol, Kamarából, Istállobol, Pinczéből egy s.v. óllbol, mellyek között a' Pintzét ki vevén a' többi szenvedhetö.

II. Igazgattatik a' Presbyterium által, melly 12 tagokból áll, és gyűlését mikor szükség a' Predikatori Háznál tartja, a' Predikátor előlülése alatt. A' czégéres vétkekben élöket a' jóra, a' visszalkodo Házásokat békességre birni törekedvén; de az ilyenek, minden igyekezete mellett sem fogytak máig is ki belöle: valamint az Isteni tiszteletet a' minden Predikátorokkal czivakodni szokott nem gyakorlo is.

Curatora van, kinek szám-adása esztendőnkent az egész gyülekezet előtt fel olvastatik, és a' Presbyterek de kívált Nagy Tiszteletü Senior és Prosenior Urak által visitatio alkalmatosságával revideáltatik.

Jövedelme a' Vasárnapi Publikátziok, Isten ditsösségére valo alamisnálkodások, íz ugy nevezetni szokott Lélek pénzből, és eleségből, a' Conventionatusok ki fizetődések után maradni szokott tsekélység.

Nevelésére aratáskor, a' részes aratás helyett, melly itt lehetetlen búza oblatiot gondoltam 1813ban: de a' mellyel tsak a' restantiát szaporítottam.

III. Az Agentiale hatszor Communiok alkalmatosságával, a' Generale Consistoriumtól rendelt Objectumok Vasárnaponként publicáltatnak, és akkor semmi egyéb jel nem szokott ki tétetni; hanem az Alamisna a Predikátor Curator és Dékány által, meg számlálátván, ottan bé irodik, és az Ekkla Perselyébe a' Curátor által bé tetetik, mellybe van mind addig, míg Specificatió mellett a' Nagy Tiszteletü Visitor Uraknak, minden hijjánosság nélkül által adodik.

IV. Mostani Prédikátora Kálmán András, tanult Debreczenben, beszélhet Magyarul, deákul, németül, olvashat görögül is. Három esztendő olta szolgál itt az előtt pedig Ádándon és Bábonya szolgált, feleséges, egy fia van Canonja, Liturgiája Josephina Resolutioja.

Vasárnapokon és Innepeken prédikál, del után Catechizált, de azt el végezvén több ízbe, egy idő olta, egygyüü Halgatoira nézve jobbnak látván, az oh Testamentomi Historiát olvassa Majronnét szerént.

Hétköznapi imádkozik, Confirmál s azokat írja. Mindenkor a' Templomba keresztel, beteget látogat ha hivatik. A' Matriculát a Norma szerént viszi, a' Történytelen Ágyból születetteknek, tsak az Annyok nevét írván bé, ugy gondolkodván, hogy az ollyas személyek ritkán nevezhetik a' valóságos Apát. A' Házasulandokat háromszor és mindenkor Vasárnap publicállyá, improtocolálván őket a' Felséges Királyi Parantsolatokkal, és a Consistorium publicált Rendeléseivel edjütt.

Fizetése az aducetalt sub :/ : lévő Conventionális Chartából ki tetszik, melly szenvedhetöleg bé adodik, a' Tüzi fánn, és a' volt szük termések mia a' boron kívül, mellyekkel részént réstálnak. Halgatoi: valamint egy Nagy István nevü, hallatlan meg motskoltatásáért valo büntetésével; melynek eszközzéséért, nem

gyarloságból; hanem az emberiség ideig 's örökké való Javát Enunkállado Papi Status Betsülete fenn marad hatásáért, esedezik alázatosan.

V. Oskola Mester Győri Mihály, tanult Nagy Székelbe, itt applicaltatván leg elsőben négy esztendő oltalekik, feleséges, egy fia van.

Oskola épülete nem a' leg jobb, tágass ágával a' Gyermekek számához-képpes meg lehetne.

A' gyermekek közül némelyek esztendőt által feljárnak nagyobb részént csak Télbe, minden elkövetetett a' feljebb való esztendőkben arra, hogy Nyáron által naponként csak egy órát is fel járjanak de foganat nélkül. Hányan tegyenek, 's mit, hogy tanulják? az ide sub ://: mellékelt specimenjek meg mutatja.

A' V. Tractus által ki rendelt Visitatora T.T. Kálmándy József Csepeli Predikátor Úr, gyakran meg látogatja, Examenen jelen volt: ezenkívül a' Helybeli Predikátor mellékét Presbyter van ki nevezve Oskola Inspectorul; de többen is meg szoktak jelenni az Oskola meg tekintésén.

Az éneklésre nézve ki lévén már az Uj Énekes Könyvbe, /:melly bé vétetett:/ válogatva, a' minden alkalmatosságokra való Énekek, akaratján áll az Oskola Mesternek mellyiket énekelje. Különössebb esetekbe pedig a' Predikátor proserzibálja.

Salariuma sub ://: fogyatkozás nélkül le van írva.

VI. A' Bába R. Catholica, examine, esküdt, tudja és teszi kötelességét. Protestanst meg van intve hogy ne kereszteljen.

A' Himlő a mult esztendőben Huszon öt gyermekekbe oltatott leg elsőben jo következással.

VII. A' Temető tágas, de pusztas, a' sirok mélyen ásatnak, és a' temetésre nézve a' Felséges Királyi Rendeléshez tartjuk magunkat, bizonyos környűl állásokat kivéve, nevezetesen, ha a' meg holt teste előbb rothadni kezd.

VIII. Harangoz az Oskola Mester. -

IX. Éppen az Ekklesiára nézhető szegények nintsenek.

X. Valamint cselekedetbeli Gravamenek is mondják ugyan némelyek, hogy a' Catholicus Innepek meg nem tartásáért, szoval fenyegetetnek: de még semmi ollyas tapasztalható magát elő nem adta.

Ezeknek így létek eránt, a' letező vizgálást is el fogadván, bizonyoságot tessz. 27dik Juny 1816. Kálmán Andrassy Predikátor.

G 58 Tengőd [Tengőd]

A' Tengődi Helv. Vallás tételt követő Sz Ekkle'siának Fő Tisztelendő Püspök Báthori Gábor Úr Canonica Visitatioja alkalmatosságával 1816k Eszt Majus 18k kibotsátott kérdésére tett feleletjei.

1º. Az Ekkle'siáról

a.) A' kérdésben lévő Mater Ekkle'sia Tengőd, Tettes Ns Tolna Vármegyében helyhez tetett Helységben van, bírja Nagy Meltóságú Romai Sz. Birodalombéli Hertzeg Eszterházy Miklos ő excellentiája. Kezdődött mindjárt Máter Ekkle'sia lenni a' Helység megszállásakor, mely történt Méltóságos Groff Galánthai Eszterházy József uralkodása alatt 1715k eszt a' mint a' szabados familiáknál lévő szállólevél mutatja, és az első Templomnak' mindjárt 1717k eszt lett építése után 1726k esztendőben T. Tokai Ferentz Lelki Pásztornak a' Protocollumba olvasható jegyzései bizonyítják. De hogy az előtt is kellett lenni Tengőd nevű Ekkle'siának és Templomnak, a' mostani Temetőben még most látható fundamentoma és épületek helyei, 's a' V. Tractus régibb Protocollumából ezen Ekkle'sia régi Protocollumába bé írt ősi Tengőd, Kónya 1646k esztendőbéli Papi fizetés bizonyítja. Más fátumáról nem emlékeznek mint arra, hogy a' Templom elfoglalása végett erőszakot tenni akaró népnek Nagy János Kányai Pápista Mester vezérlése alatt Bíró Péter, Keserű Ferentz Anya Pap Eva 's többeknek ellent állásáért Táskas István, Tóth Ferentz 's több Elöl Járok a' Varmegye parantsolatjából hurtzoltattak a fogságra. De Isteni tisztelet félbe szakasztatásáról, vagy más szerentsétlenségről nints emlékezet, melynek

következésében inkább szaporodott a Hívek száma mint fogyott, úgy hogy e' folyo 1816k esztendeiben Scriptio szerént a' Lelkek száma 785.

b.) Az 1717k eszt épült első Templom megújítatott 1765k a' most fenn álló 1785k a' Torony 1795ben mindenik Terméskő és Téglából. A Toronynak' megavult zöld'sindel teteje //// arra birta az Ekkle'sia Tagjait, hogy ez idő szerént Ilúthi-pusztán aratás végett felvállalt 300 Kíla vetésből esendő résznek hasznából a' Tornyt bádogtető alá venni, és a Templom körül szükséges reparatiót megtéetni haladék nélkül ígyekezik.

c.) A' Toronyba van három Harang a' leg kisebb egy mázsa 30 Font ez az Inscriptioja Matheus Kössenbauer in Graz.goss.mich 1741. A' Másik harang 334 Font. Jos. Brunergergo N.mich in Ofen 1788 Deus provid. Eccl.Christ.Ref.Tengőd Láthatni Consratja Harang önt. 3dik Harang 604 Font Fudit Henricus Eberhard Pestini 1812 Péter és Pál képe van rajta, fejek felett az Umbrale vagdalva szélére e' van metzve A Tengödi Reformata Sz. Ekkle'sia tulajdon költségén vette 1813k esztben. 819 Váltó Font 48 Fr. volt az ára, melyet a' Harang öntő Contractusa 's nyugtato Levele bizonyi[tja]. Van a Toronyba egy ora is melyet készített Veréb Péter orás 1799.

d.) Az Úr Asztalához tartozó edények ezek u:m:

Van két ezüst Pohár a' nagyobb aranyozott a' Talpán ez olvastatik Tengödi Sz. Ekkle'siai M.T. nyom 40 Latot.

A' kisebb 13 probás ezüst a' talpa szélére van a' proba mellett egy T. stempelezve. Nyom 20 Lotot került 1799be 30 frba. amint ezt Pesti Reformata Prédikátor, most Fő Tisztelendő Püspök, Báthori Gábor Úr specificáló Levele mutatja.

Van egy kenyér ala való Czin Tál nyom 2 Font.

Egy kenyér metéllő hosszú kés.

Két boros Csutora a nagyobbik 7 a kisebb 6 Ittzések.

Van 3 Czin Kánna a' nagyobb nyom 7 ¼ Font ez olvastatik rajta - Tengödi Reformata Ekkle'sia A.D. 1762 d. 18 Maii.

Másik Kánna nyom 7 Font. ez az írás rajta: Tengödi Sz. Ekkle'sia számára Keserő Ferentz tsináltotta Ao D. 1762. 25 Maii.

Kisebb czin Kánna nyom 2 ¾ Font. K.F. 1756.

Van négy megy szín, fehér nífrás szélű keszkenőkből réz tsipke szélre varrott Sz. Asztalnak takaroja.

Egy fehér sávolyós Abrosz, kevert pamukkal varrott két fehér avidt Keszkenő. Egy sávolyos uj, és egy vastag avult asztal keszkenő. - Az Asztalon álló avult szőnyeg azon Keresztelő czin Tál és fedeles Kánna. avult kék selyem keszkenővel bétakarva.

e.) Vagynak az Ekkle'siának Írásai Levelei e' következőrend szerént:

N^o1^o., Vagynak a' Régi Orátorium, Harang Láb renovatiojáért a' Dominalis Tisztséghez, Tettes Vármegyéhez, és a Fels. Consiliumhoz botsátott Instantiák, resolútiók.

N^o2^o., a., Régi Ekklesia földi vissza rendeltetéséről, b., ismét lett elvétetése után Ő Hertzegségéhez bé adott 3 rendbéli Instántiák a' rajtok lévő Resolútiokkal. c., Predikátor és Osk. Tanító Turi fájók eránt Ő Hertzegségéhez nyújtott rendbéli Könyörgő Levél, 's rajtok lévő Resolútiok. d., Bérelt földek ki adattatásokról szollo Levél, ezeknek Consusának elengedéséért Könyörgő Levél 's resolútió.

N^o3^o., Templom, Torony építetések, Kőművessel, Atsal, órassal való alkú Levelek, Két nagyobb Harangról való Contractussa a' Harangöntőnek, Múthi uraság búzája aratásáról való Contarctus.

N^o4^o., Külömb külömbféle Quietantiák.

N^o5^o., Régi Ekkle'siai Gondviselők restantiáikról szollo reversálisok. - Tettes Fő Bíró Szulyovszky Lajos Úr' a' Pápista Szolgák bérbe megfogadhatásáról való parantsok Levele.

N^o6^o., Régibb számadások. Régi Inventarium, Subsidiium, Templom, Centralis Oskolára tett adakozások Seríesse.

N^o7^o., Házassági Contractusok.

N^o8^o., Kurátorok Számadásai 1801től fogva, a kiadott Norma szerént.

Könyvei az Ekkle'siának. A' Lelki Pásztor Székjébe 1 régi és 1 ujj, ugyan enyi Eneks Könyvek a' Kántor előtt.

Bibliai Tárház.

Az Osk. Tanító keze alatt ezek: Raff Természet Hist. Utmutatás 1ő és 2k Darabja. Pethe Biblia.

Protocollum van 6. u:m: 1o Regi, A.) betű alatt. Másik B.) melyben a' Születtek és holtak, 's eskettettek és regibb Resolútiók vagynak jegyezve.

3k C.) A' Holtak és Eskettek számára. 4k D.) A' Felséges Királyi Parantsolatok a' V. Consistoriumok rendelkezései és a' Presbyterium végzéseit jegyeztették. 5k E.) Az Ekkle'sia jövődelméről és költségéről szóló Manuáll. 6k F.) Iratnak fel az Oskolába fel adandó Gyermek, a' Confirmáltattak 1809től fogva.

f.) A' Parochiális Házati ami illeti: m:u: a' Lelki Pásztor két szobának az előbbi épülethez lehető Könyű, és sokba nem kerülő építését az alkalmaztatható Architecturái regulák szerént lerajzolta, 's a' V. Tractuale Consistorium által a' Ekkle'siát annak szükséges volta felől meggyőzte példás segedelmével által elkészült, Ns Keserű István Kurátornak fáradozatlan igyekezete által, és van már most 4 Tisztességes Lakó szoba. Abba az Ekkle'siának vannak: egy régi Almáriuma és Pohár Szék, 2 Nyoszolja. 2 Asztal, 1 Hoszszú és 3 Deszka Székek. Van a' házhoz megkívántató Konyha, Speisz, Kamara, 1 Tégla és 1 Föld pítze, Istálló, Félserrel edgyütt mely most reparáltatott, de igen szembetűnő fogyatkozása az, és előbb utobb elkerülhetetlen szerentsétlenséget okozható, hogy pallásolatlan. - Vannak Ollak, Méhes.

II. Az Ekkle'sia Helybéli Igazgatása e szerént megy:

1°.) Van organizált Presbyterium mely áll 12 Személyből kik választattni szoktak Ujj Esztendő Napján a' mostani Lelki Pásztor itt lététől fogva az ő általa Candidált Személyekből a' voksok többsége szerént, a' Parochiális házati tsak egy néhány esztendőktől fogva tartatható Ekkle'siai Gyűlésben 's fel eskettetnek többnyire Templomba. De az Ekkle'sia Esküdtjei /Presbyterei/ minthogy Helység Esküdtjei is szoktak többnyire holtig lenni, 's a' Dominális Tisztek által eskettetnek fel: tsupánn tsak 1814k esztendőben engedték magokat leg először Presbytereknek felesketni hármonn kívül, az Ekkle'siai Felsőség rendelkezése szerént, akkor is tsak az Ekkle'siai Gyűlésben amint megteesszik a' Jegyző Könyvnek említett esztendőbéli Actáiból.

2°.) Presbyteriális Gyűlések tartatnak a' mikor az idő engedi és a' szükség kívánja, többnyire Vasárnap reggeli Isteni tisztelet után a' Parochiális Házati.

3°.) A' Presbyterium a' Czegéres vétekben élöket, minéműek a' lópok, paráznák, gyilkosok, midőn a' Polgári Tisztviselők megbüntettetik, régi bé vett szokások szerént az embereknek, elégnek tartja, kivévén a' szabad személyek közt végbe menni szokott tisztátalanságot, az által igyekezi gátolni, hogy a' Törvényes egybekelésre inti, tanátsolja és a' Presbyterium előtt végbe mehető paenitentiára.

A' Versengő külön lako Házásokat, a' perlekedőket, tzivakódókat előbb maga a' Lelki Pásztor inti meg, 's igyekezi helyre állítani az előbbeni egyességet; de ha ez sikertelen, Presbyteriummal edgyütt tselekeszi. Hasonló módonn bának a' Közönséges Isteni tiszteletet nem gyakorlókkal: de ezt a' hibát az aprolékos kereskedésbéli szokás miatt, melynek vasárnapon kell esni, ezt tartván a' külső munka miatt arra való időnek; orvosolni alig lehet.

Megjegyzésre méltó ittaz, hogy a' Lelki Pásztor magával hozván be úgy szollván minden jó rendetés békességet az Ekkle'siában /anteussorinak meg sertések nélkül mondván kiknek imputálni ezt a' hibát nem is lehet:/ az Ekkle'sia igazgatásában, az Ekkle'siai fenyíték gyakorlásában lehető hibák fogyatkozások, az előre néző, békességet fenntartani kívánó, szükséges okos tartozkodásnak árnyékába vonódva álhatnak meg.

4°.) A' Presbyteriális Gyűlés Actainak feljegyzését a' mostani Lelki Pásztor kezdette az Ekkle'siába Hivatalával edgyütt 's gyakorolja mint megtetszik a' D. Protocollumból.

5°.) Van Curátora az Ekkle'siának, kinek számadása az esztendő végén revideáltatik a' Presbyteriumban, egy néhány közrendinek jelenlétekben és a' V. Tractuális Visitátor Urak által Confirmáltatik.

6°.) Az Ekkle'sia Jövődelmit a' mi illeti, az a' Vonventionátusok fizetésekben feljűl megmaradni szokott Lélekpénz és buzából, az Ekkle'sia részére szabad bírás alatt lévő 4 hold Őszi és Tavaszi vetésekből, és már három ízben, részért válalt eleség aratásából áll. Semmiből másból nevelni nem lehet.

III. A' Charitativumok vagy Alamis'nák publicáltatnak.

á. Az Agentiále, esztendő alatt hatszor administráltatni szokott minden Communiók alkalmatosságával, minden más végre ki tett jelek nélkül.

â. Ugy szintén a' Generale vagy Tractuale Consistoriumok által rendeltetett Objectumok, 's mind ezek

ã. Kurátor, két Presbyter Dekány jelenlétekben a' Templomban számláltatnak meg a' Lelki Pásztor által és az oskola Tanító mind a' Kúrátornál magának, mind a' Templomba tartandó Laistromba feljegyzik az ekkép fel írt Alamis'nát a' Kurátor a' Parochián harmadik esztendőtől fogva álló, és ugyan attól fogva két Kultsal nyíló Ládába bé teszlik,

ä. Canonica Visitátiókor pedig a' Jgezyő Laistom szerént hijjánosság nélkül minden gyűlt Alamis'nák a'

nagy Tiszteletű Visitátor Uraknak, a' véllek lévő és a' végre készített Tabellába szemünk láttára lett béírás mellett az Ekklesia Specificáló Levelével által adodik.

IV., A' Lelki Pásztor

1°.) Neve P. Nagy György tanult Debretzenbe, beszéll született Magyar nyelven Deák és Németnyelven, tanulta a' Frantzia, és Orientális nyelveket. Nyoltzadik esztendeje míolta ebben az Ekklé'siában, ez előtt a' Nagy Szekelyi Magyar Ekklé'siában, hol kezdette, 's folytatta Sz. Hivatalát 3 esztendőig a' hol a' Tűznek minden Halgatóival, 3 Házat kivéve, 1807^k eszt Aprilis 14^k Lakó-helye 's vagyonya predájára leve: de a' Templom meg maradásával, a' neki keseredett, lakó helyeket 's Ekklé'siákat, ennek helyre állíthatása felől desperált népet, a Földes Uraságnak nagy meglegedésere, örömére le tsendesítette; a' regulatio miatt a' Parochiális Fundus elesendő fele részét protestatioja által megtartotta, 's ennek következtében az Oskolának új és alkalmas fundust nyert; és még abban az esztendőben az előbbénél alkalmasabb Parochiát, Oskolát, a' körül belől lévő megkért Ekklé'siák különös segedelmek által, az Ekklé'siának minden költsége nélkül 200 Lélekből álló Halgatókkal felépíttette. - Felesége, 3 fija, és egy Leánya van.

2°.) Van Cánonja, 's azon Cánonok, Synodális Acták /:mellyekkel a' Fő Tiszt. Superintendentia szokott élni:/Statutumok extractussa v Collectioja. Van Liturgiája, Josephina Resolutioja, és Synopsis Diplommatum et Articular mellyek Magyar Országon a' Vallás dolgában hozattak - Deák és Német nyelven az 1790^k kiadásból Kövi Jus Ecclesiab.

3°.) Tart minden Vasárnap és Innepnaponn Prédikációt, dél után Cathecisatiót Hétköznapi Télen kétszer, Tavasztól Őszig tsak reggel Imádságot.

4°.) Confirmálja az Úr Esztalához először járulni akarokat, 's azoknak nevét: bírja az általa kezdett Protocollumokba.

5°.) Az Úr Vatsoráját hatszor administrálja esztendő alatt.

6°.) A' Keresztelést tsak a' betegség esetében viszi véghez a' maga Házánál.

7°.) Azokat a betegeket, kik hivatják, vagy tudja hogy jól esik nékiek meglátogatja.

8°.) A' Matriculát a' Norma szerint viszi a Törvénytelen agyból születettek, ha Nemzőjök magok nem jelentik magokat.

9°.) A' Házasulandók tsak Vasárnapokon és azokon az Innepeken mellyeken Liturgicánk meg engedi publikáltatnak 3szor megkülönböztetett időben, Hétköznapi soha se mely szerint bé is irattnak a' Protocollumba.

10°.) A' Felsőleges Királyi Parantsolatok, a' V. Consistoriumok rendelkezései a' magok valóságok szerint béíratnak ámint láthatni a' D. Protoc.

11°.) A' Predikátor fizetését külön papíroson láthatni a' parantsolt mód szerint leírva.

12°.) A' Predikatori fizetés esztendőnként annak idejében bé adodik, tsak a borbélból, a szűkebb esztendőktől fogva marad kinn, és a' munkáltatás, vesződséggel és hijjánossággal szokott végbe menni a' Gondviselők eránr való engedetlensége miatt a' Népek.

13°.) A' Predikatori Sz. Hivatal, egyéb Kőtelességek végbe vitelében nem szenved; de hogy az Igazgatásban a Fenyíték gyakorlásában, a' függésre, engedelmességre nézve illendő tekintetben tartatnék, azt állítani igazságtalanság volna. Valamént eszt a hibát, mely majd mindjárt a' Reformatióval vette eredetét /:Ostervald. Foid. Jan. a' Keresztyének közuralkodó Romlottsága hitfejeiről való elmélkedésének II. szakaszában ámint láthatni:/ kívált a' mi Magyarjaink közt; egy Predikátor tsak, kivált minek előtte ilyen essentialis Kerdesről talán tsak gondoskodhatott volna is a Felsőség, mint származás és nevelés béli hibát megjobbítani képtelenség. A' Hatalmasoktól alá nézett Vallás 's annak megvettetett félelmes, és a' magokéitól is Szolgai vagy béresi módon tractáltatott, fogadott, marasztatott vagy kivettetett Tanítói, em hagyhattak reánk. Successorainkra olyan tekintet, millyen Sz. Hivatalunkhoz származásaira nézve illendő. Különös Háládatossággal lett örökre adossá ezem Fő Tisztelendő Püspök Urnak az egész Lelki Pásztori Kar és Ekklé'siai Igazgatás, hogy a' Vallásnak szerentsésebb virágzására nézve egy oly szegelet követ kíván letenni, melyre a' mostani teréhez képest könnyű leszsz építeni. De ez a' Felsőleges Szél aligha mindaddig nagy akadályokkal nem fog küszködni míg az Aroni és Mósesi egyesült Igazgatás a' hibázokra nézve a' büntetéseket a' mmint az Egyházi Személlyekre szokta, úgy a Halgatókra is érezhetőbben nem szabhatja.

V. Az Oskola.

- a.) Tanító nevel Deli József tanult a' Pápai Collegiumban negyedik esztendeje, mióta a' Collegiumból ezen Ekkle'siába kihozatott, Nőtelen.
- b.) Az Oskola épületje rész szerint mostanában ujjíttatott más része u:m: Tanító Szobája Konyhája ujjíttandó. A' Classis nagyobbíttatott de csak az ez előtt egy néhány esztendővel 50 legfeljebb 60 Oskolába járó gyermekek számához képest. Most pedig már az alkalmas Tanító, 's az iskolai jó rendtartás által 112re szaporodott tanulóknak igens zűk.
- c.) Vagynak az oskolába járó fiju gyermekek 58. Leány 54.
- d.) Egész esztendőben feljárnak az Oskolába a' Gyermekek, úgy hogy a' Nagyobbak nyáron munka idején elvégezvén oskolába dolgaikat haza bocsátattnak a' Szülék segítségekre, s ilyen módon egynehány esztendőktől fogva, van nyári oskola is.
- e.) A' Fő Tiszt Superintendentia által kiadott Tanítás módjából a' V. Tractus által a' Falusi Oskolákra alkalmaztatott Ut mutatás szerint tanítatik. A' Heidelbergai Nagy Kátéb. Az Ó és Uj Testamentomi Sz. Hist. Hübner szerint. A Soltárok és uj Énekek Könyv nélkül, és notákkal is Kóta szerint. A' Keresztyén vallás rövid Summája s Keresztyén Erköltsi Tudomány a Debretzeni Útmutatás szerint. Református Historiája Magyarország Histor a Királyokról. Globologia Geographia, Magyarország Statisticájából valami Írás Contractusok Quietantiák, Levelek írása. Számvetés iskolai Erköltsi Régulák. Erköltsi Példák. Biblia olvasás. Classis szerint fel osztva tanultatnak a' tudományok az apróbbak elsőb a Vallásra nézve tanulják Látzai úr Kis Kátéját Osterváld Kis Historiát Imádságokat. Urvatsorájához készíttetnek.
- f.) A' Ven. Tractus által rendelt Visitator a' Oskolának Nagy Székelyi Német Predikátor Tiszt. Nagy Dániel Úr, visitált most a' tavaszon: nde az Examenen jelen nem lehetett.
- g.) Vagynak Helybeli visitatorok is a' Tiszt. Predikátor mellett.
- h.) A' Templomba való éneklést elvégezi az oskola tanító úgy, hogy elsőb észtendejében a' Predikátor jegyzette ki az énekelni való éneket, minden Isteni tisztelet előtt. Most pedig már a' gyakorlottsága s a' több Magyar Ekkle'siában lévő szokás szerint tettzése szerint énekel.
- i.) Az Ujj Énekes Könyv Introdúcáltatott mindjárt a' parantsolat után, és az olta minden akadály nélkül, diktálással énekeltetik.
- k.) Az Oskola Tanító Salariuma a parantsolat szerint külön Papíroson van.

VI., Van Bába egy Reformáta, egy Pápista. A' mi keveset tud abból van examinálva, felesketve. A' rendes szülés a' keze alatt végbe megy: de a' nem rendes szülésen segíteni nem tud, rész szerint az öregség miatt. Mind az által sok sürgetése után is a Predikátornak és Vármegye sysientanak ujjak és erősebbekről nem gondoskodnak, annyival inkább nem tanítatnak. - A' Hímlő oltás a' milyen gradusra mehetett Magyar' Hazánkban abban a' grálusban van itt. Nem volt a' Helységben természetes Hímlő 7 esztendő olta, mivel a' Predikátor nem csak a' közelebbi két esztendőben a' Vármegye egy siensa Tabellája szerint is 58ra megy a' Predikátor által bé oltattak száma.

VII., A' Temető két 's három esztendő alatt megtelik, akkor ismét vagy arra kénteleníttetünk a szükség miatt vetemedni annira ez előtt 7 esztendővel; hogy a' Pápistákéba is által mégyünk: mely eránt akkor is nagyon elvadoltattunk a' Méltóságos Urasag, Tettes Vármegye, és Püspökjök előtt; vagy a Tiszt. Urak ezen említett dolog eránt lett Deputatio alkalatosságával tett rendelések szerint a' régibb temetettek ujra való felásására szoríttatna az Ekklesia, ha a Pestisbe ugyan ezen temetőbe temetettek miatt megengedhetné a' Felséges rendelés. - Bé van a Temető kerítve: de mihelyt a' fű lekaszáltatik benne mely a' Papok Conventioja Pascuummá szokott lenni. Mely több tziódásra, Ekklesiánk némely tagjai ellen a Felsőbb helyeken tett vádakra szolgáltatott alkalmatsságot. A' Sírok a' főbb rendelések szerint ásatnak. A' Temetés 48 orai idejére nézve való Felséges Parantsolat megtartása a' régihez szokott nyughatatlankodók miatt a' Predikátortól való elkedvetlenkedésnek egy fundamentoma, érdemlett jutalmának megtagadására egyedül való ezköz, rágalmozására egyfő tárgy, békességenek meghaborítója, tsupa gyötrelem, kín, szenvedés. Holott mikor ragadó nyavalyában esett a' halál, vagy megszakadt a' holt test, esküdtek megvizsgálása, írásbeli Attestatum, mellett a' parantsolt terminus előtt eltemettetik.

VIII., Van Conventiónatus Harangozó és óra gondviselő, ki a' Canonica órákon harangoz: de ezen kívül semmi szolgálatot nem tesz; sőt mint halagto úgy sem szolgál és nem fizet a' Predikátorának. Helység terheitől üres mint szintén a' Dékány is ákének Conventioja ván, fele rabotját, azon kívül, az Ekkla leszolgáltatja, mivel az Uraságtól nintsen egyre is olyan tekintet mint a' Pápistára áki szabados holott

ámint majd a' Földek állapotjáról megtették régenten szabad földje Dekány név alatt volt. Predikatori fizetésbe nem Concurrál mint szintén a' Kurátor és két segédje, vagy Vice Kuratorok is kiknek azonkívül hogy Lélek búzát pénzt nem adnak, buzabéli Conventiójuk van.

IX., Olyan szegényei nintsenek most az Ekkle'siának kikeről gondoskodni kellene.

X., Gravamenjei az Ekkle'siának leg inkább a' régibb Ekkle'sia földjeinek elvétele 's az ujj mérés alkalmatosságával a' Predikátor és Oskola Tanító földjeiből lett elszakasztás által való színes kiadás, és a' Tüzellő fa elfogásából állanak, melyek környül állásoson így következnek:

1, Voltak földjei eleitől fogva mind az Ekklesiának, mind a' Predikátornak 's az Oskola Tanítónak szabad birtok alatt. Világos ez rész szerént a' régi Protocollumba T.Tokai Ferentz Predik. által 1726k eszt. Martius 13k béirt Conventiójából, más részről a' még élő némely híres Öregeknek vallástételekből, Kik közzül Nagy János, Bíró Péter emlékeznek, 's Székely Sámuel 65 esztendő az valja: Hogy az Ekklesiának külön lévő földjeiről, /:a Conventionatusokétól külön:/ világosan emlékezik, hogy volt, belőlről voltak kijáró földek mellyek rá dültek, és belől volt a beneírrása, vagy Diossa, alól is kijáró földekre dült Székely Mihály /:Sámuel atyának:/ földére mellyet Bíró Péternek eltserélt. Szántott is ebbe a' földbe Székely Sámuel az Ekklesiának, arról emlékezik, hogy az ő ekéjét tartotta. Ő Szabó János, ki midőn vizeltetni meg állította volna Székely Sámuel Lovait, a' magáéji utána menvén, 's elérvén 4 Lovai közzül két szürkének egyikje meg haragíta ő Szabó János vállát, mellyért meg boszonkodott és Lovának fülét órát öszve harapdálta. Ugyan ebben az időben volt a' Predikátornak is 6 Kílás földje a' Malomkúton kívül alájáro. Napkelet felől belőlről volt a' Helység Kovátsáé, e' mellett a' Dékányé 1 Kílás, e mellett a' Mesteré 3 Kílás, e mellett a' Predik 6 Kílás, e mellett Márton Kovátsé s itt ment az Ertényi Út. Másik Calcaturában a' Kis farkon tsak hasonló földek a' hol most Censusért bír, potlászik a' Predikátor és Osk. Tanító Tavaszi földje volt 4 Kílás a Predikátornak Rétjeik, Kender 's Káposztás földjeik.

1763k Eszt Ezen földek közzül az Ekkle'siáé elvétettek Dominális Tisztek által: de a Hertzegi Commissio vissza adadni parantsolta Biritsits Mihály Inspectornak még most is meg lévő ezen írása által: Calvinistarum Communitati Terra illa per D. Provisorem accepted juvense Ill. Commissione, restituantur, ne in per hoc Contribuentibus quid decedat et indeptatis Docilis pter. ozora et 10 Febr 1763 Michael Biritsits Inspector.

Ekképpen vissza rendeltetett Földek bíráttak 1768ig a' mikor az Uraságtól a' Helység magát kiarendálvánujra mérette a határt, és ekkor adódtak e' következők. A' Roka ságében a Predikátornak 6 Kílás ugyan itt meg 1 Kílás, feljül barázdás et a' Notáriusé alól a' Mesteré 4 Kílás e' mellett a' Helység Molnárjéé.

2dik Calcaturába, az Ertényi Úrba a' Predikátoré 6 Kílás, barázdás volt véle a' Köbli Ferentzé alól, feljül a Mesteré 4 Kílás ezen feljül a Notáriusé.

3k Calcat Finnyás Kerti Dülőben 5 Kílás a Predikátoré, alól volt az öreg Szabó János, ezzel barázdás a' Mestere 4 Kila volt ezzel a' Predikátoré, ezzel a' Notariusé.

Az Ekklesiának 8 Kílás volt a' Bari Mezöre Hekúton öreg Táskai István és a Rom. Catholicum Templom földjei között.

2k Calcaturába ugyan 8 Kílás az akkori Kányai gyalog úton feljül a' gödörbe most annak némely részét öreg Köbli bírja alsó szomszéd volt Ns Keserü János felső a' Pápista Ekkle'sia.

3k Calcaturába volt 8 Kílás a' Sárfaai akkori hidnál, most a Siskák bírnak benne, feljül bírt Calos András, ezzel barázdás volt a' Pápista Ekklesia, e' mellett a' mi Ekklesiánk, e' mellett Kováts Pál földje volt. A Dékánynak is volt 1 Kílás földje.

Az Ekkle'sia 8 Kílás Földjei bíráttak békességben mind addig, míg az Arenda ki nem tellett 's vissza esett a' Helység az Uraság birtokába 1784k eszt tájján e' miatt hogy Ireghi Plebánus és Esperest Dér Péter az itt lévő Rom. Cathol. Filiájában eső Sz. Péter napi Búcsús vendégségét, mely a Helység költségén esett, mindég gazdagabban, gazdagabban kívánta tartatni, ezenkívül minden harmadik vasárnap Filiájába lett kijövelekor költséges Intertentióját terhesnek látván tsak azértis hogy a' Helység jövődelme 2/3 Reformatusoktól gyűlt 's még is a' magok Ekklesiájára abból semmit se fordíthattak azt a' Helység költségétől külön kívánták szalasztani; 's ezért ezen földek az Ekklesiától elvétettek és a' Roman. Catholicusoknak kiknek szinte ennyi volt, az Innepi tractára által adattattak.

Ezeknek vissza nyereséért nyújtott a' Hertzegséghez 1794 és 1795ben három rendbéli Instantia, mellyekre minden Törvényes Investigatio nélkül ez a' Resolutio tétetett: Mivel a kérdésben vett Föld

melyet az Helvetica Valláson lévő Tengődi lakosok a' mint Instantiójokban magok meg esmerik a' Földes Uraságnak különös engedelmeivel bírtak, ugyan csak az Uraságnak tudtával a' Romai Catholicabéli lakosoknak engedtetett, a Költségek miatt pedig tett panaszszok meg nem bizonyodik, Instantiájok félre tetetik. Kismartony 14^k Octobris 1794. Groff Eszterházy Károly. 1805^k Esztben Ujra mérettetvén a' határ, méretett a Predikátor számára 4, Mesterére 2, Ekklé'siának 4 mindössze egy egy Calcaturára 10 hold: holott a' legrégibb időben is egy egy Calcaturára volt 16 a Dékányéval 17 Hold föld. Ellent nem állván az, hogy 1763^{ba} visszaitéltettek az elvett földek; Talán az Instantiákból kimaradt ezen vissza ítétetés szükséges megemlítése, és ezen szóknak az Instantiakba lett helytelen tétele miatt Terragratiose Concessa az elvett földek vissza nem adattak vagy kienmpotoltattak. Ugy hogy mind eddig a' Conventionatusok földjei potolásául drága Censusért bírnak 3 Calcaturára 10 hold földet. A' Rét is, Kender föld, Káposzta föld 1/3 rész hijjával adattatott mindenik ki.

II Tüzellőfa Az Ekklé'sia kezdetétől fogva a' Rom Cathol. Plebánus és Mesterével egyformán adatott, úgy hogy a' Marhas embereknek 2/3 része a' Predikátornak 1/3 része a' Mesternek 1 fordulat vitt minden fizetés vagy jelentés nélkül az erdőből egész 1790^k tájáig. A' mikor bójóvén a Helységbe a Pénteki és Szombati fájészó napok: Kezdetétől különböző, de egy napra tetetni a' Convebtionatisok fájészása akkor is egyformán. Hova tovább, a' fájészó napokat tettett az Uraságnak megváltoztatni, és a Jobbágyság fáját Competentia szerént egyszerre kímutatni. Ugyan ezen alkalmatossággal minden Conventinatusoknak külömbség nélkül így mutatodott ki minden marhas emberre egy forduló egész 1812^k esztig a' mikor új Wald Meister jöven bé kívánta a' Curátortól a Marhas emberek számát azon szín alatt hogy a' szerént tudja ki adni a fát, Ki is adta, de már más esztendőre pénzes fával fenyegette az Ekklesiát. Ekkor Dombovári Prefectus Urhoz folyamodott az Ekkla, ki is bízatta a megnyerés felől Ő Hertzegségéhez adandó instántia által. Mely bé adodván ez válaszoltatott: "Ezen kérésére ez esedező Községnek 1766^k Szám alatt kibotsátott több kinyilatkoztatásnak felytában, a' Predikátor Úr számára 12, az Oskola Tanitora 6 öl tüzellő fa az Uraság erdelyéből esztendőnként, 's az Uraságnak további tettzéseig oly feltétel alatt resolváltatik, hogy a' Könyörgő Község a' mellett hogy ezen fát maga költségére vágatni, és kihordatni tartozik, ugyan azon fa árának a' mint folyamatban lészen felét az Uraság Cassájába befizetni köteles legyen. Datum e Sessione Dominiorum Directionis Celsissími Principatus Eszterhazyani Kiss-Martoni 1° Maii 1813 Celebrata.

In absentia Magnifici Domini Consiliarii aulici, et Regentis Franciscus Walch ?? D.O. Consilior. - Csutor Secrets.

Ezen Resolution nem nyughatván meg, ismét Ő Hertzegségének tulajdon kezébe adattatott Könyörgő Levél 1815 eszt Aug 28^k melyre az előbbi Resolutio tetetett ismét. Minek utána már a' Kérelem útján nem boldogulhatott e' dologban az Ekklesia: a' V. Tractuale Consistoriumot kérte meg az Ekkla a' segítség végett; a' V. Consistorium pedig Tettes Horváth Ádám Coadjutor Kurátor Urnak ajánlotta, ki is Ő Hertzegsége Plenipotentiarussának ezem Levelét írta: Tekintetes Plenipotentiarus Úr Tengődi F. N. Tolna Vármegyei és Hertzegi Uradalomhoz tartozó Helységbéli Protestans Gyülekezet máj napon a' mi Consistoriumunkat oly kérelemmel megkereste, hogy mivel ők a' Predikátorjok számára szükséges tűzi fáészásnak 1791^k esztendőttől fogva felfelé egész 1715^k esztendőig szabad gyakorlásába voltak, mely szabad fáészás 1812^kben kezdett megszorítódni, és midőn a' végett a' Fő Méltóságú Urasághoz kérelem Levéllel folyamodtak volna 12 ölfa a Predikátornak 6 öl pedig az Osk. Mesternek esztendőnként engedődött ugyan, de úgy hogy a' Község a' fa folyó árának felét bé fizetni tartozzon, s ugyan ezen uradalmi rendelés 1816^k esztendőben is meg ujítódott; és így mármost kérelem útján az annyi ideig gyakorlott haszonvételt vissza nyerhetni semmi reménységek nem volna: holott az 1790/1^k 26 Törvényágazat a' Protestánsokat mind azon ingó és ingatlan javakba mellyekben őket az 1790/1^k Ország Gyűlése benne találta meghagyattatni rendelte; kérelmeknek megnyerését annak rendes útján tartanánk Tiszti kötelességünknek eszközteni. Én ellenben a Fő Méltóságú Hertzegségnek az illyes Ekklé'siai jövödelmekre nézve kegyességét sok esetekben tapasztalván, tanátsossabbnak tartottam ezen kérelemnek a főbb helyeken való követelését addig az ideig felfüggeszteni, míg én a' Tettes Urat mint Ő Hertzegségének meghatalmazott Fő Tisztviselőjét olyan okoknál fogva mellyek talán a' Könyörgő Községnek kértrendbéli kérelem Levelébe nem eléggé voltak megvilágosítva; meg nem keresem, és a' mit ők magános könyörgésképpen tettek, úgy is mint nékik Törvényes pártfogojok, de még is csak hasonló kérelemmel ugyan megnyerhetni meg nem próbálom.

A' mint hogy ezen tsekély soraimban folyamodom a' Tettes Urhoz méltóztasson szembetűnő okonn kívül

is hogy a' Jobbágyi hűségnek mellyel ezek is több Protestans Jobbágyai közt Ő Fő Méltóságuk különösön ditsekesznek, sokkal nagyobb lelkesítője, és még a' tsűggedezés esetében is hathatossabb ösztöne a Földes Uri Kegyelemnek önként való közlése, mint a' Törvényes Jussakhoz való ragaszkodás: tsak abból a Politica okból is, hogy a' különböző Vallásuakhoz mutatott Földes Uri pártfogás, és az Egyházi Személyek fenn állhatásoknak subsistentiájóknak a' lehetőségig való egyarányosítása nagy ezköz a' népesedésre, és buzdító ok a' Földes Urak szerentsés életekért külömben is gyakorlani szokott buzgó Imádságra; a' R.Catholicus Egyháziaknak pedig mind az megadodik, a' mít a' Canonica Visítatio rendelt: méltoztasson a' Tettes Úr a' fent említett Tengődieknek a' Prédikárjok és Mesterjek számára az ingyen engedendő Tűzi fáészásbéli régi gyakorlást vissza állítani. Ki többire midőn tisztí Hivatalból tett kérelmemre nagy Uri válaszsát várnám: grátiájába ajánlott különös tisztelettel vagyok, fen tisztelt tettes Uraságodnak Sagváron 20^k Aprilis 1816 tartatott Consistoriumunkból alázatos Szolgája Horváth Ádám Tract Kurátor. Tudtunkra enyibe van eddig a' Tűzellő fa állapota. A' Lelkek Conscriptioját a' Helység Notoriussai által a' Járásbéli Főbíró kérte. A' Vármegye phisscussa pedig minden őszel és Tavasszal a' holtak és születtek számával edgyütt bé kívánja.

A' Pápista szolgálk fogadásában sok akadályokat keresnek és vetnek az ellenkezők.

Filiáknak íratkák egynehány esztendőktől fogva a' határba lévő Nyári Pusztá, Kánya, Kér, Bedeg Szántod, Ertény, Helységek Hékut és Bat Puszták a' Helység körül azért, hogy az ez előtt is benne lakni szokott Pásztorok tseledek Mester legényekkel a' Plébánusok kötelőzködtek: kik mind eddig ámbár ide járnak Isteni tiszteletre mikor vagynak 's Kereszteltetés 's Urvatsórája vétele végett, de fizetés alá nem vétettek.

Mind ezek felolvastattak Tengődön Junius 27^k 1816^k esztendőben tartatott Presbyteriális Gyűlésben. Peremartony Nagy György msk helybéli Lelki Pásztor által.

G 59 Túr [Somogytúr]

[Fedőlap]

Tur. d. 2^a Jul. 1816.

- Az Úr Asztalától senkit a' V. Tractus Consursusa nélkül el tiltani nem lehet.

- NB. A' Vasas ide való terminus Pozsonyi mérőt teszen.

+++

I. Túri Reformata Ekklesia.

Ezen Tekéntetes Nemes Somogy Vármegyében lévő Hejséget most' bírják Nagyságos Jankovits János, Nagyságos Kiss Ignátz, Báró Bottyániné, Tekéntetes Szalai Lajos - és József Urak.

a.) 1746^{dik} Esztendőben September' 4^{dikén} ezen Tekttes Ns Vármegyétől, Tekéntetes Rosti János Fő-Bíró, és Fonyó Tamás Eskütt Urak kiküldetvén annak megvisgállására, hogy mikor kezdődött itt' az Isteni tisztelet, és ugyan attól mi módon tiltattak el, hét Tanúknak /:kik közül négyen Pápisták voltak:/ ezen dolog felől letett hitek után, ily' bizonysgot tettek, saját petsétjekkel megerősített, nálunk meglévő írásokban, hogy az előtt 27 Esztdőkkel, /:és így 1719^{ben}:/ a' megszállásnak 2^{dik} Esztendejében mindjárt Oratoriumot építvén, elsőben egy Osk. Mesterje, és azon Esztendőben egy Marosi nevű Predikátorja is volt, a' ki a' Pesti Commissio alatt Szent szolgálatjában megakadályoztattott ugyan, egy kevés ideig, de Csoknai Farkas és Túri Szűts Mihálynak Pestre volt utazások után, ugyan azt ismét fojtatta, utána való Hollósi István nevű Predikátor' bėjöveteléig, ki hasonló-képpen egy darab ideig nem mert szolgálni, hanem az után mind addig szolgált, a' midőn az Oratoriumját a' Pápisták elfoglalták nagy erővel; és szinte 40 Esztendeig Predikátor nélkül volt. - - - 1786^{tól} fogva pedig, ditsősségesen uralkodott II Józsefnek kegyelmes engedelmeiből, szabados Isteni tisztelete vagyon. A' Lelkek száma 397.

b.) A' Templom, torony nélkül, épült téglából bolthajtásra, mely bezsakadott, mikor a' teteje 1899ben elégett, de ismét megújított.

c.) Az Úr Asztalához tartozók ezek: 1., Egy kívül tzínnel, belől pedig arannyal futtatott réz pohár. 2., Czín pohár egy. - 3., Egy fedeles bádóg 3 ittzés kánna. - 4., Két zöld mázú tserép korsó, melyek közzül egyiknek oldalán a' készítőnek, a' másiknak oldalán a' készítettőnek a' neve rajta van. 5., Egy keresztelő bádóg tál, és abban egy fedeles meszszeleg czín kánna, melyen az Ekklesia neve, és az Esztendő szám meg vagyon. - - 6., Egy sávojos abrosz, és más veres hímes. 7., Takaró 8 sejem keszkenő öszvevarrva, és

egy közönséges veres tarka keszkenő. 8., Egy kenyér tartó, és más osztó czín tányér. - 9., Persely és más nagyobb láda. 10., Az Úr' Asztalán és a' Kathedrán is szőnyeg van.

d.) A' harang lábon 2 harang van, melynek egyik 2 mázsa, és 7 font; a' másika 1 mázsa, 26 font, és mindeniknek az oldalán az Ekklesia neve, a' vevőknek 's hozóknak nevekkal együtt megvagyon.

e.) Tsak a' régi és az új két énekes könyvei vagynak. Levelei pedig a' két ízbeli nagy tűzben elégtének.

f.) Egy fedél alatt 2 Parochiális szoba, kéményes konyha; se nyoszojája, se székje, se asztalja, se fogassa. Kamarája padlás nélkül, istállója 's ólai vagynak.

II. Ekklesia hejbeli igazgatása.

1. Felesketett Presbyterek 12ten vagynak, az Ekklesiának megegyezésével választva.

2. Presbyterialis gyűlések tartatni szoktak a' Parochiális Házban, a' mikor szükséges, fő-képpen Innepen, vagy Vasárnapon.

3. Akárminemű bűnöst, érdeme szerint, megdorgálja, és ha szükséges, az Úr' Asztalától el is tiltja; a' harag tartókat öszvebékélteti. Most' ilyenek nintsenek.

4. A' Presbyterialis Gyűlések' Actait a' Predikátor jegyzi fel.

5. Kúrátor van, a' kinek szám-adásai revideálatnak a' Presbyterek' jelen lettekben.

6. Az Ekklesiának semmiből nints' jövedelme, hanem tsak a' dézma alatt lévő szőlejéből, és ha szolgálatért dézmás földet kaphat vetés alá.

III. A' Charitatívumok, vagy alamisznák.

á. Az Agentiale minden Esztendőben, a' hat ízbeli Communiokor, publicáltatik, és akkor akármely végre is persely vagy tányér ki nem tetetik.

â. A' Gen Consistoriumtól rendeltetett objectumok publikálatnak.

ã. A' Kúrátornak 's Dékánnak jelenlétekben számlálatnak meg az Alamisznák, és akkor mindjárt beíródván, a' Parochialis Házban lévő perselybe tetetnek.

ä. Minden Agentiálék és Alamisznák, minden hijánosság nélkül administrálatnak a' Nagy Tiszteletű Visitor Uraknak, quietantia mellett.

IV. Lelki Pásztor.

1. Naszályi Ádám, a' Debreczeni Fő-Oskolában tanúlt; Deák nyelven beszélhet, Német nyelven olvashat. Ezen Ekklesiában 2dik Esztendőtől fogva van. Ez előtt Júthi, Szóládi, Némedi Báboni, és a' Kaszoki Ekklesiákban szolgált. Feleséges, negyed-magával van; és már 30dik Esztendős Predikátor.

2. Canonja, Liturgiája is van, Josephina Resolutioja nints?

3. Az Úr' Vatsoráját hatszor administrálja.

4. Minden Vasárnapon, 's Innepekben tart Predikátziót, dél után Catechisatiot, Hétköz-nap imádságot.

5. Az Úr Asztalához járulókat confirmálja, 's a' confirmatusok' neveit bé is írja.

6. A' keresztlést a' Templomban viszi véghez.

7. A' betegeket meglátogatja.

8. A' Matriculát a' Gen. Consistoriumtól kiadott Norma szerint viszi. - A' törvénytelen ágyból születetteket Atyjok neve nélkül írja-bé. A' Hadi Tanács Parantsolatja szerint, 4a Maji 1805; és 12a Octobr 1775.

9. A' Házasúlandókat 3 Vasárnap' publikálja; hét-köz nap' is reggel egyszer, de akkor tsak, ha nagy szükség adja-elő magát; és a' Copuláltattakat beírja.

10. A' Felséges Királyi Parantsolatokat, 's a' Consistorium' Rendeléseit inprotocolálja.

11. Pénzen vett szőleje van az' Ekklesiának, de 2 dézmás, melynek felső szomszédja Szűts János, alsó szomszédja Teknyős Péter; tesz' két holdat.

12. A' Predikatori fizetés be szokott adódni, restántzia nélkül, minden Esztendőben.

13. Szent Hívatalához illendő tekintetben tartatik a' Predikátor.

V. Az Oskola.

a. Rektor neve Vatai Péter, a' Debreczeni Fő-Oskolában tanúlt. Ebben az Ekklesiában. második Esztendőtől fogva van. Ez előtt Somban, Nyímben, és Bábonban volt. Feleséges, és ötödmagával van; és már 28 Esztendős Oskola-Tanító.

b. Az Oskola, épületére nézve, meglehető állapotban van; elég tágos a' gyermekek' számához képest.

c. Az Oskolába járó Fiúk huszon-ketten, Leányok nyoltzan vagynak.

- d. Vagynak, a' kik aratásig, és szüretig feljárnak; de sokan tsak Ősztől fogva Tavaszig járnak.
- e. Tanítják a' Ktyén Vallást a' régi kis Kátéból, Hübner Historiát, 'Soltárokat, 's imádságokat., szám-adást; a' Consistorium által kiadott methodus szerint.
- f. A' Tractus által kirendelt Visitatora ennek az Oskolának a' Tsepeli Predikátor, Tiszteletes Kálmándi Jósef Úr, a' ki Esztendőben két ízben visitál, 's examenen is jelen vagyon.
- g. A' Predikátor mellett hejbeli Inspectorok is vagynak, kik ez' Oskolát gyakran visitálják.
- h. A' Templobeli éneklést a' Rektor elvégezi, és az Éneknek választása többnyire magán áll.
- i. Az új Énekes Könyv introducáltatott.

VI. Bába van, de Romano-Catholica, kötelességében eljár. Himlő oltás most' itt' nints'.

VII. A' Temető igen régi és pusztá. A' sírok méjen ásattatnak. A' Felséges Királyi Parantsolat a' temetésnek idejére nézve megtartatik.

VIII. Harangozók tsak az Oskolás fiúk, a' Tanítójok hejett, a' kihez köttetett a' harangozás és olykor maga is, azoknak nem létebben, harangoz.

IX. Az Ekklesiának most' 2 szegényjei vagynak, a' kikről az Ekklesiának van gondja.

X. Semmi gravamenje nintsen az Ekklesiának egyéb, hanem ez, hogy sem a' Predikatori, sem a' Mesteri földeket, réteket, kender földeket, sem az Ekklesia' részére semmi bizonyos szabados, és állandó földet, melyeket a' bőv pascuumból is, az Uraságok, minden kárjok nélkül kiadhatnának, ki nem adták.

Viszi [Visz] Fíliális Ekklesia.

Ezen Hejséget bírják Nagyságos Jankovits János, Tekéntetes Bárány Gergely, János, Ignázt, István, Körmöndi Ferentz Urak. 's a' t.

- a) Temploma nintsen.
- b) Tsak a' betegekhez, és a' megholtaknak elpredikálásokra megy oda ki a' Predikátor.
- c) Concurrál ez a' Fília a' Predikátor' fizetésében 4 Forintal, 8 vasas Rozssal, és 3 akó borral. A' kukoritzát egyszer megkapálják.
- d) Oskolája nintsen; hanem mivel az idei Pápista Mester, nem akarván tanítani ezeknek gyermekeiket, haza küldötte; tehát ez' okon fogja tanítania' Református Mesterjek a' ki volt, 's most' is köztök lakik.
- e) A' Materbeli Presbyteriumba vagynak bevéve ezek közzül hármann.
- f) Romano Catholica Bábája vagyon; a' kire panasz nintsen.
- g) Régi és pusztá temetőjök vagyon, a' pápistákkal együtt.
- h) Gravamenjek mostan nintsen.

+++

+